

De voetstappen der schapen

deel 3

Vijftien leerreden van

Ds. H. Vlot

Capelle aan den IJssel

**STICHTING GIHONBRON
MIDDELBURG
2015**

INHOUD

1. Jesaja 35:10.

En de vrijgekochten des Heeren zullen wederkeren, en tot Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden.

2. Psalm 55: 23

Werp uw zorg op den Heere, en Hij zal u onderhouden; Hij zal in eeuwigheid niet toelaten, dat de rechtvaardige wankele.

3. Jacobus 1: 2, 3

En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere, Die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt; en zij zal hem gegeven worden.

4. Jeremia 13: 34

Zal ook een Moorman zijn huid veranderen? Of een luipaard zijn vlekken? Zo zult gijlieden ook kunnen goed doen, die geleerd zijt kwaad te doen.

5. 2 Korinthe 5: 19

Want God was in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende, en heeft het woord der verzoening in ons gelegd.

Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christus' wege: Laat u met God verzoenen.

Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.

6. Hooglied 8: 5a

Wie is zij, die daar opklimt uit de woestijn en liefelijk leunt op haar Liefste?

7. Johannes 20: 19-23

Als het dan avond was, op denzelven eersten dag der week, en als de deuren gesloten waren, waar de discipelen vergaderd waren om de vreze der Joden, kwam Jezus en stond in het midden, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden! En dit gezegd hebbende, toonde Hij hun Zijn handen en Zijn zijde. De discipelen dan werden verblijdt als zij den Heere zagen.

Jezus dan zeide wederom tot hen: Vrede zij ulieden, gelijkerwijs Mij de Vader gezonden heeft, zende Ik ook ulieden.

En als Hij dit gezegd had, blies Hij op hen, en zeide tot hen: Ontvangt den Heiligen Geest.

Zo gij iemands zonden vergeeft, dien worden zij vergeven; zo gij iemands zonden houdt, dien zijn zij gehouden.

8. Job 22: 21

Gewen u toch aan Hem en heb vrede; daardoor zal u het goede overkomen.

9. Jeremia 29: 11

Want Ik weet de gedachten die Ik over u denk, spreekt de Heere, gedachten des vredes en niet des kwaads, dat Ik u geve het einde en de verwachting.

10. Psalm 4: 7

Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o HEERE.

11. Zacharia 13: 7

Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder, en tegen den Man, Die Mijn Metgezel is, spreekt de Heere der heirscharen; sla dien Herder, en de schapen zullen verstrooid worden; maar Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden.

12. Hebreeën 4. Nieuwjaarpreek

Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd.

13. Lukas 2: 14. KERSTPREEK

Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen.

14. Psalm 34:7

Deze ellendige riep, en de Heere hoorde; en Hij verlostte hem uit al zijn benauwdheden.

15. Handelingen 1 : 7

En Hij zeide tot hen: Het komt u niet toe te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft.

Zie voor een levensbeschrijving van H. Vlot:

VOOR 'T NAGESLACHT. Historisch verhaal Hervormd Lokaal Capelle aan den IJssel. DEEL II. Periode ds. H. Vlot. Door D. Blom en C. Klomp. Uitgave 2006

EERSTE LEERREDE

Zingen: Psalm 73:12.

Lezen: Jesaja 35.

De 73e Psalm is zo rijk van inhoud, waar elke ongetrooste wel een troost in kan vinden. Want Asaf was van nature ook een mens uit de aarde aards en verdoemelijk voor God. We lezen in deze Psalm, dat hij nijdig was op de goddelozen, hij zag hun voorspoed en ze hadden geen banden tot hun dood toe. Want Asaf was bekend gemaakt met zijn zondestaat, en dat wilde hij niet. Hij wilde in dit leven niet opgeschrikt en verontrust worden, en wie wil dat wel?

Van nature niemand, dat wil een kind niet, en een jong mens niet, en geen man of vrouw, of dat hij nu jong is of oud. We willen niet verontrust worden, want u en mijn aard is altijd: Laat ons eten en drinken en vrolijk zijn, want morgen sterven wij. Als Asaf de baas was gebleven, dan was hij nooit in Gods handen gekomen, tenminste aan deze kant van het leven, want eenmaal moeten we allen in de handen van God vallen. Er staat geschreven: *En wij moeten allen geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage, wat hij gedaan heeft, hetzij goed of hetzij kwaad.*

Asaf is de zondaar voor God geworden, maar hij moest er van zeggen: Het is een stuk, dat in mijn oog, mij moeilijk viel en veel te hoog. En nochtans heeft God hem zo bewerkt en bearbeidt, dat hij ging zeggen: *Toen ik in Uw heiligdommen inging, was ik een groot beest bij U.* En wij zeggen wel eens in de natuur van iemand, dat is een beest van een mens, want men gedraagt zich als een dier. Daaruit wordt wel eens gezegd, men zou van de dieren gaan houden in plaats van de mensen.

Maar Asaf heeft zichzelf als een groot beest leren kennen, niet waardig om de aardbodem te betreden. Asaf kwam met God in aanraking, de Schepper van hemel en aarde, in Zijn heiligheid en in Zijn reinheid, en daardoor is hij een verloren zondaar geworden. Dat is nu al het kwaad, dat God aan een mens doen wil. En als we zien naar hetgeen we hebben gezongen, dan gevoelt Asaf zich schuldig, omdat God hem genade heeft bewezen, om zich aan Hem te verbinden, met ziel en lichaam beide, voor tijd en eeuwigheid.

Neem een beeld uit de natuur. Als iemand ons wel doet, we horen dit zoveel vertellen uit de oorlogsjaren als mensen ons zoveel geholpen hebben, dan gevoelen we tegenover deze mensen onze verplichtingen. Wel nu dan, al hoor ik al iemand zeggen, ja, maar ik ben niet bekeerd, en ik mis alles. Nochtans bent u wel een schuldenaar aan dit woord en getuigenis, wat eeuwig zeker is en slechten wijsheid leert. Daaruit zullen we kunnen ontmoeten het werk van Zijn genade, want elkeen is schuldenaar aan dit Evangelie. En niet aan een dienaar van dat woord, maar aan God Zelf zullen we eenmaal rekenschap af moeten leggen.

Er liggen twee dingen tot een elks verantwoording.

De Heere zegt in dit boek: *Bekeert u, bekeert u, want waarom zoudt gij sterven, o huis van Israël.* Al zult u zeggen, maar ik kan me niet bekeren, ach, we willen ons niet bekeren. Het is wel waar hoor, dat we ons zelf niet kunnen bekeren, we kunnen het ook onze naaste niet. Bekeran is een werk van God, maar wat is ons bekeren tot Hem? Wel, als we net als Asaf een groot beest worden voor God, als we het niet meer waard zijn om de aardbodem te betreden, dan gaan we ons tot God wenden. Dan gaan we bekennen: *Al doet U mij voor eeuwig weg, maar Uw doen is rein en uw vonnis gans rechtvaardig.* Dan gaat een mens zijn Schepper rechtvaardigen.

En ten tweede moeten we ons verantwoorden voor het aanbod van het Evangelie. God

laat prediken: *Wendt u naar Mij toe en wordt behouden, o alle, gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand meer.*

Daarin openbaart zich, dat wij schuldenaars zijn, want wij behoren dit Evangelie te beantwoorden. En het is wel wonderlijk, als het op sterven aankomt, dan wil een elk naar de hemel. Als men op een ziekbed komt en er komt er één, die zegt, hebt Jezus maar lief, dan pakt men dat gretig aan, maar men heeft nooit geweten, wat de zonden tweeweg gebracht hebben. Het heeft de dood gekost van Gods Eniggeborene, Zijn Eniggeliefde Zoon, daar Hij in de stilte der eeuwigheid in de schoot Zijns Vaders lag. Dus, we sluiten niemand buiten, al hebt ge dan geen kennis aan genade, dan zijn we nog schuldig om dat woord te beantwoorden, om u tot God te bekeren en u tot Hem te wenden.

En uit dat werk der genade was Asaf schuldig en beleed: *Ik zal dan geduriglijk bij U zijn, omdat Gij mijn rechterhand gevat hebt.* De Kerk zingt er van: *Mijn God, U zal ik eeuwig loven, omdat Gij het hebt gedaan.* Asaf bekent, dat God het in hem gewrocht heeft en aan hem gedaan heeft, en dat hij een schuldenaar was om zich daar aan te houden. En dat is nu een elk verplicht, al hebt u dan niet het volkomen geloof aan dat Goddelijk werk, dan bent u het ten duurste verplicht om vast te houden aan die God van hemel en van aarde, zolang er adem in uw borst en speeksel op uw tong is. We zijn een schuldenaar aan onze Schepper, we zijn een schuldenaar aan Christus en een schuldenaar aan die eeuwige Geest.

Asaf zegt verder: *Gij zult mij leiden door Uw raad.* Hij wil er mee zeggen, ik behoore me aan Uw Goddelijke regering te onderwerpen. Als in het dagelijks leven iemand bij een baas werkt, dan moet een knecht doen wat zijn heer zegt. Zo is het toch, want we lezen van die hoofdman, die tot Jezus kwam, die zeide: Ik zeg tot deze ga en tot de ander kom en zij doen het. Hij bedoelde er mee, dat iedereen schuldig is en hij erkende Christus, als de gegevene des Vaders. Want Hij was ook geroepen tot het Middelaarsambt. Er werd gevraagd: *Wie is er, Die met Zijn harte Borg worde? En het antwoord was: Zie Ik kom, Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen, en in de rol des boeks is van Mij geschreven.*

En nu openbaart zich hierin, dat wij verplicht en verschuldigd zijn om onze Weldoener niet te vergeten, om niet van Hem weg te dwalen en niet af te hoeren. Daarom is het zo nodig, dat we weten, dat we maar een beest zijn voor Hem, dat Hij ons zo genomen heeft en dat we in onszelf nooit hoger kunnen komen. Al zouden we in het leven het eerbaarste schepsel zijn, maar wie zijn we aan de binnenkant?

We zijn met woorden, werken en gedachten overtreders, die het elke dag verbeuren en verzondigen. Job zei er ook van: *Als ik zei, mijn bedstede zal mij vertroosten en rust geven, dan verschrikt Gij mij met dromen.* Nu wil Asaf zich hier aan de Goddelijke regering onderwerpen en er mee zeggen: God zal wel over mij brengen, wat voor mij besteld is. En het is gelukkig, als we voortdurend daar mee verenigd zijn.

Kohlbrugge heeft gezongen:

*Wat God doet, dat is welgedaan,
zegt dat dus vrij, mijn harte.
Al is de kruisbaan dan de hemelbaan,
maar de hemel kent geen smarte.*

En is het geen waar? *Wie achter Mij wil komen verloochene zichzelf, hij neme zijn kruis op en volge Mij.* Elk mens dient hier de raad van God uit, niemand zal het getal zijner maanden overschrijden en de dagen, die bij God bepaald zijn. Dat we er ook veel aan zullen denken, dat we eenmaal gaan sterven. *Bereid uw huis, want gij zult sterven.* Er is niemand, die de dood ontlopen kan. Het leven is een damp, de dood

wenkt ieder uur, ook vaak nog zonder een ziek- of sterfbed. We zien ook veel bij Gods volk, dat God hen een pijnlijk en smartelijk ziekbed geeft, en dat hun vlees niet gespaard wordt. Opdat het dan openbaar mag komen, dat zij onder Zijn Goddelijke wil zullen buigen en om onder Zijn regering te zwichten, zoals Christus in Zijn zware strijd gebeden heeft: *Niet Mijn wil, maar Uw wil geschiedde.*

Gij zult mij leiden door Uw raad; en wat is daar aan verbonden? En daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen. Wie zal mij roven, dat zalige lot, dat mij bereid is, bij mijne God. Dat zal niemand kunnen keren of weren, want dan is de dood een afsterving van de oude mens en een doorgang tot in het eeuwige leven. Dat heeft de dichter ook verstaan, toen hij zong: Hoe zal het me dan, ja, dan eens zijn. Als ik verlost van smart en pijn, ontwaakt tot hoger waarde.

Door gene zonde meer misleid, ontheven aan de sterfelijkheid, en dan geen mens meer van deze aarde. Asaf zegt, dat hij een toekomst heeft, en hebben wij ook een toekomst, mensen? Is dat uw sterven hier op aarde, zijn dat onze uitgangen? Wij kunnen ook dit jaar nog getekend staan, en leeftijd is er niet bij God, een zuigeling heeft net zo goed een ziel, als een oud mens. En onze ziel is geschapen voor een eeuwigheid en zijn wij bereid, zijn wij reisvaardig? Is dat het doel van onze ziel, om geborgen te worden in die kloze der steenrots, om Hem door een waar geloof te leren kennen en toe te behoren?

Om uit dat geloof te leren leven, om door lijden geheiligd te worden, om daarna in te mogen gaan in heerlijkheid. Paulus zegt ook in zijn brieven: *Vertrouwt dan elkander met deze woorden, eenmaal zullen wij bij de Heere zijn.*

Want als we oud worden, dan krijgen we tijden van verlangen, een heimwee naar die zoete vrede, naar die rust, naar die gemeenschap, dan zouden we ontheven willen zijn van een boze wereld, van de listen van satan en van ons eigen zondig bestaan. Dan zijn de eerste dingen voorbij gegaan, dan zijn er geen gedachten meer over de wereld, noch over het één, noch over het ander, want een mens zal in zijn sterven niemendal met zich meenemen. Maar het zal wat zijn, als we daar buiten moeten vallen, dat het te laat zal zijn, dat het voor eeuwig te laat zal zijn, want het is geen sprookje hoor! Nee, heus niet hoor, want er zal wening en knersing der tanden zijn en er wordt vaak zo lichtvaardig over gedacht. Dan durft men gerust te zeggen, ik zal er niet alleen zijn en waar een ander het uit kan houden, daar zal ik het ook wel uit kunnen houden, ach, als men toch eens wist wat men zei. Als we daar toch eens achter kwamen, wat het is om voor eeuwig van God gescheiden te zullen zijn.

Toen God mijn ziel redde, heb ik de duivelen horen jubelen over hun prooi, maar ze hadden misgerekend, want de armen van Christus lagen dieper, gelijk de Heidelberger zegt: Die mij uit alle geweld en heerschappij des duivels heeft verlost, en nog verlost. En wie heeft daar zijn arme medemens voor over? Zelfs zijn vijanden niet, dan zou men nog vragen: *O, Heere, wendt ze toch naar U toe, overtuig hen van zonde, gerechtigheid en oordeel, om de zaligheid buiten zichzelf te zoeken in Christus Jezus, onze Heere.*

Opdat Zijn naam daar eeuwig uit verheerlijkt worde en dat tot in alle eeuwigheid. En is Asaf niet begrijpelijk in zijn woorden, is er een troostvoller Psalm te vinden voor alle ongelukkigen, die tot hun smart en verdriet moeten uitgraven en verdiepen? En God werkt dat, opdat we het fundament op de steenrots zouden leggen, opdat we een Borg en Middelaar nodig zullen hebben. God doet ons wel, Hij doet ons geen kwaad, het is Zijn goedheid en Zijn liefde om hier de zonden af te straffen, om dan van de straf voor eeuwig te zijn ontheven. Is een mens dan niet dwaas, om voor een handvol genot en het verzadigen van zijn vlees, de zaligheid te verachten? Al hadden we heel Capelle tot ons bezit, we laten alles hier, want een mens zal in zijn sterven niemendal

meenemen. Wat kan een mens jagen naar geld, naar eer, naar goed en naam en hij laat een eeuwige zaligheid liggen.

We worden nog gewaarschuwd en een gewaarschuwd man telt voor twee, we worden er telkens weer op gewezen: Zijt ook gij bereid, want in welke ure gij het niet weet, zal de Zoon des mensen komen, want elk mens gaat naar zijn eeuwige huis. Maar we hebben nog een woord tot overdenking uit Jesaja 35:10.

En de vrijgekochten des Heeren zullen wederkeren, en tot Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden.

Zingen: Psalm 32:1 en 7.

In dit woord vinden we:

1. Dat de vrijgekochten zullen wederkeren.
2. Wat zij zullen aandoen.
3. Wat zij zullen afleggen.

In onze tekst vinden we: En de vrijgekochten des Heeren zullen wederkeren en tot Sion komen, en we weten wel wat Jesaja hier bedoelt. De Joden hadden 70 jaren vanwege hun zonden in Babel moeten verkeren. En de profeten werden tot hen gezonden. Jesaja en Jeremia hebben bijna hun hele leven in die wegvoering verkeerd. We lezen in de 137e Psalm: "Aan de rivieren van Babel, daar zaten wij, ook weenden wij, als wij gedachten aan Sion. Wij hebben onze harpen gehangen aan de wilgen, die daarin zijn. Als zij, die ons aldaar gevangen hielden, de woorden eens lieds van ons begeerden, en zij, die ons overhoop geworpen hadden, vreugd, zeggende: Zingt ons een van de liederen Sions! Wij zeiden: Hoe zouden wij een lied des Heeren zingen in een vreemd land? Indien ik u vergeet, o Jeruzalem, zo vergete mijn rechterhand zichzelf!"

We lezen er ook van hoe geweldig die muren van Babel waren. In deze tijd zou het maar een kleinigheid zijn, een bom er op en het was gebeurd. Maar die muren waren 50 meter hoog en er konden wel wagens op rijden, zo breed waren zij. De Eufraat stroomde er langs, dus het was onmogelijk om er ooit uit verlost te worden, en toch is het gebeurd! Want dit woord is de waarheid: Die gevangenen vrijheid schenkt en aan hun ellende denkt. Daarom worden zij genoemd de vrijgekochten des Heeren. We vinden ook nog in het Woord: *En wie de Zone Gods heeft vrijgemaakt, zal waarlijk vrij zijn.* Want van nature nemen de zonden ons gevangen, en wij zijn bij satan onder dak, wij zijn verstoken van de gemeenschap van God. We zijn allen in Adams val begrepen, we waren geschapen in ware kennis, gerechtigheid en heiligheid. We waren niet geschapen om te sterven, maar om eeuwig te leven, we waren versierd met het beeld van God. Het is tot ons aller schande, als we aan een graf moeten staan, en ik hoop dat u het leren en verstaan mag.

Zelf was ik 27 jaar toen ik er aan ontdekt werd, wat stond ik verbaasd, want ik had altijd God de schuld gegeven. Waarom waren we niet gemaakt, dat de mens niet vallen kon, waarom liet God het toe dat Eva door satan verleid werd en ook aan haar man die verboden vrucht had gegeven. Dus Adam en Eva kregen de schuld en tenslotte hadden mijn ouders het gedaan. Waarom was ik gegenereerd, waarom werd ik geboren? Hebben jullie die gedachten nooit gehad? Ik denk het wel, maar toen ik er aan ontdekt werd, toen werd ik Adam. Ik was in Adams lendenen begrepen, toen had God het niet gedaan, noch mijn vader en moeder, noch Adam, noch Eva, maar ik had

het gedaan. Wat was ik verslagen, ik was verdoemelijk voor. God en we vinden in Ezechiël: *Geworpen op de vlakte van het veld, waar geen oog medelijden met ons had.* Maar we lezen ook, dat Christus voorbij ging, en het werd de tijd der minne. *Ik nam u en Ik spoelde uw bloed van u en gij werd Mijne, en Ik kwam met u in een eeuwig verbond.* O, dat grote werk van Zijn genade, daar kunnen we verslagen van zijn.

Als dat nog nooit aan u ontdekt is, ach, neem dan deze raad van mij aan, en ga vragen of God door Zijn dierbare Geest u daarmee bekend wil maken. Want als Hij het mij wel gedaan heeft, zou Hij het dan ulieden niet doen? O, dat u mag leren, hoe verdoemelijk u bent voor God, dat is de gang en het pad van elk mens waar God genade voor heeft uitgedacht. Want in de eeuwigheid ging God vragen: *Wie is er, die met Zijn harte Borg worde, dat Hij tot Mij genake?* Toen gaf Christus antwoord: *Zie ik kom, Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen.* En nu is God Zelf al in het paradijs begonnen, daar is Hij de eerste Prediker geweest, om dat heilgeheim uit die nooit begonnen eeuwigheid aan Adam en Eva bekend te maken. De slang zou de kop vermorzeld worden, er werden dieren gedood, dat zag op de dood van Christus, dat zag op Zijn vleeswording, en de mens werd gedekt met dierenenvellen. Dat zag symbolisch op de bedekking van hun naakte ziel met Christus gerechtigheid. God sprak daar over het beloofde vrouwenzaad, Hij zou ons vlees en bloed aannemen uit de maagd Maria. We kunnen niet zeggen, Wie er meerder liefde had, de Heere God, Die dat offer uitdacht, of Christus, Die dat offer aanvaarde, of de Geest, die al broedende was op de wateren, Hij wilde de Werkmeester van dat Goddelijk werk zijn, omdat Hij ook waarachtig God is en dat te prijzen tot in alle eeuwigheid. "O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis van God. Hoe onnaspeurlijk zijn Uw wegen, hoe ondoorzoekelijk Uw oordelen."

Dat is een geheim, wat God aan zondaren wil mededelen en bekendmaken. Aan hen die vanwege hun zonden gevangen zijn en die deze gevangenis nooit ontkomen kunnen. Nee, daar is een Ander voor nodig en dat is Christus, om hen vrij te maken van de wet der zonde en des doods. Het woord leert er ons van: *Want de wet des Geestes in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods.* We hebben eens een dokter in de Godgeleerdheid te logeren gehad, die ook onder het gehoor geweest is. We hebben toen gesproken: *En worden om niet gerechtvaardigd uit Zijne genade, door de verlossing, welke er is in Christus Jezus.* Hij was het hartelijk met de waarheid eens, maar wat heeft die man ons veel gevraagd over het leven der genade. Dan kan men een Godgeleerde zijn en moest die man nu aan een gewone man zoveel vragen?

Ja, moest hij zeggen, u bent van God geleerd, we zouden het zelf zo niet durven zeggen, maar toch vonden we het een grote armoede, als men niet weet van de innerlijke werkingen van de Geest van God. Al hebben we dan zoveel geleerd, al kunnen we alle talen spreken, en we hadden de liefde niet, dan waren we maar een luid klinkend metaal. Dan waren we een mens zonder God en zonder Jezus.

Maar dit zingt de Kerke Gods: *Ai, hoor naar hen die in gevangenis kwijnen.* Want wat hebben ze in Babel aan die rivieren gekwijnend, in het onmogelijke, om er ooit uit verlost te worden. Al lag er de belofte, dat ze na 70 jaren verlost zouden worden, maar ze hebben gezien en gevoeld wat ze onderworpen waren, de hoon, de spot en smaad die er met hen werd gedreven. En dat is elke zondaar onderworpen, want hij is een mikpunt van satan, die hem op allerlei manieren zal benauwen: *Waar is God op Wien gij bouwde en aan Wien ge uw zaak betrouwde?*

Dan kan het voor iedereen, maar voor hen kan het niet, dan wordt het een onmogelijkheid om ooit verlost en gezaligd te worden. Dan kan het voor elk mens, behalve voor hen, en dat zijn nu de gevangenen.

*Laat hun gekerm voor Uw gezicht verschijnen,
bevrijd hen, die bedreigd met doodsgedreven,
op Uwe hulp met smekend ogen staren.*

Want die moeten alleen door Hem geholpen worden, die kunnen zichzelf niet bevrijden, niet verlossen, ze zijn tot alles onbekwaam en ongeschikt. Het zijn hun zonden en afkomst, die hen ten gronde doen nederbukken, ze kunnen en vermogen niets, wat zal hun einde nog zijn. Wel eens gedacht dat er werk van God in hen was, dat er van Christus was geopenbaard en nu stranden met de haven in het zicht. Ze zijn zoveel onderworpen, maar van die strijd weet de wereld en de godsdienst niet, ze gevoelen zich een schandvlek voor Gods aangezicht, want ze hebben zich niet tot God bekeerd. Ze hebben geen penning om te betalen en ze weten, dat het vreselijk zal zijn om te vallen in de handen van een levend en rechtvaardig God.

Maar mensen, kun je toch niet beter hier, in dit leven, een gevangene zijn, om dan een eeuwige vrijheid te genieten? Hier is alles maar ten dele in het geloof, maar eenmaal zal het volkomen en volmaakt zijn. Vrijgekocht door het bloed van Christus, vrijgesproken van schuld en straf en een genaderecht verkregen ten eeuwige leven, daarin Zijn naam en waarheid te vermelden en te verhogen.

Daarom is het met recht waar: *Alzo zullen de vrijgekochten des Heeren wederkomen en tot Sion komen met gejuich.* De Kerk zong er van:

*God heeft bij ons wat groots verricht,
Hij Zelf heeft onze druk verlicht.
Hij heeft door wonderen ons bevrijd,
dies juichen wij en zijn verblijd.
Breng Heer al Uw gevangenen weder,
zie verder op Uw erfvolk neder.
Verkwik het als de watervloed,
die het zuiderland herleven doet.*

Want het is een wonderlijk werk! Die uit Babel terugkwamen en die er nog waren, dat was een keten, een schakel, die leefden met elkaar mee. En dat is de kern van Gods volk, de kern van de zaak: Dat Uw koninkrijk kome! Breng Heer al Uw gevangenen weder, en zie verder op Uw erfvolk neder, dat was de band, die ze met elkander hadden, om met elkaar in die vrijmaking te delen, om ook in die vrijmakende kracht te delen van Zijn eeuwige liefde, om in het gericht van God vrij uit te gaan.

Hoort u het, hoe Jesaja gaat profeteren. In Jesaja 51:11 staat het ook zo beschreven, *dat de vrijgekochten tot Sion zullen komen met gejuich.*

We vinden ook in Ezechiël, van de dorre doodsbeneden, dat been tot been kwam en er een lichaam was, maar er was geen geest in. Maar daarin gaat de eeuwige liefde van God zich openbaren, want de Heere gaat Zijn geest in die dorre doodsbeneden brengen. Dan gaat de Heere ook nog zeggen: *Ik zal u uit uwe graven doen opkomen, o mijn volk.* Want het is als een graf waarin zij verkeren, maar waar God hen uit doet opkomen. En daar ligt een band met dezulken bij Zijn volk, want die hebben dat achter zich liggen, al moeten zij strijden, de goede strijd des geloofs, al neemt de zonden haar ook nog gevangen en zal satan zijn macht op hen uitoefenen, nog meer als ooit te voren, in strijd en lijden. Hij onziet hun vlees niet en daarom zijn ze een gevangene van Jezus Christus.

Mijn geliefden in Christus, het is niet erg hoor, om een gevangene van Jezus Christus te zijn, want dan kunnen we in Hem de vrijheid verkrijgen. Vrijheid, zo te minnen, die mijn banden slaakt. Vrijheid, die van binnen, mij zo zalig maakt. Wie kan dit uitdrukken, wie kan dit weergeven.

We hebben een vrouw gekend die uit nieuwsgierigheid eens naar het kerkhof ging, toen er een bekeerde man werd begraven. Ze wilde ook wel eens horen, wat daar van gezegd werd, al wist ze het onderscheid niet. Maar toen alles van het graf weg was, stond zij nog te schreien, ze had begrepen, dat deze man naar de hemel was en zij moest naar de hel. Ze was door God in het hart gegrepen en ze is verder bewerkt geworden door de Heilige Geest.

In de overtuiging van haar zonden en allerlei verwickelingen is ze na negen maanden in de vrijheid gesteld. Ze mocht roemen, dat ze was vrijgesproken van schuld en straf en ze had een genaderecht verkregen ten eeuwige leven. Haar man werkte in het buitenland, en ze schreef aan hem: o man, ik dacht dat onze liefde al groot was, maar nu heb ik een liefde gekregen, die veel en veel groter is dan de liefde in de natuur.

Als we in de vierschaar der conciëntie gesteld worden, hebben we geen penning om te betalen, dan zal Christus niet pleiten op onze onschuld, maar op Zijn borgtochtelijk lijden en sterven. Hij heeft voor hen betaald, Hij heeft voor hen voldaan en God legt Zijn toorn daarin af en zij worden daarin in vrijheid gesteld. Dan wordt er alles aan hen gedaan, de zonden vallen van hen af, Hij reinigt hen en dekt hen met Zijn gerechtigheid, en zij worden vernieuwd door Zijn dierbare Geest, tot een nieuw mens. Herschapen, herteeld, om dan door die nieuwe geboorte op te wassen, door die redelijke onvervalste melk, om door het Woord in Christus te groeien. Maar wel als een gevangene, als een stervende, als een ellendige, als een alles missende zondaar, om in die eeuwige liefde van Christus gevonden te worden. Dan zal ons leven zijn:

*O grote Christus, eeuwig Licht!
Niets is bedekt voor Uw gezicht;
Die ons bestraalt, waar wij ook gaan,
Al schijnt geen zon, al licht geen maan.*

Dat is dan hun jubelzang, dan zullen zij met gejuich tot Sion komen. Dan is er 's morgens wel eens geweend, maar 's avonds is er gejuich, en dat kan geen wereldling begrijpen. Zij begrijpen niet wat het inhoudt voor een ziel, als zij vrede bij God verkrijgen, door het bloed des Kruises, vrede tot in alle eeuwigheid. Mogen zij dan soms niet zingen: Zoet, zoet, zoet is Jezus hartebloed. En dat verzoenende bloed hebben zij voortdurend nodig, want zijn wij het altijd met de wegen van God eens?

Ik schaam mij, dat ik het moet zeggen, maar ik heb ook wel eens met gebalde vuisten naar de hemel gelopen en durfde te zeggen: *Lelijke God, had me op de dijk laten lopen, want waarom moet ik zo'n moeilijke weg gaan?*

Dan vervloekt hij vaak zijn dag. Dan hebben wij geen oog op Christus, die een vloek voor gevloekten geworden is, om ons voor eeuwig te verlossen. Wie kan dat grote werk uitspreken, ik wenste wel dat ik duizend monden had, om Christus uit te dragen, die dierbare Christus, die Bloedbruidegom, die dierbare Goël, die zielevriend. Ja, hoe zullen we Hem noemen, Hij is veel schoner dan de mensenkinderen, genade is in Zijn lippen uitgestort. De Kerk heeft er van gezongen: *Mijn God, U zal ik eeuwig loven, omdat Gij het hebt gedaan.* Wat een rijke troost! "Gelijk de wateren van Noach niet meer over de aarde zullen gaan, also heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal. Bergen mogen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en het Verbond Mijns vredes zal niet wankelen,

zegt de Heere, uw Ontfermer."

Zingen: Psalm 85:1.

Kinderen van God, moest het ons geen eer zijn, om een gevangene te wezen om Christus wil, om in Zijn gemeenschap te delen, om Zijn omgang te gevoelen en Zijn vriendschap in te ademen? Uw leven is met Christus verborgen bij God, tot spijt van de hel en zijn gehele aanhang. Wat een dierbare ontboezeming:

*Jezus, uw verzoenend sterven,
blijft het rustpunt van mijn hart.
Als wij alles, alles derven,
blijft Uw liefde ons nabij in smart.*

Paulus roemde er over: Dat het lijden van deze tegenwoordige tijd niet is te waarderen tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden.

Nu moet ik weer aan mijn lieve moeder denken, die lag twee uren te roepen: *Ach Heere Jezus, kom me nou halen, ik kan niet meer wachten. Ach, kom toch haastelijk, want wachten duurt zo lang.* En haar laatsten woorden waren: *Ik zal de Koning in Zijn heerlijkheid aanschouwen.*

Dat is een heimwee naar die vereniging, naar die zalige gemeenschap, want daar zullen zij Hem zien, zoals Hij is. Hier is alles nog maar ten dele in het geloof, maar daar zal het zijn: Aanschouwen en verzadigd worden met Zijn Godsbeeld, eeuwig en altoos.

Er liep eens een bekeerde man op een boelhuis en toen riep er een: Wie biedt er voor deze man? En hij antwoordde: *Er valt niets meer te bieden, want ik ben verkocht.* Hij wilde er mee zeggen: Ik ben gekocht, er valt voor mij niets meer te bieden, ik ben een gekochte des Heeren, ik ben een vrijgemaakte van schuld en straf en heb een genaderecht verkregen op het eeuwige leven, omdat hij door Christus tot God mocht gaan.

En nu vinden we verder in onze tekst: *En eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen.* Ja, daar hebben zij hier de voorsmaken van. Durham heeft zo'n kostelijk boek geschreven over de hemel op aarde, en dat is met recht waar, dan hebben we hier vaak al eeuwigheidsliefde, eeuwigheidsgedachten, ja, de eeuwigheid al in het hart. Dan kunnen we de tijd vergeten om te dolen in die eeuwigheidsvrede, daar kan een mens met zijn verstand niet bij, dat zijn de voorsmaken van de eeuwigheid. We hebben aan het begin gezongen: *En mij hiertoe door U bereid, opnemen in Uw heerlijkheid.*

O, eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen. Vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, want bij Hem is vrolijkheid. God zegt het Zelf: *Gelijk een bruidegom vrolijk is over de bruid, also zal Uw God over u vrolijk zijn.*

En wie kan dit nu uitdrukken, Goddelijke vrolijkheid, de vrolijkheid van God over een gevallen mens? Dan is God vrolijk over Zijn eigen werk, want God verlustigt Zich over Zijn eigen arbeid. Christus verheugde Zich in de geest en Hij sprak: *Vader, Ik dank U Schepper des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt en hebt dezelve de kinderkens geopenbaard. Ja Vader, want also is geweest het welbehagen voor U.*

Daar zullen zij de kroon voor Hem neer mogen werpen en zij zullen eeuwig zingen van Gods goedertierenheid. Gij, Gij hebt ons Gode gekocht met Uw Bloed Gij zijt

waardig te ontvangen, de lof, de prijs en de aanbidding en de dank tot in der eeuwigheid.

Vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen.

*Want het vrome volk in U verheugd,
zal huppelen van zielevreugd,
als zij hun wens verkrijgen.
Hun blijdschap zal dan onbepaald,
door het licht, dat van Zijn aanschijn straalt,
ten hoogste toppunt stijgen.*

Christus beloofde ook aan Zijn discipelen: *En uw droefheid zal tot blijdschap worden en niemand zal uw blijdschap van u wegnemen.* Hier mogen ze al proeven en smaken dat ze een goede God en Vader hebben, een dierbare Borg en Middelaar, een Koning, Profeet en Hogepriester, en die dierbare Geest is hun Trooster en Leidsman in dit leven. Hier is de zekerheid, dat zij het zullen verkrijgen, al hebben de gezaligden nog niet alles, want Hij waakt over dat stof tot aan de jongste dag, om dan met ziel en lichaam, het heerlijk lichaam van Christus deelachtig te worden.

En nu vinden we ten laatste: *Droefenis en zuchting zullen wegvlieden.*

En daar is hier het leven vol van, droefenis en zuchting. Dat is bij een kind van God zeker ook zo, over hun arme medemens, hun verzuchting, of dat God hen uit deze boze wereld wil trekken tot Zijn wonderbaar en eeuwig licht, om Zijn genade in hen te verheerlijken. Of hun arme medemens voor Christus gewonnen mocht worden. Dus, hier hebben zij zuchting en droefenis. Om ook naar Christus beeld gevormd te worden. Hij was hier Man van smarten. Als Hij op een keer bij Jeruzalem aankomt, dan weent Christus: *Och, dat gij in deze nog bekende wat tot uw eeuwige vrede en zaligheid is dienende, maar nu is het verborgen voor uw ogen.*

Dan zou ik wel voor u op mijn knieën willen gaan liggen: *Wij bidden u van Christuswege, laat u met God verzoenen, want Dien die geen zonde gekend heeft, heeft God zonde voor ons gemaakt.*

Zuchtingen en droefheden heeft elk mens. Heeft niet ieder mens een strijd op deze aarde? Maar degenen, die door God worden bewerkt en bearbeid, hebben soms dubbel en ze moeten ook in het lichaam vaak vele kwalen meedragen, want enerlei wedervaart de goddelozen en de rechtvaardigen. Maar dan zal zoveel te meerder naar buiten komen, wat ze hebben aan die God van hemel en van aarde.

Zoekt nu zelf toepassing en steekt de hand eens in uw eigen boezem. Hoe staat het met u, mijne toehoorders, op weg en reis naar de eeuwigheid? De droefheid der wereld werkt de dood hoor, droefheid over aards gemis, over naam, over eer, we voelen ons vaak miskend en misdeeld. Nou, zo zijn we toch, zo is toch dit leven?

Maar die God bewerkt, hebben er nog andere droefheid bij, omdat ze hun zonden niet te boven kunnen komen, ze zijn een overtreder van al Gods heilige geboden. En dat wil Hij hen leren, opdat ze om niet gerechtvaardigd zullen worden, en om niet geheiligd zullen worden. En zo geheiligd in het gemoed en voor de hemel opgevoed, zo zien we ons rijkelijk beschoren, den ingang in, Zijn koninkrijk. Om uit te roepen: Mijn Jezus geleidt mij door de aardse woestijn, gestorven voor mij zal mijn zwanenlied zijn. Dat God het gebruike en heilige om Zijns grote Naams wil. Amen.

Slotzang: Psalm 68:2.

TWEEDE LEERREDE

Zingen: Psalm 20:1.

Lezen: Psalm 55.

Wat wij hebben gezongen is een Psalm van David, waarin hij de kerk aanspreekt: *De Heere verhore u in de dag der benauwdheid en de naam van de God Jacobs zette u in een hoog vertrek.* En Christus is altijd het Voorbeeld voor Zijn kerk geweest. Hij is de broederen in alles gelijkvormig geworden, uitgenomen de zonden. Daarom staat er dus van Hem geschreven: *In al hun benauwdheden was Hij benauwd, evenwel heeft de engel des Heeren Hem verlost.* Daar staat ook van de kerk geschreven: *Het is een dag der benauwdheid voor Jacob, evenwel zal hij er uit verlost worden.*

En is het geen dag van benauwdheid mensen, waar we nu in leven, we worden er soms bang van. Moeten we niet dagelijks vragen: *Heere bewaar en behoed ons!* Want er is een geest uit de afgrond gekomen en God laat het toe, maar we kunnen er wel voor vrezen. Het is het oordeel waar we allemaal onder verkeren.

En nu roept het woord van God ons toe: *De Heere verhore u in de dag der benauwdheid, en de naam van de God Jacobs zette u in een hoog vertrek.* Het is alsof Christus wil zeggen: Dat is voor ulieden, Mijn navolgers. Gij, die Mij gevolgd zijt in de wedergeboorte, dat zijn zij, waar het vanwege hun zonden en ellenden een dag der benauwdheid is. Die moeten zich uitstrekken tot Hem. Om in hun strijd en lijden zich aan Hem te verklemmen, om te zien op Die Doorbreker, die voor Zijn kerk henen gaat, en Zijn stem nog laat horen. Hij liet zijn stem horen aan een alles-verbeurd hebbende, aan de moordenaar aan het kruis, welke zeide: Heere, gedenk Mijner, als Gij in uw Koninkrijk gekomen zult zijn. Daar liet Hij Zijn stem horen: *Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.* Het was maar een benauwdheid van enkele uren, maar hier werd het Woord waarheid, die ter elfder ure kwamen, werden met dezelfde penning uitbetaald.

O, wat ligt er een ademtocht voor de kerk in, als de Koning Zelf voorop gaat, die de Doorbreker is. Die Zelf in alles verzocht is geweest, uitgenomen de zonden, Hij was des daags lerende en des nachts biddende op de berg. Als er nu gesproken wordt, dat op uw klacht de hemel scheure, dan is dat tot een biddende, smekende en roepende ziel. Want dat is een eigenschap van de kerk:

*Ik roep u aan, ik blijf op u wachten,
omdat Gij, o Heer, mij altoos redt.
Ai, luister dan naar mijn gebed
en neig uw oren tot mijn klachten.*

Het is met recht een dag der benauwdheid waarin we nu leven, waarin zich alles opmaakt om ons mee te voeren. Maar hierin is ook Christus een Voorbeeld geweest, want Hij kroop en wriemelde onder onze zonden, waaronder Hij uitgeroepen heeft: *Indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbij gaan, maar niet Mijn wil, maar Uw wil geschiedde.* Daar zijn geen woorden voor te vinden. We hebben wel eens gelezen, dat Luther, Melancton en Bugenhagen drie dagen bij elkaar hebben gezeten. Zij hadden geen woorden om te vertalen: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten.* Ze konden er geen woorden voor vinden. Dus, dat is ons voorbeeld! Hij heeft Zich geklemd aan het eeuwig woord van God.

En nu willen we het minste meenemen, die begeerte hebben, die daar hun ogen op hebben geslagen, die met ziel en lichaam verbonden zijn aan Hem, dan is hier het antwoord op uw gebed en uw smekingen. Het is voor alle aanroepers van Zijn Naam.

De Heere verhoore u in de dag der benauwdheid en de naam van de God Jacobs zette u in een hoog vertrek. Want we leven in een dag der benauwdheid, er is een beest dat uit de afgrond opkomt, daarom hebben we dit woord aangegrepen, daar ligt nu alles in vervat.

Dat is Zijn stem, *de Heere verhoore u in de dag der benauwdheid*, en als dat uw begeerte is, als dat uw gebondenheid is aan de troon der genade, dan hoop ik dat u Zijn stem nu mag horen. Dat u de stem van de Herder mag horen, want Hij is een goede Herder. Hij heeft Zijn stem laten horen in zijn omwandeling op aarde, Hij heeft zijn stem laten horen in Gethsémané en op Golgótha. Hij heeft Zijn stem laten horen bij Zijn hemelvaart en in Zijn zitten aan de rechterhand van God. Ach mensen, dat u Zijn stem mocht horen. *En Mijn schapen horen Mijne stem, en zij volgen Mij, maar een vreemde zullen zij geenszins volgen.*

O, wat ligt hier veel in vervat: De Heere verhoore u in de dag der benauwdheid en de naam van de God Jacobs zette u in een hoog vertrek. Hij, die alleen maar kan redden, die u alleen maar schenken kan, wat nodig en onmisbaar is. Hij is de bewaarder Israëls, die niet sluimeren noch slapen zal. O, gelukkig, als we Hem tot onze grondslag hebben, als we Hem door een waar geloof mogen toebehoren. Om bij tijden niemendal te hebben, maar ons in Christus te gevoelen en dan leeft die Vorst altoos, dan leeft Hij eindeloos. En als dan de dood zal komen, dan is het maar een doorgang tot het eeuwige leven. Om bij Hem te leven in alle volmaaktheid, en in alle heerlijkheid, in eeuwige aanbidding. Dan is er eeuwig lof en eer, aan dien God en aan dien Heer. Ach, hoor dan naar de stem van die dierbare Herder, Hij is de enige Zaligmaker, Hij is de Bron van alle Geest en leven, in Hem is alles te vinden en aan te treffen.

O, wat is Hij een dierbaar Voorbeeld, Hij gaat voor Zijn kudde henen, want het zal een kudde zijn onder die enige Herder. We moeten wel wanhopen aan onszelf, maar aan Christus behoeven we nooit te wanhopen. Jezus Christus is gisteren, heden en tot in alle eeuwigheid Dezelfde. Hij zal nooit laten varen de werken Zijner handen. De apostel zegt: *Vertrouwende ditzelve, dat Hij, die een goed werk begonnen is, dat voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus.* Het is eeuwige lof en eer, alleen aan dien God en aan dien Heer.

Hoort u het? *Hij zende u hulp uit het heiligdom.*

Hij heeft voor Israël hulp beschoren. O, die fiere Held, die dood, graf en hel heeft overwonnen. Eeuwig bloeit die gloriekroon op het hoofd van Davids grote Zoon. Want als u ontdekt wordt, dan bent u een hulpeloos en een hulpbehoevend mens, dan kan men zichzelf niet redden, alleen Hij kan maar uitkomst geven. Dan wordt het gebed: Kom mij te hulp, mijn ziel, die U verbeidt, heeft Uw bevel met lust en liefde ontvangen. Dan moeten we van armoe onze handen uitsteken, om hulp uit het heiligdom te begeren. En God heeft Hem gezonden en gegeven tot een Verbond Zijns volks, het Verbond der genade, o, wie kan dit uitdrukken. Waar alles in vervat ligt, want Hij heeft hulpe besteld bij enen Held, die grote Overwinnaar. Hij stierf uit liefde, Hij heeft gestreden om te overwinnen, Hij is de Leeuw, uit de stam van Juda. Om dat boek, dat met zeven zegelen gesloten was, open te breken, om uit dat kabinet de verborgenheden van dat Goddelijk werk aan zondaren te openbaren. Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, en heeft het woord der verzoening in ons gelegd. En is Hij ook de hulp in uw leven? Hij leed voor ons, Hij streed voor ons, Hij stierf voor ons, Hij is voor ons opgestaan, en ook voor ons gezeten aan de rechterhand Gods, om aan het hemelhof onze zaken uit te richten.

En om ons hulp te zenden uit dat heiligdom en te ondersteunen uit Sion. Hij ondersteunt hem, die voor het onheil zwicht, wie neerstort wordt door Hem

opgericht. *Ik steun op God, mijn toeverlaat,
dies heb ik niets te vrezen.
Wie God vertrouwt, hem deert geen kwaad,
zijn tent zal veilig wezen.*

O, als we daar toch in begrepen mogen liggen, dan zegt dit woord: *De naam van de God Jacobs zette u in een hoog vertrek.*

Ja, om hen uitkomst te geven. Die goedgunstig opheft uit het stof en hen verrijkt met eer en lof, naast prinsen plaatst en wereldgroten. Dit is Zijn stem, en het is met recht waar: *De Meester is daar en Hij roept u.* Die alle arme zondaren toeroept in hun lijden en strijd, wat Hij voor hen wil zijn, en wat God aan hen wil doen uit loutere genade.

Maar we hebben nog een woord ter overdenking, in de u voorgelezen 55e Psalm en daarvan het 23e vers.

Werp uw zorg op den Heere, en Hij zal u onderhouden; Hij zal in eeuwigheid niet toelaten, dat de rechtvaardige wankele.

Zingen: Psalm 119:87 en 88.

David heeft een veel bewogen leven gehad, hij zegt zelfs, *mijn vader en mijn moeder hebben mij verlaten, maar de Heere zal mij aannemen.* En daar heeft hij zijn zorgen in gehad, en we weten, dat elk mens zijn zorgen heeft, want dit leven is een zorgvol leven. Job heeft gezegd: Heeft niet een iegelijk mens een strijd op de aarde? Ja, dat hebben we allemaal. Dan is het het ene, en dan weer het andere, wat kan er een strijd zijn in het huisgezin, vaak ook met de kinderen. Of in ons werk, of met ziekte, dit leven is een zorgelijk leven, heeft niet een iegelijk mens een strijd op deze aarde? We zeggen wel eens van andere mensen: *Die leven nu echt uit de korf zonder zorg;* maar dat is omdat we er maar tegen aan kijken. Als we eens achter de schermen zouden kijken, hoeveel zorg en moeite zouden we dan tegen komen. Nu zult u kunnen zeggen, maar in deze weeldetijd zijn er toch geen zorgen?

Nou, ik zou denken, er zijn dubbele zorgen, ik heb met elke ouder te doen, want wat een zorg brengt dit leven met zich mee. Kleine kinderen, kleine zorgen, maar grote kinderen, grote zorgen. Wat komen we niet tegen in dit leven, het is allemaal tegen Gods woord en Zijn getuigenis in, en als we niet waken, worden we meegesleept en meegezogen, met de geest van deze eeuw. Ook in de kleding, er is geld genoeg, maar laten we toch blijven naar het woord van God.

Nu zou ik u willen vragen: Hebt u ook nog zorgen voor uw arme ziel?

We horen weleens zeggen, we moeten om de toekomst van onze kinderen denken. Ach, het leven komt wel terecht, maar laten we toch denken aan hun arme ziel. Als we zien, welke gevaren er voor de kinderen zijn, want er is een geest uit de afgrond gekomen, laten we dan toch bedelen: *Heere, leg er toch Uw vreze in. Leg toch beslag op hun harten, wilt U hen bekeren en voor- en toebereiden voor Uw hemels koninkrijk. Wilt U hen genadiglijk aan U verbinden voor tijd en eeuwigheid.*

We horen zoveel klagen over de zorgen van dit leven, de ouders hebben geen macht meer over hun kinderen, ieder doet zijn eigen zin, en leeft zijn eigen leven. Maar als u zorgen hebt voor uw eigen ziel, dan hebt u het ook voor uw kinderen. Ik heb mijn eigen lieve moeder zo vaak horen zeggen: *Heere, leg ze maar op mijn ziel, dan mag ik er misschien nog een zucht voor doen.* Dat u de noodzaak er van mocht gevoelen, ach, tracht ze maar aan te bevelen. Als u weet, dat u een ziel hebt te verliezen voor de

eeuwigheid, u kunt kerkelijk wezen, graag over Gods werken horen spreken, maar dat is geen grond voor de eeuwigheid. Vraag maar veel: Mag ik de ernst gevoelen, mag ik de zorg voor mijn ziel beseffen, want ik heb er maar één.

David ging zijn onsterfelijke ziel aan een onsterfelijk God aanbevelen. *Ik hef mijn ziel, o God der Goden, tot U op!* We hebben geen tweede ziel, en ziel verloren, al verloren, ziel behouden, dan is alles behouden.

En dat gun ik u allemaal, dat u gedrongen wordt om met innerlijke en uiterlijke zorgen in het verborgen aan God te hangen. En als God in een mens gaat werken, dat zegt hij de gehele wereld vaarwel, met alles wat er op en in is, kijk dat maar gerust na. Dan zal hij er alles aan willen doen, alles wegdoen wat maar enigszins schadelijk zal zijn voor zijn ziel, hij werpt het alles voor de mollen en de vledermuizen. Om alleen maar in het verborgen te vragen: *Heere, zie U toch op mij neer, wil U over mij opstaan?*

En naar mate dat de kennis vermeerderd dan worden ook de zorgen groter. Zorgen voor zijn eigen ziel, zorgen voor zijn kinderen, als hij ze heeft. En zoekt het maar in het verborgen in deze benauwde tijd.

*Ga niet alleen door het leven,
die last is u te zwaar.
Laat Eén u sterkte geven,
ga tot uw Middelaar.
Er is zoveel te klagen,
er is zoveel geweest.
En zoveel leed te dragen,
ga niet alleen!*

Werpt uw zorgen op Hem, dat is ook het leven van David geweest. Daarom moeten we van de morgen tot de avond in alle omstandigheden Hem dagelijks nodig hebben. Waar alles er op uit is, om ons leven te verwoesten.

En als het David teveel werd, sterkte Hij Zich in den Heere, en wat kunnen we hem nagaan in de Psalmen, die hij geschreven heeft. Hebt u ook zorgen voor uw arme ziel, dat u niet kunt sterven, zoals u geboren bent, en vaak nog een gezin achter u met alle zorgen van dien.

Ik heb een vriend gehad, toen ik nog vrijgezel was en dat was een vader van twaalf kinderen. En dan vroeg hij aan me, vraag je met me mee voor mijn vrouw en kinderen?

Dan zei ik, ja, maar man, ik heb het zelf niet.

Ik zou het toch maar doen, zei hij, want dat kan toch nooit kwaad. En op een keer was die man zo blij, hij zei: Nu heeft de Heere me toch beloofd: *Ik ben uw God en Uws zaads God!* Wat was die man blij en er zijn verscheidenen van zijn kinderen tot God bekeerd. Zo zien we toch, dat Hij een beloner is dergenen, die Hem zoeken, en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen. We hebben nergens recht of aanspraak op, maar laten we toch met al onze zorgen, innerlijke en uiterlijke zorgen, ons begeven tot Hem. Al zal de boze u wel op uw zwakheden wijzen en op hetgeen achter u ligt, op uw innerlijke en uiterlijke zonden. Al zult u moeten leren, dat u een vijand bent van genade. Maar Hij wil vijanden met Zichzelf verzoenen en goddelozen wil Hij rechtvaardigen.

Leer het maar hoor, dat u een vijand en een goddeloze bent, neem het maar aan. En maakt dat uw ongeluk uit? Dat zal nu net uw uitdrijven zijn, dat zult u doen roepen en vragen, om het voor Hem open te leggen. Om te bedelen: *Ach, Heere Jezus, anderen hebben het over U, ik weet er niet van en ik ken U niet. Mag ik dan Uw stem uit het woord horen, mag ik een schaap van U zijn, wilt U mijn Herder wezen?* Want u kunt

uit het woord horen, dat alles wat aan Hem, gans begeerlijk is. O, als u toch eens mocht ondervinden, dat Hij uw Liefste zou zijn, uw Herder, uw Zaligmaker, uw Borg en uw Middelaar. Dat u Hem leerde kennen als uw Koning, Profeet en Hogepriester. Zijn het uw zorgen, hoe wordt ik ooit tot God bekeerd, hoe word ik ooit rechtvaardig voor God? Al moet u gevoelen, mijn treden houden de hel vast en hoe kom ik er ooit van verlost?

O, vraag dit aan al Zijn volk, ze hebben het ook niet geweten, ze hebben mij vroeger ook wel getroost dat zij ook zulke mensen waren. En dat wilde ik wel geloven, maar ik kon het niet geloven. Ja, daar hebt u het al weer, al zullen ze het allemaal voor je geloven, maar we zullen het zelf moeten ondervinden en het geloof is toch altijd nog een gave Gods. Het is een kracht om op te staan uit onze dood. En wat kan een ziel geplaagd worden, dat is zo'n verborgenheid, daar ben je te dom voor, om dat ooit te kunnen begrijpen, en ga zo maar door. Maar we kunnen er nooit te dom voor zijn, hoor!

We hebben vaak horen vertellen van een man, die weinig verstandelijk vermogens had. Op een keer zei hij: *Mijn ziel is gered!*

Nou, zeiden de mensen, dan zal je wel veel kunnen vertellen?

Nee hoor, zei die man, *Hij nam mijn zonden en ik kreeg Zijn gerechtigheid!*

Kan het nog eenvoudiger uitgedrukt worden? En op een keer, op een gezelschap vroegen ze aan hem, of hij het gebed wilde doen, en die man heeft met zo'n grote eerbied, en kinderlijke vreze het 'Onze Vader' gebeden, dat het gehele gezelschap tot in het diepst van hun hart ontroerd was. Ziet u nu, dat men er nooit te dom voor kan zijn?

Ik heb vroeger wat lopen tobben, dat ik nooit het onderscheid zou leren tussen de drie Goddelijke Personen, Vader, Zoon, en de Heilige Geest. Hoe moest ik daar nu achter komen, dat leerde ik toch nooit! Maar Hij kan het u zelf leren, Hij kan alles voor u uitrichten, Hij kan alles voor u opklaren, om de dingen te verstaan van het Koninkrijk van God. Christus heeft het de Emmaüsgangers ook gedaan, Hij onderwijst hen: Wist gij niet, dat het alles moest geschieden, dat de Christus al deze dingen moest lijden en daarna in Zijn heerlijkheid ingaan? O, onverstandigen en tragen van hart!

Wat heeft Hij die discipelen bijgelicht, het voor hen geopend en ontsloten, want Hij opent de ogen der blinden. En hun ogen werden geopend, en zij kenden Hem en Hij kwam weg uit hun gezicht.

De ogen van Saulus werden ook verblind op de weg naar Damaskus, en als Ananias naar Saulus gezonden wordt, is hij net zo blind. Hij moet door de Heere overreed worden, want hij wist ook niet hoe het moest.

De profeet Elia moest ook door de Heere overreed worden, dat er nog zeventuizend overgebleven waren in Israël, die de knieën voor Baal niet gebogen hadden. Wat kan een mens toch tobben, hoe moet dit en hoe moet dat, we beantwoorden niet aan alles wat Hij aan ons ten koste heeft gelegd, en we bekeren ons niet. De Heere kan met recht zeggen: *breng ze hier en sla ze voor Mijn voeten dood*. Het ligt niet aan God hoor, het ligt allemaal aan ons. Hij kan van ons zeggen: *Wat is er nog meer aan Mijn wijngaard te doen, wat Ik niet gedaan heb?*

En nu mogen we ook al die zorgen op den Heere werpen, want het is Zijn eigen woord. Alle zorgen, voor onszelf, voor onze naaste, voor het kerkelijk leven, en als er ziekte is voor onze gezondheid. Voor land, volk en kerk, waar hebben we nu geen zorgen over? En de grootste zorg moet toch zijn, hoe we uit dit leven zullen gaan, hoe zal ons einde zijn? Het leven is een dag der benauwdheid voor Jacob, evenwel zal hij er uit verlost worden. En wat zijn het bange dagen voor Zijn volk, als ze dagelijks ontgrond worden, niets kunnen, niets hebben, niets bezitten, en alleen maar kunnen

zeggen: *O Heere, zie toch op mij neer!*

En dat blijven nu de zorgen, en gelukkig als we die zorgen zullen hebben, want als we geen zorgen hebben, dan dwalen we weg. En we lezen van David, toen hem alles ontviel, dat hij zich sterkte in de Heere, Zijn God. Maar als de vrucht en de kracht daar uit weg is, dan zijn we zwakker, armer en leger dan ooit te voren. Dan staan we weer met lege handen, dan hebben we niets in onszelf. En zou God nog wel ooit iets aan ons ten koste leggen? Dan komen we weer in onze dood terecht, in onze zwakte, in onze armoede, we kunnen dan alleen nog maar op Zijn beloften pleiten. En waar komen we dan terecht? Wie was er arm als Christus, wat staat er van Hem geschreven? Wie was er arm als Hij, die kroop en wriemelde in de hof. Hij was de Man van smarten.

Wat vinden we van Hem? *Wie is er blind als Mijn knecht, en doof gelijk Mijn Bode, die Ik zend, wie is er blind als Mijn volmaakte.*

Ach, lees in Zijn woord, wat Christus voor u en mij heeft ingenomen. Al moeten we zeggen, daar kunnen we niet aan beantwoorden, aan dat Goddelijke werk. Ja, dat is echt waar, dat kunt u niet en dat kan ik niet. Daar zal de eeuwigheid voor nodig wezen, want zo leeft die Vorst altoos, zo leeft Hij eindeloos. Alleen en alles uit Christus Jezus en niet uit ons. Niet uit ons, maar alles uit Hem, zo reizen we naar Jeruzalem. Zo lang we op aarde zijn, zullen we moeten strijden, maar zullen we ook de blijken ondervinden, zoals de Heidelberger het ons leert, van die enige troost. *Dat ik met lichaam en ziel, beide in leven en sterven, niet mijn, maar mijns getrouwe Zaligmakers Jezus Christus eigen ben.* En daar kunnen we nu niet aan beantwoorden, we kunnen Christus niet kronen en die dierbare Geest de hulde niet geven welke Hem toekomt. We zijn en blijven maar ongelukkig, en dat is nu de juiste weg, om gebonden te blijven aan de troon der genade, om niet buiten Hem te kunnen leven. Om ziel en lichaam aan Hem toe te vertrouwen, voor de tijd en voor de eeuwigheid. En is het geen dierbaar leven?

Werpt al uw bekommernissen op Hem, want Hij zorgt voor u. Al moeten zij met David zingen uit de 25e Psalm,

*Duizend zorgen, duizend doden,
kwellen mijn angstvallig hart,
voer mij uit mijn angst en noden.*

Daarom, werpt al uw bekommernissen op Hem, Hij zorgt voor u.

Want als we toch geen zorgen hadden, dan leefden we zo maar voort, maar werpt uw zorgen op den Heere, en Hij zal u onderhouden. We vinden hier, HEERE, en dat is Zijn Verbondsnaam, wat insluit Vader, Zoon en Heilige Geest. En Hij zal ons onderhouden, omdat Hij nooit zal laten varen de werken Zijner handen. Wat kan zich daarin niet openbaren, dan worden we wel eens terug geleid, in de perikelen, waarin we door- en uitgeholpen zijn. Laten we eens terug zien naar de oorlogsjaren, waarin we bewaard zijn, waar anderen het niet hebben mogen overleven. Dan zijn wij nog in het leven, *dan heeft Hij Zijn daden getoond en trouwelijk ons geleid.* Wie kan daar de waarde van uitdrukken? David heeft gebeden:

*Wil mij Uw bijstand niet onttrekken,
Uw zorg bewaar mij van omhoog.
Bewaar me als de appel van het oog,
wil mij met Uwe vleugelen dekken.
En Hij zal u onderhouden.*

Er wordt mee gezegd: De Heere zal Zich aan u gelegen laten liggen. Nu kunt u wel zeggen, ik heb wel eens uitkomsten gehad, maar dat was allemaal voor het uiterlijke.

Nu, is dat dan geen oorzaak om uw ziel aan Hem op te dragen, als Hij dan uiterlijk u wilt bewaren en beschutten, om Hem dan voor het innerlijke aan te roepen?

Toen ik in mijn jeugd buitenaf werkte woonden we met enkele mannen op een heel oud arkje. En op een keer bij heel slecht weer, zonk dat arkje. Alles wat we hadden van beddengoed en kleren waren we kwijt. We stonden er aan de kant naar te kijken en toen zei ik tegen de anderen, God heeft ons allemaal bewaard. *Hij wil ons in het leven sparen, ons hoeden op de steilste paán.*

Het had ook 's nachts kunnen gebeuren en dan waren we allemaal verdronken. De Heere heeft geen lust in de dood des goddelozen, maar daarin dat hij leve en zich tot Mij bekere.

En heeft Hij ons tot hiertoe niet onderhouden? Moeten we niet vaak beschaamd bekennen:

*Ik heb beloofd, wanneer G' in mijn ellenden
mij bijstand bood, en het onheil af zoudt wenden,
tot U, o God, mijn lofzang op te zenden,
door ijver aangespoord?*

Heeft hij u tot hiertoe niet onderhouden?

En ook in uw leven betoond, dat Hij geen lust heeft in de dood des goddelozen, maar daarin, dat hij leve en zich tot Mij bekere. Zo wil Hij u onderhouden, daarom moeten we ons met ziel en lichaam aan Hem toevertrouwen. Dat moeten we ook doen op Zijn woord, waarin Hij ons toeroept: *Wendt u naar Mij toe, en wordt behouden, o alle gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand meer.* We moeten ons als Zijn volk ook dagelijks aan Hem toevertrouwen, Hij is onze Eigenaar, naar ziel en lichaam beide. Wij blijven wie we zijn, maar zijn in alle dingen op Hem en Zijn genade aangewezen.

Gij immers, Heer, Gij zijt het door wiens macht
ik uit den buik weleer ben voorgebracht.

*Aan 's moeders borst vertrouwde ik op Uw kracht,
van ganser harte.
Zij wierp mij reeds op U, in barens smarten,
gans onbevreesd.
Ik mocht nauwelijks het licht aanschouwen,
of Gij, Gij zijt, o grond van mijn betrouwen,
mijn God geweest.*

Eben-Haëzer, tot hiertoe heeft de Heere ons onderhouden. Denkt u dat de Heere Zijn eigen werk zal laten varen? Hij heeft nog nooit laten varen de werken Zijner handen. Kunnen wij ons dat indenken? Christus zegt: "Uit degenen, die Gij mij gegeven hebt, heb ik niemand verloren, van de zoon der verderfenis."

Mijn Vader, die hen Mij gegeven heeft, is meerder dan allen, niemand zal hen rukken uit de hand Mijns Vaders. Dat staat eeuwig vast, echt waar, omdat die Koning leeft, van eeuwigheid tot in alle eeuwigheid, zo zullen zij ook eeuwig met Hem leven, als we hier met Hem mogen sterven. Maar dan ook eeuwig, eeuwig met Hem leven! Hoe zal het me dan, o dan eens zijn, als ik verlost van smart en pijn, ontwaakt tot hoger waarde. Door geen zonde meer misleid, ontheven van de sterfelijkheid, geen mens meer van deze aarde. Dat het ons uitzien, onze verwachting zou zijn in al onze zielenood, want zo leeft de Vorst altoos, zo leeft Hij eindeloos, en met Hem zullen wij leven tot in alle eeuwigheid.

En Hij zal hen onderhouden. Hij zal hen nimmer om doen komen, in dure tijd of

hongersnood. Al zullen duizend doden en duizend zorgen onze harten kwellen, en dat geldt voor innerlijk en uiterlijk, maar Hij zal u onderhouden.

Zo heeft ook David, op hoge leeftijd, op zijn slaapstede aangebeden, de Heere had alles wel gemaakt, boven bidden en boven danken, de Heere heeft ook David onderhouden. Maar dan moeten we ons wel geheel aan Hem toevertrouwen en leren sterven aan onszelf, aan de wereld, aan alles wat geen God en geen Jezus is. We moeten leren om onszelf af te vallen en weg te werpen, en dat alles om Christus' wil, want Hij is het zo waard. Om Hem te vinden in Zijn verlatingen, daar Hij toch heeft uitgeroepen: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?*

Zouden wij dan als Zijn kinderen daar ook niet van moeten ondervinden? Zou het dan bij ons met minder kunnen? Maar daarin kunnen we ondervinden: *De Heere is het deel mijns bekers, Gij onderhoudt mijn lot.* Christus vroeg toch aan Zijn discipelen: *De beker, die Mij de Vader op de hand gezet heeft, zult gij die ook niet drinken?* Daar ondervinden we, dat de Heere het deel mijns bekers is. Om dan te weten, indien wij met Hem lijden, zo zullen wij ook met Hem verheerlijkt worden. Indien we gemeenschap hebben aan Zijn lijden, zo zullen we ook gemeenschap hebben aan Zijn heerlijkheid. Hij zal ons onderhouden, Hij zal nooit laten varen de werken Zijner handen.

En nu zegt het Woord ten laatste: ***Hij zal in eeuwigheid niet toelaten, dat de rechtvaardige wankelt.***

Er staat niet de gerechtvaardigde, maar de rechtvaardige. We lezen ook van Jozef en Maria, van Zacharias en Elizabeth, dat zij beiden rechtvaardig waren.

Ik weet nog uit mijn jeugd, we waren eens op een feestdag met zeven jonge mensen bij elkaar. We hadden allemaal dezelfde belangen, iedereen zei, hoe of hij was. En aan het eind werd mij opgelegd, dat ik bidden moest. Maar ik had nog nooit hardop een gebed gedaan. En ik kwam er niet onderuit, daar heb ik niets anders gevraagd als: *O Heere, zie toch op ons neer, o bekeer ons toch en bewerk ons toch.*

Na het amen ben ik hard weggelopen, ik durfde niemand aan te kijken, maar er was wel een antwoord in mijn hart: *En het gebed des rechtvaardigen zal verhoord worden.* Ik kon het niet geloven ... en toch? En toch mocht ik het nakijken en er zijn er enkelen van tot God bekeerd, en een eigendom van Jezus Christus geworden, dus er was nog loon aan verbonden ook. Niet dat ik mij zelf voor een rechtvaardige kon houden, hoor! En wat is nu een rechtvaardige? Wel dan leert men, dat men zijn Schepper is verloren, en men moet bekennen, het is voor eeuwig recht, als U mij voorbij zoudt gaan. Dat leren zij al in beginsel, om God te rechtvaardigen, en in zichzelf een onrechtvaardige te zijn. Maar in U zal al uw volk rechtvaardig zijn, een werk Mijner handen, opdat Ik verheerlijkt worde, dan zullen zij in Hem wel gerechtvaardigd zijn. Om dan te beseffen: *Nu weet ik zeker en gewis, dat Christus voor eeuwig Mijn gerechtigheid is.*

Is dit nu geen dierbaar woord? Tot beschaming van het ongeloof en de vorst der duisternis? Want niet één komt er beschaamd mee uit, we komen alleen beschaamd met onszelf uit. Want die U wachten, dekt nooit schaamt, maar die de deugd, zonder oorzaak stout verachten.

Mijn toehoorders, laat het voor ons een aansporing wezen, en een uitdrijving zijn, om aan te blijven houden.

*Ik zet mijn treden in Uw spoor,
opdat mijn voet niet uit zou glijden.
Wil mij voor struikelen bevrijden
en ga mij met Uw heillicht voor.*

Wat is Gods woord toch oneindig groot van inhoud, het is te begrijpen dat David zegt: Op Uw woord heb ik gehoopt, en als ik Uw woord gevonden heb, zo heb ik het opgegeten.

Wij zouden hier een hemel op aarde willen hebben, zonder kommer en zonder zorgen, maar dat is onmogelijk, dat kan niet. Christus zat zelf vermoeid neder van de reis bij de beek Kidron, en een mens heeft duizend zorgen en duizend doden.

Ach, dat die zorgen ons blijvend zouden verbinden aan de troon van Gods genade, om die zorgen op de Heere te wentelen.

*Met mijn zuchten en mijn zorgen,
niet verborgen,
daar Gij alles ziet en weet.*

Er zijn zoveel redenen om ons te verbinden, met onze kinderen, aan Hem, voor tijd en eeuwigheid. Dat de Heere het woord heilige om Zijns Zelfs wil. Amen.

Slotzang: Psalm 17:3.

DERDE LEERREDE

Zingen: Psalm 73:1 en 8.

Lezen: Jacobus 1.

We hebben gezongen: *Ja, waarlijk God is Israël goed.*

Ik hoor al iemand zeggen: Ja, maar dat was Israël, waar God goed voor was, want Asaf was een ware Sioniet, ja, dat was hij met recht. En als we zijn Psalmen lezen, dan hebben we wel reden om aan onszelf te twijfelen en te wanhopen, maar nooit aan het werk van God. Want wie was Asaf, hij is door God tot Israël gemaakt. Wat was de afkomst van Asaf?

Wij zijn allen van onze afkomst Jacobskinderen en die was een bedrieger voor God. Asaf was in zichzelf geen Israëliet, nee, het tegenovergestelde. Hij was nijdig op de goddelozen, hij zag hun voorspoed en ze hadden geen banden tot hunne dood toe. Want die goddelozen konden uit de weg en dat kon hij niet. Me dunkt, daar ligt toch al wat in voor een ongelukkig mens, die in dit leven niet uit de voeten kan, die in dit leven geen bevrediging en geen vergenoeging kan vinden. Al kan men soms niet eens goed zeggen wat er nu aan de hand is, maar men kan in dit leven geen rust en genoegen vinden. Maar Asaf wilde dit ook niet, hij wilde geen banden, hij wilde geen druk, hij wilde ook geen zelfkennis. Hij wilde het pad van Gods geboden ook niet lopen, hij wilde niet leren dat hij een verdoemelijke zondaar was voor God. Vraag het ook maar aan Zijn volk, dat ook zij het van zich af wilden schudden, dan ziet een mens de voordelen er niet in, om een drukkend en benauwd leven te hebben. En de wereld heeft zo'n zuigkracht, die tracht elk mens in te pakken en mee te nemen.

O, wat een ontfermende liefde, als God een mens in het leven niet door laat gaan, dat Hij hem een halt toeroept. En het is satan om het even, of we het in de wereld of in de godsdienst zoeken. Als men maar niet aan God roept en maar niet aan God vraagt om bekering. Dan mag je een gelovig en een goed mens zijn, maar als men moet leren dat hij een slecht mens is, dan staat satan overeind. Dan gaat hij een mens drukken en knellen en dan begint vaak al de innerlijke strijd. Al kan men het er niet voor houden, maar toch is het waar.

En nu zullen we tot het minste afdalen, die in dit leven strijd heeft en die moet zeggen: Hoe word ik ooit rechtvaardig voor God, hoe word ik ooit tot God bekeerd. En laten we eens kijken naar vader Jacob, hij had wel een pad van twintig jaar. God had die bedrieger al die jaren gezegend, maar toen hij bij de Jabbok kwam, kon er alles over heen, maar Jacob niet. En dan worstelde een Man met Jacob en Hij gaf hem de overwinning. God wilde van Jacob de Eigenaar zijn, voor ziel en lichaam beide. En vraag het aan elk, die het leren mag, dat is nu het oogmerk van God. Is het geen grote goedheid van God, om mensen hier voor en toe te bereiden, en om hem met ziel en lichaam te willen bezitten? En om te bewijzen, dat Hij Eigenaar van hen is?

Mij dunkt, dat er in de wereld niets groter te vinden is, dan een erfgenaam en een medeburger der heiligen gemaakt te mogen worden. Om het eigendom van God te zijn en dat in Christus Jezus.

Kunt u dan begrijpen dat Asaf ingewonnen en overwonnen is geworden, al wist hij ook niet hoe het moest? Want we zongen van hem: *Het was een stuk, dat in mijn oog, mij moeilijk viel en veel te hoog.* En nu gaat hij bekennen: *Ja waarlijk, God is Israël goed.* En al zult u niet durven bekennen, dat u bij Israël hoort, maar als u van die dingen weet, dan weet u ook dat God goed is voor een slecht mens, dan Hij u gezegend heeft tot op den huidige dag. En dat Hij u door Zijn eeuwige Geest wil bewerken tot Zijn eeuwig en hemels Koninkrijk, en dat Hij u af wil trekken van deze

wereld met alles wat er in te vinden is. Dat Hij u een bidder wil maken aan de troon der genade. Dat was ook de ervaring van Asaf, en daarom kon hij alleen maar goed van God getuigen.

Ik heb wel eens gelezen van een martelaar en die moest Zijn God verloochenen. Die man was al heel oud en toen zei hij, hoe kan ik die God, die me zoveel jaren goed gedaan heeft, nu verloochenen. En hij liet met zich doen, hij is de martelaarsdood gestorven. De goedheid van God won het boven alles.

Nu zult u zeggen: En als je nu ongelukkig wordt en je kunt niet uit de weg en je bent ellendig en je hebt niemendal?

Maar als je dat voelt is dat ook een bewijs van Gods goedheid hoor. Wat lezen we van Hanna in haar lofzang? De Heere maakt dood en Hij maakt levend, Hij doet ter hel nederdalen en weder opkomen, Hij vernedert en Hij verhoogt.

Het ene is net zo goed een werk van God als het andere. De ontleding is net zo hard nodig en de doding in ons stamhoofd Adam, als dat Hij het leven ons schenkt, en ons verlost van alle geweld en heerschappij des duivels. Asaf is hier een getuige, zoals Christus tot Zijn jongeren zeide: *En gij zult Mijne getuigen zijn*. En elke zondaar wil Hij in dit leven een getuige maken van Zijn Goddelijk werk en arbeid, hetwelk Hij heeft uitgedacht in Christus Jezus, onze Heere.

Nu kunt u wel zeggen, ja, maar er staat nog wat achter hoor! Degene, die rein van hart zijn en u zult zeggen: Dat ben ik niet, ik ben een onreine.

Die God bewerkt zullen dat allemaal moeten bekennen, zij kunnen wel dagelijks uitroepen: Onrein, onrein! Verzoening, verzoening!

Gods woord zegt het ons toch: uw handen zijn met bloed bevuurd en uw vingers met ongerechtigheid. En geldt dat alleen Zijn volk?

Nee, dat geldt ook diegenen, die met hun hele leven, met hun hebben en houden aan God hangen. Die nergens rust hebben, die het niet met een toestand kunnen doen, die arm zijn en ellendig, die niets hebben dan zonden en ongerechtigheid. En toch zegt God: Ik zal u geven naar de reinheid uwer handen. Dat zijn zij, die zeggen: *Ik heb buiten U, daar ik zo bitter lij, geen hulp te wachten*.

Die zal Hij geven naar de reinheid hunner handen. Christus zei tot Zijn discipelen: *Gij zijt nu rein om het woord dat Ik tot u gesproken heb*. Dat woord had zijn kracht gedaan, ze waren uitgeledigd, uitgeschud van al hun doen en laten en ze waren alleen aangewezen op de enige offerande van Christus en Dien gekruist. Een mens praat zo gauw voor zijn beurt, we hebben vaak zoveel in te brengen en te commanderen. Wij willen verdienen, maar Hij zegt: *Ik zal u geven*.

Hoort u het, Ik zal u geven naar de reinheid uwer handen. Christus wilde er mee zeggen, daar zal Ik u voor bezoeken, en naar vergelden en ondersteunen. Daar zullen zij de vruchten van trekken, als ze buiten Hem geen hulp te verwachten hebben.

Dus Asaf is hier met recht een christen, een waar gelovige, die dat getuigenis naar buiten brengt door de genade van de eeuwige en dierbare Geest. Wat zegt de apostel? *Niets hebbende en alles bezittende!* Om te beleven, dat er onder de hemel geen andere Naam gegeven is waardoor wij moeten zalig worden, dan alleen in de naam van Jezus Christus, de Nazaréner. O, wat ligt hier een ademtocht in, dat God Israël goed is, degenen, die rein van harte zijn. Die zich met alles onvoorwaardelijk aan Hem verbinden, zonder enig beding. Want als je leert dat je alle recht en aanspraak verloren hebt, dan moet je je wel onvoorwaardelijk aan Hem overgeven. Om te leren: *Uw doen is recht en Uw vonnis gans rechtvaardig*.

En wat was het voorbeeld van deze Herder: *Indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker aan Mij voorbijgaan, maar niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede*. Dat is

de genade, die uit God vloeit, dat daar zondaars in gevangen zijn. Dat is nu het wonderlijke van het werk van God door de genade van Zijn dierbare Geest. Want het is zo eenvoudig, het is zo kinderlijk. Er is niets zo kinderlijk dan zoals Christus Zijn Vader eert. En nu gaat door die genade een arme zondaar zijn Schepper eren, die gaat de Koning kronen, en die is aangewezen op de zalving van die eeuwige Geest.

*God is goed, looft Hem te saam,
met gezang en snarenspeel;
Prijst Zijn liefelijke Naam.
Want de Heere heeft Israël
Zich ten eigendom geschikt;
Jacob door Zijn heil verkwikt.*

Degenen, die rein van hart zijn, het is onbegrijpelijk en ondoorzoekelijk. De genade des Geestes doet hem dat zeggen en naar buiten brengen. Hij is ingewonnen en overwonnen en waar het hart vol van is, daar vloeit de mond van over.

Nu hoor ik al iemand zeggen: Ik kan naar Asaf niet kijken hoor, dat was er zeker een mens naar. Nee, het was niet van Asaf, maar we moeten wel vragen: *O, Heere, wilt U ons schikken en richten.* Dat gebed heeft onze oude voorganger ons altijd geleerd. En als God het doet, dan baant Hij maar pad voor Zijn eigen werk.

Wij zouden zeggen, Asaf was een bijzonder mens en een voornaam mens, een verlicht en een verlost mens, een gerechtvaardigd en geheiligd mens.

Maar hoort eens wat die man van zichzelf zegt! Maar mij aangaande, ...

*Waar ach, hoewel mijn ziel dit weet,
mijn voeten waren in mijn leed
schier uitgeweken en mijn treên,
van het spoor der Godsvrucht afgegleên.*

Dat moest Asaf van zichzelf zeggen: Ik ben een zondig mens, een melaats mens. Niet hoger te kunnen komen dan zoals David het zegt: *Ik heb gedwaald als een verloren schaap.* Daar horen we de verachting en de verfoeiing van zichzelf, wie hij voor God vertegenwoordigde. En juist, als hij zo in de vernedering en de verootmoediging is, dan komen de eigenschappen van het werk van een Drieënig God zich te openbaren. Is dat geen kostelijk werk, geen kostelijke arbeid? Daar ligt nu alles in voor een zondaar, Christus is voor ons zonde geworden.

Asaf brengt hier Christus naar buiten die de Rechten van Zijn Vader heeft geëerbiedigd. Asaf heeft in het geheiligd worden deze eigenschappen naar buiten gebracht, dat hij niet hoger kon komen dan zonden. O, wat een eenvoud, we kunnen er niet genoeg van krijgen. Hier is een schaap, dat de Herder uitdraagt, een schepsel dat Zijn Schepper eert. De Geest drukt hem dat in en hij brengt het naar buiten.

We hebben nog een woord tot onze aandacht uit de u voorgelezen brief van Jacobus, het eerste hoofdstuk en daarvan het vijfde vers, waar Gods Woord aldus luidt:

En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere, Die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt; en zij zal hem gegeven worden.

Zingen Psalm: 135:2 en 3.

In deze woorden vinden wij:

1. Wie het aan wijsheid ontbreekt.
2. Het bevel om het bij Hem te zoeken.
3. Dat Hij nooit verwijt.
4. Dat het geven bestendig zal zijn.

Wat ligt hier veel in, dat *als het iemand aan wijsheid ontbreekt*. Jacobus bedoelt geen uiterlijke wijsheid, al heeft elk mens zijn gaven en die mogen we besteden. Onze talenten en gaven mogen we besteden in het uiterlijke, maar dat het dan wezen mag tot eer van God. Dat we nooit zullen zeggen, kijk eens, wat ik gepresteerd heb, want dan zijn we fout. Dat we nooit denken dat we alles weten en kunnen.

Maar dat bedoelt de apostel Jacobus niet, hij bedoelt de Goddelijke zaken en de Goddelijke wijsheid, en die ontbreken ons van nature allemaal. Want wie weet van nature van de werken van God? Geen sterveling! We worden in zonden ontvangen en in ongerechtigheden geboren en derven de heerlijkheid Gods. We zijn gevallen beneden de dieren der aarde, want een os kent zijn bezitter en een ezel de krib van zijn heer, maar Mijn volk kent het recht des Heeren niet. Wat weet een mens van de rechtvaardigmaking, van de heiligmaking en wat weten we van de heerlijkheid?

Niemendal! Want we zijn in Adam dat schone beeld van God verloren en nu missen en derven we de heerlijkheid Gods. Hoe zouden wij nu de wijsheid kunnen hebben, hoe we gezaligd en behouden zouden kunnen worden, als Gods dierbare Geest ons niet verlicht? Een mens zou in eigen wijsheid de wereld en de zonden willen verzaken. Eerbaar leven, ja, dat is goed, maar wij kunnen met al onze eerbaarheid de hemel niet verdienen. Want er is niets te verdienen, het is een werk dat uit genade geschonken is. Daar heeft God in de stille eeuwigheid al Zijn hart ontvouwd, voor mensen, die dwaas waren in zichzelf, want een dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God.

Zulke mensen wilde Hij hier op aarde onderwijzen en onderrichten, zoals er geschreven staat: *En al Mijn kinderen zullen van de Heere geleerd worden*. Wij hebben geen licht en we verstaan Zijn werken niet.

Mijn zuster zei op een keer: over drie dagen word ik bekeerd, want ik heb die woorden gekregen: *Gelijk Jona drie dagen en drie nachten was in de buik van de vis, also zal de Zoon des mensen drie dagen zijn in het hart der aarde*.

Wij zeiden wel: Maar zo is dat niet hoor! En na drie dagen was ze in tranen, ik heb me bedrogen.

Nee, zeiden we, je heb je niet bedrogen, maar je hebt het in je eigen licht en wijsheid toegepast. De beloften van God moeten vaak in ons uitgewerkt worden, we moeten aan onszelf leren sterven, wil God Zijn beloften in ons leven vervullen. Asaf zei het toch ook, het was een stuk dat in mijn oog, zeer moeilijk viel en veel te hoog. We zitten vaak onder Gods woord te luisteren wat we er aan moeten doen en Gods woord zegt het ons wel, maar wij horen het niet. Gods woord leert ons dat we het moeten laten doen en wij zijn bezig om het zelf te doen.

Ik weet dit uit mijn eigen leven, ik was bezig om me zelf te bekeren, ik wilde Gods werk bevorderen, ik wilde er haast achter zetten, want de tijd ging ook zo snel, en ik moest geborgen worden voor dat ik ging sterven. Dan is een mens in eigen licht en kracht aan het werk en hij is zo dwaas. En hij komt er wel achter, dat hij een dwaas is en die zegt, er is geen God, zij verderven het, zij maken het gruwelijk met hun werk. Laat u dit tot troost zijn, er is nog nooit een schepsel geweest, die het geweten heeft.

Kijk eens naar Mozes, hij versloeg de Egyptenaar en hij dacht, als nu elk zijn mannetje staat, dan kunnen we zo Egypte uit. Maar dan had hij het gedaan.

Nee Mozes, zo werkt de Heere niet, Mozes heeft eerst 40 jaar in de woestijn gelopen

en daar werd hij de zachtmoedigste mens. En toen God hem riep, zeide Hij: *Doe de schoenen van uw voeten, want de plaats waarop gij staat is heilig land.* Toen kon God hem gebruiken en daar heeft hij nog tegengesparteld, omdat hij zwaar van tong was. Dat was bij de Heere geen bezwaar, Hij zou hem Aäron geven en die zou voor hem spreken. Die zou zeggen: *IK ZAL ZIJN DIE IK ZIJN ZAL, heeft mij tot ulieden gezonden.*

Zo zouden we kunnen beginnen van Genesis tot Openbaring en dan vinden we, dat we allemaal even dwaas zijn, we zullen er niet één vinden, die van een andere of betere inhoud is.

Maar elke oprechte zal zeggen: Hoe word ik rechtvaardig voor God? En elk kind van God zal belijden: Hoe word ik heilig voor God en bekwaam gemaakt voor dat eeuwig en heerlijk Koninkrijk?

We zijn zo onwetend. Christus moest ook tegen Zijn discipelen zeggen, die al drie jaar met Hem omgegaan hadden: Zijt ge nog zo onwetend en weet gij deze dingen niet? Hij vroeg aan Nicodémus: *Zijt gij een leraar Israëls en weet gij deze dingen niet?* Een natuurlijk mens verstaat deze dingen niet en het is ook geen verstandswerk. Het is een geestelijk werk, het is een Goddelijk werk. Hij heeft het uitgedacht, om een natuurlijke mens, een gevallen mens, wijs te maken tot zaligheid. Ook om hem wijs te maken tot heiligheid en tot heerlijkheid. En wie ontbreekt het niet aan deze wijsheid? Als er de eerste beginselen zijn en als men van Christus weet, dan zegt men toch: Hoe word ik ooit met Hem verenigd? En als Hij dat geschonken heeft, is er de vraag: Hoe moet ik nu uit het geloof gaan leven? En al heeft u een bevredigd God leren kennen, al zou Hij voor u ten hemel gevaren zijn?

Kijk eens naar de discipelen, ze wisten het ook niet, ze zijn er biddend overgeschoten op de Pinksterdag. Ze waren eendrachtelijk bijeen: *Ach, dierbare Geest, schenk ons ook Uw genade.* Want ze waren met de vrouwen te allen tijde volhardende in het gebed. En elkeen, die het aan wijsheid ontbreekt, moet van armoe zijn handen opheffen naar boven. Lees de gehele 119e Psalm, die staat vol met: *Leer mij, onderwijs mij, ontdek mij, doe mij.* "Heer, Ai maak mij Uwe wegen, door Uw woord en Geest bekend."

*Leer mij naar Uw wil te handelen,
'k zal dan in Uw waarheid wandelen.
Neig mijn hart en voeg het saam,
tot de vrees van Uwen Naam.*

En hoe hoog in de genade was de apostel Paulus, maar hij roept uit: O, dat ik Hem kenne in de kracht Zijns lijdens, in de kracht van Zijn dood, in de kracht van Zijn opstanding, om enigszins te komen tot de opstanding der doden.

Al heeft het werk jaren geleden plaatsgevonden, maar dat moeten ze vaak bekennen: Wat weet ik er nog weinig van en wat heb ik er weinig van. Ze kunnen het niet doen met wat achter hen ligt en als er dan geen toekomst is. Die tijden komen er, hoor, in het leven van Gods volk, dan moeten zij bekennen: "Heere, ik weet niet hoe ik nu ben. Ach, licht me toch eens bij, onderwijs me eens. Er staat toch in Uw woord: Ik zal u onderwijzen in de weg, die gij gaan zult. Ik zal raad geven, Mijn oog zal op u zijn!"

En wat zegt de stem van satan? Mens, je bent het spoor bijster, je bent nog nooit zo blind en zo duister geweest. J

a, en dat is nu allemaal nodig om in die Wijsheid, in die Opperste Wijsheid gekroond te worden. *Wie is er blind als Mijn knecht en doof gelijk mijn bode die Ik zend, wie is er blind als Mijn Volmaakte?* Hij was de onwaardigste onder de mensenkinderen, er was aan Hem geen gedaante, noch heerlijkheid, dat wij Hem zouden begeerd hebben.

Nu moeten wij toch ook leren, dat er aan ons geen gedaante, noch heerlijkheid is. Dat doet God om ons een onderwerp te maken, opdat Christus een zondaar kan zaligen en een zondaar kan heiligen. Want Hij heeft voor hen gebeden: *Heilige Vader, heilig hen in Uwe waarheid, want Uw woord is de waarheid.*

Nu geldt dit woord voor de ganse kerk: ***Indien het iemand aan wijsheid ontbreekt, dat hij ze van Mij begere.***

En we staan voortdurend weer met lege handen. Het is een kostelijk gebed hoor:

*Houd Gij mijn handen beide,
met kracht omvat.
Geef mij Uw vast geleide,
op het smalle pad.
Alleen kan ik niet verder,
geen enkele schree.
Neem trouwe Zielenherder,
ach neem mij arme, mee.*

Elke zondaar schreit: O, mag ik Hem leren kennen. En die er van weten zeggen wel duizendmaal: Hoe moet ik met Hem verenigd worden? Om Hem door een waar geloof te mogen omhelzen, om met God bevredigd en verzoend te worden. Daar staan zij, machteloos en krachteloos, om iets uit te kunnen richten en dan komt er vanzelf:

*Ik roep U aan, ik blijf op U wachten.
Omdat Gij, o Heer, mij altoos redt.
Ai, luister dan naar mijn gebed
en neig Uw oren tot Mijn klachten.*

En die het meest weet van het werk van God, die zal de grootste dwaas wezen. En weet u wat daar zo'n groot voordeel van is? Dan kun je des te beter je arme evenmens verstaan en daardoor hen dienen en liefhebben. En als het kan, als God het geeft, om met hen te worstelen voor het aangezicht Gods, om alles op te steken en op te dragen. De apostel Paulus zegt: Neemt hen aan, want het is mijn ingewand.

En wij kunnen wel veel met hen spreken, maar God moet het allemaal gebruiken, om het te heiligen aan onze arme medemens. We kunnen wel trachten om hen te ondersteunen uit onze eigen ondervindingen, dat ook wij uitgekleeft en ontledigd zijn. Dat we naakte en ontblote zondaren zijn geworden. Wij willen maar hebben en bezitten om er mee naar de hemel te kunnen gaan.

Nee, de les is dat we moeten leren, dat we in de verdoemenis thuis behoren. Want we hebben op ons geladen: De bezoldiging der zonde is de dood. Maar dezulken worden ook uit Zijn woord onderwezen, dat ze er soms verbaasd en verwonderd over zijn. Het staat er toch geschreven: *En die Geest zal u in alle waarheid leiden, die zal het uit het Mijne nemen en het u verkondigen.*

Wie kan dit uitdrukken, zoals Jacobus het hier zegt: *Indien het iemand aan wijsheid ontbreekt, dat hij het van Mij begere.*

Niet van enig mens, want het is het gebed van elke zondaar: *Wilt U mij leren, wilt U mij de weg wijzen, die ik moet gaan.* Het is met recht waar zoals Asaf het zegt: Gij zult mij leiden door Uw raad en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen. Wat moeten we dikwijls van onszelf zeggen: Wat ben ik een dwaas mens, wat denk ik altijd verkeerd. Wij schreeuwen vaak tegen de weg, waarin God voor ons is, en als wij

denken, dat God voor ons is, is het soms net andersom. Want alle dingen moeten medewerken ten goede, degenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn. En Hij roept de dingen, die niet zijn, alsof zij waren.

We lezen nog, dat Christus bedroefd was over de schare, ziende dat zij geen Herder hadden, en Hij begon hun vele dingen te leren. Hij was bewogen over een mens, die dwaas en onwijs is. Daarom staat er ook: *Wie is er slecht? Hij kere zich herwaarts en tot de verstandeloze zegt zij: Kom, eet en drink van de wijn, die Ik u gemengd heb.*

Ik weet van mijn eertijds, dat ik soms moest zeggen: Ik zal mijn verstand nog verliezen. Zo was ik aan het denken, hoe ik toch tot God bekeerd moest worden. Dan moest ik er mee uitscheiden, anders zou ik dwaze dingen gaan doen. O nee hoor, al Mijn kinderen zullen van den Heere geleerd worden. Laat u maar leren, dat u arm bent en jammerlijk, blind en naakt, zoek niet naar hoge dingen. Men hoort wel eens zeggen, dat men naar te hoge dingen staat, als men de vrijheid in Christus begeert.

Maar dat is niet waar hoor! En dat is geen vroomheid, nee, daar moeten we naar staan, hoe worden we met Hem verenigd, hoe krijg ik deel en gemeenschap aan Hem! En we moeten er elkaar op wijzen, hoe onmisbaar het is om een Borg en Middelaar te verkrijgen voor tijd en eeuwigheid. Want dat begeert elke oprechte, en gelukkig, als u uw ongeluk niet te boven kunt komen, dat u met alle ondervinding en ervaring een ongelukkig mens blijft. Laat ik het u dan nog eens zeggen. Leert dan maar hoe arm of u bent, dat u nog geen zucht van uzelf hebt, leert maar hoe ellendig of u bent. Staat er dan niet: *Deze ellendige riep en de Heere hoorde en verlostte hem uit alle benauwdheid?*

Dat is er bij God te vinden en te ontmoeten. Wij zijn arm en jammerlijk, maar laten we eens zien, wie Christus was. Hoe was Hij? Wat heeft Hij ingenomen, Hij had niet waar Hij het hoofd op neerleggen kon, Hij leefde uit de goederen der vrouwen. Wie was arm als Hij, een Man van smarten, die kroop en wriemelde in de hof van Gethsémané? Hij was een worm en geen Man; en wie was er blind als Gods Knecht? Hij keek in het gebod van Zijn Vader en heeft het aanvaard, en in alles wat Hij onderworpen was, is Hij een voorbeeld geweest. Maar hoe horen we Hem klagen: *Uw vaders hebben op God vertrouwd en zijn uitgeholpen. Maar Ik, Ik ben een Worm en geen Man.*

Is dit dan geen voorbeeld waarvan men leren kan? Laat toch met u doen. Zult u nu toch denken, daar Hij u uit de wereld heeft getrokken en Zijn liefde aan uw hart bewijst, zou Hij u dan laten gaan en niet naar u willen omzien? Wel nee! Dat kan niet zijn, dat duldt Zijn glorie niet. Want Hij is een getrouwe Herder, Hij is de goede Herder, die Zijn leven stelt voor de schapen. Hij wil in het vonnis voor u het gelag betalen en als de satan zijn macht laat gelden, dan heeft Hij dood, graf en hel overwonnen. Ik zal satan de kop vermorzelen en met u in een eeuwig verbond komen, want het was de tijd der minne.

Wat komt hier toch dierbaar naar voren: Indien het iemand aan wijsheid ontbreekt, dat Hij ze van God begere. En dat kan niet anders dan door het gebed, om te bedelen: *Leer mij, onderwijs mij en onderricht mij!* Dat is toch het dagelijkse gebed van arme zondaren en daar behoef je niet bekeerd voor te wezen hoor. Al is een ziel niet gerechtvaardigd, maar dat hij elke dag moet vragen: 'Wilt U mij in dit leven bewaren voor Uw koninkrijk, wilt U maar wegnemen, wat U in de weg staat, wilt U wegruimen wat ik te veel heb, want wat houdt mij toch van U gescheiden?'

In mijn nood riep ik eens uit: Heere! wat zal er voor mij nog nodig wezen? En toen kreeg ik als antwoord: *Het zwaard.* Daaruit ben ik gaan bedelen, ach, wilt U dat zwaard gebruiken, mag ik afgestraft worden onder mijn zonden, want anders word ik

nooit met U verzoend en met U verenigd.

Dus het is met recht waar, dat het ons aan wijsheid ontbreekt, maar Hij wil hen wijsmaken tot zaligheid. Hij heeft met Zijn discipelen het avondmaal gehouden, en er hun ogen voor geopend. Hij heeft de tekenen en zegelen ingesteld, wat Hij na enkele dagen aan hen zou betonen en bewijzen. En hoe waren die mensen bij elkaar, als schapen, die geen Herder hadden. Hun Verlosser hing aan het kruis, wat moest er nu van terecht komen? Later werd er gezegd, dat ze Zijn dode lichaam hadden gestolen, en in de Hof had Hij al gesproken: *Indien gij dan Mij zoekt, zo laat deze heengaan.* Ze wisten het wel, maar hadden er de kracht niet van, dat moest nog bewezen worden in de opstanding.

En toen zij Hem ontmoet hadden, ging Hij direct al spreken: *Ik vare op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God.* Hij had hen verzoend door Zijn lijden en sterven, de hitte van Gods gramschap was geblust, God had Zijn toorn afgelegd. Ze mochten de zoete vrede inademen, vrede bij God door onze Heere Jezus Christus. O, vrede door het bloed des kruises, want zoet, zoet, zoet, is Jezus bloed. Dat zingt een elk van Hem, want het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, wast en reinigt van alle zonden. Christus nam Zijn discipelen mee langs de kruisheuvel en Hij is zegenende van Hen heengegaan. Hij is voor hen gaan zitten in het hemelhof, Hij maakte hen medeburgers der heiligen. Hij liet bij hen achter: *En blijft gij in de stad, totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte.* Gelijk hij voorheen gesproken had: *Het is nut dat Ik nu henenga, anders kan de Trooster niet komen. Ik zal u een andere Trooster zenden, de wereld kan Hem niet ontvangen, maar Deze blijft in u. Hij zal het uit het Mijne nemen en ulieden verkondigen.*

Hij liet de belofte na, dat Hij dien Dierbare Geest zou schenken en hen zou vervullen. Hij zou hen leiden om door lijden geheiligd te worden en daarna in te mogen gaan in heerlijkheid. Om deze geheiligde wetenschap te verkrijgen, want wij weten, dat zo ons aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw bij God hebben, niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen.

Deze kennis verkrijgen we door de derde Persoon, namelijk de Heilige Geest, om in Christus geworteld en gegrond te worden. En om door Hem in de oorsprong gebracht te worden en de eigenschappen te bewonderen van de grootheid en de goedheid van God. En om de verborgenheden te leren uit dat eeuwige kabinet, verborgen heen, met diep ontzag te melden. Er zijn geen woorden voor te vinden, noch uit te denken, wat God voor de ogen van zondaars ontsluit en wat in hun ziel te gevoelen is. Het is niet uit te drukken en nooit weer te geven. Het zijn de vruchten van het geloof, de vruchten van het kindschap, het is de bediening van die dierbare Geest. Wat zegt de apostel er van: "Ik ben verzekerd dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere."

Dat we de wijsheid van God begeren, laat uw bidden en smeken, met dankzegging bij God bekend zijn. Al weten we soms niet van de ene dag in de andere te komen.

Mijn geroep uit angst en vrezen,

Klimt tot God, het Opperwezen.

Het is een bewijs dat Hij u liefheeft, dat Hij u dicht bij Hem wil houden. Dat Hij u wil wortelen en gronden, dat Hij u wil mijnen en eigenen, om den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te worden. Dan moet alle druk er vaak toe medewerken en dienende zijn, om ook te leren: *Ik zal Mij doen overblijven een arm en ellendig volk en die zullen op de Naam des Heeren betrouwen.*

Zingen: Psalm 68:5.

En wat staat er dan ten derde: ***Die een iegelijk mildelijk geeft en niet verwijt.***

God is niet karig hoor en Hij verwijt ook niet. Wij zijn mensen, die elkaar wel verwijten, laten we maar eerlijk zijn. We moeten soms van onszelf zeggen, wat hebben we toch een vuile natuur en wat zijn we toch ellendige mensen voor elkaar. Je hoort wel eens zeggen: Dat vergeet ik nooit, wat ze me hebben aangedaan. En hoort nu eens het woord van God, die een iegelijk mildelijk geeft en niet verwijt. Al hadden we dan alle zonden, van Adams kroost te saam gebonden, Zijn bloed wist alle zonden uit. Hij werpt al onze zonden in die zee van eeuwige vergetelheid. Want we moeten in het leven, als iets weer goedge maakt is, er toch nooit meer over praten of erop terugkomen! Zoveel liefde moeten we toch wel voor elkaar hebben. Staat die opdracht niet in Zijn woord? Dat de broederlijke liefde blijve! Want er wordt een band gelegd door de Goddelijke liefde, het zijn de kinderen van één Vader, van één en het zelfde huisgezin. Zij bestaan elkander nader, dan de band van aardse min. Lezen we dat Christus Maria Magdalena iets verweten heeft? De Heere had zeven duivelen uit haar geworpen.

En wat Hij tegen Simon van Cyrene heeft gezegd, is geen verwijt. Simon, Ik ben in uw huis gekomen, water om Mijn voeten te wassen, hebt gij Mij niet gegeven en een kus hebt gij Mij niet gegeven. Maar deze heeft met haar tranen Mijn voeten natgemaakt en met haar haren afgedroogd. En het haar is de eer van de vrouw en zij gaf Hem alles, de kroon van haar hoofd. Ze heeft Christus gekroond, want eeuwig bloeit de gloriekroon, op het hoofd van Davids grote Zoon. Ze zag hem als de gekroonde Koning en de eeuwige Zaligmaker. Wat lezen we van de moordenaar aan het kruis? Vroeg Christus toen aan hem, hoeveel heb je er omgebracht?

Heeft Hij aan de apostel Paulus gevraagd: Hoeveel huisgezinnen heb je verwoest? Hoeveel schapen van Mij heb je omgebracht?

Nee, Hij velt Hem neder en tegen Ananias zegt Hij: Ziet hij bidt! En Ananias zegt: O Heere, dat is een man waar heel Jeruzalem van overeind staat.

Maar, ziet hij bidt. Hij is Mij een uitverkoren vat, waardig om Mijn Naam te dragen. Die mildelijk vergeeft en niet verwijt, de zonden worden weggeworpen, alsof ze nooit zonden hadden gekend, noch zonden hadden gedaan. Al hadden ze zelf al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor hen volbracht heeft. Dan is dat volk in Christus volmaakt voor God, zowel in rechtvaardigmaking, als in heiligmaking, al waren er nooit zonden gekend, noch gedaan.

Verder vinden we nog in onze tekst: ***En zij zal hem gegeven worden.***

Want er is niemand, die het vuur tevergeefs op het altaar aansteekt, noch in de krijg dient zonder bezoldiging. Als het u werkelijk te doen is om de eer van God en om Zijn naam te verhogen, dan zal Hij betonen en bewijzen een waarmaker van Zijn eigen woord te zijn. Gelijk Jacobus zegt: *En zij zal hem gegeven worden.*

Hij heeft de genade voor u verdiend, al kan Hij soms niet direct geven waarom wij vragen, maar dan zal Hij u toch ondersteunen. Dan zal Hij u troosten en sterken.

Toen God alle beloften bij mij had waargemaakt, toen zag ik dat Hij geen ogenblik bij mij vandaan was geweest, maar al die jaren mij had nagespeurd. Zoals de belofte er ligt voor Zijn Kerk: *Ziet, Ik ben met ulieden tot aan de voleinding der wereld.* Wat was het toch weer goed om onder Zijn woord te verkeren. *Uw woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad, om het donker op te klaren.*

Wat is er beter dan om aan Zijn Woord verbonden te zijn, het is een oase op deze

wereldzee, dat Hij het dan heilige en gebruike wil als slijk aan Zijn heilige vingeren,
om Zijn verbonds wil, amen.

Slotzang: Psalm 119:53.

VIERDE LEERREDE

Zingen: Psalm 119:14.

Lezen: Jeremia 13.

We hebben zo-even gezongen van David, de man naar Gods hart en liefelijk in Psalmen. En waarin die man met een klacht begint, zoals er ook geschreven staat: *Wat klaagt dan een levend mens, een iegelijk klage vanwege zijn zonden.* Zo hebben wij ook gezongen: Och, dat ik klaar en onderscheiden zag, hoe ik mij naar Uw bevelen moet gedragen. Hij vond in zichzelf een tekort, een te smal, hij kon niet beantwoorden aan zijn Schepper. O, wat een dierbare schapenvoet, want wie kan aan zijn Schepper beantwoorden, en wie kan aan Zijn eisen voldoen? Dat kan niemand, niet een! Onberijmd lezen we: *Geef mij den weg Uwer inzettingen te verstaan.*

Want mensen, het is toch zo'n les in dit leven, om God lief te hebben boven alles en de naaste als onszelf. Op een andere plaats zegt hij: Gewis, door uw bevelen krijgt mijn geest verstand van God en goddelijke zaken. Want we zijn van die liefhebbers van onszelf, er is maar een "IK", laten we maar eerlijk wezen, het ik en mijn, is oorzaak van de zielepijn.

En toch kan God in ons werken, door de genade des Geestes, dat wij Hem liefhebben boven alles, en de naasten als onszelf. Want dat dierbare voorbeeld Christus was daar ook een Voorbeeld van, dat heeft Hij bewezen, om troon en heerlijkheid te verlaten. In Zijn omwandeling hier op aarde, ja zelfs ook aan het kruis, om zich daar te verklemmen en te verkleven aan het eeuwig woord van God. Wat ligt hierin een les, ook voor een geoefend kind van God.

Naar we lezen in de ongewijde boeken, heeft David deze Psalm in Zijn ouderdom geschreven. Dus, hij was niet pas bekeerd, maar geoefend en geheiligd, en hoe klein komt hij hier naar voren, hoe eenvoudig en kinderlijk verheft hij zijn stem tot God. Laten we daarom uitgaan op de voetstappen der schapen. David heeft ook in zichzelf een gebrek en tekort gevonden. Hij kon niet aan God beantwoorden en het grootste struikelblok was zijn eigen hart, dat hart wilde niet mee, ons hart wil nooit mee. We moeten overgebogen worden om met God mee te gaan want anders verdedigen wij een gevallen mens. Waarom moet ik dit hebben, en een ander niet, en dan meten we ons niet aan Gods woord, maar dan meten we ons aan onze evenmens. Een ander heeft het niet zo moeilijk als wij, die hebben een veel makkelijker leven, en dan zij we bezig om God te verdenken. En die God is maar bezig om ons aan onszelf te ontdekken, zoals Gods woord leert: *Ik zal maken dat zij een walging van zichzelf krijgen.*

We moeten aan dat verdoemelijke, eigen bestaan leren sterven, om Hem lief te hebben boven alles, en dat in de verzaking van onszelf. Dat is in de wegwerping van onszelf, dat is door de doding in ons hart. Geen sterveling kan aan de Heere beantwoorden, echt, het kan niet en het behoeft ook niet. En nochtans mogen wij die schapenvoeten uitzuigen, want elke oprechte zou zonder enige zonden willen leven. Elke oprechte zou als zijn bezigheid willen hebben: *Hoe word ik rechtvaardig voor God en hoe word ik heilig voor God?*

En de ondervinding is, dat we onszelf zo tegen hebben, en dat ons eigen ik ons zoveel parten speelt. Die grote apostel Paulus riep uit: Wat ik niet doen wil, dat doe ik, en wat ik haat, dat doe ik. We lezen ook dat Calvijn zegt, dat lelijke beest, wat in mij woont, daar heb ik al zoveel hinder van gehad; dat was van zijn driftige natuur en dat noemde hij, dat beest. En dat is met recht waar. Asaf belijdt het ook. *Toen ik in Uw heilighdommen inging, was ik een groot beest bij U.*

Hij was geen aardig mens, geen lief mens, maar Hij heeft zich beneden de dieren der

aarde moeten stellen, en daar zijn we ook beneden gevallen.

En nu horen we hier David, die aan God gebonden wordt, die wil leven tot eer van God en tot heil van zijn naaste. Hier horen we hem vragen: *Geef mij den weg Uwer inzettingen te verstaan.* Hij wil er mee zeggen, 'o Heere, breng me er bij, doe ze mij betrachten, dat ik het beoefenen mag, om de naaste lief te hebben als mijzelf.'

Want Christus stierf voor ons, wij, die Zijn naasten waren. Hij is de broederen in alles gelijkvormig geworden, uitgenomen de zonden. O mensen, we zijn toch van die opstandelingen tegen God. Denk niet dat een kind van God het altijd met Gods weg eens is, wat wel zou moeten uit hetgeen Hij voor hen gedaan heeft.

En nu vinden we hier, dat de schapenvoeten ook getreurd en gejammerd hebben, dat ze de Heere niets toe kunnen brengen. Moeten we aan het einde van de dag vaak niet zeggen: *Heere, wat heeft U vandaag nu van mij gekregen?* Al is dat maar van één dag, ach, laat een elk de hand in zijn eigen boezem steken. Hier vinden we onze geestelijke familie, die geklaagd en gekermd heeft om hun stem tot God te laten horen, om Hem aan te roepen tot eer van Zijn Naam.

En wat zegt hij verder: *Opdat ik Uwe wonderen betrachte.*

En wat een wonderen lagen er niet in Davids leven, van zijn geboorte tot zijn ouderdom toe. God had wonderen aan hem verricht, en wat heeft de Heere al aan u en mij gedaan? Soms in de gevaren van het leven door het oog van een naald gegaan, gespijst, gelaafd, gedekt en gekleed, want wie van ons zit zonder brood? En hoevelen mogen ook zeggen: *Benevens dit leven hebt Gij weldadigheid aan Mij gedaan!* En heeft u al eens mogen inzien in de rijkdom van het evangelie, dat God u uit genade wil zaligen, heeft u al eens mogen inblikken, dat God Zijn liefdehart op aarde geworpen heeft, in Christus? Het is een wonder in ons ogen, wij zien het, maar doorgronden het niet. En bent u al eens verwonderd geweest, dat u niet met een Korach, Dathan en Abiram levend ter helle hebt moeten dalen, en dat Hij nog geen lust aan uw dood heeft gehad? De Kerk heeft er van gezongen:

*Het is de Heer die wonderen werkt,
Israël Zijn volk versterkt.*

Is het geen wonder als een mens uit de hel gebuit wordt en dat hij mag opstaan uit zijn dood tot een nieuw leven. Dat hij terug gebracht wordt waar hij uitgevallen is en dat er een eeuwig zoen- en zoutverbond met hem wordt opgericht, om hem te onderhouden en uit dat Verbond te willen zegenen, om de verborgenheden van dat Koninkrijk te leren kennen. Wie is dan niet in aanbidding. Opdat ik Uw wonderen betrachte. David erkent hier: U hebt zoveel aan mij gedaan, maar ik kom alles tekort om daar aan te beantwoorden. Onderzoek uw eigen hart, dan komen we er allemaal aan tekort.

Op een andere plaats zingt David:

*Hoe dierbaar zijn mij uw wonderdaan,
ze zijn onmogelijk na te gaan.
Hoe menigvuldig zijn ze, o Heere,
zou ik die tellen? 'K zou veeleer
het getal der korrels zand bepalen,
uw wonderen zijn niet af te malen.*

Hij bewijst geen lust aan onze dood te hebben. Maar daarin heb ik lust, dat de goddeloze leve en zich tot Mij bekere. *Bekeert u, bekeert u, o huis van Israël, want waarom zoudt gij sterven!* En toch kunnen we opeens uit dit leven worden weggenomen, en dan heeft God zoveel wonderen aan een mens gedaan. Om hen door en uit

te helpen en door het evangelie te verkondigen de rijkdom van Zijn genade in Christus. En we kunnen het met onze goede werken niet doen, al hebben we een bekeerde vader en moeder. Men mag ze liefhebben en hoogachten, maar denk er om, het is geen betaling. We gaan op onze ouder niet naar binnen, het is een persoonlijk werk. En we weten ons einde niet. Maar dat we zijn wonderen recht zouden betrachten dag aan dag. Zo was David een bedrukte vanwege zijn zonden en zijn afkomst.

Mijn ziel druipt weg van treurigheid en klagen.

Ai, richt mij op, verander mijn geklag,

wil naar Uw woord mij gunstig onderschragen.

David had zo'n tekort in zichzelf, maar gelukkig dat Christus al de zwakheden en gebreken met Zijn lijden en sterven voor Zijn volk wil dekken. Alles wordt ons tenslotte tot schuld. Heeft het al eens in uw hart geklonken: *Wat is er aan Mijn wijngaard te doen, wat Ik niet gedaan heb?* Moeten we dan niet beschaamd worden, wat wil Hij aan ons ten koste leggen, jaar uit, jaar in? Wat een werk heeft God niet aan een mens. Hij heeft geen lust aan onze dood en wij blijven daar maar afkerig heengaan. En treuren wij daar ook onder, is het onze smart, dat we moeten bekennen: O God, u krijgt van mij niet wat ik U behoorde te geven, en ik voldoe niet aan Uw bevelen, ik kom met al mijn tekort tot U.

Dan willen we ons met vader Jacob nog geringer aanstellen, vanwege al Gods weldaden. Wat ligt hier het werk van Gods genade in verheerlijkt, wat is het alles tot de ere van Zijn Naam. *Mijn ziel druipt weg van treurigheid, richt mij op naar Uw woord.* Als er in de hemel nog droefheid zou zijn, zou dat volk daar hun zonden nog bewenen, maar ook hun ongeloof, omdat ze zo vaak nog aan Zijn beloften twijfelen. Als de Heere moet zeggen: *Wat is er aan Mijn wijngaard te doen, wat Ik niet gedaan heb?* Zijn er die hier ook nog, die moeten bekennen: "O Heere, u hebt alles aan mij gedaan, U hebt al zoveel aan mij ten koste gelegd, maar ik bekeer mij nooit. Ik zal mij nooit onder U geven, al liggen Uw goedertierenheden en weldadigheden om mijn tent verspreid, wat ben ik toch een ongelukkig mens."

Wat zijn we toch ondankbare schepselen. Als we wat hebben, gaat het nog, maar als we niets hebben, om Hem dan toch nog te verhogen. Christus heeft Zijn Vader verhoogd in de diepste nood en strijd, om Zijn treurige ziel tot God op te heffen, toen Hij riep: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?*

Dan moet elkeen wel vragen: *Leer mij naar Uw wil te handelen.*

Heer, ai, maak mij Uwe wegen,

door Uw woord en geest bekend.

Leer mij hoe die zijn gelegen en waarheen

Gij Uw treden wendt.

Leid mij in Uw waarheid, leer

ijverig mij Uw wet betrachten.

Want Gij zijt mijn heil, o Heer,

'k blijf U al den dag verwachten.

Daarom is dat volk hier treurende vanwege de strijd met de zonden en met de satan, vanwege de wereld, die in het boze ligt, treurende vanwege hun tekort. Ze kunnen Hem niet eren zoals het betaamt, .en in plaats dat zij die dierbare Koning kronen, ontkronen zij Hem, omdat zij beven voor het kruis, omdat ze de strijd willen ontlopen. En zij bedroeven die dierbare Geest, die hen wil schikken en richten om een onderwerp te zijn in het voorbeeld van Gods liefde. Daarom heeft David, en de gehele kerk, die Man van smarten na moeten volgen, zij moeten door lijden geheiligd worden

om daarna in te mogen gaan in heerlijkheid. Wat vinden we een rijkdom in dit woord van Zijn eeuwige liefde, want ook wij beantwoorden niet aan Gods werken, we moeten van onszelf zeggen: Wat zijn we toch ondankbare schepselen. Met een gave gaat het nog wel, maar nu zonder gave, als er geen rund op stal is, en het werk des olijfbooms liegen zal, om dan nog van vreugde op te springen in de Heere, onze God.

En wat klaagt dan een levend mens, een ieder klage vanwege zijn zonden.

Wat zijn we toch ongelukkige mensen, dat ongeluk is zo groot. En dat zal een kind van God net zo goed bekennen, ze blijven in zichzelf een onbekeerd mens, en zo moeten zij navolgers van Christus zijn.

Nochtans was God met hen begaan.

*Hij zag hun angst en tranen aan,
en hunner hateren verwoedheid.*

*Hij dacht aan Zijn gestaafd verbond,
en had berouw naar al Zijn goedheid,
meedogendheid met Israëls wond.*

Wat gelukkig, dat Hij dat alles ziet en weet, Hij weet hoe we zijn, we kunnen ons zelf niet veranderen, en dat behoeft niet ook, want Hij verwacht van ons niemendal.

Maar nu hebben we nog een woord ter overdenking uit Jeremia 13:23.

Zal ook een Moorman zijn huid veranderen? Of een luipaard zijn vlekken? Zo zult gijlieden ook kunnen goed doen, die geleerd zijt kwaad te doen.

Zingen: Psalm 73:1.

Hier vinden we:

1. Wat niet kan.
2. Wat niet behoeft.
3. Wat God niet van ons verwacht.

Onze tekst begint hier: ***Zal ook een Moorman zijn huid veranderen, of een luipaard zijn vlekken?***

En we weten dat het niet kan, en waarom kan dat niet? Omdat we er in ontvangen en geboren zijn. In zonden heeft mij mijne moeder ontvangen, en in ongerechtigheden heeft zij mij gebaard, wij liggen al van onze geboorte af verdoemelijk voor God. En hoe kan nu ooit een mens zichzelf veranderen, het kan niet, het is onmogelijk. We zullen eens Anderen moeten worden, we hebben allemaal ingezogen van Adams werkheiligheid, we zullen altijd trachten om een ander mens te worden. Dan zal iemand trachten om gerechtvaardigd te worden, maar ook Zijn volk, om geheiligd te worden. We zullen allemaal trachten om nog een ander mens te fabriceren. En dat kan niet, het is ten enenmale onmogelijk, we moeten het eigendom van een Ander worden, en het moet in de vruchten openbaar worden, dat we het eigendom van een Ander zijn. Want de rechtvaardige zal uit Zijn geloof leven.

Een Moorman zijn huid is zwart en wij zijn zwart in onze onwetendheid, we zijn zo onwetend, we weten niet eens van onze zonden, als God het niet ontdekt. We zijn zo onwetend van onze diepe val, en als God het niet openhaalt, dan zijn we ook onwetend van het werk van Gods genade. Je hoort in het leven wel eens zeggen, daar of daar is het toch zo ontzettend vuil, maar zijn wij ook geen vuile zondaren? Wie kan

er hoger komen met woorden, werken en gedachten, dan zonden en ongerechtigheid! Die grote apostel Paulus zei: *Wat ik niet doen wil, dat doe ik, en wat ik haat dat doe ik, ik ellendig mens.* Nu zult u wel zeggen: Moet dat nu?

Ja, dat moet nu altijd, een mens zal altijd zondigen. Hij kan niet anders. Enkele jaren terug moest ik eens zeggen, ziende op mij zelf: 'Heere, het moet U wel berouwen, dat U mij genomen hebt, ik kan het niet begrijpen en nog minder kan ik het begrijpen dat U zo'n mens ook nog in Uw dienst gesteld hebt.'

Maar het antwoord was: *En de roepingen Gods zijn onberouwelijk.* Wij denken dat God berouw zal hebben, dat Hij zo'n mens heeft opgezocht, en in zo'n mens Zijn Goddelijk werk wil verheerlijken. Want o, we zijn van die vuile zondaren. Die tollenaar in de tempel durfde zijn ogen niet naar de hemel op te slaan, want wie was hij? Hij was niet meer waard om de aardbodem te betreden, hij was het waard om met Korach, Dathan en Abiram levend weggevaagd te worden.

Job heeft het vast ook geprobeerd, want hij zegt: *Wie zal er een reine geven uit een onreine.* Misschien bent u gekomen om eens goed te luisteren, wat u doen moet, maar we kunnen u alleen maar zeggen: 'U moet met u laten doen. Bidt en u zal gegeven worden, zoekt en gij zult vinden, klopt en u zal worden opengedaan.'

We kunnen het zo goed begrijpen, zelf hebben we zo vaak in de kerk gezeten. Dan zei ik: Man, zeg me nou toch eens wat ik er aan doen moet!

Ja, kijk, daar hebt u het, dat is onze werkheiligheid, we willen Gods werk bevorderen, tot God bekeerd worden, een verloren zondaar worden, maar dan in eigen kracht en licht, en dat kan niet. We zouden ons verstand er bij verliezen, want dan willen we indringen in dat eenzijdig werk van God, en dat kan niet. De tollenaar durfde zijn ogen niet meer naar de hemel op te slaan.

En wat zegt die vrome koning Hiskia, die kon zeggen, dat hij in oprechtheid geleefd had? Hij zal mijn beenderen breken van de morgen tot de avond, hij was het niet meer waard om de aardbodem te betreden, ik heb mijn leven afgesneden als een herdershut. En dat is nu het werk van God, om een mens te leren, dat het niet kan.

Zwart, het is de kleur van de rouw, hoewel het tegenwoordig niet meer gedragen wordt, noch voor ouders, of een man of een vrouw, er wordt geen rouwkleed meer gedragen. Het is de moderne tijd, maar het is toch zo eerbiedig om voor onze naastbestaande het rouwkleed te dragen. Zwart is een teken van rouw en droefheid, zoals David het zegt:

*Ik ga in het zwart door rouw bezwaken,
om mijns vijands dwingelandij.
Die mij hoont, mij het hart doorboort,
dat gestaag deez' lastering hoort.
Waar is uw God, op Wien gij bouwdet
en aan Wien ge uw zaak betrouwdet?*

Zal nu een Moorman zijn huid veranderen en een luipaard zijn vlekken?

Het kan niet, het is onbestaanbaar, dan zou een mens nog iets toe kunnen brengen, dan zou een mens nog enige roem hebben en zeggen: Je moet het net zo doen als ik.

O nee, een mens moet leren:

*Vergeef mij al mijn zonden,
die Uwe hoogheid schonden,
ik ben verzwakt, o, Heer!
Genees mij, red mijn leven.
Gij ziet mijn beenderen beven,
zo slaat Uw hand mij neer.*

Maar er is een balsem in Gilead, er is een heelmeester aldaar, om daar onze toevlucht te zoeken? O ja hoor, die is er in Gods eeuwige liefde. O, eeuwige liefde, uit de eeuwigheid komende. Daar is gevraagd: *Wie is er die met Zijn Hart Borg worde, dat Hij tot Mij genake!*

O, eeuwige zondaarsliefde, door de genade des Geestes het te horen uit Zijn mond: *Zie Ik kome, Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen. In de rolle des boeks is van Mij geschreven.*

De profeet zegt het: *Want Dien, Die geen zonden gekend heeft, heeft God zonden voor ons gemaakt, opdat wij zouden zijn rechtvaardigheid Gods in Hem.*

Ach, en dan vinden wij een mens, een Moorman, en we behoeven er niets aan te doen. Laten we ons maar uit laten graven en verdiepen tot de fundamenten toe, want welgelukzalig is hij, die uw kinderkens zal grijpen en aan de steenrots verpletteren zal. Leer maar om een naakte en ontblote zondaar te worden, maar er is een offer, hoor!

Al staat de Zoon achter Zijn Vader, we moeten die God van hemel en aarde passeren, om Zijn rechten en Zijn Majesteit te huldigen en te erkennen, anders kan de arbeid van Christus ons nooit geschonken worden. En bij Hem is alles te verkrijgen, Hij kan u uit de hel buiten, u kunt verzoening van alle zonden verkrijgen, en die wil Hij achter Zijn rug werpen. Hij wil u wassen en reinigen, om rein uit die wasstede op te komen en als een reine maagd te worden voorgesteld aan den Vader. Dat is alles bij Hem te verkrijgen en te ontmoeten. We behoeven onze huid niet te veranderen, en dat behoeft Zijn volk ook niet te doen. Hij heeft ons genomen zoals we zijn, we waren maar een bloot creatuur, en wie kan er hoger komen?

O, Hij wil ons uitzuiveren en ontdekken, al moeten we vaak verbaasd staan, zoals we er overblijven, ja, hadden we dat ooit kunnen denken, dat het zo min met ons af zou lopen? Maar het behoeft ook niet, er is maar een Middelaar, die voldaan heeft aan Gods wet, er is maar een Naam onder de hemel gegeven, namelijk Jezus Christus. Er is maar een Hogepriester gezeten aan de rechterhand des almachtige Vaders, Die een Voorspraak bij den Vader is.

Het kan niet, en het behoeft ook niet, laat u leiden, laat u zaligen.

Om door Zijn hand zich te laten leiden.

*Die, hoe het ook moog tegenlopen,
gestadig op Zijn goedheid hopen.*

Al zal satans macht zich daartegen verzetten, maar dan lopen we een veilig pad, dat uitloopt op de hemelstad. De gehele kudde uit de schaapskooi van Christus heeft nooit een ander pad gegaan. De bruid zegt er van: *Zeg mij aan, Gij, die mijn ziele lief heeft, waar Gij weidt, waar Gij de kudde legert op het heetst van de middag.* Want zij wist het niet, maar ze krijgt als antwoord: *Indien gij het niet weet, zo gaat uit op de voetstappen der schapen, en weidt uwe geiten bij de woningen der herderen.*

Het is alsof Hij er mee wil zeggen, gaat dat eens na, hoe Ik hen wel gedaan heb. Ik heb hen uit alle strijd en lijden geholpen. Want al gingen zij door het water, ze zullen niet verdrinken, al gingen zij door het vuur, het zal hen niet verteren. Ja, dat is echt waar, we lezen dat van de drie jongelingen in de oven, ze waren in de brandende oven met God. Daniël was in de leeuwenkuil met Christus, Hij had de muil der leeuwen toegestopt.

Het volk van Israël was in het midden van de rode zee, maar de Heere was in het midden van de vuur- en de wolkkolom. *Ziet Ik ben met ulieden!* Ziet, Ik ben met ulieden tot aan de voleinding der wereld! We kunnen ons niet veranderen, en we behoeven ons niet te veranderen, maar als we in onszelf zien, dan kunnen we het niet

begrijpen dat God ons zo verdraagt.

We hebben een kind van God gekend, die ook zo over zichzelf moest denken, dat hij de Heere niet kon begrijpen, dat Hij hem verdroeg. En op een keer was hij zo goed gesteld, dat hij zei: 'Nu ga ik heel gauw sterven, want als ik er iets van in mijn ziel heb, dan gaat het, maar als ik er niets van heb, dan kan ik hier niet meer blijven.'

Van al zijn vrienden en klanten heeft hij afscheid genomen, niemand geloofde het, men dacht, hij heeft een goede gezondheid. Hij is maar anderhalve dag ziek geweest, en roemende en sprekende van Gods werk ging hij heen. En zouden wij zo'n sterfbed ook niet begeren?

*Hoe zacht zien wij de vromen,
de dood hier zonder schromen,
blijmoedig tegengaan,
daar al de vreugd van 't leven,
de zondaar gaat begeven,
daar vangt de vreugd eens christen aan.*

Zouden we zo'n sterfbed niet begeren? En dat is niet voor bekeerde mensen hoor, maar voor zondaren, ze blijven in zichzelf een onbekeerd mens hoor! Dat moeten ze innemen in hun nietigheid en hun onbekwaamheid, in hun blindheid en duisternis, maar Christus is in alles voorgegaan, uitgenomen de zonden. Daarom hoeft het niet, want als zondaar moet gij gunst ontvangen, en de smet van de zonden is nog veel groter dan de zonden zelf. Maar om het aan te nemen, om het op te pakken, daar Hij voor ons die lage plaats heeft ingenomen. *Want Hij, die geen zonden gekend heeft, heeft God zonden voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.*

Maar altijd zal de boze er bij zijn om het alles onmogelijk te maken, dat kan nooit met genade bestaan, heb je het ooit zo van een ander gehoord, en waar is uw geloof nu? Ach, dan blijven zij er over met duizenden gedachten en vertwijfelingen, wat zal er van mij nog terecht komen? Hebben we het ons niet verbeeld, zijn het allemaal de gedachten van een mens geweest, het is te veel om dat allemaal te noemen. Maar als wij het niet meer weten, dan weet God het, en als onze gedachten falen, dan kunnen Gods gedachten openbaar komen. Ik weet de gedachten die Ik over ulieden denk, gedachten des vredes en niet des kwaads.

Zo vinden we ook verder: ***Zo zult gijlieden ook kunnen goed doen, die geleerd zijn kwaad te doen?***

En nu verwacht de Heere ook niets anders van ons, dan zonden en ongerechtigheid, we kunnen nooit veel meer voor de dag brengen. En nu heeft Hij gedachten des vredes over de zulken en niet des kwaads, daar Hij Zich over de zulken wil ontfermen. We lezen ook dat Jezus zeide: *Indien Gij, die boos zijt, weet uw kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal uw hemelse Vader u goede gaven geven, indien gij ze van Hem begeert.*

David roept het ook uit: *En wat verwacht ik, o Heere, mijn hope is op U.* Ach, dat onze hope ook alleen daarop gevestigd zou zijn, om ons te redden, om ons te zaligen en ook om ons te heiligen, om ons te bekwamen tot Zijn hemels en eeuwig Koninkrijk. God verwacht niets van ons, Hij weet wat in het schepsel over is gebleven, Hij weet, wat van Zijn maaksel zij te wachten. Hoe zwak van moed, hoe klein wij zijn van krachten, en dat wij stof van jongsaf zijn geweest.

*En als dan bij mijn laatste bede,
mijn laatste zonden mij ontvlien,*

*dan mag ik voor Zijn aanschijn treden,
dan mag het kind zijn Vader zien.*

Zij moeten hier door lijden geheiligd worden om daarna in te mogen gaan in heerlijkheid. God verwacht het niet van ons, en tevergeefs verwacht men het van de heuvelen en de bergen, immers in God is Israëls heil. O, we moeten het goede alleen van Hem verwachten. En wat zong David in de weg van heiligmaking?

*Geef, dat mijn oog het goed aanschouw,
wat Gij uit onbezweken trouw,
Uw uitverkor'nen toe wilt voegen.
Opdat ik U mijn rotssteen noem,
en delend in Uws volks genoegen,
mij met Uw erfdeel blij beroem.*

Die hebben met hun zonden aan God gehangen, gelijk Christus voor ons zonden is gemaakt. Hij heeft voor Zijn volk aan het kruis gehangen, waar Hij geroepen heeft: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? Hij is de broederen in alles voorgedaan, uitgenomen de zonden. Zouden wij dan nog iets bij onszelf vinden? O nee! Dat we het mochten leren aannemen: *Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid, maar uw vrucht is uit Mij gevonden.* De Heere verwacht niet van ons, wat wij zelf wel verwachten.

En wij denken: Als ik eerst maar bekeerd mag zijn, dan ben ik alles te boven, geen zonden meer en satan is zijn macht kwijt, en dan gaan wij godzalig leven. Ja maar, dat denkt een mens, maar de zonden drukken ons en satan benauwt ons, die tracht ons af te houden van de rechte weg, die is altijd bezig om een mens maar bezigheid te geven. Dan bidden we niet goed, en wat denkt u van ons verdoemlijke hart, dat is altijd in de weer en is het nooit met de weg van God eens. Waarom moet dit nu en waarom dat? Wat geloven we nog van de voorzienigheid van God?

We moeten voortdurend geknecht worden aan onze eigen wijsheid, we moeten bekeerd worden zoals wij zijn en geheiligd worden zoals wij zijn, het werk van God in een ziel is zo persoonlijk. We moesten er veel meer van hebben: *Nu dan, o Heere, wat verwacht ik, mijn hope staat op U.*

Is dit geen dierbaar onderwerp, is het geen kostelijk woord van God? Licht hier niet de eeuwige liefde Gods in? Woord van God gegeven, evangelieleven, zalig, elk die dat hoort. Dit zegt God van u en mij, hetgeen we niet kunnen, hetgeen Hij niet van ons verwacht, maar Hij wil dat we ons tot Hem wenden. Is dit geen kostelijk woord?

Daar de euvels allemaal bij ons liggen. Wij denken vaak dat we wel willen, maar de Heere gaat een mens beantwoorden uit Zijn eeuwige liefde, uit Zijn eeuwige vriendschap. Hij beantwoordt een ziel uit Christus, door die dierbare Geest. Dat we allen zouden leren en verstaan, hoe God ons tegemoet wil treden in onze zwakheden en gebreken, in al ons ongeloof en in al onze twijfel en verzoeking. Om ons te openbaren wat wij niet kunnen, wat wij niet behoeven en wat Hij niet verwacht, om alleen onze verwachting op Hem te stellen. Om aan ons te leren: *De Heere heeft wat nieuws op de aarde geschapen, de vrouw zal de man omvangen.*

Dat zij Hem door een waar geloof mogen omhelzen om Hem alleen te leven, eeuwiglijk en altoos. Dat Hij het gebrekvol gesproken woord nog zou willen heiligen en verheerlijken tot Zijn eeuwige Koninkrijk, dat Zijn naam er uit verheerlijkt zal worden, eeuwiglijk en altoos.

Slotzang: Psalm 130:4.

VIJFDE LEERREDE

Zingen: Psalm 105:3.

Lezen: 2 Korinthe 5.

De honderd en vijfde Psalm, waar we een lied van opzongen, dat is wel een Psalm waarin de kerk opgewekt wordt. En dat hebben wij mensen wel van node. Want we zijn van nature zo dwaas, we zijn van nature zo lusteloos, maar ook rusteloos. En we hebben wel nodig om bij aanvang en bij voortgang, opgewekt te worden opdat wij de dingen zoeken die boven zijn, en niet die op de aarde zijn. Want we zijn ten ene male uit de aarde aards, natuurlijk en duivels. Want we zijn met recht uit de vader der duivelen, die een moordenaar was van de beginne aan, en is in de waarheid Gods niet staande gebleven. En dan worden we opgewekt: Vraagt naar den Heer en Zijne sterkte. Met recht is dat de aangewezen weg, er is geen andere. Niemand kan een andere weg of een ander pad aanwijzen. Want wij dienen naar onze Schepper te vragen, en naar onze Formeerder. Daar is dan ook ons leven dienaangaande op gebaseerd, op het heden der genade en de dag van zaligheid.

Want ik las deze week een advertentie in de krant van een jongen van 22 jaar oud, die op zijn trouwdag de eeuwigheid inging. En dan denkt men toch wel eens, dat is toch wat! In het huwelijk denken te treden en dan eeuwigheid. Daar moeten we toch niet min over denken, en het is het minste waar we aan denken, aan de dood. Al kan die ons ook elke dag overvallen, en al kan de dood ons elke dag overkomen. God knikt maar even toe, en de dood die een geschapen macht is, die snijdt ons leven af. En wij zetten de dood zo vaak verre van ons. Als ze tot ons zeiden: U bent er morgen niet meer, dan geloven we het niet eens. Laat ons maar eerlijk wezen, en we zien het gebeuren.

En daarom is in dit leven niets noodzakelijker dan wat de dichter zegt: ***Vraagt naar den Heer en Zijne sterkte.***

HEERE is Zijn verbondsnaam, om naar Hem te vragen. En het is nog een pleitgrond ook, uit den Heiligen Doop, dat wij mogen pleiten op de Naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes. O, wat een pleitgrond, wat een gunst heeft God ons in de sacramenten nagelaten. Al willen de Baptisten in de onderdompeling van de volwassen doop betuigen dat dan wordt begraven de oude mens, en het weer boven komen voor een nieuw mens. Maar wij blijven bij de kinderdoop. Want het is toch een gunst die God ons gaf, om een pleitgrond te hebben voor het aangezicht Gods. En om daar op te pleiten, op Zijn almacht, en op Zijn wijsheid, en op Zijn genade. En dan hebben wij gauw de neiging om te zeggen: Ja man, maar dat doet een mens van nature niet.

Dat weet ik wel, maar dat bevrijdt ons er niet van hoor, van de eis der bekering die op ons ligt. En dat bevrijdt ons niet van het aanbod van het evangelie. Om een elk toe te roepen: Wendt u naar Mij toe, en wordt behouden, o alle gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand meer. Want de mens heeft vele vonden gezocht. Om als het ware zich vrij te pleiten, en als het ware zich te dekken met het één of het ander. Maar heus, de oorzaak ligt altijd bij ons. De oorzaak en breuk liggen bij een gevallen mens. U zult zeggen: Ja man, dat is nu echt waar. Ik heb van nature nog geen lust om naar God te vragen.

Dat is ook waar. Daar hebben we van nature nog geen lust in. Dan moeten onze zonden drukken en knellen, om de onhoudbaarheid te leren kennen. Een kind van God

heeft er ook geen lust in, het is wel erg, om naar God te vragen. Want u kunt door alles heen vinden, dat de Bijbelheiligen tegen de natuur in daar God om gebeden hebben. Want we zijn biddeloos, genadeloos, waardeloos. O noem maar op, we zijn ten enenmale dood in zonden en in misdaden. Wij hebben een aandrang nodig en er is vaak een oorzaak nodig, om hartelijk te wezen, en hartelijk te zijn. Om Hem in en om Hem aan te roepen, want anders zijn we niet hartelijk voor Hem. Laten we maar eerlijk wezen.

U zult zeggen: Er staat toch van David: *Ik zal U hartelijk liefhebben, Heere, mijner Sterkte.*

Dat was geen vrucht van Davids akker, nee dat is de vrucht des Geestes. Waar de apostel Johannes van zei: We hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad.

De mensen die onder ds. Boogaard gekerkt hebben, die kunnen het weten dat hij vaak stond te schreien op de preekstoel: *Er gaat bij mij nog zoveel kostelijke genadetijd voorbij.*

Nu daar heb je het, ik moet ook zo dikwijls nog zeggen: Al beweegt men zich nergens in. Dan moet de mens nog zeggen: Och het zijn dingen die geen wezen hebben, waar de mens innerlijk mee wordt bezig gehouden. Want een mens zijn gedachten staan niet stil. Maar moet men dikwijls niet zeggen: Och, wat ben ik nu biddeloos, waarmee was ik gebonden aan U?

Terwijl God beveelt en zegt: Bidt zonder ophouden!

U zult zeggen: Dan moet er een oorzaak wezen, ja, nu moet er zeker een oorzaak wezen. Maar als we nu maar voor het oog hebben: *Ik heb alles verzondigd, en ik heb alle recht en aanspraak verloren.* Dan zal het een vanzelfsheid wezen.

U leest van de bruid dat ze zei: *Wie is zij die daar opklimt uit de woestijn en lieflijk leunt op hare Liefste.* We moeten toch altijd vragen bij Hem naar lichaam en ziel beide, voor tijd en eeuwigheid. Er is toch altijd wel een oorzaak en een rede, neem dan ook onze arme evenmens, die we hetzelfde gunnen en waarvoor we hetzelfde begeren, en waarin we hetzelfde verlangen. Dat niet alleen anderen maar ook mij, zegt de Heidelberger catechismus de eeuwige zaligheid van God geschonken wordt, uit loutere genade.

Dus daar ligt als het ware in vervat dat we weer opgewekt worden. En het is soms zo nodig dat we weer opgewekt en aangedreven, en weer uitgedreven worden. Vraagt naar den Heer en Zijne sterkte. Om God in te roepen als onze Schepper, Christus als die enige Borg, Middelaar, Koning, Profeet en Hogepriester, maar ook die dierbare Geest die de Werkmeester daarvan is, en die de dieptes Gods onderzoekt.

Want wat zegt Christus ervan? *Die Geest zal U in alle waarheid leiden, Hij zal het uit het Mijne nemen en het ulieden verkondigen.*

Dus we worden hier opgewekt. En dan staat er: *En Zijne sterkte.*

Ja met recht waar, want in onszelf zijn we machteloos en krachteloos, maar daar mogen we niet achter wegschuilen. Want dat zijn onze zonden, God had u en mij zo niet geschapen, als we het maar leren mogen. Hij had ons geschapen, in ware gerechtigheid, in ware heiligheid, in ware kennis Gods. Maar dat hebben we ten enenmale verloren. Och, een mens kruipt er zo gauw achter weg, ik kan me niet veranderen, en ik kan het me toch niet opleggen.

Dat is waar! Maar zijn u en ik er mee aan de deur bij God. Dan heb ik er zo'n tekort in, dan heb ik er zo'n smart van, ben ik wel behoorlijk, in wat U me heeft toebetrouwd, aan de genadedeur. Gedenk dan ook mijner in uw gebeden. Nodig en onmisbaar om elkander te gedenken aan de genadetroon, want dat zal de liefde doen, voor elkander, om elkanders ziel aan te bevelen, aan de troon der genade. Gelijk die hoofdman bad:

Laat mij en mijner knechten zielen dierbaar zijn in Uwe ogen.

Het is met recht waar, *om naar de Heere te vragen en Zijne sterkte.*

Want God gaf uit Zijn eeuwige liefdehart dien dierbare Christus. God gaf alles wat Hij had, Zijn eniggeborene Zoon. Hij wierp Zijn hart op de aarde in Christus, Die ons vlees en bloed aannam, uit de maagd Maria. Geen wonder dat Zacharias zong:

*O dierbaar kind, o stof van vreugd,
Geschenk van 't Alvermogen!
Elk noem' u Gods profeet, en geef' u eer;
Gij treedt voor 't aanschijn van den Heer',
En baant Zijn weg door leven en door leer.*

Want wat wij niet kunnen en wij niet bij machte zijn heeft Christus gedaan. Christus heeft dood graf en hel overwonnen. Dat heeft de profeet Jesaja eeuwen tevoren aangekondigd: "Want een kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouders, en men noemt Zijn naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vrededorst. Der grootheid dezer heerschappij en des vredes zal geen einde zijn op de troon van David en in zijn koninkrijk, om dat te bevestigen, en dat te sterken met gericht en met gerechtigheid, van nu aan tot in eeuwigheid toe. De ijver des HEEREN der heirscharen zal zulks doen."

Want er staat nog geschreven: *Of hij moet Mijn sterkte aangrijpen.* Och daarin vindt u Davids sterkte, in de Heere. Daar ligt alleen alle kracht en alle sterkte in gelegen, voor ziel en voor lichaam, voor tijd en voor eeuwigheid.

Geen wonder dat Maarten Luther zong:

*Geen aardse macht begeren wij;
Die gaat welras verloren!
Ons staat die sterke Held terzij'.
Die God ons heeft verkoren.
Vraagt gij Zijn Naam, zo weet,
Dat Hij de Christus heet,
Gods eengeboren Zoon,
Verwinnaar op de troon.
De zege is ons beschoren.*

Dus met recht moeten we opgewekt worden, we moeten angevuurd worden. En zijn u en ik niet schuldig, daar Hij aan elk mens weldoet. U zult zeggen: Ja maar ik kan geen werk Gods vertellen.

Uw eten dan, de spijs en de verzorging dan?

Ik las nog in John Kershaw, het boek 'Waar hij Zijn voetstap zet'. Dan zeg ik: Jonge, jonge, dan gingen die mensen uit preken, en dan liet hij schreiende kinderen achter. 'O vader, heeft u niet wat brood voor me.'

Dan zeg ik: Jonge, jonge, wat moesten wij niet tot God bidden en roepen, daar wij in overvloed leven. Hij was zelf eens wezen preken, uren lopen, en daar las ik: Hij ging alle kasten nog eens af, of hij niet een oude korst brood kon vinden. En daar vond hij een oude korst brood en dat weekte hij in het water, en het was een koningsmaaltijd voor hem. Biddende of dat God dat wilde zegenen. En dan hebben wij dikwijls van alles op, laten we eerlijk wezen. Hartje wat wil je en mondje wat begeer je.

Dus we lopen over, van de weldaden, waar Christus Zijn bloedig zweet in de aarde heeft laten zinken.

Ik weet ook van een tijd, in m'n onverzoende staat, als ik alleen was, kroop ik onder

de tafel om daar m'n eten op te eten, en m'n koffie of thee naar boven op te steken. Dat heeft U voor me verdiend en verworven. We hebben dat allemaal verbeurd en verzondigd, en dan moet je zeggen: Die mensen gingen door weer en wind, ze hadden meer schuld dan geld of eten, om dan nochtans te verkondigen de goedertierenheden en de barmhartigheden des Heeren. Dus al was het dat alleen, en dat u een adem heeft. En dat u nog onder het Woord mag verkeren, zo dikwijls als er gepredikt wordt. Dan mag u nog horen en vernemen het Woord van God dat u verkondigd wordt. Dat de zaligheid in geen ander is, namelijk in Christus Jezus.

Dan komt God nu in dit avonduur ook nog met het Woord tot ons. Wat ligt er dan in vervat, als u er maar indrukken van heeft. Naar mate als u de uitlatingen van Zijn liefde kent, naar mate dat Hij ze u aanbiedt en dat Hij uw God wil wezen, in Christus Jezus. U mag bevochten en bestreden wezen, dat is een tweede, en het mag zijn, dat u geen gedachte van God kunt hebben, dat is een derde.

Maar er zal altijd van over blijven: Ik heb er toch van ingezogen. Daarom, dat maakt m'n smart en m'n ongeluk uit, want ik ben zelf machteloos en krachteloos. Och dat de kracht Gods me ondersteune, gelijk een Mozes bad: *De eeuwige God zij u een woning; en van onder eeuwige armen; en Hij verdrijve den vijand voor uw aangezicht en zegge: Verdelf.*

Vraagt naar den Heer en Zijne sterkte.

Dan moeten wij het onze verliezen. Dan zijn we een drenkeling, die de kurk van vrije genade aangrijpt. Of hij moest Mijn sterkte aangrijpen. Want u leest nog in Gods Woord: Die gebeten werden door de slang, ze mochten erop zien, gelijk er staat: *En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, also moet de Zoon des mensen verhoogd worden;* als schaduw van Christus en Dien gekruisigd. De Jood een ergenis, de Griek een dwaasheid, en ons die geloven een kracht om op te staan, uit onze dood.

*De Heere is mij tot hulp en sterkte,
Hij, is mijn lied, mijn Psalm gezang;
Hij was het, Die mijn heil bewerkte,
Dies loof ik Hem mijn leven lang.*

Want daarom staat er ook: *Zoek Zijn aangezicht geduriglijk!*

Och, wat kom ik daarin tekort, om Zijn aangezicht gedurig te zoeken. Ik kan niet buiten U, och als ik U niet waarneem dan weet ik geen raad.

U leest van Mozes. Toen zeide hij tot Hem: *Indien Uw aangezicht niet mede gaan zal, doe ons van hier niet optrekken!*

Wat hebben die Bijbelheiligen een diep en een aanhankelijk leven gehad, tussen God en hun ziel. En die mensen hadden het net zo goed voor uiterlijke zaken. Wij noemen het dikwijls, maar laten we maar eerlijk wezen, want we hebben toch uiterlijk geen gebrek. Moet ons niet bijgebracht worden dat we alles verbeurd hebben. Och, wat noemen we dan nog veel met de lippen in plaats van met het hart.

Wat liggen er toch lessen in: *Zoek Zijn aangezicht geduriglijk.*

Ik kan alleen niet door dit leven.

*Wil me tot een toevlucht wezen,
Als voor dezen,
's Vijands wreed geweld ten trots.*

Zoek Zijn aangezicht geduriglijk.

Het moet eigenlijk zo wezen: Ik kan niet buiten u leven, en ik kan u niet missen en ik

kan u niet derven. De profeet Micha zegt: *Mijn ziel begeert vroegrijpe vrucht.* Is dit niet een opwekking om ons uit dit ondermaanse uit te trekken, en dat onze harten en onze zinnen op Hem gevestigd zouden zijn. Gelijk ook David zong:

*Mijn aandacht zal op Hem gevestigd staan;
En met vermaak zijn grootheid gadeslaan.*

Want dan zinken wij wel in het niet bij de grootheid van God. Bij Zijn heerschappij, die hemel en aarde uit niet geschapen heeft. Dat kunnen we nu weer aan die jonge man van 22 jaar zien, wie weet verlangd naar de trouwdag om dan verenigd te zijn. Om man en vrouw te mogen worden, en samen gelukkig door dit leven heen te mogen trekken. Dat is een mens eigen. En dat God deze verlangens met een klap de bodem inslaat. Wie zal zeggen wat doet Gij. Dat kan niemand zeggen, en al zouden we dat doen dan helpt het ook niemendal. Of we zouden jammeren of vloeken of schelden, het is als het blazen der tiran tegen een wand.

Want dan staat er nog: *Zijn grote Naam, Zijne lof nog groter maken.*

Wie zal zeggen: Wat doet gij? God bewijst Zijn macht maar ook Zijn almacht. En dat kan men in de werken Gods ook bewijzen, zowel in het uiterlijke naar de geestelijke mens. Wat de apostel Paulus in drie dagen leerde, en de moordenaar aan het kruis in een paar uren. Want God is machtig, Hij spreekt en het is er. Hij roept de dingen alsof ze waren.

Zoekt zijn aangezicht geduriglijk.

En dan zegt David: Gedenk Zijne wonderen die Hij gedaan heeft. En het is met recht waar, hoevelen gaan niet door het oog van een naald. Ik hoorde vertellen van jongens, die in een kettingbotsing zaten van 25 auto's. En dat het dak eraf was van een andere auto die over hun heen vloog, en dat die jongens er zonder kleerscheuren uit kwamen. Ik heb het niet geweten, maar we hebben een zondagochtend de jeugd zo ernstig vermaand. Zo gaat soms een mens door het oog van een naald. Waar God hem waarschuwt en waar God hem vermaant. Dat zijn leven maar een damp is. Als God blaast, dan zijn we weg. Dus het is met recht waar: Gedenk Zijn wonderen, die Hij gedaan heeft. Zijn volk en erve moet dikwijls door perikelen gaan, om ze te bepalen bij de kortstondigheid van het leven. Dat onze adem in Zijn hand is, en dat wij ook in Zijn hand zijn, waar Hij mee doen kan naar Zijn wil en wonderwerken. Dat is met recht waar: Hetzij Hij 't mensdom met Zijn zegen. Bezoekt of met Zijn strenge tucht!

Maandagnacht was er al maar in me: *Blaas de bazuin te Thekoa!*

O, daar ril ik soms nog van, ook die nacht! *Waar zult U nog mee komen? Wat zult U toch over Holland brengen?* Want het was het oordeel, wat de bazuin moest blazen. En dan zouden we zeggen: Zondag was het zomer en maandag winter, de goddelozen hebben alles mee. God wil zeggen: Maakt u maar rijp voor de slachting.

Echt waar, je zou zeggen; Hij geeft ze alles nog in de hand, het prachtigste weer van de wereld om zich uit te leven. Terwijl God zegt: *Blaas de bazuin te Thekoa!*

Ik heb het gevonden in Jeremia 6, dan zeg ik: Ja, het oordeel rust op alles, en wat zult U nog over ons brengen, en wat zult U nog over ons beschikken.

Dat is nog niet weg bij me hoor, dat wordt in augustus vier en veertig jaar, wat God me daar in Geldermalsen geopend heeft. Dat komt nog, we maken ons rijp voor de slachting. We weten soms niet wat er langs de straat loopt, of het een man of een vrouw is. Dan zeg je, wat moet het straks worden als het weer warm wordt, je slaat soms je ogen neer. Want schaamte is er nergens meer voor, ik leef zo ik wil, en ik doe wat ik wil.

Maar God is er ook nog. En dan ben ik zo bang, God kan bij mij vandaag beginnen

hoor. Naar mijn waarneming kan God bij mij vandaan beginnen, want wat krijgt Hij van mij? En wat krijgt Hij van u? Waar gaat Hij beginnen, Die God des oordeels en des gerichts? Die zoveel wonderen bij ons heeft verricht. Laten we dan allemaal maar vrezen voor Zijn aangezicht. En toch is hier het pad om door lijden geheiligd te worden.

En dan vraag ik uw aandacht voor een bekend onderwerp, ik kon het niet kwijt, uit de tweede zendbrief van de apostel Paulus aan Korinthe en daarvan het vijfde hoofdstuk, het negentiende vers tot het einde. En dan lees ik Gods dierbaar Woord:

Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende, en heeft het woord der verzoening in ons gelegd.

Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christus' wege: Laat u met God verzoenen.

Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.

Hier ligt dan:

1. Waarin zich openbaart om Gods eeuwige liefde in Christus te bewijzen.
2. Waar Hij gezant van is, Ambassadeur aan het hemelhof, om te bidden om zich met God te laten verzoenen.
3. En begint daarvan de vruchten te openen, wat Christus' lijden en sterven heeft voortgebracht.

Zingen Psalm: 27:3 en 7

O, wat ligt hier een verborgenheid in, wat de apostel in de brieven zegt: Van niemand te willen weten dan van Jezus Christus, en Dien gekruisigd. Hij wil nergens van weten. O, wat heeft Christus bij den apostel Paulus een plaats ingenomen, wat heeft Christus een plaats in zijn ziel gehad. Want al zou u Hem missen en al zoudt u Hem derven, is dan die gezalfde Koning ook de uitgang en de behoefte van uw ziel? Omdat er onder de hemel geen andere Naam gegeven is, door welk wij moeten en kunnen zalig worden. Want de apostel brengt de rijkdom van zijn eeuwige liefde naar voren in Christus Jezus. Al leven we in een Godonterende eeuw, want God wordt van zijn eer beroofd en Christus van Zijn kroon. Dan zeggen ze openlijk: Je hoeft niet meer verzoend te worden, als je er maar van weet, dan ben je toch wedergeboren. Dan kun je je gang gaan.

Maar wat zegt de apostel Paulus, als hij naar voren brengt: *Die in Christus is die is een nieuw schepsel*. Hij zegt op een andere plaats: Indien wij vijanden met God verzoend zijn, hoeveel te meer zullen wij behouden worden door Zijn leven. Hij bekent een vijand te zijn, door Christus lijden en sterven, als een vijand, met God verzoend. Hij is nu gezeten aan de rechterhand des Vaders. Veel meer behouden zullen wij worden door Zijn leven, Die eeuwig voor ons leeft en gezeten is aan de rechterhand Gods, en Die altijd voor ons bidt.

Daarom kan men het met geen half werk doen, al zou u nu heel uw leven dat na moeten schreien. Zou dat geen rijkdom wezen? Als u heel uw leven Hem na mag schreien, en Hem na moest wenen?

Ik hoorde van een man uit Sliedrecht, ik heb het niet persoonlijk van die man gehoord, dat de arbeid van Christus aan zijn ziel toegepast is. Ik wist wel dat hij zijn schuld kwijt was, maar aan de andere kant: is dat geen echt sterven? Als je van tien 's

morgens tot 's middags drieën je kinderen en kleinkinderen allemaal bij je bed gehad hebt. Zes kinderen en zes aangetrouwd, maar allemaal heeft hij ze een preek mee gegeven. En om drie uur zei hij: Nog even dan mag ik afreizen, want ik ben nog warm. En geen vijf minuten daarna heeft hij de adem uitgeblazen. Wil dat niemendal zeggen? Dat er geen dood is voor zo'n mens.

Maar tegenwoordig gaat elk naar de hemel, met een tekst en een vers. Ik kan het slecht geloven. Zulke mensen zeilen op een klip, ze gaan op een klip zitten, want ze gaan naar de hemel. Ze zijn er één van, in plaats van een verloren zondaar worden om uit genade gezaligd te moeten worden. Want elke zondaar weet dat we geen goeie maatjes met God zijn.

We denken dat wel in de uitlatingen van Zijn liefde. Maar we leren toch kennen dat we geen goeie maatjes met God zijn. Ik heb er twee jaar van genoten. Uit de lokkenstijd die ik had, ging ik met God om als een vriend met een vriend. Ik heb eens een man horen zeggen: Ik noemde God m'n Vader.

Dat kan ik best begrijpen, want waar ik om vroeg dat kreeg ik. Ds. Boogaard zei tegen me: Je was een pronkjuweel. U kunt het op Sliedrecht vragen. Maar daarna kwam ik in mijn vijandschap als de duivel openbaar, toen ik er achter kwam dat ik geen goeie maatjes met God was. O, het was of de duivel in me gevaren was, zodat ze bang van me werden. Ik kan het goed begrijpen, zo loffelijk weet die God zich te maken. Maar Hij weet ons ook er aan te ontdekken dat we een vijand zijn van vrije genade. En dat we alleen maar uit genade gezaligd, maar ook alleen uit genade onderhouden worden. God heeft me uitgezonden: *Ga uit in de wegen en heggen; en dwing ze in te komen, opdat Mijn huis vol worde.* Ik heb ook het minste lief. Met het minste wil ik leven en sterven, daar wil ik me aan vermaken, om met elkander te strijden en te lijden, en als het kan zijn genadetroon te bestormen. Och, gelijk de apostel zegt met ulieden te willen leven, en ook te willen sterven. Maar ik weet ook dat de toorn van God alleen geblust wordt door Zijn lijden en sterven.

En de profeet Jesaja zegt er ook van: *Ik dank u Heere, dat Gij toornig op me zijt geweest.*

Ik hoorde onlangs nog zeggen: Ja, in de Polder staan ze er erg op om met God verzoend te worden. Ja, daar ga ik nooit vanaf hoor zolang ik praten kan, en zolang ik nog preken kan, daar wijk ik geen duimbreed van af. Want m'n roeping en zending is: *Ga uit in de wegen en heggen; en dwing ze om in te komen, opdat Mijn huis vol worde.* Een duidelijk beeld: Als je verkering hebt gaat 's avonds elk naar het zijne. Dan mag je veel van elkaar houden en hoe moeilijk is soms ook het afscheid. Maar ondertussen moet het er toch van komen. Want het meisje gaat naar haar huis en de jongen gaat naar zijn huis. Maar je blijft alle twee aan je eigen kant. Dan moet je toch eerst op het rechthuis geweest zijn. Je zegt toch niet als je verkering hebt: dat is m'n vrouw of dat is m'n man, dat gaat toch niet.

Welnu, dan is er geen duidelijker beeld dan waar de apostel van schrijft: *Daarom zal een mens zijn vader en moeder verlaten, en zal zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vlees zijn. Deze verborgenheid is groot, doch ik zeg dit, ziende op Christus en Zijn gemeente.*

Want als u de liefde Gods geproefd hebt, dan wilt u toch vrede met uw Schepper verkrijgen. En als u van Christus geproefd hebt, dan wilt u Hem door een waar geloof bezitten. Want als u ooit daar een oog op geslagen hebt, al was het nog zo min, dan bent u toch verkocht, dan kunt u nergens terecht. Dan kunt u het niet met minder doen en u wilt het niet met minder doen. en u wilt er niets af hebben. Dan hebt u er vrede mee om om-niet gerechtvaardigd te worden, al is het uw eigen ondergang, en uw eigen verderf. Want dat is het wat de dierbare Geest de zondaar leert.

En daarom zegt de apostel er zo echt van: ***God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende.*** O, het is niet om uit te drukken. Hij legde Zijn toorn en ongenoegen af, in Christus Jezus. Om de zonden achter Zijn rug te werpen en om ze nooit meer te gedenken. "Want bergen mogen wijken, en heuvelen mogen wankelen, maar Mijne goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal van u niet wankelen, zegt de Heere uw Ontfermer".

Verzoenend bloed van Jezus Christus. Hoort u dat? Van Calvarius heuveltop gevloeid. En God is mild in het schuld vergeven. Want al hadden we al de zonden van Adams kroost te saam gebonden, dan wist Zijn bloed alle zonden uit.

Vraagt het aan een ieder die het heeft geleerd. U leest nog van de profeet Jesaja: "Dewijl ik een man van onreine lippen ben, en woon in het midden eens volks, dat onrein van lippen is; want mijn ogen hebben de Koning, den HEERE der heirscharen gezien. Maar één van de serafs vloog tot mij, en had een gloeiende kool in zijn hand, die hij met een tang van het altaar genomen had. En hij roerde mijn mond daarmede aan, en zeide: Zie, deze heeft uw lippen aangeroerd; also is uw misdaad van u geweken, en uw zonde is verzoend."

Daar wij dood zijn in de zonden en in de misdaden. Al hebben we het minste lief, Zijn volk heeft ook zijn hart en zijn huis voor me opengesteld. Dus ik tracht het ook te doen, en dat is een band die God heeft gelegd.

Ik ontmoette maandag een vrouw, ik dacht dat dat mens wat kreeg van blijdschap, de band der gemeenschap. O, de band der liefde: Mag ik jullie aangezicht nog ontmoeten. We hebben elkander gewezen om niet te rustten voordat we daar geborgen zijn.

*Niets is er waar ik in kan rusten.
Bezwijkt dan ooit in bittere smart,
Of bange nood mijn vlees en hart,
Zo zult Gij zijn voor mijn gemoed
Mijn rots, mijn deel, mijn eeuwig goed.*

Dus dan voel je: Dat zijn banden, je hebt hier met elkander geleefd. We zullen elkander eens nodig hebben, om God te loven, te prijzen, en ook te bedanken. Komt er maar achter hoor, dat u een vijand bent van vrije genade. Dan geven we elkaar een hand.

Ik vroeg eens aan ds. Boogaard: Al duurt het nog jaren, gelooft u het dan nog?

"Ja, zei hij, dan houden we gemeenschap, net zolang, totdat Hij het doet, dan zullen we wel zien wat Hij doet. Komt er dan maar achter: Ik wil niet sterven, ik ben een ophouder, ik wil niet bukken, en ik wil niet buigen. Maak Hem dat maar bekend. Ga dat maar bekennen. Zeg dan maar: Ruimt mij maar uit den weg, en doet maar met mij wat U behaagt. Want U bent machtig om dat te doen. En ik heb geen hoop en ben zonder God in deze wereld. Ach, zoudt U Uw eer willen zoeken? Opdat ik de laagste plaats voor U in mag nemen. Want dat kunt u ontmoeten hoor!"

Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende.

En dan krijgt u een verzoende betrekking met God, door het bloed des kruises O, met God verzoend in Christus Jezus, te prijzen tot in alle eeuwigheid, uit alle geweld en heerschappij des duivels verlost, vrede bij God. Vrede bij God door onze Heere Jezus Christus. O, vrede door het bloed des kruises. En dan gaat het hier over de weldaden, die God alleen kan doen: Vrede bij God door het bloed van onze Heere Jezus Christus. O vrede door het bloed des kruises, die mij uit alle geweld en heerschappij des duivels

verlost heeft en nog verlost. O, de zonden er tussen uit.

*Gods vriendelijk aangezicht,
Heeft vrolijkheid en licht,
voor alle oprechten harten.*

Om in Christus verzoening en een vergevend God te vinden. En dat tot in alle eeuwigheid. "Want dat zal Mij zijn als de wateren van Noach, toen Ik zwoer, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan; also heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal. Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere uw Ontfermer."

Ik ging ook 's nachts om twaalf uur met een vriend naar dominee Boogaard, ik was dronken van de liefde. 'Ik zei: O Boogaard, nooit nooit, nooit hoeven we meer te scheiden. Voor eeuwig bij elkander, voor eeuwig om God te loven, te prijzen en te bedanken en dat in eeuwigheid.'

Wat moeten toch veel van die lieve zieltjes die naar den hemel gaan hier op aarde missen. Die niet weten wat het is, met God verzoend met God bevredigd te wezen. Hebt geen rust voordat u rusten kunt in Hem. Augustinus zei: *In Uw hart vindt mijn hart rust.*

Het is een ogenblik in Zijn toorn, en een leven in Zijn goedgunstigheid. Ach, om in een verzoende betrekking door Christus met God te staan. Alleen door het Lam Gods. Dat de zonden der wereld wegdraagt, alleen omdat hij Zijn ziel tot een schuldoffer gesteld heeft. Die de vrede heeft aangebracht, de vrede tot in alle eeuwigheid. En die dood, graf en hel heeft overwonnen. O, Hij vernedert, Hij verhoogt, hij maakt arm, Hij maakt rijk. Hij doet ter helle nederdalen en ter hemel weder opklimmen. Eeuwig lof en eer aan die God en aan dien Heer.

Wie kan dat uitdrukken: *Vrede door het bloed des kruises*. O, vrede tot in alle eeuwigheid. Bergen mogen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijne goedertierenheid zal van u niet wijken en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen in eeuwigheid.

En dan gaat de apostel hier uitspreken: ***En heeft het woord der verzoening in ons gelegd.***

O ja, ik riep ook op die maandagmorgen:

*Nu heb ik het naar mijn zin,
want Jezus die woont bij me in.*

Hij is met al de schatten die Hij heeft verdiend en verworven in mijn hart getrokken. Ik dorst Hem niet langer buiten te laten staan.

Er riep een vriendin: Hoe is het nu? *O Maaike, ik heb het naar m'n zin, want Christus woont bij me in.* Hij is bij me ingetrokken, met al Zijn heil-, kruis- en zoenverdiensten. O, ik in Hem en Hij in mij. O, zoete vereniging en dat uit God en niet meer twee maar één zijn. Deze verborgenheid ziet ook op Christus en Zijn gemeente. En daar is de apostel een gezant van Christus om naar voren te brengen de rijkdom bij God in Christus Jezus. Heeft God niet gesproken: "Deze is mij een uitverkoren vat, waardig om Mijn Naam te vermelden, en Ik zal hem tonen hoeveel Hij lijden moet om Mijn wil."

Echt, daar openbaart zich in den arbeid Zijner eeuwige liefde. Als Ambassadeur van de Vader. Ik heb ook in Duitsland gewerkt. Een Hollandse consul behartigde daar de zaken van de Nederlanders waar hij gewoon mee kan praten in zijn eigen taal. Welnu, dan is de apostel Paulus de ambassadeur van het hemelhof. De grote apostel, dan ben

ik niets, van nul en genen waarde. En nochtans durf ik er niet van tussen daarin besloten te liggen.

Zo zijn we dan gezanten van Christus wege, alsof God door ons bade; Wij bidden van Christus wege: Laat u met God verzoenen.

Dat kan toch niet minder, God roept ons toch toe: *Wendt u naar Mij toe en wordt behouden, o alle gij einden der aarde. Want ik ben God en niemand meer.*

Kunt u het met een halve God doen, kunt u het met een halve Jezus doen. Ik geloof het niet! Als u er van weet, dan is het net zo als je verkering hebt. U kunt elkaar nog niet bezitten, niet mijnen en eigenen. Welnu dan, kan het minder, want niemand kan met minder, hij wil het ook niet minder, voordat hij vrede heeft bij God. De zonden ertussen uit, en hij in een verzoende betrekking met Zijn Schepper.

Laat u met God verzoenen. Want er staat dat de gezanten, dat zijn de leraars, zullen uitblinken in Zijn koninkrijk, die er velen gerechtvaardigd hebben die zullen er uitblinken. Wie zal niet trachten, om als Paulus alles aan zijn naaste te doen! Ik ben maar een kruk hoor. Ik ben maar niemendal, als ik naar die grote apostel kijk. Wat een gezant was dat, wat een lijder, wat een strijder! Dan ben ik maar een kruk. Nochtans, om datzelfde uit te dragen: *Laat u met God verzoenen.* Laat met u doen; geeft u onvoorwaardelijk aan Hem. Laat met u doen, laat u zaligen.

Al de Bijbelheiligen hebben met zich laten doen. En dat moeten wij met ons laten doen, om daar de vruchten van te plukken. Van dat geestelijk huwelijk, om door Hem geëigend te worden. Opdat daarin openbaar komt de vruchten van dat huwelijksbed, om in Zijn gemeenschap te leren leven. Omdat wij niet leven, wij worden altijd in de dood overgegeven, om Christus' wil. Al is het een pad van lijden, van sterven, van afgeven, van vernietiging, van verguizing, van onwaarde, van machteloosheid, van afkomst het verachte en onedele der wereld, maar Christus zal alles dekken met Zijn lijden en sterven. Hij zal met recht alles verzoeten, en de gebreken met Zijn lijden en sterven dekken. Alsof ze nooit zo zijn geweest en nooit hebben bestaan. Dan zal hij geen zonden zien in zijn Jacob en geen overtreding in Zijn Israël.

Denkt erom, niet om door te zondigen, dat bedoel ik helemaal niet! Het tegenovergestelde: minder zonden doen en groter zondaar worden. Verbaast staan wie u zelf bent en wat u vertegenwoordigt. En wat de hel u aanblaast en dat u er soms geen raad meer mee weet. Maar het is ons pad om Christus na te volgen. De vruchten van Zijn lijden en sterven. Hem lief te hebben en des te meer in God te worden ingedrukt, en om Zijn deugden en Zijn eigenschappen daarin te leren kennen. En als het ware door God in Christus te worden ingedrukt, en dat ons leven met Christus verborgen is bij God.

Want Die geen zonden gekend heeft, heeft God zonde voor ons gemaakt.

Dat is echt waar. Dat is nu de tegenhouder, we willen geen zonden zijn. Christus wilde het uit liefde wezen. Hij stierf uit liefde, hij legde Zijn leven uit liefde af. En o toch, o mens, als je zo verder gaat dan kom je in de hel terecht. O, wat had ik me zelf er graag uitgehouden. Vraagt het aan elk kind van God, ik wilde naar de hemel maar niet naar de hel. Ik had het zelf wel tegen willen houden. Totdat ik er rijp voor was. Toen ging ik vragen: *Doe me weg, U zoudt ophouden God te zijn, als U zo'n mens laat leven.*

Vraagt het elk kind van God. Laat me sterven, o mag ik hier sterven! Doe mij ertussen uit, verneder me onder uw krachtige hand. O, laat me wezen stof onder Uw Heilige Godsvoeten, en aarde onder U.

Want waar Hij Zijn voetstap zet, doet Hij het al ten zegen dijen, daar druipt het al van vet.

Opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.

De Heere onze gerechtigheid, daar zong M'Cheine van. *Nu weet ik zeker en gewis, dat Christus voor eeuwig mijn gerechtigheid is.*

Wie kan dat uitdrukken, wie kan dat weer geven. Dat uit de vrucht van Christus, in het welwezen des geloofs, de Heere onze gerechtigheid is. Waarin we vervat, waarin we begrepen liggen. Waarin we als het ware worden geheiligd, en bekwaam gemaakt tot Zijn Koninkrijk. Opdat Zijn Naam eeuwiglijk door ons verheerlijkt en geprezen wordt. O diepte des rijkdoms beide der wijsheid en der kennis Gods.

Al hebben we dan niets dan die geloofswetenschap: *De Heere onze gerechtigheid*. Om met de kerke Gods ingesloten te wezen. In dat bundeltje der mirre, om Hem toe te behoren daar hij Eigenaar en Bezitter is. Omdat Hij heeft voldaan, er is voldoening bij God.

Gelijk ze eens aan Luther vroegen: Luther, waar zijn uw zonden gebleven?

Toen zei hij: Die zijn gezeten aan de rechterhand Gods. Hij bedoelde, daar was zijn Gerechtigheid. Die Christus heeft verzoend, hoeveel te meer zal Hij door Zijn leven onderhouden ziel en lichaam beide, voor tijd en eeuwigheid. O, ligt hier dan geen schat mensen, ligt er dan geen rijkdom. O, nooit om uit te drukken, nooit om weer te geven. Laat dat uw oogmerk wezen, laat dat de uitgang wezen van uw ziel. Valt Hem lastig, zegt wie u bent! Leg steeds maar open uw hart voor Hem. Daar hij deze weg met me gehouden heeft, door lijden geheiligd, om daarna in te gaan in heerlijkheid, ziende op Christus, wat Hij onderworpen was. Om Hem nu nog daarvoor te bedanken. Dat we daar het genot van trekken en de vreugde daarvan mogen smaken, hier bij wijle in het geloof, en nog eens voor eeuwiglijk. Opdat onze roem zij uit God. Want die roeme, roeme in den Heere, om te betuigen voor God en mensen: *De Heere onze gerechtigheid*.

Dat hij het gebrekvolle gebruike, alleen om Zijns Naams en om Zijns roems wille. Amen.

Slotzang: Psalm 33:1.

ZESDE LEERREDE

Zingen: Psalm 119:87.

Lezen: Hooglied 8.

Wat is deze Psalm toch rijk van inhoud. Waar de minste aan kan zuigen, en de verstgevorderde bij aan kan sluiten. Dat David niet een man is geworden die zijn man kon staan. Wij denken dat wel, maar dan zijn we abuis. Want hij is met recht geworden een mens, die een hulpbehoevende zondaar was. Geen veranderde, geen bekeerde. En hij beoefende het geloof. Dat mogen we toch wel aannemen van David, de man naar het harte Gods en liefelijk in Psalmen. Dat hij was en bleef een hulpbehoevend zondaar. Die zijn ogen had geslagen op de Hulp die bij God besteld was voor Israël, namelijk Christus en Dien gekruisigd. Wat spreekt dan ook hier zijn hulpbehoevendheid uit als kind van Hem. Als in een smeken, als in een roepen en met een kermend hart. Als er staat: *Laat Uw hand mij te hulp komen*. Wat is het met recht waar, die dichter moet er ook wat van geleerd hebben:

*Houd Gij mijn handen beide
met kracht omvat,
wil mij geleiden
op het smalle pad.
Alleen kan ik niet verder,
geen enkele schreê.
Neem, o trouwe Zielenherder,
o neem mij, arme, mee.*

Je zou het wel zeggen dat hij dat lied, met zo'n schone inhoud, gezongen heeft. En je mag van mij gerust weten: Ik bid dat meermalen. Ik vind dat zo'n echt gebed, waarin de ootmoed en het smeken zich openbaren, om bij Hem hulp te zoeken. Gelijk hij ook ergens anders betuigt: *Ik hef mijn ogen naar de bergen waarvan mijn hulp komen zal*. Want wie kan helpen dan Hij alleen, hulpe besteld bij ene Held! Hij is toch Die heerlijke overwinnaar, Christus, Die dood, graf en hel heeft overwonnen. En waardoor leren wij kennen dat wij een hulpbehoevende zondaar zijn? Wel, door de inwerkende kracht van Zijn lieve en dierbare Geest. Gelijk in de natuur een blinde moet geleid worden en er vaak een hond bij hen is; een dove moet een apparaat hebben om te kunnen horen. En een hulpbehoevend mens moet ondersteund worden door anderen; die soms niet alleen kan lopen en vaak evenwichtsstoornissen heeft.

Neem maar een beeld van een hulpbehoevend mens, dan wordt er vaak gezegd: Dat is een stakker; of dat is een stakker geworden, hoe ongelukkig loopt dat mens. Wel nu dan, als we dat innerlijk beleven, dan is dat de inwerkende kracht van Zijn lieve en dierbare Geest, die dat ongeluk en de armoede ontdekt van dat wij niets hebben, niets kunnen en vermogen. En dat wij aangewezen zijn op het Woord van God en op het getuigenis Zijner eeuwige liefde. Want in de natuur zal elke hulpbehoevende vragen: Wilt u mij helpen? Wilt u dit of dat voor mij dragen? Wel nu dan, een hulpbehoevende is met bemoeienissen niet geholpen.

Wij denken vaak wel: Als ik Christus eens tot mijn deel had, dan was ik zeker mijn nood te boven. Maar, o nee, dan worden we nog hulpbehoevender en afhankelijker dan ooit te voren. Want: de rechtvaardige zal uit zijn geloof leven en niet uit zijn bekering. *Want Hij die heiligt en zij die geheilgd worden zijn beiden uit Eén*. O, wat een liefde van God, Die een mens zondaar laat blijven, die niet geholpen is met de uitlatingen van Zijn liefde. Die niet geholpen is met een uitlating van de liefde van

Christus. Want die ooit een blik op Christus heeft mogen slaan, die moet Hem hebben tot elke prijs. Want die weet, dat alles wat aan Hem is, gans begeerlijk is. En dat in Hem al de volheid der Godheid woont, geestelijk en ook lichamelijk.

O, dat een elk dan onderzoeken mag: Ben ik een hulpbehoevend mens?

*Ga niet alleen door 't leven,
die last is u te zwaar,
laat Eén u sterkte geven,
o ga tot uw Middelaar.*

Je kunt er terecht, ook met je uiterlijke omstandigheden. *Ken Mij in al uw wegen en Ik zal uw paden recht maken.* Want het is wel wonderlijk, als God in een mens gaat werken, dan zegt hij alle hulpmiddelen van dit leven *vaarwel*. Dan moeten die allemaal afvallen. Want dan moet hij alles van Hem verwachten, Die eigenaar is van ziel en lichaam beiden, voor tijd en eeuwigheid. O, gelukkig, die de hulp van Hem verwacht. Die de ogen op Hem geslagen hebben om alle goed van Hem te verwachten, om in alles op Hem aangewezen te zijn. De jongeren hadden een doorboorde buidel. Ze liepen met Hem mee. Maar als Hij zegt: *Wilt gijlieden ook niet heengaan?* dan zeggen ze ronduit: *Tot Wie zullen wij heengaan, Gij hebt de woorden des eeuwigen levens.*

Ze wilden zeggen: Wij hebben niets en wij kunnen en vermogen niets. Ze waren aangewezen op Hem. O gelukkig die met ziel en, met lichaam Hem nodig hebben. Al zou je zeggen: Man, dat is maar gebrekvol. Ik wenste wel dat een ieder van de kinderen en de jeugd, van de mannen en vrouwen, zo was, al was het maar in beginsel, om met lichaam en ziel aan Hem te hangen. Want daar ligt een voorrecht in. Wat kan een toevluchtnemende zondaar soms niet opdoen en ondervinden.

Wat liep mijn moeder te zingen door het huis toen mijn vader gestorven was, en het huwelijk was af. De godsdienst zat er tussen, maar de laatste jaren vond hij alles goed. Maar zij mocht met God mee. O, wat was Zijn volk jaloers op die ziel, die met heel haar hebben en houden in Zijn recht mee mocht. Mijn vader was zelfs geabonneerd op een krant en ze kon daar duizend gulden van krijgen, maar ze wilde er nog geen gulden van hebben; niet ene cent. Die God, die haar 53 jaar had onderhouden, Die zou wel verder voor haar zorgen. Hij heeft haar niet beschaamd, naar ziel niet en naar lichaam niet, voor tijd en eeuwigheid niet.

Wat zou ik het een wonder vinden als jullie het allemaal in je had, van groot tot klein, om met lichaam en ziel aan Hem te hangen, ja de hulp alleen van Hem te verwachten. En is David daar beschaamd mee uit gekomen? O, nee. God had hem beloofd dat Salomo op zijn troon zou zitten. En al wilde Adonia zichzelf koning maken, God was toeschouwer en richtte het also uit. En er staat: *De koning heeft aangebeden op zijn slaapstede.* Hij zag wat God hem beloofd had in vervulling gaan en werd vervuld om te aanbidden, die God van hemel en van aarde. O, wat ligt hier dan een smeking in: Laat uw hand mij te hulp komen. Of hij wil zeggen: Breid toch Uw handen over Uw knecht uit, gedenk mij naar de rijkdom Uwer genade en grondeloze barmhartigheid en laat mijn onsterfelijke ziel dierbaar zijn in Uw ogen.

O gelukkig, die deze Toevlucht kennen en die weten, waar het te krijgen is, waar het te vinden is. En waar een mens wordt onderhouden boven bidden en boven denken. Dan mag hij wel eens zeggen: Hulpe van God verkregen hebbende staan we tot op de huidige dag. Wat ik ben naar lichaam en ziel beiden, dat ben ik uit Hem. Is dat niet groot? De wereld weet er niet van en de godsdienst ook niet, want die slaan er zichzelf wel door heen. Die hebben nooit in hun hart de overtuiging gekregen dat ze gezondigd hebben en geen bestaan voor God hebben. Dat weten alleen degenen waar God in

werkt. Ik ben een overtreder van de baarmoeder af. Dat weet al Zijn volk, want die kunnen dagelijks niet hoger komen en niet meer zijn dan alleen zonde en ongerechtigheid. Maar dat drijft ze naar Hem, Die voor hen zonde is gemaakt. Dat dringt ze tot Hem, die voor hen verhoogd is aan de rechterhand van God en altijd voor hen bidt. Om hun zaken aan het hemelhof uit te richten, pleitende alleen op Zijn eigen gerechtigheid. "Vader, hebt U op hen tegen? Ik heb ze hiermee betaald, met Mijn doorboorde handen en doornagelde voeten. Want zij waren de Uwe en Gij hebt ze Mij gegeven."

En hij zegt: *Want ik heb Uw bevelen verkoren.* Is dat niet rijk? Dat God van ons vraagt Hem lief te hebben boven alles en de naaste als onszelf. Is dat niet billijk? Dat mag Hij toch van ons vragen? Die zo'n groot werk uitdacht om hulp te bestellen. Waar engelen begerig waren om in te blikken. Dat mag hij toch van ons vragen, want Hij Die tot hulp ons is gegeven, heeft dat in Zijn leven bewezen. Van Zijn krib' tot Zijn kruis, om God te eren en de naaste lief te hebben als Hemzelf Die als Hij gescholden werd niet wedschold en als Hem leed niet dreigde, maar gaf het over aan Dien Die rechtvaardig oordeelt.

Is dit niet een kostelijk Voorbeeld. Wie kan er aan evenaren? Ach, we hebben maar een klein beginsel van die eeuwige gehoorzaamheid. Hoe weinig hebben we daar vaak van. Al ligt het op ons pad om het te betrachten en een navolger van Christus te wezen. Om daarin Zijn naam te verhogen en te verheffen, en dat tot in eeuwigheid. Uw vaders hebben op Mij vertrouwd en zijn uitgeholpen, maar ik ben een worm en geen Man. Is het niet billijk? En van nature doen we het niet. Hoogmoed is onze val geweest. Van nature bukken en buigen we niet, daar moeten we voor overgebogen worden. Niet om God de schuld te geven, maar dat we onszelf af leren vallen. En van onszelf af durven zien, om God toe te vallen in Zijn eer en in Zijn rechten, om daarin de naasten lief te hebben als zichzelf. Dat deed Christus nog wel aan het kruis.

David zegt: *Uw bevelen heb ik verkoren.*

Hij zegt niet dat hij dat kan, en dat hij dat had, maar hij had ze toch verkoren. Hij begeerde een navolger van Christus te zijn. Hij begeerde om Zijn voetstappen te leren drukken, gelijk de apostel zegt: Want hiertoe zijt gij geroepen, dewijl ook Christus ons een exempel heeft nagelaten, dat gij Zijne voetstappen zoudt mogen navolgen. O, dat is een voorbeeld van Christus en Dien gekruisigd. Een navolger en een discipel. Dan staan we niet boven een ander. Nee, als het goed is, Christus ging onder ons liggen, dan gaan wij ook onder een ander liggen.

O, daarom kunnen wij hier ook vinden wat die man beoogde en wat die man begeerde. Uw bevelen heb ik verkoren.

O Heere, ik verlang naar Uw heil. Al moet hij ook elders klagen: Schoon het onheil schijnt voor mij geschapen, zult mij doen zeker wonen Heer'. We zongen: *Ik haak, O Heer', naar 't heil mij toegezegd.* Want er lag toch voor hem ook nog aangaande Salomo, hij had toch ook nog een verlangen naar Zijn heil, om de werken van God te mogen zien. En te mogen beamen: Want alle beloften zijn in Christus Jezus ja en in Hem amen. Welk kind van God verlangt niet naar dat volmaakte heil. Om Hem te zien zoals Hij is. Om voor goed die zonden af te gaan leggen. Verlost van deze boze wereld, verlost van alle verzoekingingen des duivels, verlost van een lichaam der zonden en des doods.

O Heere, ik verlang naar Uw heil. Hij roept Hem aan in Zijn eeuwig verbond. Er zijn mensen die de naam Heere zoveel in hun mond nemen, de Heere dit en de Heere dat,

maar de naam Heere is Zijn verbondsnaam. Daar ligt Vader, Zoon en Heilige Geest in besloten, want Die hebben het verbond der genade uitgedacht. En hier is een mens die een Drie- enig God aanroept.

Dat mag u ook doen, je mag ook pleiten op je doop. Dan mag je vragen: *wilt U mijn Vader wezen in Christus; want daarin ben je gedoopt. Heere Jezus, wilt U mijn Borg en Middelaar wezen. En dierbare Heilige Geest, wilt U mij overtuigen, heiligen en bekwaam maken voor Uw heerlijkheid.*

Hier wordt gesmeekt om het heil uit dat eeuwig Verbond. Gelijk Asaf het zegt: *O Heere, aanschouw het Verbond, want de duistere plaatsen des land zijn vol woningen des gewelds.*

En verder zegt David: *Uw wet is al mijn vermaking.* Op een andere plaats zegt hij: *Uw wet is al mijn vermaking de ganse dag.* En waarom? Omdat Christus die voldaan heeft en volbracht heeft. Om daarin zijn vermaak, vrede, liefde, barmhartigheid, genade, lankmoedigheid en alles te vinden, wat er tot het leven en de eeuwige zaligheid van node is.

Maar we hebben nog een woord tot overdenking uit het Hooglied van Salomo, het achtste hoofdstuk en daarvan de eerste helft van het vijfde vers:

Wie is zij, die daar opklimt uit de woestijn en liefelijk leunt op haar Liefste?

Maar vooraf zingen we uit de 141e Psalm het 1e en het 2e vers.

Hier ligt dan het woord:

1. Stil te staan bij: Wie is zij?
2. Het opklimmen uit de woestijn.
3. Het liefelijk leunen op hare Liefste.

Als wij de kanttekening nagaan, dan wordt er door vele kerkvaders gemeend dat het de woorden zijn van de bruidegom, maar ook dat zij het meer de woorden vinden voor de dochteren van Jeruzalem. Dat zij zich verwonderen en verbazen over degenen die aan God hangen. Gelijk we ook lezen van de bruid, die in slaap was gevallen. En de stem mijns Liefste was: *Doe Mij open, Mijn zuster, Mijn duive, Mijn schone, Mijn volmaakte. Want Mijn hoofd is vervuld met dauw en mijn haarlokken met nachtdruppels.* En dan zegt ze: Ik heb mijn rok uitgetogen, hoe zal ik hem weder aantrekken? *Ik heb mijn voeten gewassen, hoe zal ik ze weder bezoedelen?*

Hij wekte haar uit haar slaap en liet wat aan het handvat van de deur achter. En ze stond op en ging in de wijken roepen: Hebt gij Dien gezien, die mijn ziele liefheeft? Al hebben de wachters haar sluier genomen, want die zaten zo vast in hun eigen zadel, dat ze zeiden: Dat mens heeft verkeerd gedaan, die zal wel bijzondere zonden hebben gedaan. Ach! Ze beroofden haar van haar eer en dan wendt de bruid zich tot de dochteren van Jeruzalem. Die achtte zij hoger en kuiser dan zichzelf. Want tot hen zegt ze: *Hebt gij Dien gezien, die mijne ziele liefheeft!*

Ze wil er mee zeggen: Je zult wel edeler en kuiser zijn dan ik, je zult Hem wel eerder kunnen vinden: O zeg Hem dan, dat ik krank ben van liefde.

Zij had hetzelfde in haar hart, wat ik ook wel eens aan u vraag: *O, gedenk mijner in uw gebeden.* Niet alleen als er dienst is, maar altijd. Ik tracht het ook u te doen in alle gebrek en al kom ik er alles aan te kort, toch trachten we alles op te dragen aan de troon der genade. Want Christus zei zelf ook in de hof: *Kunt gij dan niet één uur met*

Mij waken? Er staat toch in Zijn woord: *Draagt elkanders lasten en vervult also de wet van Christus.*

En wat zeggen dan de dochteren: *Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste dat gij ons zo bezworen hebt?*

En dan breekt ze uit in lof en aanbidding: *Mijn liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizenden.* Dan gaat ze Hem uitstallen in al Zijn heerlijkheid en op het laatst zegt ze: *Zulk Een is mijn Liefste, ja zulk Een is mijn Vriend, gij dochters van Jeruzalem!* Dan zegt ze niet dat Hij haar niet meer zal liefhebben. O nee, Hij had zoveel achtergelaten dat Zijn hart voor haar hetzelfde was in het kloppen: *Doe Mij open! Mijn zuster, Mijn schone, Mijn volmaakte.* Dat, al was zij zo, Zijn liefde omtrent haar niet was veranderd.

Laten we dan eerst stellen, wat de dochteren van de Kerk zeggen. Want ook de wereld en de godsdienst weten dat er toch andere mensen zijn.

Ik was nog nooit aan het Avondmaal geweest en toen was ik 20 jaar. Maar er zat zo'n verlangen in me na de laatste keer, want toen had ik geen vrijmoedigheid. Al had ik geen vrijmoedigheid, maar ik wilde openlijk bewijzen dat ik met dat volk wilde leven en sterven. Op een zondagmiddag was het zo hoog, ik kon er niet meer van eten, dat mijn moeder zei: Kind wat scheelt er toch aan.

En toen barste ik uit: O moeder, ik zit zo vol met verlangen naar het avondmaal en ik kan er niet van loskomen en die uitgangen kan ik niet weergeven.

Ze zei: Ga er dan mee naar je voorganger.

O nee, dat durfde ik helemaal niet, daar was ik geen mens naar, maar ik kon dat verlangen en die uitgangen, die in mijn ziel waren, niet onderdrukken. Toen ben ik van troosteloosheid het veld in gegaan en daar op een bank gaan zitten en daar zat een oude man uit het dorp, maar ik stoorde me niet aan hem en ging hardop zitten bidden.

Toen zegt die man tegen me: Waar loopt dat over jongen, wat scheelt er toch aan? En ik ging als Jantje-rechtuit alles tegen die man zitten zeggen; want als je zo bent dan zeg je alles. Dus ik vertelde van mijn verlangen en wat kreeg ik als antwoord van die man? Maar jongen, dat is niet van jezelf hoor, dat werkt de Heilige Geest, want ik heb een tante gehad die was ook zo.

O, hoor je het! Ook wereldlingen weten nog wel dat er een ander volk is en dat er mensen zijn die alles van God verwachten en dat hun hoop en verwachting op Hem gevestigd zijn. Dan hoor je wel eens, hoe is het mogelijk dat er zoveel geld binnenkomt bij jullie voor de Kerk, hoe bestaat dat toch? Ach ja, als God harten bewerkt en beweegt dan kan het allemaal in een vrijwillige overgave tot de eredienst van God. Dus de wereld weet het ook wel, maar die wat anders leren kennen, die kijken op Zijn volk, op wat zij hebben en bezitten. Die zijn een eigendom van Hem geworden en die rijden een vaste schaats, maar niet in zichzelf hoor! Die hebben, wat ik niet heb, voor hen is de prikkel uit de dood weggenomen en ik sta er nog voor. Dan zijn ze vaak jaloers op Zijn volk en erve, die alleen hun ogen op Hem hebben geslagen. Dan zeggen ze: Dat volk is zo gelukkig.

Ja, maar je kunt ook zo gelukkig worden! Maar wil je er ongelukkig voor worden, wil je er alles voor verlaten? Wil je er alles voor prijsgeven, wil je er de wereld voor afkeuren en wil je jezelf er voor verlaten? Want het woord leert ons toch dat, wie niet verlaat alles wat hij heeft, die kan Mijn discipel niet zijn? Je leest nog in het boek van de werken des Allerhoogste, dat er een koning vraagt hoe het mogelijk is dat zo'n klein landje als Nederland zo gestreden en overwonnen had.

Dan zegt de één: Het is een bergland. En de ander: Het is een waterland.

Nee, zegt die koning: God heeft voor dat land gestreden. Want de vijanden waren

banger van het gebed van de geuzen, dan van al hun pieken en vorken. Ach, het is met recht waar, dat gebed is geklommen in de oren van de God van Zebaath.

We lezen ook nog in dat boek van die strijd met Keulen, Aken, Frankrijk en Engeland. Hoe hebben ze Hem aangeroepen, want het ging om Zijn Woord, het ging om Zijn eer. En al wil men het vaak niet weten, maar de wereld weet het ook wel en de godsdienst weet het ook wel. Maar de farizeese gerechtigheid van: God wat en de wereld wat, wil men handhaven. Maar het zijn geen ongelukkige mensen, ze zijn niet jaloers op Gods volk, want er staat toch in Zijn Woord: Ik zal ze tot jaloersheid verwekken.

Ik hield zielsveel van mijn voorganger, want hij was de oorzaak van de verandering in mijn leven. Maar als ik zijn zaligheid had kunnen stelen, dan had ik het gedaan. Je kunt nu wel zeggen, wat bent u een slechte voorganger, ja dat is echt waar. Maar de wereld bekoorde me niet meer en als ik dat had, dan zou ik gelukkig wezen. En o, ik moest ook gaan sterven. Zijn er die hier ook nog? Dat als je kon je het van Zijn volk en erve zoudt willen stelen? O, als ik dat maar had! We kunnen soms zo onverschillig zeggen: Ik geef nergens meer om. Maar ik had het er op gezet om een eigendom van Hem te mogen zijn, voor tijd en eeuwigheid. Ik heb nooit gebreken in Zijn volk gezien, maar keek op dat Goddelijk werk.

Ik kwam bij een vrouw op het gezelschap, daar is nooit iets naars geweest. O, daar hebben we in zo'n vrede en liefde met elkaar geleefd, daar lagen banden in de liefde wat niet goed uit te drukken is. De één vuurde de ander aan en we waren bang dat er één je voor zou gaan in de kennis der genade. We wekten elkander op om het als het kon, elkaar op te leggen: *Laat ons Dien zoeken, Hem die onze zielen liefheeft.*

Dat zijn de oprechten. Dan wordt het net als bij Mozes. Hij wilde liever met het volk van God kwalijk behandeld worden. Ruth wilde als Moabietische met dat volk leven en sterven. Mozes hield vast als ziende de Onzienlijke. Wat had hij aan al de schatten van Egypte, dat was maar tijdelijk en vergankelijk, wat had hij er aan? Maar zijn ogen gingen open wat er bij die God van Israël aan te treffen was en wat er bij Hem te ontmoeten was. Die begerigen horen uit dat volk dat ze geborgen zijn en Hij wil hen bezitten voor tijd en eeuwigheid. En hoe meer dat je er van weet, hoe liever het me is. O, dat het een aangebonden zaak mag worden, dat je het niet meer aan zijn plaats kunt laten, en dat je buiten Hem geen leven meer hebt. Want buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf. O, wie is zij?

Een gebondene aan de troon der genade, een discipel die aan Christus hing, een kind die aan God Zijn Vader hing onder de bediening van de eeuwige en dierbare Geest. Dan wordt er ook in hen gezien een beeld van de Man der smarten, Die door het geloof in hen wil wonen tot eer van Zijn naam, om Hem daarin te verhogen.

Is dat ook uw enige begeren, is dat uw hoogste verlangen? Durft u daar ook uw hart voor open te leggen: Ik begeer alleen om U te leren kennen, de enige waarachtige God en Jezus Christus Die Gij gezonden hebt. Om één te zijn met Uw volk, één hoop en één geloof en één God en Vader door onze Heere Jezus Christus. Dat kun je weten hoor! Want dat werkt die dierbare Geest in zondaarsharten.

Want dat zegt de Heidelberger, dat niet alleen anderen, maar ook mij eeuwige gerechtigheid van God geschonken wordt uit loutere genade. Al ging de hel nog zo te keer om te zeggen: Dat krijg je nooit. Ach, die duivelskunstenaar en moordenaar van de beginne aan, die in de waarheid niet staande is gebleven. En een mens laat er vaak wel zijn oren naar hangen, maar waar moet hij heen in zijn moeite en zijn verdriet? Tot Wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens. Dan moet hij, al is het met gebroken ogen, nog zien op de slang die in de woestijn verhoogd is geworden.

Maar nu zullen we ten tweede nemen ***dat Christus verheugd is over Zijn eigen werk.***

Er staat ook in de Psalmen: *O Heer, de Koning is verheugd, om Uw geducht vermogen.* Verdraag me, dat ik iets van mezelf vertel van deze week. Ik heb in hele bittere strijd ondervonden: En de poorten der hel zullen Mijn gemeente niet overweldigen. Maar het was wel door de onmogelijkheid en met pijnlijke krenkingen van het gemoed. En aan het eind van de week ging Christus in mij spreken: *Vader, Ik dank U dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, maar hebt dezelve de kinderkens geopenbaard. Ja, Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U.*

Ik zei: O Heere Jezus, ik kan het niet geloven, ik durf het niet aan te nemen. Maar Hij bevestigde het Zelf: *Want deze woorden zijn waarachtig en getrouw.* O, mijn hart kon weer zingen:

*Wanneer de Heer uit vijands macht,
het gevangen Sion wederbracht.
We werden weer verlost van smart en pijn
en het scheen ons een blijde droom te zijn.*

Ik was weer uit- en doorgeholpen, om vanmorgen te ontmoeten de liefde van de Vader door Christus, want Hij lag in de schoot des Vaders met Zijn ganse kerk. O, wie kan dat uitdrukken, wie kan dat weergeven.

*O Heer, de Koning is verheugd,
om Uw geducht vermogen.
Uw heil zweeft Hem voor de ogen.
En met wat blijde zielevreugd,
zal Hij door al uw daán,
verrukt ten reie gaan.*

Dus Christus is verheugd over het vermogen Gods, Hij verblijdt zich over Zijn bruid. Voor de wijzen en verstandigen verborgen, maar aan de kinderkens geopenbaard. *Ja Vader, alzo is geweest het welbehagen voor U.* Want gelijk een bruidegom vrolijk is over de bruid, alzo zal uw God over u vrolijk zijn.

Ga maar uit, o kinderen Gods, tot uw Liefste, geef Hem uw hand. Zo laag kun je zelf niet openbaar worden, of Hij Zelf is nog lager geweest. Hij heeft ons opgevraagd: *Heilig ze in Uwe waarheid, want Uw Woord is de waarheid.* Gelijk gij dan Jezus Christus aangenomen hebt, wandelt dan alzo in Hem.

Ach! Hier is met recht een uitroep van die hemelse Bruidegom over Zijn bruid. ***Wie is zij?*** Hij heeft Zijn ogen op hen geslagen, ze zijn het voorwerp van Zijn eeuwige liefde. Voor wie Hij gesproken heeft: *Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen en in de rol des boeks is van Mij geschreven.*

O, hier is Hij, Die gezegd heeft: *Mijn lust is aan haar en uw land zal getrouwd worden.* O, wie is zij? Er zijn geen woorden voor te vinden. Dat Hij, om de vreugde die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en de schande veracht. Dat toch Zijn arme volk op de Naam des Heeren vertrouwen. Die hier moeten torsen met hun verdoemelijke staat, met een wereld die in het boze ligt en satan die hen altijd vervolgt. Maar die Hij kocht met Zijn bloed en die Hij met Zijn dood betaald heeft, die Hij dekt met Zijn gerechtigheid. En Hij is hun gerechtigheid voor het aangezicht Gods. Ze zijn de lust van Zijn ogen en de begeerte van Zijn hart. *Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde en getrokken met koorden van goedertierenheid.* Hij heeft ze

bewaard, want zelf hadden ze zich voor eeuwig weggezondigd. Maar dit is Sion. Ik heb ze begeerd tot in eeuwigheid.

Ik kan er maar van stamelen. De koningin van Scheba zei: *De helft is me nog niet aangezegd*. Ach! Dan gevoel ik me een mens die er nog zo weinig van weet, maar de woorden die Hij spreekt zijn geest en leven. Want doden zullen horen de stem des Zoons van God en die ze gehoord hebben die zullen leven. *Ontwaakt, gij die slaapt en sta op uit de doden en Christus zal over u lichten*.

O, wat zal die eeuwigheid toch eenmaal uitmaken. Gelijk we zingen: *Gij koninkrijken zingt Gods lof*. Zo zal daar elke zondaar een eeuwig koninkrijk uitmaken tot eer en verheerlijking Zijns Naams. *Want het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen, maar we zullen Hem zien gelijk Hij is*.

O, dat geluk van dat volk! Niet van: Ik ben bekeerd en ik ga naar den hemel, nee, maar die hier leren: *Uw leven is met Christus verborgen bij God*.

Ik hoorde gisteren nog een kind van God vertellen, dat de zegen die hier werd uitgesproken ook in haar hart werd waargenomen. Gelijk Mozes het volk moest zegenen: *De Heere zegene u en Hij behoeft u. De Heere doe Zijn aanschijn over u lichten en geve u Zijne zegen, van nu aan tot in der eeuwigheid*.

Het volk Israëls was belust op die zegen. Aäron moest eerst voor zichzelf offeren en mocht daarna het volk zegenen, om daarin de gedachte van God uit te drukken, dat zij door Christus in Zijn beide handpalmen waren gegraveerd.

Dan staat er hier ten tweede: ***Die daar opklimt uit de woestijn***.

Wat is het leven hier anders dan een woestijn. In dit leven is niets te vinden, het uitnemendste is moeite en verdriet. En ons hart is ook niets anders dan een woestijn. David zong er van: Een land, dor en mat, zonder water. In de woestijn groeit niemendal en daar verzengt men van de hitte. Daar is geen verberging, daar kunnen rovers zijn. Daar zegt Mozes van dat er vurige slangen en schorpioenen zijn waar God ze voor bewaart. Ach, wat is de woestijn? Daar groeien alleen wat dorre struiken en doornen en distelen. Zo ook bij ons, van ons hoofd tot de voeten en wij hebben Hem die doornenkroon gevlochten door onze zonden.

Hij moest dat spotkleed dragen, dat riet, die doornenkroon. Hij moest dat alles dragen, ja Hij, Gods eigen Zoon.

En dan de woestijn van ons hart! O, uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid. En in de woestijn bij het volk van Israël was geen brood als het manna niet gevallen was. En er was geen drinken als de rotssteen niet gekleefd was geworden. Maar toen dronken ze allen uit de rotssteen en de rotssteen was Christus.

Zo heeft God hen 40 jaren onderhouden. Maar hier wordt ervaren dat het bij hen niet is en dat het in de wereld niet is. Het is een land, dor en mat, zonder water, waar niemand lafenis kan krijgen. Wat is opklimmen uit de woestijn? Wel, die zichzelf prijs moeten geven en gehoor moeten geven aan de nodiging.

Zoals Bunyan klopte aan de poort: Och, mocht ik hier eens binnengaan, ik zondig, snood rebel, die niets verdient dan hel. Dat was opklimmen uit de woestijn. Er kunnen zulke noden zijn in de ziel, dat ze zeggen: Ik kan het zo niet uithouden en ik kan zo niet verder leven. Maar als dan de nood op het hoogst is zal de poort wel opengaan. Om zichzelf los te laten en prijs te geven, want ik kom tot U. Gelijk de tollenaar: *O God, wees mij zondaar genadig*. De wolken van Gods ongenoegen hingen zo laag, dat kon hem elk ogenblik treffen. Hij was een hoereerder, hij was een dief en moordenaar, hij was een overspeler. Hij zei niet: Ik dank U dat ik niet ben als die farizeeër, die zichzelf rechtvaardigt. Maar die opklimmen rechtvaardigen God en zeggen: U kunt mij met recht voorbijgaan. Maar zij kunnen alleen uit de volheid van Hem geholpen

en gediend worden, want al de volheid woont in Hem, geestelijk en lichamelijk. Want de rivieren Gods zijn vol water.

Zulken moeten hun leven buiten zichzelf zoeken, de moordenaar aan het kruis klom op uit de woestijn, uit het oordeel van zijn zonden: *Gedenk mijner wanneer Gij in Uw koninkrijk gekomen zult zijn*. En hij leunde liefelijk op Christus, en hij ging regelrecht door die leun en steun het paradijs, de hemel in, om in volmaaktheid Zijn eeuwige liefde te ontmoeten en te genieten.

Zingen: Psalm 69:14.

Die opklimmen uit de woestijn schrappen de hele wereld en al haar genot. Weg wereld, weg schatten, ge kunt niet bevatten, hoe rijk of ik ben. Ik heb alles verloren, maar Jezus verkoren, Wiens eigen ik ben. Hun leven is een opklimmen.

*Want ik kom tot U gevloten,
laat de oprechtheid meer en meer
met de vroomheid mij behoeden.
'k Wacht op U in mijn ellenden.
Laat Uw hand in tegenspoên
Israël verlossing zenden.*

"Ik kan niet alleen, ik kan niet verder, o God! Zie op mij neer."

We hebben ook een vrouw onder ons gehad en die zei: *Ik kan hier niet meer leven, ik heb nog maar één verlangen, om ontbonden en met Christus te zijn*. Ze was nog maar 49 jaar en na een ziekbed is ze heen mogen gaan.

O ja, dat is het opklimmen uit de woestijn, de nood en de dood dringt hen, die drijft hen soms door de hellemacht heen. Dat drijft hen om op te klimmen: *Ik kom tot U, en ontvang mijn geest*. Mag ik weer eens uitrusten aan Uw liefdehart, mag ik weer eens uitzuigen de borsten der vertroosting. *Leg mij aan Uw voeten neer, opdat ik U mag loven, prijzen en bedanken*.

Maar dat opklimmen gebeurt vaak uit de onhoudbaarheid, dan zijn zij aan het einde, al worden ze vaak gesterkt en ondersteund. Maar het gaat zover tot dat men het niet meer houden kan.

Je leest van Hanna ook, en wie weet hoe vaak ze mee geweest is met haar man naar Silo. En toen kon het niet langer, toen was de nood op het hoogst. Ach, ze heeft haar ziel uitgegoten voor het aangezicht van God. Ze had Hem zo nodig:

*Met mijn zuchten en mijn zorgen,
niet verborgen,
daar Gij alles ziet en weet.*

"Ontferm U mijner! Gedenk mijner naar de rijkdom van Uw genade. O, hoor en verhoor en vergeef om Christus wil."

O, die zijn hartelijk voor Hem, om hun zonden te belijden en hun ongerechtigheden te bekennen. Want David zei: *Zo Gij de ongerechtigheden gadeslaat, wie zal bestaan. Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt*.

Ach, die daar opklimt uit de woestijn. Dat zegt Christus uit het vermogen Gods. Die Hanna, met ziel en lichaam aan de troon der genade. Tot eer van Hem en tot verbreiding van zijn werken.

Ik heb wel eens meer verteld van een vrouw uit Barneveld, die uit de hand van God leefde en in de winkel maar een half onsje van alles kocht. Een man die dat opmerkte vroeg aan de winkelier, waarom. Toen deze zei, dat het vanwege armoede was en dat

ze uit de hand van God moest leven, betaalde hij voor zes weken lang haar boodschappen. Maar toen deze vrouw daar achter kwam, bedankte ze na een tijdje ervoor want, zei ze, ik wil liever in mijn nooddrift aan God hangen, ook voor mijn dagelijks brood, dan dat ik ruimte heb.

O, wat een voordeel ligt daarin, in haar zuchten, haar klagen en kermen, haar wenen. Want het is met recht waar: *Die met tranen zaaien zullen met gejuich maaien, en ter goeder uur de schoven dragen in de schuur.*

O, die daar opklimt uit de woestijn.

Die gebonden zijn, die liever alles verliezen, om alleen God over te houden, Die ze door waarachtige bekering hebben leren kennen. Is dat ook uw enige aanhoud bij God? Al heb je dan geen bewust geloof, is dat uw enige begeerte, is dat uw enige hoop? Dat je je hart voor Hem open kunt leggen? Zeg dan tot Hem: Heb ik teveel, neem dat weg, maak me dan een aarde onder U.

Want waar Hij zijn voetstap zet, daar doet Hij het al ten zegen dijen, daar druipt het al van vet.

Verder staat er: ***En leunt op haar Liefste.***

In de natuur leunt ook de vrouw op de man. Want de man is het hoofd van het huisgezin. Gelijk Christus het Hoofd is van Zijn Christengemeente. Die liefelijk leunt op Hem. Dat is aangenaam. Die Hij van de Vader gekregen heeft, want ze zijn Zijn arbeidsloon. Want Hij heeft ze betaald. *Ze waren Uwen; Gij hebt ze Mij gegeven. En uit degenen die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik niemand verloren dan de zoon der verderfenis.* Ze zijn niet van de wereld, gelijk Ik van de wereld niet ben. O, wat een schat, niet van deze wereld te zijn. We kunnen allemaal in de zonde vallen, maar van de genade kunnen we nooit vervallen.

Want we zijn allemaal gevallen mensen. We hoeven onze vinger naar niemand uit te steken. Elk heeft een gebrek, elk heeft een hartzee, een ieder moet zichzelf verfoeien. Maar die liefelijk leunt op haar Liefste. Daar verblijdt de Koning Zich in Zijn bruid. In wat Hij met Zijn bloed kocht en betaalde. Hij heeft ze opgevraagd. *Heilig ze in Uw waarheid.* Opdat Hij haar bezit, Hij haar leven is. Om alleen over te houden, waarvan de apostel betuigt: *Ik leef en wat ik leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God.* O, liefelijk leunen op haar Liefste. Haar steunen, haar leunen, haar adem, haar leven, haar sterven, haar strijd, haar lijden, haar alles in alle eeuwigheid.

O, ligt hier dan niet, mijne toehoorders, een kostelijke inhoud? Een oase in de week. Voor alle hulpbehoevenden, voor allen die begeren dat Goddelijke werk en die Goddelijke arbeid en om daarin onderwezen te worden. Laat het Hem horen: Ik heb maar ene begeerte.

Gelijk die jonge man het op zaterdagmiddag zei: Dat ik voor hem mag bukken en buigen, en dat ik aan deze kant God nog een s de eer mag geven. Om U te kennen, de enige waarachtige God en Jezus Christus, Die Gij gezonden hebt.

Mijn toehoorders, wat een dierbaar onderwerp voor dit uur. Dit kwam tot ons allemaal. Niemand zal kunnen zeggen, dat het alleen voor Gods volk was. O, nee. We hebben getracht de minste in de genade mee te nemen. Gevoelt u nog jaloersheid in uw hart? Wat is uw hoogste goed, wat is uw doel, wat is u het liefste? Durft u uw hart open te stellen en te zeggen: *Zie of bij mij een schadelijke weg zij en leidt mij op de eeuwige weg.*

Rust dan niet voordat gij Hem gevonden hebt. Buiten Hem is geen leven, geen rust, zoals Augustinus zegt: Ons hart vindt geen rust totdat het rust vindt in God.

*Houd aan, grijp moed, uw hart zal vrolijk leven.
Nooddruftigen, veracht Zijn goedheid niet.
Nooit zal Hij Zijn gevangen begeven.*

De Heere zegene dit gesproken woord om Zijns Zelfs wil. Amen.

Zingen: Psalm 98:4.

ZEVENDE LEERREDE

Zingen: Psalm 49:3.

Lezen: Johannes 20.

We zijn op deze Paasmorgen tezamen met een familie, die naar ouder gewoonte rouw brengt in de gemeente. We worden er weer aan herinnerd, dat het de mens gezet is te sterven en daarna het oordeel. En de rouwdragers zullen door de straten heengaan. Wat we ook kunnen lezen in Psalm 49: En niemand zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen; niemand is bij machte om dat te doen of te bewerken.

Wat heeft Maria Magdalena er aan kunnen doen, wat hebben de vrouwen er aan kunnen doen? Wat heeft Petrus er aan gedaan, al was hij de eerste, die Jezus heeft ontmoet na de opstanding? Wat hebben de Emmaüsgangers, de ene heette Kleopas en naar men zegt was Lukas de andere, maar wat hebben zij er aan gedaan? Niemendal! En als we alle discipelen nemen, wat hebben zij kunnen doen? Niemendal!

Waarin we kunnen zien, dat Gods werk een vrij en soeverein werk is, dat Hij Zelf heeft uitgedacht in de stilte der eeuwigheid. En wat Hij Zelf heeft bekend gemaakt aan een volk, hetwelk Hij door Zijn lieve en dierbare Geest heeft overtuigd van zonde, gerechtigheid en van oordeel. En nu is er niemand bij machte om zichzelf daarvan te verlossen, dat is het genadewerk, dat is het verlossingswerk, dat God Zelf heeft uitgedacht. Niemand zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen, dit is niet zo maar een gezegde, nee, dit is het woord van God. Het is de ondervinding van elke zondaar.

En wie is nu die broeder? Wel, dat zijn we zelf! Gods Woord zegt ons: Vertrouwt niet op uws naaste vriend, op die in uw schoot slaapt. En wat is er ons nu nader, dan ons eigen ik. En nu wil elke zondaar in eigengerechtigheid zijn zaligheid verdienen en verwerven, maar het kan niet. Want de kerk betuigt: *Al onze gerechtigheden zijn als een maanstondig en wegwerpelijk kleet.* En toch hoort het er bij. Er wordt tegenwoordig wel de hand mee gelicht in deze geesteloze tijd, werkheiligheid is er zoveel niet meer. Toch zal elke oprechte zondaar trachten zijn zonden te boven te komen, maar hij kan dat niet. De uiterlijke takken zijn er zo afgebroken, maar niet wat in ons hart leeft, wat hij leert kennen als Gods Geest hem verlicht.

Nu kunnen we nooit anders voortbrengen met woorden, werken en gedachten, dan zonden en ongerechtigheden. En de Heere is vrij in Zijn werken. Er zijn er waar het aanstonds begint in de overtuiging, waar zij regelrecht bij de val in Adam bepaald worden, en anderen, waar het veel later wordt geopenbaard. We vinden ook in het woord van de eigengerechtigheid van Adam en Eva, dat zij zich schorten maakten van vijgenboombladeren, om hun schande en naaktheid te bedekken. Maar God heeft dat allemaal weggeblazen. Hij roept Adam niet eens meer bij zijn naam, maar zegt: *Waar zijt gij!* En toen moesten die mensen voor de dag komen, al wilden zij zich nog verontschuldigen. Adam zeide: De vrouw heeft mij verleid en Eva zeide, de slang heeft mij bedrogen. En daar is God al begonnen om dat werk, wat Hij in de nooitbegonnen eeuwigheid heeft uitgedacht, te openbaren, namelijk, in Christus.

In die enige Heiland en in die enige Zaligmaker, in dat beloofde vrouwenzaad. Daar lag de vernedering van Christus in, maar ook Zijn verhoging: *Want Ik zal vijandschap zetten tussen uw zaad en haar Zaad; en datzelve zal u den kop vermorzelen.* Dat alles lag beloofd in dat eerste vrouwenzaad, daar is God de eerste prediker geweest, om dat eeuwig vredesverdrag te openbaren. Waar er gevraagd is: *Wie is er, die met Zijn hart Borg worde, dat Hij tot Mij genake?* En dat is beantwoord: *Zie Ik kom, en in de rolle des boeks is van Mij geschreven.*

Ik heb lust, O Mijn God, om Uw welbehagen te doen. En daar was de Geest Gods zwevende over de wateren.

Dat eeuwig Verbond heeft God Zelf voor arme zondaren ontsloten. Daar werden voor Adam en Eva dieren gedood en zij werden gedekt met dierenvellen, en dat alles zag op de gerechtigheid van onze Heere Jezus Christus, om arme zondaren te dekken met Zijn gerechtigheid, voor eeuwiglijk. Want elke zondaar zal proberen om zijn zonden te boven te komen, maar het kan niet, en het behoeft ook niet, en God vraagt dat niet van ons. *Zou een Moorman zijn huid veranderen en een luipaard zijn vlekken? Hoe zult gij, die geleerd hebt kwaad te doen, goed kunnen doen.* Het kan niet, het is ten enenmale onmogelijk. Voor ons geldt: *Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid.*

Wij kunnen het in onze godsdienst soms wel denken, als we niet verlicht zijn door Gods Geest, dan kunnen we van alles aannemen. Dan kunnen we de mooiste liederen zingen. Maar hebben we wel geleerd, dat we dood liggen in de zonden en de misdaden?

We vinden in het woord van God, dat Jezus deze gelijkenis heeft gesproken: *Twee mensen gingen op naar den tempel om te bidden, den ene was een farizeeër en de andere was een tollenaar.* En dan komt er voor de dag, dat die farizeeër een eigengerechtigd mens was, want hij verachte die tollenaar. Hij gaat zijn goede werken opnoemen en goede werken zijn niet af te keuren, maar dat is geen betaalgeld voor God. De farizeeër vastte tweemaal per week, hij gaf de tiende van alles wat hij had, hij gaat den Heere danken, dat hij niet was als die tollenaar. Hij was geen rover, geen overspeler of hoereerder. Hij stond zover boven de tollenaar. En zulke eigengerechte mensen zijn er wel meer, daar zit ons land vol van. Een handvol godsdienst, maar dat is geen vreze Gods. Want de vreze des Heeren is het beginsel der wijsheid, alle die ze doen, hebben goed verstand, en de vreze Gods werpt alles van de wereld weg. Er wordt wel eens smalend gesproken over die donkere en sombere mensen. Maar als een mens zijn zonde zal leren kennen, dan kan hij wel in het zwart en in de rouw gaan. Want zijn zonden hebben teweeg gebracht, dat hij zijn Schepper is verloren en dat hij een vreemde is van het genadewerk, dat hij in zonde is ontvangen en in ongerechtigheden is geboren.

Maar nu die tollenaar, die rechtvaardigt zichzelf niet, nee, die rechtvaardigt God. Want elke zondaar kan in zichzelf de rover vinden, de overspeler, ja, alles wat in de afgrond thuishoort. Deze tollenaar vreest God, hij durft zijn ogen niet meer naar den hemel op te slaan, want het ongenoegen van God hing zo zwaar over zijn zonden. Gods heiligheid en rechtvaardigheid was over hem, en daarom stort die man zijn hart uit in een kort gebed. En daar lag alles in, zeggende: *o God, wees mij zondaar genadig!*

Hij sloeg op zijn borst, hij was een mens, dood in de zonden en de misdaden. Hij smeekte om genade en zei niet, ik dank u dat ik niet ben gelijk deze farizeeër, nee, helemaal niet! De farizeeër liet goed blijken, dat hij God niet liefhad en de naaste als zichzelf, deze man was helemaal abuis. En zo zijn er velen, die zich christen noemen, maar geen kruimel vreze in zich hebben en niet vanwege hun zonden tot God moeten roepen. Maar zondaren zijn hun Schepper verloren, en zijn ze alleen op Gods woord aangewezen, waarin de schatten van het Evangelie worden opengesteld. Namelijk, in Christus Jezus, in die enige Borg, in die enige Middelaar en die enige Zaligmaker. O, niemand kan zijn broeder immermeer verlossen, hij kan zijn ziel er niet meer als een buit uit wegdragen, dat moet hem gegeven worden. Het moet hem gegeven worden, om hier in dit leven de schuldenaar en de zondaar onder God te worden, gelijk die tollenaar, om te bedelen: *Wees mij zondaar genadig!*

En wat lezen we van deze man? Deze ging af, gerechtvaardigd naar zijn huis. En dat is

nu dag en nacht verschil, of we onszelf rechtvaardigen, of dat we God rechtvaardigen en door Hem gerechtvaardigd zullen worden. En dan alleen in de gerechtigheid van onze Heere Jezus Christus. Die gerechtigheid is alleen maar geldend voor God, daarin alleen legt God Zijn toorn en ongenoegen af. Het is met recht waar, dit heeft de Kerk mogen leren door de genade des Geestes.

Het minste wat God aan een zondaar openbaart is al genade. Want God opent dat aan arme zondaren, dat heeft Christus aan de discipelen en de vrouwen ook gedaan. Hij opende de rijkdom van Zijn genade. Hij ging openen de liefde Gods in Christus, gelijk Hij tot Nicodémus sprak: *Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn enig geboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.*

Is uw ziel al eens uitgegaan naar Zijn Persoon, is Hij het uitzien van uw hart, als dit leven u niet vervullen kan en geen bevrediging kan geven. Want wat levert dit leven op? Maar als u ooit mocht inzuigen en smaken van de goedheid van God, dat Hij nog geen lust had in de dood des goddelozen, maar daarin, dat hij leve en zich tot Mij bekere, dan wordt uw hart verwijd: Dat zal ik zoeken, dat ik al de dagen mijns leven mocht wonen in het huis des Heeren. En dat alles wil God aan u ontdekken, als ge uw zonden niet te boven kunt komen, als u maar moet uitgraven en verdiepen, als er geleerd moet worden: ik ben verdoemelijk voor God, ik lig in Adam totaal verloren en ben een overtreder van al Gods heilige geboden. Dan kan er aan zo'n mens de Christus geopenbaard worden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet, om degenen, die onder de wet waren te kunnen verlossen.

Ach, wat een wonder, Christus nam vlees en bloed aan uit de maagd Maria. Wij zouden van de zonden af willen, wij zouden het er wel uit willen halen, maar dat kunnen we niet, maar dat heeft Christus nu aan willen nemen. Mensen, bent u wel eens in aanbidding mogen zijn, want als we dat leren zien, dan gaat een zondaar aanbidden wat Hem heeft bewogen. *O Heere, wat heeft U uitgedacht, om Uw liefdehart op de aarde te werpen in Uw enige Zoon.* Die er van heeft getuigd: *Wie Mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien.* Want Hij is het uitgedrukte beeld van God en van Zijn eeuwige Zelfstandigheid. Hij wilde troon en heerlijkheid verlaten, Hij heeft hier rondgewandeld, van Zijn kribbe tot Zijn kruis, in verachting en versmading, om de wet van God te vervullen. Hij is een vloek geworden voor gevloekten. O, wat kan een zondaar dan vol aanbidding en verwondering zijn, in hetgeen God bewogen heeft om dat offer uit te denken tot rechtvaardigmaking.

Want we worden om niet gerechtvaardigd uit Zijne genade, om zo een nieuw mens te worden in Christus Jezus. De discipelen hebben met Christus meegelopen en daar zijn zij in zichzelf niet beter, niet vetter van geworden, nee, steeds minder en magerder. Het zijn in de dood geëindigde zondaren geworden en verlorenen in zichzelf.

Als we aan Maria Magdalena denken, die aan het graf stond, zij stond daar als een verlorene, ook al had zij de belofte ontvangen: *Vrouw, uw zonden zijn u vergeven.* Maar zij stond daar als een verlorene in zichzelf, alles moest nog aan haar vervuld en geschonken worden. Dat is het werk van vrije genade, en waar genade valt, daar val zij vrij.

We hebben wel eens gelezen van ds. Fraanje, die in een week tijd overtuigd werd van zijn schuld. Hij is de zolder opgegaan en er na een week gerechtvaardigd afgekomen. Gerechtigd in Christus Jezus en vrij gesproken van schuld en straf, en een genaderecht verkregen ten eeuwige leven. De Heere is niet alleen machtig, maar ook Almachtig! Door één offerande aan het kruis heeft Christus voldaan, Hij stierf uit liefde, opdat de kerk mag zingen: *De hitte van Uw gramschap is geblust.* Daarin alleen legt God Zijn toorn en ongenoegen af, alleen in Christus Jezus, om voor eeuwig

een bevredigd God te zijn. Zij zijn helwaardig, maar de armen van Christus liggen dieper, dan dat zij ooit kunnen vallen en Hij wil zich aan haar geven. En zij mogen hun honger en kommer aan Hem weg eten en drinken. Zouden wij allemaal niet moeten vragen: *Heere, mag ik hier leren sterven*. Wij allemaal, de kinderen, de jeugd, de mannen en de vrouwen? Als de wereld en de godsdienst eens wisten wat er bij God aan te treffen is! Er wordt wel eens gezegd, wat hebben die mensen nu aan hun leven? Ach, men weet het niet, al blijven zij in zichzelf zo arm, maar het is een arm en ellendig volk, om op de Naam des Heeren te vertrouwen.

Die hebben een verborgen leven met God, gelijk er geschreven staat: *En uw leven is met Christus verborgen bij God*. Zij zijn een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk, om de deugden te verkondigen Desgenen, Die hen geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn eeuwig en wonderbaar licht. Moest iedereen niet vragen, of hij hier mag leren sterven, opdat hem het leven wordt geschonken.

De bewijzen zijn weer onder ons, om er aan herinnerd te worden, dat een mens gaat naar zijn eeuwig huis. Ons huis is gevaarlijk en vergankelijk, elk ogenblik kunnen we opgeroepen worden, het kan ook zonder ziek- en zonder sterfbed. Ik was eens op een andere plaats op een kerkhof en daar stond op het hek geschreven: *Heden ik en morgen gij*. En dat is met recht waar: *Heden ik en morgen gij!* Het kon voor u en mij de laatste Pasen wel zijn, waarin u gepredikt wordt, de dood, maar ook de opstanding van Christus. De dood heeft Hem niet kunnen houden, Hij heeft dood, graf en hel voor de Zijnen overwonnen, omdat Hij beloofd had: *Ik leef en gij zult leven*. Hij heeft alles ja en amen gemaakt.

Nu vinden we in ons Psalmvers: *Niemand zal zichzelf immermeer kunnen verlossen, hij zal God zijn rantsoen niet kunnen geven*.

O nee, wij kunnen God nooit meer geven, wat wij in Adam verloren hebben, wij hebben ons van dat schone beeld van God beroofd. We hebben ons naakt en bloot gezondigd, er is niemand die zijn ziel zal kunnen redden. Dit is de lering van God den Heiligen Geest, dat we Gode zijn rantsoen niet meer kunnen geven, het is onmogelijk, we hebben dat in het paradijs verloren. Maar nu wil God ons dat teruggeven in Christus Jezus, om herschapen en herteeld en gevormd te worden in Hem. Zij worden om niet gerechtvaardigd en Zijn volk wordt om niet geheiligd, want zij komen de val in Adam nooit te boven en dan is de smet der zonden veel bitterder dan de zonde zelf. Zij zijn in de eerste Adam alles verloren en zijn in alles aangewezen op die tweede Adam. Op die Borg en Middelaar, Die voor hen is gezeten aan de rechterhand van God de Vader. Als hun biddende en dankende Hogepriester. Hij is daar om de zaken van Zijn kerk uit te richten. O, zo is Christus, Hij doet alles aan een mens, een mens doet niet anders dan tegenstand bieden. Als we het leven achter de dood zien liggen, dan gaat het nog wel, maar als we dat niet zien, dan moeten we gedrongen worden. Om aan onszelf te leren sterven, dat de ere Gods ons liever wordt dan onze eigen zaligheid, opdat Christus leve in eeuwigheid.

Luther zeide eens: *Christus leeft en Martinus sterft*. De apostel Paulus zeide er van: *Ik sterf alle dagen tot de roem, welke ik heb in Christus Jezus, onze Heere*.

Maar we hebben nog een woord tot overdenking uit Johannes 20:19 t/m 23, waar we lezen:

Als het dan avond was, op denzelven eersten dag der week, en als de deuren gesloten waren, waar de discipelen vergaderd waren om de vreze der Joden, kwam

Jezus en stond in het midden, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden! En dit gezegd hebbende, toonde Hij hun Zijn handen en Zijn zijde. De discipelen dan werden verblijdt als zij den Heere zagen.

Jezus dan zeide wederom tot hen: Vrede zij ulieden, gelijkewijs Mij de Vader gezonden heeft, zende Ik ook ulieden.

En als Hij dit gezegd had, blies Hij op hen, en zeide tot hen: Ontvangt den Heiligen Geest.

Zo gij iemands zonden vergeeft, dien worden zij vergeven; zo gij iemands zonden houdt, dien zijn zij gehouden.

Zingen: Psalm 118:10 en 12.

We lezen in ons tekstwoord: ***Als het dan avond was, op den eersten dag der week, en als de deuren gesloten waren om de vreze der Joden.*** Wat kwam er hier voor den dag bij de discipelen? Het waren de pilaren der Kerk, maar zij waren mensen gelijk als wij. Zij waren bevreesd, en had Christus hen in de hof al niet een vrijbrief gegeven, toen hij tot de vijanden sprak: *Indien gij Mij zoekt, laat dan dezen heengaan?* Het was toch een bewijs dat Hij voor hen in zou staan, ze hadden de deuren wel open kunnen laten, maar zij verstonden ook de schrift niet. Want niemand weet hoe hij zalig moet worden, er is niemand die weet hoe hij behouden moet worden en niemand van Gods volk weet hoe hij geheiligd moet worden.

De vrees voor de Joden was zo groot, want die hadden leugens laten verbreiden door de wachters, die van schrik waren gevlooden bij het zien van de engelen. Die kregen veel geld, als ze maar zouden vertellen, dat Zijn discipelen waren gekomen en Hem 's nachts gestolen hadden. En dit is verbreid geworden tot op den huidigen dag.

Maria Magdalena kreeg ook geen gelegenheid om Hem te stelen, o nee, want Hij wordt geschonken. We zingen er toch van: *En onze Koning is van Israëls God gegeven.* Hij geeft Zichzelf. Ach, de discipelen waren in verachting en miskennis, want heel Jeruzalem is van deze dingen vervuld geweest. De Emmaüsgangers, Kleopas en Lukas de medicijnmeester, die samen gingen, waren ook droevig gestemd. Zij hadden ook van al die dingen gehoord, maar was het allemaal wel waar? We lezen toch, dat de boodschap van de vrouwen maar ijdel geklap in hun oren was. Ze konden het niet geloven, want ze waren er ook niet achter, al had Christus tot hen gesproken, dat Hij ten derde dage op zou staan. Zo kan een zondaar ook alles hebben in de belofte en in de toezegging, maar als hij tot de zaak komt, dan weet hij het niet, dan is hij zo blind en zo onwetend. Hoe moeten al deze dingen gebeuren, hoe moet het geschieden? We kunnen ditzelfde lezen in boeken waarin de ondervindingen van anderen zijn beschreven, dat er zoveel beloften kunnen liggen van Christus zoen- en kruisverdiensten, maar als het tot het punt komt, dan weet men het niet, dan is men totaal onwetend. Nee, het moet ontmoet en ondervonden worden, maar God is machtig om het een mens te leren en aan zijn ziel te ontsluiten.

En Christus liep met de Emmaüsgangers mee, Hij liep mee in hun ongeluk, Hij liep mee in hun dood. En Hij vraagt: *Wat zijt gij droevig?*

Ze zeggen niet, wat hebt U nu met onze zaken te maken, nee, een ziel in nood is open voor God en mensen. Dat is echt waar, dat brengt de nood teweeg, er stond te veel op het spel. Hun zaligheid, hun eeuwig welzijn stond op het spel, want als Hij echt was opgestaan, dan had Hij voor hen de schuld betaald bij God. Nu loopt Christus met hen mee, en ze luchten hun hart bij Hem, en zeggen: *Zijt Gij alleen een vreemdeling te Jeruzalem, en weet gij niet de dingen, aangaande Jezus, de Nazarener?*

Hij laat hun alles vertellen en dan noemt Hij hen onverstandigen en dragen van hart,

om te geloven, al wat van de Christus geschreven staat! Hoort u het, hoe Hij hen noemt? En mag het van ons ook gezegd worden, dat we onverstandig en traag van hart zijn, om de schriften te geloven? Maar nu gaat Hij voor hen de schriften openen, wat van Hem geschreven staat, en Hij praatte hun hart in brand. Deze mensen overlegden ook met elkander, en men zegt wel eens, soort zoekt soort. De wereld zoekt de wereld, maar die wat anders zoeken, zoeken ook elkaar op, of er een gelegenheid is om hun hart eens te luchten en te openen. Daar staat mijn hart en huis ook voor open hoor en als u bij mij komt, zal ik altijd vragen, hoe het er bij staat aangaande de dingen van de eeuwigheid. Dat is toch een vanzelfheid, want we zijn allemaal reizigers naar een nimmer eindigende eeuwigheid.

De Heere Jezus stak het hart van de Emmaüsgangers in brand, hij ging met hen spreken, zoals Hij nog nooit met hen gesproken had in hun nood en in hun ongeluk. Op het laatst zeggen ze: *Blijf met ons, want de avond is gedaald en Hij ging met hen in om met hen te blijven.* Zij dwongen God en bleven vrienden, en Hij opende hun ogen in het breken des broods. Daar hebben zij gezien Zijn doornagelde handen en doorboorde voeten, daardoor hebben zij gezien in een bevredigd God. Toen zijn zij met blijdschap teruggekeerd naar Jeruzalem, en daar ging de juichtoon rond: *De Heere is waarlijk opgestaan en is van Simon gezien!* De Heere is van Simon gezien, dat is wat voor die man geweest? Hij, de deserteur, die zijn Heere en Meester verloochend had? Die gezworen had voor een dienstmaagd: *Ik ken deze mens niet!*

Maar Christus heeft hem aangekeken, Zijn ogen hebben in zijn hart geboord, en naar buiten gaande heeft hij bitterlijk geweend. De anderen hebben niet gezegd: Petrus, wat jij gedaan hebt, dat hebben wij niet gedaan, jongen, jij hoort er niet meer bij.

O nee! Ze zagen zijn berouw, ze zagen zijn leedwezen over de bitterheid van zijn zonden. Hij had de grootste smart over zijn zonden en de Heere verscheen het eerst aan hem. Later heeft de Heere driemaal aan hem gevraagd: *Simon, zoon van Jona, hebt gij Mij lief?* Toen heeft de Heere Zijn schapen en lammeren aan hem toebetrouwd, om hen te weiden en te verzorgen. Hoe bedroefd werd Petrus, toen hem dat driemaal gevraagd werd, *Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb!*

En nu waren de discipelen hier bijeenvergaderd. Om de vreze der Joden waren de deuren gesloten. Hier vinden we ook een groot heilgeheim, al houden wij de deuren van ons hart dicht, Hij weet wel bij ons binnen te komen. Hij weet die ijzeren grendels en koperen deuren wel te verbreken. En nu vinden we hier, dat Jezus Zelf in hun midden stond en zeide: ***Vrede zij ulieden!***

In Zijn omwandeling had Hij eens gezegd: Ik ben in het midden van u als Ene, Die dient, zo was Hij hen dienende aan het Avondmaal. Daar was Hij ook in het midden als we lezen: En Hij is met de overtreders gerekend geworden en met de overtreders heeft Hij gebeden, op de kruisheuvel was Hij ook in het midden. En de apostel der liefde heeft in de Openbaring geschreven: En ik zag een Lam, staande als geslacht in het midden des Troons. Hij, Die de middelmuur des afscheidsels gebroken had, stond in hun midden en zeide: *Vrede zij ulieden!*

Hij had hun tevoren al eens toegesproken: *Mijn vrede geef Ik u, en Mijn vrede laat Ik u, niet gelijkerwijs de wereld hem geeft, geef Ik hem u.* Wonderlijk! Hij ging voor hen sterven en dan zegt Hij: *Mijn vrede geef Ik u.* Is er nog zoeter, dan dat Hij tot ons zegt: Vrede zij ulieden? Vrede met God, vrede met de dieren van het veld, vrede door het Bloed des Kruises, vrede tot in alle eeuwigheid. Om te ondervinden: Hij is onze vrede, die de middelmuur des afscheidsels verbroken heeft.

Ik heb eens gelezen van een jongen, die in onvrede met zijn ouders leefde, maar later gelukkig weer tot verzoening was gekomen. Zo was er een nieuw huis gebouwd en die

vader vroeg aan zijn zoon: Wat moeten we nu op dat nieuwe huis zetten? Toen zei die jongen: Vader, zet er maar op: *Hoe zoet is het om met elkaar verzoend te zijn*. Zo dankbaar was die jongen, dat het weer goed was met zijn ouders.

O, dit zou ik u ook willen zeggen, dat het zo zoet is om met God verzoend te zijn, om vrede bij God te hebben, vrede door het Bloed des Kruises, door onze Heere Jezus Christus. Dat is een zoete vrede, die alle verstand te boven gaat. Vrede tot in alle eeuwigheid. En de onderwerping geeft een ziel al rust, en als men er iets van hebben mag, dan ademt zijn ziel al van die vrede in. Zie eens naar Ruth, zij at en zij dronk en hield over, haar ogen waren op Boaz geslagen, hij had haar hart ingenomen, al was zij maar een vreemde, een Moabitische. Maar haar hart werd door hem ingenomen, hij werd haar hoogste en haar enige. Naomi had haar gezegd, hij is een van onze lossers, en naar de wet en tegen de wet legt zij zich neer aan zijn voeten. Ze zegt niet: U hebt mij al een zegen gegeven toen ik op de akker kwam en ik heb aan uw tafel mogen eten.

Nee, Ruth was in zichzelf de Moabitische gebleven, ze was nog nooit Israël ingelijfd. Ze durft te vragen: Breidt gij uw vleugelen over mij uit, want gij zijt de lossers. Hij gaf haar zes maten gerst en de zevende zou hij zelf wezen. Want hij ging voor haar rechten in de poort en de eerste lossers kon haar niet lossen. Daarom ging hij haar lossen en hij had haar lief en zij werd hem ter vrouwe. Wat een duidelijke afschaduwing van de arbeid van Christus met de zondaar, ook daar gold het: *Vrede zij ulieden!*

Zo hadden de discipelen het nog nooit ervaren, zo hadden zij het nog nooit geproefd en ondervonden. Dit is een vrede, die alle verstand te boven gaat, daar hebben de engelen van gezongen: *Ere zij God, in de hoogste hemelen, vrede op aarde en in de mensen een welbehagen*.

Als we die vrede met God hebben, dan hebben we het met alle mensen, want dan heeft men niet een vijand, hoor! Want als men vervuld is met de vrede van God, dan hebben we beslist geen vijanden, dan hebben we vrede met de dieren van het veld, met de vogels in de lucht, want die kwinkeleren en zingen tot eer van God. De dieren op het veld en de vissen in het water zijn in hun element, alles ademt de vrede des Heeren uit, het is de vrede tot in alle eeuwigheid. Als u dat mag inademen, als u daar iets van mag proeven, wat kan men van de uitlatingen van Zijn liefde al een vredig gemoed hebben. O, wat zou het zijn, dat ik dat toch zou mogen verkrijgen, dat ik daarin toch eens opgelost zou mogen worden. Dan mogen ze wel eens in vrede voortgeleid worden, en dat is niet altijd in de ruimte, nee, maar om in alle druk en strijd en lijden Hem nodig te hebben, dan kunnen we in Hem door vrede voortgeleid worden.

Vrede zij ulieden! En dit gezegd hebbende, toonde Hij hun de handen en de voeten en Zijn zijde. De discipelen dan werden verblijd als zij den Heere zagen. Nu konden zij zien zijn doorboorde handen en doornagelde voeten, en dat kan ook al wel eens voor u zijn geweest. Heeft Hij dit al eens aan u getoond en gezegd: Dit deed Ik voor u? Ja, dit moet ik nog eens zeggen: *Dit deed Ik voor u!*

Toen dat in mijn eigen hart gezegd werd, durfde ik mijn ogen niet meer op te slaan, want wat had ik gedaan?

O, Heere Jezus, ik heb uw handen en uw voeten doornageld, daar had ik moeten lijden, daar had mijn deel moeten zijn, dat had de straf op mijn zonden moeten zijn. Maar de straf die ons de vrede aanbrengt was op Hem, dit deed Ik voor u. Hij wilde uit liefde sterven, om hen die vrede te schenken, om de Heilige Wet voor hen te vervullen en God Recht te eren en Zijn Majesteit te verhogen.

Hij toonde hun Zijn handen en ook Zijn zijde, om in Zijn wonden te mogen schuilen.

Nu laat Hij arme zondaren in Zijn wonden schuilen. O, wie kan dit uitdrukken, dat een arme zondaar door die wonden mag zien in een bevredigd God. Om in die wonden, die wij Hem geslagen hebben, te mogen schuilen, zoals David betuigde: *Bij U schuil ik!*

Wie kan dit weergeven? Hier gaf Hij hun de bewijzen, wat Hij voor hen gedaan had, hier is de verzoening, hier is de bevrediging, want God legt alleen Zijn toorn af in Christus Jezus, die te prijzen is in alle eeuwigheid. Dit is de waarachtige bekering, welke in drie stukken bestaat, ten eerste, hoe groot onze zonden en ellenden zijn, ten tweede, hoe wij daarvan verlost zullen worden en ten derde, hoe wij Gode voor zulk een verlossing dankbaar zullen zijn.

En wat is nu onze dankbaarheid? Dat is het sterf- en kruispad, om voortdurend te leren: Bij U schuil ik! Bij Hem, die voor ons een vloek geworden is. Hij werd een vloek voor gevloekten. Daar heeft David ook wat van geleerd, want we kunnen van hem lezen dat hij gevloekt werd en zijn vrienden zeiden, zullen wij zijn hoofd wegnemen?

Nee, zei David, de Heere heeft zeker gezegd: *Vloek David!* Ach, David heeft die vloek uit God aangenomen en daarin kon David delen met Christus, die een vloek geworden is voor gevloekten. Dat zijn heilgeheimen, en dat wordt aan Zijn vrienden, naar Zijn vreeverbond getoond.

Ach, bij U schuil ik! En wat kan een toevluchtnemende zondaar al bij Hem schuilen, wat kan men al een vrede ontmoeten, als men als een toevluchtnemende zondaar mag schuilen bij Hem, in een toevluchtnemend geloof. Maar hier wordt het zaligmakend geloof geschonken, dan mogen zij Hem omhelzen, mijn Borg, mijn Middelaar, mijn Koning, mijn Profeet en mijn Hogepriester. Dit kan nooit voordat Hij onze eigenaar geworden is, al had u er nog zoveel van ontmoet en ondervonden, want dan zijn de handen met bloed bevlekt en de vingers met ongerechtigheid. Maar als Hij voor hen de schuld heeft voldaan, dan geeft Hij hen armen des geloofs om Hem als hun eigenaar te omhelzen.

Dan mag er beleefd worden: *Ik in U en Gij in mij*. Wie kan dit naar waarde uitdrukken en weergeven! De discipelen kregen de vrede, dat Hij voor hen met Zijn bloed had voldaan. Hij had het voor hen gestort tot wassing en reiniging. Om hen met Zijn gerechtigheid te dekken voor het aangezicht van God, zoals we in de Catechismus vinden: Als hadden wij nooit zonden gekend, noch zonden gedaan, als hadden wij zelf de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor ons volbracht heeft. Dat is een geschonken en gegeven gerechtigheid, die kan niet verdiend worden. En een kind van God ondervindt het ook in heiligmaking. Die mag ook wel eens ontmoeten om weer rein uit die wasstede voort te komen, om weer rein en heilig voor God te zijn. In het Hogepriesterlijk gebed heeft Christus gebeden: *Heilig hen in Uw waarheid, want Uw woord is de waarheid*.

Daarom is dat hier bij de discipelen met recht waar, dat Hij met hen ging spreken en handelen, Hij toonde hen Zijn handen en Zijn zijde, en de discipelen werden verblijd als zij den Heere zagen. En dat kan niet anders, want blijdschap komt na veel smarten, voor alle oprechte harten. Dat is een blijdschap, die de wereld niet kent, dat is een verborgen blijdschap.

We hebben eens gelezen in een boek van ds. Detmar, dat er een man in zijn gemeente was, die voor het eerst aan het avondmaal was geweest. Hij zong, hij bidde, hij dankte en 's nachts stierf die man. En de dokter zei, deze man is van blijdschap gestorven. Dat zijn vruchten van dat geloof, welke de wereld en de godsdienst niet kent. Verblijdt u in den Heere te allen tijd! *En alzo zullen de vrijgekochten des Heeren wederkeren en eeuwige blijdschap zal op hun aangezichten zijn, treuring en zuchting zullen*

wegvlieden.

En wat kan God het toch goed maken met Zijn erfdeel, ik heb er gekend, die wuivende zijn heengegaan. We weten ook van een man, die van alle kinderen en kleinkinderen afscheid nam en zei: Nu nog even! En blies zo de adem uit.

Daar waren er ook, die geen bewust geloof verkregen hadden, maar de zonden lagen door de liefde bedekt, daar was de blijdschap, die alle verstand te boven gaat. Dat Goddelijk werk geeft blijdschap na droefheid, en dan worden hier soms al alle tranen van hunne aangezichten afgewist, en dat zal Hij ook eeuwiglijk voor hen doen. Eenmaal zal God alle tranen van hunne ogen afwissen, want aldaar zal geen dood, geen droefheid en geen gekrijt meer zijn.

De discipelen werden verblijd. En wie zou niet verblijd zijn, als we Hem mogen ontmoeten? Want Hij brengt alles mee, geloof, blijdschap, vrede, en verheuging des harten. In Hem verblijdt zich ons gemoed, omdat wij op Zijn Naam vertrouwen, dien Naam zo heilig, groot en goed. De Heere had hun toch beloofd: Gij hebt nu wel droefheid, maar uw droefheid zal tot blijdschap worden.

We vinden nu verder in onze tekst: *Jezus dan zeide wederom tot hen: Vrede zij ulieden, gelijkerwijs Mij de Vader gezonden heeft, zend Ik ook ulieden.*

Hij gaf hen opnieuw de zending, dat zij zouden gaan prediken de arbeid van Zijn eeuwige liefde, van Zijn verbroken lichaam en vergoten bloed, en dat alles tot de eer en verheerlijking van Zijn Naam. We hebben horen lezen uit Lukas 24, hoe wonderlijk, dat zij van Jeruzalem moesten beginnen te prediken tot bekering, en Jeruzalem had de handen gewassen in het bloed van Christus. Zij hadden geroepen: Weg met Deze! Zijn bloed kome over ons en onze kinderen! O, daar vandaan liet de Zaligmaker prediken: Vergeving van zonden en het eeuwige leven.

Ziet u nu wel, dat Hij geen lust heeft in de dood des goddelozen, maar daarin, dat hij leve en zich tot Mij bekere! Het is met recht waar:

*Hij heeft gedacht aan Zijn genade,
Zijn trouw aan Israël nooit gekend.
Dit slaan al 's aardrijks einden gade,
nu onze God Zijn heil ons schenkt.
Juich dan den Heer met blijde galmen,
gij ganse wereld, juicht van vreugd.
Zingt vrolijk in verheven Psalmen,
het heil, dat de aard in het rond verheugd.*

Kom, dit kunnen we nog wel met elkander zingen.

Zingen: Psalm 98:2.

En nu staat er verder: ***En als Hij dit gezegd had, blies Hij op hen, en zeide tot hen: Ontvangt den Heiligen Geest.***

Dat was niet zoals op den Pinksterdag, want toen heeft de derde Persoon het werk van Christus verzegeld, maar hier werden zij door den Heilige Geest vernieuwd. Zij waren nieuwe mensen geworden in Christus Jezus, herteeld, herschapen tot goede werken. Zoals de apostel zegt: *Die in Christus is, die is een nieuw schepsel, ziet het oude is voorbij gegaan, het is alles nieuw geworden.* Hier kwam ook weer het verbond der genade open, zij waren de getrokken zondaren, God had hen daartoe bearbeid en Christus kon het loon van Zijn arbeid ontvangen. En Die Geest gaat uit van den Vader en den Zoon en Die wederbaart en vernieuwt. Zij waren nieuwe mensen geworden in

Christus Jezus. Dat zijn heil- geheimen, dat de Geest een mens vernieuwt, en al het oude is voorbijgegaan.

Gelijk Christus aan Nicodémus leerde: Wie niet geboren wordt uit water en geest, die kan het Koninkrijk van God geenszins ingaan. En die man heeft ook de lering aan mogen nemen, want als er over Christus gesproken wordt zegt hij: Wat oordeelt onze wet, zonder hem gehoord te hebben? En wat deed Nicodémus? Het was maar een nachtdiscipel, maar hij is wel openbaar gekomen. Hij heeft met Jozef van Arimathéa het lichaam van Christus van het kruis genomen en in het graf gelegd. O, wat een liefde zal er in het hart van die mensen zijn geweest, want daar lag alles in. Ze hebben zich niet geschaamd, ze hebben alles er voor over gehad, daar kwam openbaar dat het discipelen van Christus waren.

En daarom blies Hij op hen en zeide: *Ontvangt den Heiligen Geest.*

Want het werk van bekering is een werk van een Drieënig God. De Vader trekt, de Zoon verlost en de Geest vernieuwt daarom zegt ook Petrus: En als nieuwgeboren kinderen, wast dan op in de genade en kennis van onze Heere Jezus Christus. En zijt zeer begerig naar die redelijk, onvervalste melk.

We lezen ook van Christus, dat Hij opwies in genade en grootte bij God en de mensen. Nu maakt de Heere geen grote mensen, geen grote kinderen, hoor. Nee, die Hij laag aan de grond houdt, die gelijk Judas niet de Iskarioth, onder elk mens kunnen gaan liggen, die niet beter zijn dan een werelds mens. Deze man zeide: *Heere! Wat is het dat Gij Uzelve aan ons en niet aan de wereld zult openbaren?* Dat zijn mensen, die onder alles kunnen gaan liggen, want zij kunnen aan dat genadewerk niet beantwoorden. Zij kunnen elke dag niet hoger komen dan zonden en ongeloof, die moeten dagelijks strijden met een lichaam der zonden en des doods. Maar dat is juist het middel om in Hem te mogen opwassen, om door lijden geheilgd te worden, om in dat pad met Hem verenigd te worden. Om naar dat Beeld gevormd te worden, opdat Christus door het geloof in hen zal wonen. Dan kan men in dat volk de gekruiste Christus zien, dat Hij in hen woont, dat zij door lijden geheilgd worden, en daarna in mogen gaan in heerlijkheid.

Nee, God maakt geen grote, gerechtvaardigde mensen, helemaal niet! Hij heiligt hen, waar Paulus van zegt: *Ik sterf alle dagen, tot roem, welke ik heb in Christus Jezus.* Opdat zij zich bewust zijn: Ik heb niets, ik ben niets en ik kan niets.

Ach, dat u een voorganger mag zoeken, die het u niet alleen. zeggen, maar ook geven kan, want we kunnen geen nagelschrap aan onze naasten doen. Dan wordt er wel eens gezegd, dat wij de mensen bekeren. Ach, hoe dom is dat toch!

Maar de Heere heeft mij wel beloofd, *dat de zegeningen zouden zijn op het hoofd van Jozef, de afgezonderde onder zijn broederen.* Daarom hebben we ook nooit willen vragen aan iemand: Kom eens een keer naar de kerk om te luisteren. Nee, maar wel is ons beloofd: *En de menigte der zee zal tot u gekeerd worden.* Er zijn hier mensen, die alleen maar in de winter als het donker was, wilden komen, dat maar niemand hen zien zou. Maar die gevangen zijn door het Woord en die de dag hebben mogen beleven: *En uw vrucht is uit Mij gevonden.*

Sommigen mensen hebben van tevoren gezegd, dat ik geen letters had gegeten en maar een boerenjongen was. En mijn studiejaren zijn geweest om in nood en dood van Christus geleerd te worden en steeds nieuwe dingen van Hem te ontmoeten. Dat leven in mijn ziel is nooit stil geweest tot op den huidige dag. En zo vinden we ook bij de discipelen, dat Hij hen vernieuwt, want Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks. En dat doet Hij voortdurend, als dat volk weer een aarde mag zijn, dan zal Hij aan hen betonen en bewijzen: De glans van dat Goddelijk aangezicht heeft hen die zegen weg

doen dragen. Om door lijden geheiligd te worden en daarna te mogen ingaan in heerlijkheid.

En nu besluit Christus Zijn woord: ***Zo gij iemands zonden vergeeft, dien worden zij vergeven; zo gij iemands zonden houdt, dien zijn zij gehouden.***

Dat konden de discipelen niet doen, maar omdat Hij hen Zijn woord en getuigenis had gegeven, was Zijn bevel om daarna te oordelen en te handelen. Niet dat zij iets konden of vermochten, ganselijk niet! Want vermogen wij ooit iets, dat alles komt van U.

Mijn toehoorders, steek nu de hand eens in uw eigen boezem en maak voor uzelf de toepassing. Het Woord leert ons; Gij, die niet weet, wat morgen geschieden zal. Want hoedanig is uw leven, het is een damp, die gezien wordt, en daarna verdwijnt. Nu kan elk persoonlijk weten hoe zijn leven is. Wat zoek ik in het leven? Zoekt u de wereld, ach, wat bent u dan ongelukkig, want wat baat het u, zo gij de gehele wereld gewint en schade lijdt aan uw ziel?

Kinderen, jonge mensen, de gehele wereld staat voor u open, er is nog nooit zoveel ruimte voor de goddeloosheid geweest als nu. De zonden worden vrij uitgeleefd en uitgesproken, alles kan en alles mag, soms moeten we zeggen: We weten het niet meer!

Hoe laag zijn we niet weggezonden in ons vaderland, en waar zal God nog mee komen. Als hij ons van de aardbodem weg zal vagen, wat zullen we te zeggen hebben? En toch heeft Hij nog geen lust in onze dood, maar dit weten we zeker, dat God zal komen en niet achterblijven. Al zullen wij er niet meer zijn, maar weet dit zeker: Hij zal komen. Want wat ons jaren geleden is geopenbaard, dat moet nog komen, Hij zal de fiolen van Zijn ongenoegen over Holland uitgieten. We hebben Hem te verwachten in Zijn oordelen!

Ach, zie dan geborgen te worden, zie uw ziel er als een buit uit weg te dragen. Ik hoop dat u geen vervulling of bevrediging in dit leven zult vinden, maar dat het onbevredigend zal wezen, want dit leven bevredigt niet. Daar zal men altijd de vruchten van de zonden ondervinden.

Maar, hier in Zijn woord is het leven en de zaligheid. O, woord van God gegeven, evangelieleven, zalig, elk die het hoort. Ach, dat u mocht leren, wat Ruth in haar hart mocht hebben: *Uw God, mijn God en uw volk, mijn volk. Waar gij zult sterven, zal ik sterven en waar gij begraven wordt, zal ik begraven worden.* Mozes wilde liever met het volk van God kwalijk behandeld worden, dan een tijd lang de genietingen der zonden te hebben. Durft u het te zeggen: Ik heb een verbond gesloten, met al Gods gunstgenoten, dat lieve volk van God. Daar kwam Ruth in openbaar en Mozes verachtte alle schatten van Egypte, en daar heeft de Heere zich aan verbonden, daar heeft Hij Zich in verheerlijkt.

Zoekt gij dat?

Houd dan aan en grijp moed, uw hart zal vrolijk leven.

Nooddruftigen, veracht Zijn goedheid niet,

nooit zal Hij Zijn gevangenen begeven.

Pleit maar op Zijn eigen woord, op Zijn eigen beloften, en vraag maar of u de schuldenaar en de zondaar mag worden, om uit genade gezaligd te kunnen worden. En als ons dat geschonken is, ligt er dan niet op ons pad, om God lief te hebben boven alles en de naaste als onszelf? Dat we een hart en ziel zouden hebben, en één verzuchting: *Dat uw Koninkrijk kome!* Dat de werken des duivels verbroken zouden worden, genade heerschappij zou hebben. Hier maar ten dele in het geloof, maar eens volmaakt in aanschouwen, amen. Slotzang: Psalm 118:13.

ACHTSTE LEERREDE

Zingen: Psalm 146 vers 2 en 3.

Lezen: Job 22.

Er staat geschreven: *Vertrouwt niet op prinsen, op des mensenkind, bij hetwelk geen heil is.*

Nu zijn we altijd gezind en genegen om op onze naaste te zien. Dan kijken we vaak onszelf voorbij. Terwijl er geen grotere prins is dan dat wij zijn. Want ook dikwijls zegt men: het zal wel niet aan mij liggen. Maar het ligt juist aan ons. Wij denken zo vaak: Ik zal hier voor oppassen, ik zal daar voor uitkijken, en dat zal mij niet overkomen, en zo zal het bij mij niet gaan. Zo oordelen wij vaak over de naaste. Maar laten we dan op onszelf eerst zien. Vertrouwt niet op eens naasten vriend en de vrouw die in uw schoot slaapt. En is er nog nader dan het eigen? Daarom zegt die wijze koning Salomo: *Die op zijn hart vertrouwt is een zot.*

Ik dacht ook, toen er verandering kwam: Het zal aan mij niet liggen. Ik zal er alles aan doen wat ik kan. Ik heb er ook aan gedaan wat ik doen kon. Dat moeten we ook doen. En dan liep ik te wenen Maar wordt het dan weer anders bij ons, dan worden we vaak moedeloos. Want God betaalt geen eigen gerechtigheid uit, maar alleen ongerechtigheid. Die met hun schuld en met hun zonden tot Hem komen, daar betaalt God voor uit. Die betaalt alleen uit, niet naar de werken, maar naar schuld. En wat denkt een kind van God, die alles op alles zet om bij Hem te blijven? Als dan het eigen ik voor de dag komt, hoe moedeloos is hij dan niet vaak. Terneergeslagen, temeer gedrukt. Kan dat wel met genade gepaard gaan? Is dat wel in orde?

En daarom is het met recht waar wat die wijze koning Salomo getuigt: *Die op zijn eigen hart vertrouwt, die is een zot.* En met recht, volgens Hellenbroek, het is een onbedwinglijk kwaad, waar we gedurig weer in vallen, om op onszelf te zien. En als het ware daarin onze bezigheid te hebben en te houden. En we doen toch op dat er met recht staat:

*Vergeefs op bouwen toegelegd,
vergeefs om het huis voltooid te zien,
gezwoged, gezweet, o arbeidslién.
Vergeefs, o wachter, is uw vlijt,
zo God niet zelf de stad bevrijdt.*

Want het is alleen een genadewerk. Om te leren van het 'eigen' af te zien en aan het eigen ik te sterven. O mensen, als er nog een zucht van mij bij moest zijn dan was het mis. Dan deden wij nog wat. Terwijl Christus gesproken heeft: *Zonder Mij kunt gij niets doen.* En met recht waar, daar openbaart zich in: We zijn van alle geestelijke gaven ten enenmale ontbloot. En daarom moeten we op prinsen geen vertrouwen stellen, waar men nimmer heil bij vindt. Want: *Zijn geest gaat uit, hij keert wederom tot zijn aarde; te dien dage vergaan zijn aanslagen.* Wij vertrouwen dikwijls nog op mensen ook. Wat mij allemaal niet beloofd is in de loop der jaren, waar ik nooit iets van gezien heb en nooit iets van gekregen heb. Dan sta je soms verwonderd en verbaasd. En je vertrouwt er toch allemaal op. Ze hebben het toch beloofd en gezegd. Dus dan verwacht je dat ze woord zullen houden. Maar hoe vaak worden woorden en beloften verbroken; wordt vernietigd waar wij ons aan verklemmen en aan verkleven. Er wordt zo dikwijls gezegd: Als er wat is, dan kun je op mij rekenen hoor. En, kun je nergens terecht, dan kom je maar naar mij.

Maar, dat moeten we waarmaken. Dat moeten we met recht waarmaken. Want een elk leert: Ik ben een onbetrouwbaar mens. Hoe vaak moeten we zelf niet zeggen: Ik vertrouw mezelf niet. Want ik ben tot alles in staat en ik ben tot alles genegen. Ik ben een gevallen mens. Het is zo nodig om dit te leren en zo nodig om dit te kennen. Want dan zal er voor de dag komen: *Welgelukzalig is hij, die de God Jakobs tot zijn Hulp heeft.* Wij zongen ook: *Zalig hij die in dit leven Jakobs God ter hulpe heeft.*

Want dan komt voor de dag, als wij hier leren dat wij hulpbehoevende zondaars zijn, dat we aangewezen zijn op de hulp van God.

Toen mijn vader verdrong, liep mijn moeder in huis luidkeels te zingen. Toen kwam voor de dag de bate, om als hulpbehoevende aan God te hangen en de ogen op Hem te slaan. Want dat deed vader Jakob ook. Hij bedroog zijn eigen vader, en is later zelf bedrogen. Oh, het is waar: *Wat een mens zaait, dat maait hij.*

En toch wilde God tot hem komen. Daar was een ladder van de hemel op de aarde, en de engelen Gods klommen op en neer. Dat hij moet zeggen: Dit is niet dan een huis Gods. En hij deed God een belofte als hij terug mocht keren. En God heeft voor Jakob ingestaan. Laban had zijn loon wel tienmaal veranderd, maar God was wakend over Jakob. En het is opmerkelijk, vader Jakob zegt niet tot zijn vrouwen: Mijn God is mij verschenen. Maar: De God mijner vaderen is mij verschenen, om terug te keren tot het ouderlijk huis.

Laban gaat Jakob dan achterna, waarin hij zijn grootsheid openbaart. Maar God spreekt tot Laban: Denk erom dat u nog ten goede nog ten kwade tot Jakob spreekt.

Laban zegt dan: Die kudde zijn van mij, die dochters en die kinderen zijn van mij, dan gaat hij nog alles mijnen, al wist hij dat Jakob stond onder de Almacht van God. Om hem niet alleen naar de ziel maar ook naar het lichaam genadig te zijn.

Want het is toch een wonderlijk werk. Waar een mens van nature nooit rekening houdt met God en Zijn werk, dat gaat hij doen als er wat anders in hem openbaar komt. Dan gaat hij ook in zijn uiterlijke gelegenheden zich tot Hem wenden. Want God vraagt toch lichaam en ziel op.

Gelijk er geschreven staat: *Wat is uw enige troost?*

Dat ik met lichaam en ziel niet mijn, maar mijn getrouwe Zaligmaker Jezus Christus eigen ben.

Dan gaat een mens ook met het uiterlijke naar God. En dat mag, dat is een eer voor Hem. Ken Mij in al uw wegen, en Ik zal uw paden recht maken. Daar mag je al je behoeften en al je ellende en al je moeite en verdriet brengen, ook aangaande het uiterlijke. Ik heb ook in het uiterlijke moeten roepen: *Oh, Heere, ik kan met die mensen niet werken, ze vloeken als een ketellapper.* En als ik ze vermaande, dan deden ze het nog veel harder.

Maar dan heb ik meermalen opgemerkt, dat er een ongeval plaats had of dat ze ander werk hadden dat ze bij me vandaan gehaald werden. Dan moest ik weer zeggen: O, wilt u me dan nog horen en verhooren! O, dan wil God erin bewijzen, dat Hij ze naspeurt als onder de duizenden van Juda.

Maar al had God nu aan Jakob die twintig jaren wèl gedaan, alles kon de Jabbok over maar Jakob niet. God wilde hem nemen naar lichaam en ziel beide, voor tijd en eeuwigheid. Laat je het dan niet bedroeven als je alles ontvalt. Als je niets anders overhoudt dan zonden en ongerechtigheden. Want dat zou een oorzaak kunnen zijn om er mee onder God te komen, en voor Hem te bukken en te buigen. Dat is het beste werk.

Ik hoorde vanmiddag ook nog iemand, een broertje van me. Ik zei: Ja, dan kan een mens niet genoegzaam buigen, daar God een eenzijdig genadewerk openbaart. Want er staat met recht:

Ik zal mij buigen, op Uw eis,
 naar Uw paleis,
 het hof der hoven.
 En om Uw gunst en waarheid saam,
 Uw grote Naam,
 eerbiedig loven.

En al kwam God met tegenheden in Jakobs huis, het was allemaal voor hem. Wij denken vaak: Alles loopt me tegen, ik mag helemaal niets. Dat heb ik ook wat in mijn kinderjaren gezegd. Als ik verwachtte dat er iets plezierigs kwam, dan werd het door het ene en dan door het andere afgebroken. Van achter zag ik, dat Hij me uit deze wereld wilde trekken. Hij wilde aan me bewijzen om hier geen bevrediging en vervulling te vinden.

En Jakob moest zeggen: Jozef niet meer, Simeon niet meer, ten laatste Benjamin niet meer. Hij klaagt uit: Al deze dingen zijn tegen mij. Gelijk ook God van Efraïm zegt: Ik hoor wel dat Efraïm zich beklaagt: Gij hebt mij getuchtigd als een ongewend kalf. En wat zegt God dan van Efraïm? *Is Efraïm mij niet een dierbare zoon, is hij niet een troetelkind? Sinds dat Ik tegen hem gesproken heb denk Ik nog ernstig aan hem.* Och, daarin openbaart zich een arbeid en een werk der eeuwige liefde. Daarin openbaart zich een arbeid, waar wij geen weet van hebben. Want al die tegenheden waren vóór Jakob. *Want zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? Wie zal beschuldigingen inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?* God schikt de dingen op Jakobs weg hem ten goede, voor lichaam en ziel beide. Niet alleen voor de ziel, nee, ook voor zijn lichaam. Om hem te onderhouden naar lichaam en ziel voor tijd en eeuwigheid. Wie kan dat uitdrukken, en wie kan dat weergeven, en wie kan daaruit Zijn Naam vermelden? Alles was voor hem. Ze aten al van het koren van Jozef toen zijn ogen er nog voor gesloten waren. Zijn hele geslacht werd al onderhouden door de genadehand van God, Die het hem allemaal toeschikte. Opdat men het in Uwe hand geve.

O wat is het waar: Welgelukzalig is de mens, wiens sterkte in U is en wie de Gods Jacobs tot zijn hulp heeft.

Wat heeft Jacob het aangebeden. Ik zal gaan en Jozef nog zien. Wat heeft hij het bewonderd hoe God hem heeft nagespeurd en nagekeken. Wat heeft Hij wonderlijk met me gehandeld en wat hebben Zijn daden bewezen dat Hij mijn God wil zijn. Wat een schone aanbidding en je hoeft nog niet eens gezaligd te zijn om te zien het pad dat Hij met je wil gaan.

Ik was 27 jaar en toen mocht ik zien dat Gods weg kaarsrecht was in mijn leven. Wat was ik verbaasd en moest uitroepen: Wat ga ik toch een veilig pad, dat uitloopt op de hemelstad. En als Hij ons bijlicht dan hebben we geen tegenwerpingen, dan zeggen we: Gods tijd is de beste tijd en dan zien ze soms dat Hij niet bij hen vandaan is geweest. Hij speurde hen na als onder de duizenden van Juda. Al moeten zij zelf zeggen, ik voel me verlaten en als een dode uit het hart vergeten, als een bedorven vat. En nochtans ziet ook een kind van God Zijn goede hand zo vaak van achteren. Hij heeft mij gadegeslagen en mijn schreden gericht op het pad. Hij heeft mij als een stervend lidmaat door lijden geheiligd om daarna in te gaan in heerlijkheid.

Ik weet dat ik in mijn onverzoende staat eens deze woorden in mij kreeg:

*Gij zult nieuwe dagen voegen,
 vol genoegen
 bij des Konings levenstijd;
 Zijner jaren tal vermeren,
 in 't regeren,*

Door Uw gunst van ramp bevrijd.

Ik vroeg aan mijn voorganger wat dat nu toch zou zijn en hij zei: *Bewaar het maar in een hoekje van je hart, kind.*

En jaren later kwam het terug en werd ik op een nieuw terrein gebracht van geestelijk leven wat ik nog nooit ervaren had. *Gij zult nieuwe dagen voegen, vol genoeg.* Dan mag je soms zien:

*Gij hebt mij van kindse dagen
geleid en onderricht.
Nog blijf ik naar mijn plicht
van Uwe wonderen trouw gewagen.
O God wil mij bewaren
bij het klimmen mijner jaren.*

O, Hij maakt hen hulpbehoevende zondaars en gans hulpeloos tot Hem gevloten, wil Hij hen ten redder zijn. En wie wil er nu in de natuur hulpbehoevend worden, hoe vaak hoor je mensen zeggen: Ik kan nog lezen zonder bril en ik kan alles nog horen en elke vrouw zegt zo graag: Ik kan alles zelf nog doen en je kunt echt nog bij me binnen komen. Dus niemand is graag afhankelijk, al is dit maar een uiterlijk beeld en zo is het geestelijk ook. Het is eigenlijk eeroveren van God, want Die heeft hulp besteld bij enen Held, namelijk Christus, en nu willen wij vaak de hulpbehoevende niet zijn. En de ouderdom kun je aan alles merken, aan je geheugen en je gedachten, je eetlust, want om bepaalde dingen geef je niet meer.

En zo is het geestelijk ook, want hoe ouder je wordt, je wordt nog hulpbehoevender dan ooit te voren. Daarom is het zo'n echt gebed:

*Houd Gij mijn handen beide,
met kracht omvat.
O, wil mij geleiden
op het smalle pad.
Alleen kan ik niet verder,
geen enkele schrêê.
Neem, o trouwe zielenherder,
neem mij arme mee.*

Welgelukzalig is de mens die daar zijn hulpe heeft en wiens verwachting is op den Heere zijn God.

Die hier alle verwachting laat varen en alleen maar bedelt: Wat verwacht ik o Heere, mijn hope is op U alleen. En Hij wil dat we in hope zalig zullen zijn en alle bijstand van Hem verwachten. Want Hij, Die het beloofd heeft is getrouw, Die het ook doen zal. Wat is Hij ook een God van orde en wij zijn onordelijk. En zijn weg is ook zo eenvoudig, want al loopt het pad door de zee, hen zullen geen golven overstromen. Wiens verwachting op de Heere zijn God is en die in eigen hart alle hoop en verwachting laten varen. Al moeten ze in hun nood wel eens zeggen, de verwachting van mijn verwachting is verloren, maar Hij zal het alles wel maken.

*Want die U wachten dekt nooit schaamt,
maar die de deugd zonder oorzaak stout verachten.*

We lezen van Habakuk: *Ik stond op mijn wacht om waar te nemen.* En zou Hij het dan zeggen en niet doen en spreken en niet bestendig maken? Zou Hij Die het oor plant niet horen en Hij Die het oog formeert niet aanschouwen?

Maar we hebben nog een woord tot overdenking uit Job 22: 21.

Gewen u toch aan Hem en heb vrede; daardoor zal u het goede overkomen.

Zingen: Psalm 17:3 en 4

Hier ligt dan het woord:

1. Gewen u aan Hem.
2. Heb vrede.
3. Zal u het goede overkomen.

We vinden hier Job tesamen met zijn vrienden en die hebben wellicht gemeend dat Job bijzondere zonden had en dat was zo niet. Satan mocht alles aan Job doen, alleen zijn leven mocht hij niet aantasten. Dat is toch wel wat geweest! Al zijn bezittingen zijn hem ontnomen, maar ook al zijn kinderen, maar God geeft geen rekenschap van zijn daden.

We hebben ook wel eens gelezen van Wilhelmus à Brakel die maar één zoon overhield die ook nog een bedienaar des Woords was. Welke toch ook begaafd waren met de kennis en de genade van God. De ene verdronk en de andere kwam om door ziekte.

En dan vinden we van Job dat hij tot zijn vrouw zegt: Zouden wij het goede van God ontvangen en het kwade niet? En in dit alles zondigde Job met zijn mond niet. O, wat een beproeving! Hij zei niet: Die vreselijke Sabeeërs hebben mijn kinderen omgebracht en ik zal ze! O, nee, satan heeft hier al niet de overhand kunnen behalen, nee God behaalde de overhand. De Heere heeft gegeven en de Heere heeft genomen; de Naam des Heeren zij geloofd. En ik heb wel eens gelezen dat de beproeving van Job 7 jaren heeft geduurd, dus dat is geen dag geweest. Wat weten wij er dan nog weinig van als we zien naar wat Job heeft meegemaakt.

Als we dan Hebreeën 11 lezen wat de kerke Gods heeft ondervonden, ze hebben in geitenvellen gewandeld en in spelonken gewoond, sommigen zijn uitgerekte geworden en hebben de aangeboden verlossing niet aangenomen. Dan klagen wij al zo gauw terwijl we zo weinig van die beproevingen kennen, gelijk Job naar ziel en naar lichaam beproefd is geworden. En de Heere wil van Job geen kwaad horen want Hij zegt een keer: *Gij hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord en gij hebt op zijn einde gemerkt.* En God heeft zijn laatste meer gezegend dan zijn eerste.

Elifaz de Themaniet zei wel de waarheid, maar hij had toch beter de hand in eigen boezem kunnen steken. Hij zegt: Gewen u toch aan Hem! Hij bedoelt er mee: Wat baat u nu uw strijd en uw lijden? Waar Job ook nog getracht heeft om zichzelf te rechtvaardigen. Maar waaronder God hem gedrongen heeft om Hem te rechtvaardigen. Maar zijn vrienden verdachten hem, en welke tijden had Job hier onder niet als hij zich onvoorwaardelijk aan Hem mocht toevertrouwen in de onderwerping en dat geeft al rust. Want er is er toch Een die met hem doet en Een die over hem bewogen is en voornamelijk over Zijn volk. Zoals David heeft gezongen:

*Want Gij zijt altoos nevens mij.
Uw onbepaalde wetenschap
kent mijne weg van stap tot stap.*

Roemende in de genade Zijner eeuwige liefde en eeuwige vriendschap.

Dat mochten we ook zelf ervaren. Ziek op bed, een zere borst en toch eergevende aan

Hem te mogen zijn. O, wat is Gods werk toch schoon, wat is het een liefdewerk, wat is het een beminnelijk werk, wat is het een eenvoudig werk. En Uw werken zullen U loven, want dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijne lof vertellen.

We moeten aan Hem gewend worden, want niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, daar hebben we niemand voor nodig, dat kunnen we zelf wel en we zijn zo gewend aan de zonde van nature. We zijn zo gewend om een overtreder te zijn en als God ons niet verlicht hebben we er nog geen smart van ook. Dan leven we dit leven uit in de zonde. Laat ons eten en drinken en vrolijk zijn, want morgen sterven wij.

Maar hebben we er ogen voor dat het allemaal de vruchten van onze zonden zijn? Dat we gevallen zijn beneden de dieren der aarde, want een os kent zijn bezitter en een ezel de kribbe zijns heren, maar Mijn volk verstaat het recht des Heeren niet. Hebben we er ogen voor? Ik ben een gevallen mens, ik ben een overtreder van de buik en de baarmoeder aan? Ik kan niet anders dan God ontteren en beledigen als een eerrover van Christus kroon en die Dierbare Geest bedroeven!

Ach! Zijn we er mee bekend, want dan kunnen er tijden zijn dat God ons bijlicht in onze armoede en ellende, in onze druk en ons lijden.

Want wat zegt Job er van: *Hij beproeve mij, doch als goud zal ik uitkomen.* Hij zag er de hand van God in en de goudsmid die het goud smelt, smelt net zo lang totdat hij zijn eigen beeld in het goud weerspiegeld ziet. En Job is zolang gesmolten totdat hij zei: En nu verfoei ik mij in stof en as, en al was het dat Hij mij dode, zo zou ik nochtans hopen. Job wist dat geen van Gods gedachten konden worden afgesneden. Zo heeft een zondaar ook tijden dat hij zich onvoorwaardelijk aan Hem toevertrouwt en dan schiet er altijd over.

Zo ook bij Job: *Al was het dat Hij mij dode, zo zou ik nochtans hopen.* Wie kan daar de waarde van uitdrukken? Dit kende ook Abraham toen hij zijn zoon moest gaan offeren, dat hij hem uit de doden weer kon krijgen. En waarom? Omdat Christus hem tot voorbeeld was, Die Zichzelf geofferd heeft, en al in de nooit begonnen eeuwigheid heeft gesproken: Ik draag dien heilige wet, dien Gij den sterveling zet, in het binnenst ingewand. Die troon en heerlijkheid verlaten heeft om op deze lage aarde te komen. Die des daags was lerende en des nachts was biddende op de berg, om daarin te openbaren: *Ik doe de wil desgene Die Mij gezonden heeft.*

O, wat een voorbeeld, Die zichzelf door lijden heeft laten heiligen en daarna is ingegaan in heerlijkheid. Die vrijwillig Zich heeft toevertrouwd en Zich vrijwillig gewend heeft aan Hem. *Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook.* Ik doe de wille van Hem Die Mij gezonden heeft. Die gekropen en gewriemeld heeft: *Niet Mijn wil maar Uw wil geschiedde, gelijk in de hemel alsoo ook op de aarde.* Hij verliet zich op Hem, Hij vertrouwde Zich aan Hem toe. Hij klemt zich aan het kruis nog vast aan het eeuwig Woord van God toen Hij zeide: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?*

Elifaz zegt wel de waarheid, hij wijst wel de rechte weg aan, maar hij houdt zichzelf terug. Want we lezen ook dat God vertoornd was op de vrienden en Job mocht nog voor hen bidden en God nam zijn aangezicht aan. Wat zijn die mensen vernederd geworden als Job voor hen gaat bidden en uitroept: *Want Ik weet: Mijn Verlosser leeft en Hij zal de laatste over het stof opstaan. En als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen. En mijn ogen zullen Hem zien en niet een vreemde; mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot.* Dat is toch wat, gewen u toch aan hem. O, als God ons aan onszelf laat, doen we het nooit. Maar wel als Hij ons overbuigt en ons overreedt en ons tot de orde roept. Of we nu voor de zaak staan of een kind van God zijn, Hij roept ons voortdurend tot de orde, opdat we ons aan Hem gewennen en met ons laten doen. Want op U verlaat zich de arme en dien die

geen helper heeft. We moeten van armoe gedrongen worden om de riemen scheep te leggen en met ons te laten doen. Al grijpt de hel ons aan van alle kanten en wordt tot ons gezegd: Hij heeft geen heil bij God. En wat zien we bij Christus als Hij zegt: En dit is de macht en ure der duisternis? Dus Hij is het voorbeeld geweest in alles: Gewen u toch aan hem! Daar heb je het, wij willen bekijken in eigen licht, wij oordelen naar eigen licht. Dan kan het volgens ons niet goed gaan, waar loopt dat op uit, ben ik niet afgedwaald en afgeweken, ben ik het spoor niet bijster? Dit is bij elk mens zo hoor, want het leven is niet anders, voor of na die tijd.

O, wat kunnen we toch bestreden worden. David zegt er van: Ik ben als een dode uit het hart vergeten, maar evenwel zijt Gij mijn God. Dat zijn geheiligde lessen die daarin geleerd worden, om ons aan Hem toe te vertrouwen met ziel en lichaam beide, voor tijd en eeuwigheid. Gewen u toch aan hem, dan mag, dan moet Hij met ons doen. En het is een wonderlijk werk, als wij het niet meer weten, dan weet God het.

*Als mij geen hulp of uitkomst bleek,
wanneer mijn geest in mij bezweek
en overstelpt werd door ellend,
hebt Gij, o God, mijn pad gekend.*

Want de onderwerping geeft vaak al rust.

Je leest van die vrome Juliana van Stolberg, toen zij twee kinderen verloor, dat ze toch aan die God mocht blijven hangen, Die alleen maar de overwinning kon geven. De vrijheid om God te kunnen dienen en Christus te verhogen en door de genade des Geestes Hem lof en eer toe te kennen.

Ach zondaars, laat toch met u doen, kinderen van God, laat toch met u doen, want het is een weg die we gisteren en eergisteren niet hebben geweten en het is een onbetreden en onbekend pad. Daarom riep ook de bruid: "Zeg mij aan, Gij, die mijne ziele liefheeft, waar Gij de kudde legert, waar Gij weidt op het hoogst van de middag. Waarom zou ik zijn als een die zich bedekt bij de kudde Uwer metgezellen? Indien gij het niet weet, o gij schoonste onder de vrouwen, zo gaat uit op de voetstappen der schapen en weidt uw geiten bij de woningen der herderen."

Wat hebben we een voorbeeld, laten we ons toch aan Hem overgeven, Die ook in Zijn arbeid zeide: *Niet Mijn wil, maar Uw wil geschiedde*. Al moeten we er altijd toe gedrongen en genoodzaakt worden, omdat we er steeds zelf maar tussen zitten met eigen wil, met eigen gedachten. We durven ons vaak niet onvoorwaardelijk aan Hem toe te vertrouwen. En wat hebt u al achter u liggen, weet u van Zijn vriendschap en liefde, van dat werk der genade en Zijner eeuwige liefde? Hebt u Hem in onverderfelijkheid lief gekregen, is Hij uw hoogste?

In mijn jonge jaren waren er tijden dat ik 's avonds mijn hoofd op het kussen lag en zei: *O, Heere Jezus, ik leg mijn hoofd neer op Uw zoen- en kruisverdiensten*. En dat heeft Hij mij nooit kwalijk genomen. Heeft u dat ook wel eens gedaan? Om je op die verdiensten neer te leggen. Al hebt u Hem niet maar ziet u op Hem, Die Zich doodgeliefd heeft aan het vloekhout der schande en een vloek geworden is voor gevloekten, om een eeuwige gerechtigheid teweeg te brengen. Want Hij is de grondslag van elk kind van God, want het vaste fundament Gods staat en het zegel is: De Heere kent degene die de Zijnen zijn. En wat doe je dan anders om je arme evenmens aan Hem aan te bevelen en toe te betrouwen, omdat je hun arme zielen liefhebt, die meer waarde hebben dan de gehele wereld.

Dus! ***Gewen u aan Hem.***

Dan moeten we alle strijd, alle lijden oppakken. Wat heeft Christus niet opgepakt,

nooit heeft Hij teruggedeinsd om het kruis te aanvaarden en de schande te verachten, maar Hij is gezeten ter rechterhand Gods. Opdat ook wij geknecht mogen worden. We zingen wel eens als we genade hebben:

*Jezus, ik wil U nederig volgen,
waar Uw hand mij henenleidt,
Ik weet het Uwe hand is liefde
en Uw weg is zaligheid.
Moet ik door woestijnen dolen,
met mijn Jezus gaat het goed.
Ik vind zelfs in dorre streken,
bij mijn Jezus overvloed.*

Maar weet u wat Hij bedoelt? Dat we ook moeten leren: Dat als er geen rund op stal is en het werk des olijfbooms liegen zal, om dan nog van vreugde op te springen in de Heere onze God. Om ons onvoorwaardelijk met lichaam en ziel aan Hem te geven, want die op den hoge God vertrouwt, heeft zeker op geen zand gebouwd. Want er zijn veel lessen te leren hoor! Dat als ons alles ontvalt, om dan over te houden: *Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop beëindigd, ik heb het geloof behouden.*

Om Christus als het fundament, waarop door apostelen en profeten is gebouwd, als Die uiterste hoeksteen over te houden. Laten we ons toch aan Hem gewennen, om goed te keuren wat God over ons goedkeurt. Het kan door geen andere weg of pad, want dit alleen leidt naar de hemelstad.

En verder staat er: ***En heb vrede.***

Ja, want als de onderwerping al zoveel rust geeft, wat kan de ziel dan al een vrede hebben. Daar zijn geen woorden voor te noemen, want dan is Hij onze vrede, Die de middelmuur des afscheidsels verbroken heeft. Dan hebben we vrede bij God door onze Heere Jezus Christus, vrede door het bloed des kruises. *Bergen mogen wijken en heuvelen mogen wankelen, maar het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere uw Ontfermer.*

Ach! Welke zondaar begeert niet om onder Hem te komen, te sterven aan alles wat geen God en Jezus is, om die vrede in te ademen? Hij heeft er van geproefd en gesmaakt, dat bij Hem die vrede is. Christus heeft gesproken: *Mijn vrede geef Ik u en Mijne vrede laat Ik u, niet gelijkerwijs de wereld hem geeft, geef Ik hem u. Uw hart worde niet ontroerd en zijt niet versaagd.*

Vrede! O, wie kan dit uitdrukken. De Psalmen zingen er van:

*Dat vrede en aangename rust
en milde zegen u verblij
en dat welvaart in uw vesting zij.*

Ik wilde dat ik u mee kon delen wat dat is, van die vrede dat God in Christus de wereld met zichzelf verzoend heeft. Waar is een vreugde, een kalmte, een heil. Zo zalig is dit hoogst genot. Het vloeit uit God en het keert tot God en het heeft noch perk, noch paal, noch peil.

*In Jezus is mijn zaligst lot,
verborgen bij mijn God.
Hij is mijn lust,
ook als mijn stof eens rust.
Prijst Hem in mijn gezangen,*

*ik blijf Zijn komst verlangen.
Hij is mijn lust.*

Vrede voor een tollenaar, vrede voor een zondaar, vrede voor de Joden en vrede voor de heidenen.

*Ja, wat vree heeft elk die Uwe wet bemint.
Zij zullen aan geen hinderpaal zich stoten.
Ik Heer, die al mijn blijdschap in U vind,
Hoop op Uw heil met al Uw gunstgenoten.*

Zingen: Psalm 85:4.

Heb je nog nooit iets van die vrede gehad? Want Hij is onze Vrede. Jesaja noemt Hem: Want Hij is onze Vredevorst, Vader der eeuwigheid, want Hij heerst in vrede en Hij regeert in vrede. En de vrede en de waarheid zullen elkander ontmoeten en kussen. Er is niets zoeter uit te denken, vrede bij God door onze Heere Jezus Christus, vrede door het bloed des kruises, o, vrede tot in alle eeuwigheid. Zoete vrede, beminnelijke vrede, Goddelijke vrede en eeuwige vrede.

De engelen hebben gezongen: *Ere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen.* En als je vrede bij God hebt, heb je met alle mensen vrede, dan heb je geen vijanden. Dan kan hij iedereen de hand drukken, want dat werk werkt vrede. Wat hadden de discipelen een vrede naar ziel en lichaam beide. Men bracht de goederen aan hunne voeten want er was vrede door het bloed des kruises. Ze waren één van hart en één van ziel en dat te prijzen tot in alle eeuwigheid.

Zo kwamen er eens mensen bij Bogaart met hun hele spaarpot en zeiden: Deel dat onder de armen.

Nee, zei de man, dat doe ik niet, dat moet u zelf maar doen. Maar het vloeyde uit de liefde, want Hij vervult ziel en lichaam beide. Wat is uw enige troost? *Dat ik met ziel en lichaam, niet mijns, maar mijn getrouwe Zaligmaker Jezus Christus eigen ben.*

Dat waren de vruchten van de pinksterdag, waar ook de vrede heerste over die mensen. Maar wat is er een twist en krakeel in onze dagen, bijna niemand kan met de andere omgaan. Wie zijn we zelf, laten we de hand toch in eigen boezem steken. Niet om de zonden goed te keuren, nee, die moeten we afkeuren. Maar nochtans, als God met onze zwakheden en gebreken geduld heeft, dan moeten wij dat ook bij onze naasten doen. Zoals die vrouw, die in overspel gegrepen was en Jezus schreef in de aarde en zeide tot haar: *Ga heen en zondig niet meer.*

Maar nu kan er niets meer vergeven worden. Staan we niet boven elkaar in plaats dat we onder elkaar gaan liggen? God bewaart ons nog voor de zonde, want we zijn hetzelfde schepsel. Maar van die vrouw zegt Jezus: *Wie van ulieden zonder zonden is, die werpe de eerst steen op haar!* En ze gingen allemaal henen. Heeft u dan niemand beschuldigd, dan beschuldig Ik u ook niet. Die vrouw kreeg vrede door Zijn bloed, al was ze een overspeelster. Er staat ook nog: *En gij zult in vrede voortgeleid worden.* En dan moeten we niet denken, dat we het dan zo goed hebben, nee, helemaal niet, dan kunnen we soms in lijden komen.

Dat heb ik ook eens gehad en die woorden waren ook in mijn hart geweest. Maar twee dagen was er een grote nood in mijn ziel, alsof satan het nog winnen zou. Ik liep inwendig met mijn handen boven mijn hoofd: *Heere! Ik kom tot U, ik weet niet waar ik blijven moet.* En toen werden mijn ogen geopend, dat ik twee dagen onafgebroken gebonden was geweest aan de genadetron. Ik was verstomd en verbaasd. Dat was ook door vrede voortgeleid worden hoor, als je gebonden bent in je ongeluk, in je

lijden en strijd. Acht het niet gering om aan Hem gebonden te zijn.

*Mijn ziel kleeft U standvastig aan,
Gij ondersteunt mijn zwakke schreden.
Uw rechterhand vol mogendheden,
doet mij getroost en veilig gaan.*

Wat een rijkdom! Hebt vrede! En dat bij God in Christus, bij die Vredenvorst, bij die Vader der eeuwigheid. Door Hem verkrijgen en bezitten we dat en door Hem worden we er in geheiligd. Volmaakte vrede en stoorloze rust en dat tot in eeuwigheid. En daardoor zal u het goede overkomen. Wat is het toch echt waar, zoals de dichter zong:

*Geef dat mijn oog het goed aanschouw,
hetwelk Gij uit onbezweken trouw,
Uw uitverkorenen toe wilt voegen.
Opdat ik U mijn rotssteen noem,
en delend in Uws volks genoegten.
Mij met Uw erfdeel blij beroem.*

En wat is het goede Gods anders dan de genade, hét licht van Zijn vriendelijk aangezicht? Dat we voor Hem zijn een liefelijke hinde en een aangenaam steengeitje en dool steeds in Zijne liefde. Een besloten hof en een verzegelde fontein, om alleen voor Hem toegankelijk te wezen, dan zal ons het goede overkomen.

Dat God dit gesprokene dan heilige als slijk aan Zijn Goddelijke vingeren, het is een oase, een banket des hemels voor allen die hun ogen daarop geslagen hebben. Die het goede van Hem biddende zijn, die vrede, die alle verstand te boven gaat. Ook voor Zijn volk en erve, opdat Hij hen heiligt en bekwaam maakt tot Zijn koninkrijk. Amen.

Slotzang: Psalm 119:83.

NEGENDE LEERREDE

Zingen: Psalm 139:9.

Lezen: Jeremia 29.

Het woord waarbij wij u wensen te bepalen, vindt u in het u voorgelezen 29e hoofdstuk uit de profeet Jeremia en daarvan het 11^e vers. En daar lezen we Gods Woord:

Want Ik weet de gedachten die Ik over u denk, spreekt de Heere, gedachten des vredes en niet des kwaads, dat Ik u geve het einde en de verwachting.

Zingen we echter vooraf Psalm 22:5.

Mijn hoorders, hier ligt dan:

1. Van Die eeuwige Ik, de gedachten, die Ik over u denk.
2. Gedachten des vredes en niet des kwaads.
3. Dat Hij de uitkomst zal geven en schenken.

O, wat ligt er in deze geschiedenis een zeer dierbare sprake van God. We kennen allemaal de geschiedenis, dat Jeremia geprofeteerd heeft. Waar anderen zeiden dat het volk na twee jaren weer terug zou keren, Jeremia profeteerde dat ze zeventig jaren in Babel zouden verkeren. Ze waren uit hun land verdreven vanwege hun zonden en ongerechtigheden, maar de Heere heeft hen niet in het onzekere gelaten, daar Hij nog Zijn profeten naar Babel heeft gezonden. Om hen te laten weten, dat Hij hun zonden afstrafte en hen kastijdde, maar dat deed Hij ten goede en niet ten kwade. O, wie kan dit naar waarde uitdrukken, dat die Ik, die eeuwige Ik, die waarachtige Ik hier tot het volk gaat spreken. Die tot Mozes betuigde: *En zeg tot het volk: Ik zal zijn, die Ik zijn zal, heeft mij tot ulieden gezonden.* Waarvan ook Maleáchi zeide: *Ik de Heere worde niet veranderd!* Want God is onveranderlijk, en wat Hij ooit heeft gesproken, blijft vast en onverbroken. En alle beloften zijn in Christus Jezus ja en amen.

En nu kunnen alle gevangenen onder hun zonden horen, de eeuwige liefde, de onveranderlijkheid, maar ook de getrouwheid van God, die trouwe houdt en eeuwig leeft. Dat zijn de deugden van Zijn eeuwige volmaaktheid. Nemen uw zonden u gevangen, kunt u er niet onderuit komen, wordt u overtuigd van zonden, gerechtigheid en van oordeel, opdat u daaronder leert kermen tot God?

Want we lezen ook van hen, die daar in Babel zaten: "Aan de rivieren van Babel zaten wij, ook weenden wij, als wij gedachten aan Sion. We hebben onze harpen aan de wilgen gehangen, en als zij aldaar een lied van ons begeerden, zo werden wij bespot. Maar hoe zouden wij een lied des Heeren zingen in een vreemd land? Indien ik u vergete, o Jeruzalem, zo vergete mijn rechterhand zichzelf."

Ze konden Jeruzalem niet vergeten, ze hebben moeten leren dat ze buiten de gemeenschap Gods waren gevallen, en ook wij zijn buiten God gevallen door Adams val. We liggen allemaal dood in zonden en in misdaden en derven de heerlijkheid van God, we blijven gevangenen onder God. En gelukkig, als Hij ons gevangen houdt, Paulus heeft er zoveel van geleerd en hij zegt van zichzelf: Paulus, een gevangene van Jezus Christus, al was hij een oud man.

O, dat we een gevangene mogen blijven, die voortdurend de vrijmaking van node hebben in Christus Jezus, opdat we in Hem onberispelijk en heilig en volmaakt zouden zijn bij God. Maar dat zal alleen zijn in Christus Jezus, onze Heere, die gevan-

genen vrijheid schenkt en aan hun ellende denkt. Wat zingt de Kerk?

*Ai, hoor naar hen, die in gevangenis kwijnen;
laat hun gekerm voor Uw gezicht verschijnen;
bevrijd hen, die bedreigd met doodsgevaren,
op Uwe hulp met smekend' ogen staren.
Vergeld den wreden smaad,
waarmee des nabuurs haat
Uw mogendheid dorst schenden.
Geef hun, o Opperheer,
die zeventvoudig weer;
zie neer op onze ellenden.*

Er zal wel in hun gedachten geleefd hebben: Nu zijn we uit ons land gedreven, we hebben Gods ongenoegen over ons heengehaald, en die zal wel eeuwig over ons branden en nooit meer worden uitgeblust. En dat kon God rechtvaardig doen, vanwege hun zonden en ongerechtigheden. Maar Hij handelt nooit met ons naar onze zonden, hoe lang, hoe zwaar wij ook zijn wetten schonden, Hij straft ons, maar naar onze zonden niet. O, Hij gedenkt Zijn gevangenen, ze zijn voor Zijn aanschijn, ze zijn voor Zijn aangezicht. Was Jozef vergeten in de gevangenis?

Nee! Hij kreeg nog genade. in de ogen van de gevangenbewaarder, ook daar was Gods oog op hem geslagen. Wat lezen we van Abraham? Hij had geen voetstap grond en toch beloofde de Heere hem het Kanaän te geven. En hoe gewillig was Abraham, hij had zijn neef Lot meegenomen, en toen zij op de hoogten stonden, en zij moesten kiezen, liet hij Lot het eerste kiezen. Als gij ter rechterhand zal gaan, zal ik ter linkerhand gaan, en had Lot niet moeten zeggen, ik ben met u meegegaan, u bent de oudste, u moet het eerste kiezen.

Nee, Abraham zien we hier in zijn nederigheid en in zijn ootmoed, en hij laat ook hierin zien God lief te hebben boven alles en de naaste als zichzelf Lot koos de vruchtbare vlakte van Sodom en dat heeft hij geweten, want hij heeft zijn ziel hierin moeten kwellen. En God heeft hem hieruit moeten bevrijden. Abraham wilde ook van een ander niets aannemen, opdat men niet zou kunnen zeggen: Wij hebben Abraham rijk gemaakt. Abraham had zijn rijkdom in de God van hemel en van aarde, die God, die met hem door de stukken heenging en met hem een eeuwig verbond maakte.

Een eeuwig verbond, zoals er zo dierbaar beschreven staat in de profeet Ezechiël, dat we geworpen waren op de vlakte des velds, waar geen oog medelijden met ons had. *Maar Ik nam u en Ik wies u, en Ik spoelde uw bloed van u, en gij wierd Mijne en Ik kwam met u in een eeuwig verbond.*

Waarvan Christus de Borg en de Verlosser is, en waarvan Die eeuwige Ik de Onderhouder is. We horen Asaf een keer bidden: *Aanschouw het verbond.* Om te pleiten op dat verbond der eeuwige genade. Het is een pleitgrond voor Zijn arm volk, wat Hij hier op aarde heeft, waar Hij voor heeft nagelaten: *Ik zal Mij doen overblijven, een ellendig en een arm volk, die zullen op de Naam des Heeren betrouwen.*

Vinden we dit ook niet bij Jacob, al was hij een bedrieger? Laban had zijn loon wel tienmaal veranderd, maar Gods oog was over hem. Hij was voor hem de Getrouwe en dat tot in eeuwigheid. We horen de kerk er van zingen: Maar trouwe God, Gij zijt het schild dat mij bevrijdt, mijn eer, mijn vast betrouwen. Al zal satan hen benauwen en zeggen: Je bent voor eeuwig zwanger, je bent voor eeuwig een gevangene, daar komt u nooit onderuit.

En we kunnen onszelf er ook niet onderuit helpen, maar God heeft hulpe besteld bij een Held voor Israël, om uit te helpen en te redden. Wij kunnen als Adamskind nooit

begrijpen, wat God heeft uitgedacht in de stilte der eeuwigheid, want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, en heeft het woord der verzoening in ons gelegd.

Ach, wie kan dit uitdrukken en wie kan dit weergeven? O, die Goddelijke Almacht, Hij is de Almachtige en zei tegen Abraham: *Ik ben God, de Almachtige, wandel voor Mijn Aangezicht, en zijt oprecht.* O, wat een diepte van Liefde, die nooit te doorgronden is. Wie kan peilen de lengte, de breedte, de diepte en de hoogte der liefde Gods in Christus Jezus? Al beklagt een mens zichzelf, dat hij niet uit de weg kan en zich niet kan maintaineren in dit leven.

En hoe zouden we dat kunnen, want wat is dit leven? En dan zegt men wel eens, dat we ons meer moeten aanpassen aan dit hedendaagse leven, aan een tijd zoals het nu is. Alles is er op uit om voor het plezier en het genot te leven, om het vlees te koesteren, daar kunnen we ons onmogelijk bij neerleggen. De tijden veranderen, maar Gods woord verandert nooit, we moeten hier leren leven naar Zijn woord en naar zijn Getuigenis, dat eeuwig zeker is en slechten wijsheid leert. Hij is onveranderlijk, getrouw, waarachtig en volzalig. De kerk zong er van: Gij zijt volmaakt, Gij zijt rechtvaardig Heer. Wie kan hier de grootheid van uitdrukken. Dat Hij Zich wil ontfermen over ontrouwen en onwaarachtigen, waarvan Christus zegt: *Noch tot het land, noch tot de mesthoop! Wie oren heeft, om te horen, die hore.*

Dat God Zich inlaat met een gevallen mens. Daarvan riep vader Jacob uit: Ik zal mij nog geringer aanstellen, dan al deze weldadigheden. Met mijn staf ben ik over de Jordaan gegaan tot twee heiren geworden. David ging voor het aangezicht des Heeren op en zeide: *Wie ben ik Heere, Heere, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?*

Mijne hoorders, neem het maar aan, als u het in de wereld niet kunt vinden en als het leven u benauwt. Neem het maar aan, al wordt u door de satan bevochten en bestreden, en al wordt u hier geen voetstap grond gegund. Ach, neem het maar aan, want het is de liefde Gods tot arme zondaren, waarmee Hij een eeuwig verbond wil oprichten. Zoals Hij dat gedaan heeft met Abraham, Izak en Jacob en hun zaad tot in eeuwigheid. En neem het maar aan, kinderen van God, dat u er niet onderuit kunt, dat u met de zonden moet tobben.

O, de eerste tijden leven we in de liefde, dan hebben we die druk niet. Maar God weet op Zijn tijd en wijze Zijn volk te onderwijzen, dat Hij Dezelfde is gebleven, maar wij ook. Dan kunnen we er verbaasd en verwonderd over zijn, dat we niemendal te boven zijn gekomen. Dat we dagelijks moeten leven met een lichaam der zonde en des doods, en daarmee zijn we een gevangene onder Hem, opdat we alleen de vrijheid zouden hebben in Christus. Om uit onszelfen uit te wonen en bij den Heere in te wonen en dat ons leven met Christus verborgen is bij God. Om te ondervinden: *Ik leef niet meer en wat ik leef, dat leef ik door het geloof in de Zoon van God.*

Het was voor dat gevangen volk in Babel een onmogelijkheid om er ooit uit verlost te worden. We lezen toch van Babel, dat de muren vijftig meter hoog waren, en zo breed, dat de wagens er over konden rijden. De rivier de Eufraat stroomde er langs, hoe was het ooit mogelijk om daaruit verlost te worden! Maar we vinden wel in het Woord: Wat bij de mens onmogelijk is, dat is mogelijk bij God, want Hij is niet alleen machtig, maar ook almachtig.

En nu gaat Die almachtige God tot die gevangenen spreken, Hij gaat Zijn profeten zenden, die daar verkondigen, dat Hij geen lust heeft in hunne dood, maar daarin, dat zij zich zouden bekeren, en leven. En als wij er ogen voor krijgen, dan gaan we vragen: O God, straft U hier mijn zonden en ongerechtigheden af, mag ik dat hier leren dragen, mag ik er onder vernederd en verootmoedigd worden, tot de eer van Uw

Naam en tot verbreiding van Uw werken?

En kunnen we er niet beter hier onder afgestraft worden, dan hiernamaals? Want nu kunnen we ondervinden: *En de straf, die ons de vrede aanbrengt was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.*

Christus was in Zijn gehele loopbaan hier op aarde een gevangene onder God, Hij deed de Wil Desgene, die Hem gezonden had. Hij liet met Zich doen. Hij is geknecht geworden, Hij heeft Zijn stem op de straat niet laten horen, Hij heeft het kruis gewillig gedragen. Hij heeft het volkomen gedragen: *Ik doe de wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft.* Hij liet Zich vrijwillig gevangen nemen, toen ze uitgingen met zwaarden en stokken, als tegen een moordenaar. Hij liet Zich binden, opdat wij ontbonden zouden worden. De discipelen kregen een vrijbrief, toen hij zeide in den hof: Indien gij Mij zoekt, laat dan dezen henengaan, Hij wilde voor hen alles betalen. Hij beloofde hen een vrijbrief in het gericht van God, dat zij vrij uit mochten gaan in het Godsgericht, als hadden zij nooit zonden gekend, noch gedaan. Al hadden zij al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor hen volbracht had.

Het is een voorrecht hoor, kinderen van God, om een gevangene te blijven, dan maken we geen verkeerde, of grote sprongen, dan begeren we niet om een bekeerd mens te worden. O nee, maar een gevangene, die alleen zoekt naar de vrijheid in Christus. Zoals de apostel betuigt: *Want in Hem leven wij en bewegen wij ons.*

Paulus was een oud man en een gevangene van Jezus Christus, en wat heeft hem dat niet opgeleverd? Als we zijn brieven lezen, dan zijn zij doortinteld van de genade. Genade had heerschappij in zijn leven, al was hij dan een gevangene, genade triomfeerde, genade openbaarde zich in zijn ziel, dat hij ene plant was in de gelijkmaking Zijns doods. Maar ook ene plant in de gelijkmaking van Zijn opstanding, om enigszins te komen tot de opstanding der doden.

Getroost u dan, dat Hij Zich een volk zal doen overblijven, een ellendig en arm volk, die op de Naam des Heeren zullen betrouwen. Wij denken vaak, dat we de strijd gestreden hebben, dat onze kost gekocht is, en dan zuchten we, o het valt niet mee. Altijd maar in de druk, altijd maar in de put, altijd maar in de laagte.

Ja maar, wie kunnen we daar in de laagte vinden? Daar kunt u Christus vinden! Daar kunt u uw Bruidegom ontmoeten, hoor, daar kunt u uw Borg en Middelaar ontmoeten, daar kunt u uw Koning ontmoeten, daar kunt u uw Profeet en uw enige Hogepriester ontmoeten. Daar kunt u Hem ontmoeten en ook genieten.

We vinden hier: ***Want Ik weet de gedachten, die Ik over u denk, spreekt de Heere.***

Heere is Zijn verbondsnaam! Hij spreekt hier uit Zijn eeuwig verbond. *Want bergen mogen wijken en heuvelen wankelen, maar het verbond Mijns Vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer.* O, wat ligt hier een ademtocht in, want Die God verbindt Zich aan Zijn eigen werk. Want Christus leerde: *Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke. En die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, die kome tot Mij.* Wij zouden nooit tot Hem komen, want God is het, die ons overtuigt van zonden, gerechtigheid en van oordeel. En is het voor Zijn volk ook vaak niet zo, alsof zij opnieuw overtuigd worden, en als een verlorene over de aarde gaan? Dat zij moeten zeggen, heb ik wel ooit zo'n diepte moeten innemen, heb ik wel ooit zo'n laagte moeten aanvaarden? Zelf heb ik deze dagen nog gezongen:

*Ik zal omdat Ge in bange dagen,
mijn toevlucht waart, van U gewagen.
Van U, mijn sterkte zij mijn zang
en snarenspeel, mijn levenlang.*

*Ik heb in nood aan God verbonden,
in Hem mijn hoog vertrek gevonden,
In God, Wiens goedertierenheid
Zich over mij heeft uitgebreid.*

Toen zag ik, wat de druk mij opleverde en was het goed voor mij verdrukt te zijn geweest, want daar zag ik, toen dezelfde geëist werd, toen werd Hij verdrukt, en Hij deed Zijn mond niet open. O, dan kunnen we in het pad van onze nood de Koning vinden, Die ons in alles is voorgegaan. O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis van God.

Wat moeten we vaak na een predicatie zeggen: Wat hebben we het er weer slecht afgebracht, we kunnen Christus niet voordragen en uitdragen zoals Hij uitgedragen zou moeten worden. Want we zouden Hem uit willen dragen zoals Hij is, dat u er door bekoord zou worden, om alles te verlaten om Zijnentwil. En als er dan eens iemand komt zeggen, hartelijk dank, voor het Woord dat er gesproken is, dan moeten we zeggen, ach, daar vallen we helemaal buiten. Dan hebben we onze boodschap maar gedaan, maar wij vallen er schoon buiten, dan is het Gods Woord en de kracht van dat Woord, daar valt de mens totaal buiten. Dan wordt het woord bewaarheid: Uw Woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad, om er ook God de eer en de erkenning van te geven.

Ik weet de gedachten, die Ik over u denk, spreekt de Heere.

Het was zo onmogelijk, ze dachten nooit meer terug te komen in hun land. Er lagen zoveel beloften voor dat volk en zo is het ook voor een mensenziel. Als we in de ellende komen, als alles schijnt te liegen en onmogelijk wordt, wat kunnen we dan met een belofte doen. Daar kunnen we niets mee verrichten, want die vallen uit onze handen. En wat kunnen we met onze bekering doen? Niets, want als we in nood en ellende zitten kunnen we er niets mee doen. Dan zijn we een naakt, bloot creatuur, een gevangene onder de zonden, die satan heen en weer schudt, dat ze met Jona zouden zeggen: Het wier was aan mijn hoofd gebonden.

Wie kan dan nog denken, dat God gedachten des vredes over hem kan hebben? Ja, maar God heeft gedachten over Zijn eigen werk, gedachten over hetgeen Hij Zelf gewrocht heeft, gedachten over Zijn eeuwig zoen- en zoutverbond.

Als we zien naar Job, Job moest ook voor God zwichten, dat hij woorden had gesproken zonder wetenschap, maar zeide hij: Als nu weet ik, dat Gij alles vermoogt. De Heere sneed Jobs gedachten af en de gedachten van God gingen zich openbaren, en toen kon Job zeggen: *Ik weet, dat geen van Uw gedachten kunnen worden afgesneden.* Het is met recht waar, dat het werk van God, een wonderlijk werk is, en als wij het niet meer weten, dan komen de gedachten van God openbaar.

Kijk dat maar na in het leven, ook in uw eigen leven, dat is geldend vanaf het begin, tot de meest gevorderde in de genade. Als wij weer op nummer nul komen en we niet verder kunnen en het voor ons onhoudbaar wordt, dan heeft de kerk gezongen:

*Als mij geen hulp of uitkomst bleek,
wanneer mijn geest in mij bezweek,
en overstelpt werd door ellend,
hebt Gij, o God, mijn pad gekend.*

Dan komen de gedachten van God voor de dag. *Want Mijne gedachten zijn niet ulieder gedachten en Mijne wegen zijn niet uwe wegen, spreekt de Heere.* Want gelijk de regen en de sneeuw van de hemel nederdaalt en deze aarde doorvochtigt en niet

wederkeert, also zal Mijn woord, dat uit Mijn mond gaat, ook niet wederkeren. Alzo zijn Mijn wegen hoger dan uw wegen. Wie kan dit uitdrukken en wie kan dit weergeven?

Want Ik weet, de gedachten, die Ik over ulieden denk, spreekt de Heere Heere.

Zoals ook Christus Zich openbaarde: Mijne vrede geef Ik u, Mijne vrede laat Ik u, niet gelijkerwijs de wereld hem geeft, geef Ik hem u. En tegen wie sprak Hij dat? De discipelen waren in de dood geëindigd, het waren verloren zondaren. Toen Hij hun die vrijbrief gaf, waren zij ten dode opgeschreven. Hij had avondmaal met hen gehouden, maar Hij moest de wet gaan vervullen, Hij ging voor de zonden betalen als die grote Zondevertreder en zondeverdelger. Hij heeft het handschrift, dat tegen hen getuigde uitgewist door Zijn dierbaar bloed, opdat zij God als Rechter zouden ontmoeten als een bevredigd God. Ze verkregen vrede door het bloed des kruises, vrede tot in alle eeuwigheid, om te kunnen zingen: Zoet, zoet, zoet, is Jezus dierbaar bloed.

En dat mag Zijn volk ook ondervinden in de weg van heiligmaking, dat zij door die offerande voor God mogen staan, als hadden zij nooit zonden gekend, noch gedaan. Als hadden zij al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor hen volbracht had. Dus niet alleen in rechtvaardigmaking, maar ook in heiligmaking. Wie kan toch ooit die liefde uitdrukken! *Mijn gedachten zijn niet ulieder gedachten, en Mijn wegen zijn niet uw wegen.*

En nu ten tweede, hoort u wat de Heere zegt? ***Gedachten des vredes en niet des kwaads!***

Dat is toch wat, al hoor ik al iemand zeggen, ja maar man, je kunt nu wel makkelijk praten, maar God is vertoornd over de zonden. Want Hij vertoornt Zich schrikkelijk over de aangeboren en werkelijke zonden en ik kan God niet ontmoeten. Dat is echt waar, dat kunt u niet, maar hier vinden we Zijn eeuwig liefdehart.

Ik weet nog uit mijn kinderjaren, als ik ondeugende jongensstreken had, dat mijn moeder zei: Ik verkoop je, ik geef je met de lorrenboer mee! O, wat zat ik dan in m'n rats, want dan kwam ik nooit meer bij mijn moeder. Dan dacht ik, wat een vreemde moeder heb ik toch. Als je niet goed was, dan zei ze, waar doet het nu pijn, wat scheelt er nu aan? Moet ik wat lekkers voor je klaarmaken, moet ik een eitje voor je koken, of een beetje pap klaarmaken? Dan dacht ik wat heb ik toch een vreemde moeder.

En zo is het nu bij die God ook, eerlijk waar. Daar zei Jesaja van: *Ik dank U Heere, dat Gij toornig op mij geweest zijt, maar Uw toorn is afgekeerd en nu vertroost Gij mijn ziel.* O, welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven, die van de straf voor eeuwig is ontheven. Ach, neem de kastijding toch aan, draag het en aanvaard het als de straf op de zonden, op onze eigen zonden. Hij wil het u leren uit liefde en komt ge in de nood, ach, 's Heeren trouw is groot. Aanvaard het uit Gods hand, zie toch op Christus, die de straf van de zonden gedragen heeft, inzonderheid in de strijd in Gethsemane's hof. Waar Zijn zweet als grote druppelen bloed in de aarde is gezonken, zie op Christus, wiens handen en voeten zij doorgraven hebben, Die aan het kruis heeft gehangen, Hij was een vloek voor gevloekten.

Ach, zie op Christus, Die met een offerande Zich opgeofferd heeft. Die het in de stille eeuwigheid al op Zich genomen heeft, toen er gevraagd werd: *Wie is het, Die met Zijn harte Borg worde, dat Hij tot Mij genake.* Christus heeft geantwoord: Zie Ik kom, o Mijn God, opdat Zijn volk en erve in Zijn wonden mag schuilen en in Zijn beide handpalmen mag zijn gegraveerd. Om door lijden in Hem gegraveerd en geheiligd te worden.

De apostel Paulus kon er van zeggen: *Ik draag de littekenen van onze Heere Jezus*

Christus in mijn lichaam. Wie kan hier de rechte waarde van opgeven? Wij kunnen het niet, maar we brengen de boodschap maar, we hebben het van de Heere gekregen, Hij heeft het onszelf ingedrukt.

Hij heeft gedachten des vredes en niet des kwaads, al moet u onder het oordeel van uw zonden gaan, en belijden, o man, u bent vrij van mijn bloed, hoor. En als God komt, dan is het voor eeuwig verloren, dan val ik er voor eeuwig buiten. En God zal dan voor eeuwig recht doen, want ik ben niet meer waard de aardbodem te betreden, en om mijn adem nog door te kunnen halen.

Zo stond de tollenaar in de tempel, hij durfde zijn ogen niet naar de hemel op te slaan, hij sloeg op zijn borst en zeide: *O God, wees mij zondaar genadig!*

En het is wat, als we dat in heiligmaking moeten leren, om te ondervinden, hoe min of het met ons is! Daarom hebben we ook het minste lief, en Christus ging wel onder ons allen liggen, Zijn armen liggen dieper dan u ooit kunt vallen. Al kunnen de duivelen soms juichen over hun prooi, maar de armen van Christus liggen nog dieper, en Hij buit hen uit de hel. Dan mogen zij zien in een bevredigd God, zij verkrijgen vrede bij God, door onze Heere Jezus Christus. Daarom is het zo'n voorrecht als we overtuigd worden van zonde, gerechtigheid en oordeel. Laat het uw smeken zijn: O Heere, maak mij een verloren zondaar. *Leer mij, o God van zaligheden, mijn leven in Uw dienst besteden.* Ach, neem het ter harte, wat ik u bidden mag.

En hier vinden we: *Ik weet, de gedachten, die Ik over ulieden denk, gedachten des vredes en niet des kwaads.*

Al moet u zeggen: Gedachten des vredes? Ja! Gedachten des vredes! Want God is bereidwillig genoeg om u te zaligen, want hierom zal Ik wachten, totdat gij overgebleven zult zijn als een mast op een berg en als een banier op een heuvel. Christus zoekt het verlorene en ook het weggedrevene. En dat geldt ook voor een kind van God, dat bij Hem mag leven, dan kunt u horen, wat een lage plaats zij moeten innemen, want Christus is met de misdadigers gerekend en heeft voor de overtreders gebeden. En daarom heeft God Hem uitermate verhoogd, Zijn arbeid heeft Hij aangenomen, Hij zit ter rechterhand Gods, om altijd voor hen te bidden en het goede voor Zijn kerk te zoeken. Hij heeft gaven genomen om uit te delen onder de mensenkinderen, opdat zelfs wederhorigen bij U zouden wonen, o Heere God.

Wie kan dit uitdrukken, wie kan dit weergeven, ik niet. Gedachten des vredes en niet des kwaads, en als de kerk haar pad eens na mag kijken, dan moeten zij belijden: o Heere, alle dingen hebben moeten medewerken ten goede. Heb ik daar zo tegen geschreid, ben ik daar zo'n vijand van geweest, om een goddeloze te worden en me te onderwerpen aan Uw Goddelijke wil!

Want we blijven overwonnen vijanden, we zijn er op tegen, wat God goed voor ons vindt, hoewel we later vaak moeten bekennen: En de zaligheid is mij nu nader, dan toen ik eerst geloofde.

Dan kunnen zij Hem ontmoeten, zoals zij Hem nog nooit ontmoet en gevonden hebben. Dan is Hij hun eigen Vader in Christus, hun dierbare Bruidegom, hun Zieleliefste, hun Man voor tijd en eeuwigheid. Dan is Die Heilige Geest hun Trooster en Leidsman voor eeuwig. Dan mogen bergen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, Uw Ontfermer.

Want deze God is onze God,

Hij is ons deel, ons zalig lot.

Door tijd, noch eeuwigheid te scheiden,

ter dood toe zal Hij ons geleiden.

O ja, Hij zit vast aan Zijn eigen Woord en Zijn gedachten kunnen nooit worden afgesneden Om 's Heeren huis in u gebouwd, waar onze God Zijn woning houdt, zal ik het goede voor u zoeken.

Gedachten des vredes en niet des kwaads.

Maar daar is wel in verborgen, dat zij zichzelf moeten leren kennen als de kwade vijgen, zichzelf moeten leren wegwerpen. De wereld mag de wereld uitleven, de godsdienst mag haar godsdienst uitleven, maar zondaren, die niet uit de weg kunnen, die bevochten en bestreden worden. Die altijd door satan op hun tekortkomingen, hun fouten en gebreken worden gewezen, dat ze maar een gevallen mens zijn, vol zonden en ongerechtigheden. Ach, mijne hoorders, zeg dat maar tegen God, vertel Hem maar, wat u geworden bent in Adam, want als we dat leren kennen, behoeven we nooit een vinger naar een ander uit te steken, want wat zijn wij voor het aangezicht van God! Al zijn we uiterlijk de netste mensen, maar nu de verdorvenheid, die in ons woont. Er is een versje wat begint: *Het is goed in het eigen hart te kijken, des 's avonds voor het slapen gaan.*

Nu, dat is echt waar, als we dat moeten doen, moeten we dan niet zeggen: Wat heeft God van ons gekregen, wat heeft mijn naaste van mij gekregen. Wie ben ik en wat waren mijn gedachten, mijn overdenkingen, wat heb ik naar buiten gebracht? Als we de hand in eigen boezem moeten steken, zou er dan één schepsel zijn, die hem er blank uit zou halen? Nee, maar melaats. Ik weet nog uit mijn jeugd, dat ik 's avonds mijn knieën niet durfde buigen en de binnenpraters zeiden, doe het maar niet, want het blaffen van een hond is nog aangenamer als dat bidden van jou. Dus naar bed zonder te bidden, de dekens trok ik over mijn hoofd, want zo 'n mens als ik kon toch niet bidden. En alsof me van de hemel werd toegeroepen: Al had gij dan met alle boeleerders geboeleerd, keer gij toch nochtans weder.

En boeleren wij ook niet vaak met de wereld, als we er niets van in ons hart hebben, kijken we dan ook niet rechts en links? Laten we eens eerlijk zijn, waar geven we onze aandacht aan? We kunnen zuchten, o wat een tijd beleven we toch, maar we doen er wel in alle dingen in mee. Dus we hoereren met de wereld en met ons eigen vlees, want niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, dus, dan hebben we allemaal genoeg. Als we de hand in onze eigen boezem steken, dan hebben we allemaal genoeg. En wie kan dan dat grote wonder begrijpen, dat God naar zo'n mens nog om wil zien?

Elkeen, die genade ontvangt zegt: En nu kan God de hele wereld wel zaligen.

Ja zeker, dat kan God wel, maar dat doet Hij niet, dat doet Hij mensen, die zichzelf verloren achten, die God liever krijgen dan zichzelf. Dan werkt God aan op Zijn eigen eer, dan gaan we Hem de eer geven boven onszelf. Christus gaf ook God de hoogste eer en Hij had de naaste lief als Zichzelf.

Toen ik vroeger veel met mijn vrienden over de zaken van ons zieleleven sprak, zei ik eens op een keer: Jongens, al moet ik vanwege mijn zonden voor eeuwig verloren gaan, maar *jullie* zal God zeker nemen.

Van achteren heb ik verstaan, daar ging ik God liefhebben boven mezelf, en de naasten liefhebben als mijzelf. Dat zag ik toen niet, maar later wel en de moordenaar aan het kruis heeft hetzelfde beleefd, als hij zegt tegen de andere: *Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt. Wij lijden rechtvaardig, maar deze heeft niets onrechtvaardigs gedaan.*

En nu vinden we ten laatste: ***Dat Ik u geve, het einde en de verwachting.***

God schenkt vrije genade: *Die gevangenen vrijheid schenkt en aan hun ellende denkt.*

Genade! Genade is een pardon, en nu mag Zijn volk uit genade leven. Niet uit de bekering, niet uit hetgeen achter hen ligt, nee, uit genade. Dan mogen zij genade inademen en genade uitademen. Genade is de drijfveer, dat Hij zal geven het einde en de verwachting.

De Heere wil er mee zeggen tot dat volk in Babel: Ik zal u weer in uw land terugbrengen. Hij zal Zijn volk weer geven, wat zij in Adam verloren zijn, dat geeft Hij in Christus terug. Om weer in dat Godsbeeld hersteld te worden, dat krijgen ze allemaal terug in Die Ander. Wat zingt de kerk er van?

*Wanneer de Heere uit 's vijands macht,
het gevangene Sion wederbracht,
en dat verlost uit nood en pijn,
scheen het ons een blijde droom te zijn.
Wij lachten, juichten, onze tongen
verhieven 's Heeren naam, en zongen.
Toen hieven zelfs de heidenen aan:
De Heer heeft hun wat groots gedaan.*

Hij heeft hen vrijgesproken van schuld en straf en heeft hen een genaderecht gegeven ten eeuwige leven. Vrij, voor eeuwig vrij, want die de Zoon van God vrijgemaakt heeft, die zal waarlijk vrij zijn. Staat dan in de vrijheid, waarmede Christus u vrijgemaakt heeft. Maar wat vinden we hier nog een dierbaar vervolg, wat zong de Kerk nog verder: *Breng Heer al Uw gevangenen weder*. Want elkeen, die God verlost, heeft zijn vrienden, zijn familie, en dan de zucht:

*Breng Heer al Uw gevangenen weder,
zie verder op Uw erfvolk neder.
Verkwik het als de watervloed,
die het Zuiderland herleven doet.*

Zij gevoelen zich één met de ongelukkigen, want zij zijn zelf uit hun ongeluk geholpen en worden nog steeds met de dag uit hun ongeluk geholpen en in hun lot onderhouden. Omdat Hij de onderhouder is van dat eeuwig verbond, daarom zal Hij hen geven het einde en de verwachting. Daarom zijn hun ogen op Hem en hun verwachting is volkomen op Hem, op de genade, welke u toegebracht zal worden in onze Heere Jezus Christus.

Is dit niet een dierbaar, gezegend Woord? Het is een alles-vervullend Woord!

*Hoopt op den Heer, gij vromen,
is Israël in nood,
er zal verlossing komen,
Zijn goedheid is zeer groot.
Hij maakt op hun gebeden
gans Israël eens vrij
van ongerechtigheden,
zo doe Hij ook aan mij.*

Ach, ik bid u, bedel aan de troon van God als een gevangene onder uw zonden, of ge vrijgemaakt mag worden in Christus Jezus. En houdt Hij u een gevangene? Om dan met de vrijbrief in Christus eenmaal in te mogen gaan, in alle eeuwigheid. Heilige de Heere het gebrekvolle van dit gesproken Woord om Zijnszelfs wil, amen.

Slotzang: Psalm 130:4.

TIENDE LEERREDE

Zingen: Psalm 119:18.

Lezen: Numeri 6.

Het is wel een wonderlijke Psalm, die honderdnegentiende Psalm. Maar het is met recht een Psalm des gebeds. Waar David dan ook in zijn ouderdom en grijsheid te allen tijde zijn hart in opgedragen heeft tot God. Gelijk ook in hetgeen wij opzongen, als hij zegt: *Doe mij treden op het pad Uwer geboden*. Wij zongen berijmd: *Schraag op dat spoor mijn wankelende gangen*.

O, wat ligt daar een ademtocht in, voor een arme zondaar. Dat David niet zei: Ik ben een man, ik heb al zoveel achter me, dat heb ik niet meer nodig. Nee, dan zou ook David boven het woord van God uitgegroeid zijn, en daar komen we nooit boven uit. Want indien het niet is naar het Woord, zo zal het geen dageraad hebben.

Wij zongen op, hoe echt hebben ze dat overgezet berijmd: *Schraag op dat spoor mijn wankelende gangen*. Wankelende gangen heeft een mens waarvan we zeggen: Die scheelt zeker wat, die heeft bepaald wat onder de leden dat hij niet uit de weg kan, dat is een ongelukkig mens.

En nu vinden we hier in David een dierbaar voorbeeld. We lezen van Christus, Hij was des daags lerende en des nachts biddende op den berg. En in heel Psalm honderdnegentien vinden we een biddende David die zich uit begeeft tot en aanroept een God van hemel en van aarde. Want waar zullen we anders heen? Elk in zijn geval, elk in zijn verhouding, elk in zijn zorgen hier op aarde. Elk in zijn bekommernis, waarvan in dit leven het uitnemendste is moeite en verdriet. En hij zegt nochtans: *Ken mij in al uw wegen, en Ik zal uw paden recht maken*.

Al is het een eer als wij daartoe verwaardigd worden, dat wij Hem nodig hebben, naar ziel en lichaam beide. Hij wil er van den huize Jacobs om gebeden zijn. Wij zouden zeggen: David, met zoveel Godskennis, is hij ook nog maar een hulp behoevende, in zijn wankelende gangen? Ja, want hij moet vragen: *Schraag op dat spoor mijn wankelende gangen*. Want daar ligt alles in vervat en daar ligt alles in begrepen, en daar ligt alles in openbaar. Och, dierbaar voor alle ongelukkigen die in zichzelf maar een hulpbehoevende zijn en blijven en niet hoger kunnen komen. Die Hem voortdurend nodig hebben en ook behoeven. Om gebonden te wezen, want er staat toch: Gelijk een gordel kleeft aan de leden eens mans, also zal Ik het huis Israëls aan Mij doen verkleven. En is het niet een rijkdom?

Ik heb Ds. Boogaard eens horen vertellen hoe hij op een gezelschap kwam. Het waren allemaal kinderen Gods en hij miste en derfde nog alles. Toen dacht ds. Boogaard: Als ze nu aan mij zouden vragen: Hoe is het met u?

Ja, wat moest hij dan zeggen? Ze vroegen het ook aan hem.

Toen zei hij: Ik heb gevraagd: O Heere, dat heb ik niet, ik begeer het wel. Maar als U me dan maar geven mag, dat ik U in mijn leven na mag schreien en aan mag hangen.

Toen zei Gods volk: Dan hadden we het rijkste deel, want dat achten wij als een rijk deel, Hem aan kleven en die Hem aan hangen, in al ons gebrek en in al ons ongeluk. Want Gods woord zegt nog: *Ken Mij in al uw wegen en Ik zal uw paden recht maken*.

Ik heb eens een man horen zeggen: Dat is nog ademtocht als ik nog roepen kan. Maar ik zal bidden omdat ik niet bidden kan en ik zal roepen omdat ik niet roepen kan, en zuchten omdat ik niet zuchten kan.

O, wat heeft die David een dierbare schapenvoet nagelaten, in die honderdnegentiende Psalm. En hebben we elke dag geen behoeften naar ziel en lichaam? Heeft een elk niet zijn omstandigheden in dit leven, waar hij uit moet roepen in dit tranendal. Dan heeft hij wel gedurig te vragen. Dan hier voor en dan daarvoor. En voornamelijk ouders, als u kinderen hebt. U mag blij zijn als u 's avonds alles om u heen ziet.

Want ik hoorde gisteren nog zeggen: Waar ze wonen weet ik niet. Er was een jonge man, die was bij zijn meisje geweest. Ze zouden vandaag in ondertrouw gaan. Hij ging om half zeven bij zijn meisje vandaan, om zeven uur was hij anders altijd thuis. De moeder belde naar het meisje, ja hij is hier op tijd vandaan gegaan. Ze dachten nog aan een leuke band, maar er kwam een politieagent. Stel u maar het ergste voor: Eeuwigheid. Hij was nog bij zijn grootmoeder wezen vragen: Gaat u ook mee met trouwen? Dus er stond alles in gereedheid voor dit leven.

Daar ligt het dan hoor, jonge mensen. Al de luchtkastelen die een mens al niet maakt. Daar ligt alles in vervat en alles in begrepen. Gelijk eeuwigheid, wat gebeurt er niet elke dag, maar we moeten bewaard worden. Dan kunt u elke avond wel zeggen: *O God ik dank u dat alles er nog is.* En elke morgen op uw knieën, en overdag vragen: Speurt U ze na, ik kan niemand bewaren, en ik kan niemand beschutten. We zien toch, God geeft geen rekenschap van Zijn daden. Dan liggen daar voor zulke mensen alle illusies. Wie weet, die avond erg druk geweest want daar wordt alles voor in gereedheid gebracht. En dan eeuwigheid, en dan zal het de vraag wezen waar we dan zijn? Want een vagevuur is er niet, het is hier een dag van voor- en toebereiding. *Heden zo gij Zijn stem hoort, verhard dan uw harte niet, maar laat u leiden.*

O, moet dan een elk niet roepen: *Schraag op dat spoor mijn wankelende gangen. Daar strekt zich al mijn lust en liefde heen.* Heeft u nog begeerte en behoefte om in Zijn geboden te wandelen? En also in oprechtheid Hem na te speuren, die God van hemel en ook van aarde. Die zegt: Kan Ik met het Mijne niet doen naar Mijn wil en welbehagen. Wie ooit daarin zijn lust genoot, doorzoekt die ijverig en bestendig. Is het geen lust dat God aan een zondaar ontsluit dat hij zalig kan worden uit genade? Dat hij nooit geen zonde te veel heeft, want Zijn bloed wast en reinigt van alle zonden. Is het niet een lust om te bedenken: O als ik verwaardigd mocht worden, om vrede te verkrijgen met God, die alle verstand te boven gaat. En verwaardigd mag worden om in de geboden des Heeren te gaan. Om de lust van dat werk in onze ziel te gevoelen en te mogen ontmoeten. Die toch een beantwoording is in al Zijn arbeid, en in al Zijn werken.

Ik zei, zondagavond tegen m'n vrouw: Hier lig ik nu, ik heb tweemaal gesproken, arm, jammerlijk, blind en naakt. Dat moet ik van mezelf zeggen. Zo was ik er overgeschoten. Hoe zijn jullie er overgeschoten zondagavond? Ja, velen doornat geregend. Misschien nog gemopperd op het weer. Ja, zo is een mens, we zijn zulke murmureerders. En toen maandagochtend. Hij kwam als een vriend die tot een vriend kwam en Hij leidde me door in Zijn lijden. En toen ging Hij openen: *Wie is er arm geweest gelijk als Hij.* Ach, dan sla je je ogen neer. En wie was jammerlijk geweest als Hij, Die betuigd heeft: *Ik ben een worm en geen man.* En wie was blind geweest als Hij, *Wie is er blind gelijk Mijn Knecht, en doof, gelijk Mijn bode, dien ik zende.* En wie was naakt als Hij? Naakt ter wereld gekomen, en naakt gehangen aan het vloekhout der schande. En toen drukte Hij me in:

*Hij sterkt mijn ziel, richt om Zijn Naam mijn treden,
In 't effen spoor van Zijn gerechtigheden.*

Ik had er pas nog wat van om die Koning te volgen. Want Hij was me voorgegaan. O, met recht hoor: Hij is een dierbare vriend van tollenaars en zondaren. En Hij gaf me

gisteren verborgen omgang met God, en dat in en door Hem. Och, daar kunt u niet te arm, te blind en te naakt voor zijn. Al zijn we daar op tegen, want we moeten onszelf mishagen en verfoeien. Want Hij heeft u en mij also geschapen naar Zijn beeld en naar Zijn gelijkenis. Dan staan we verstomd en verbaasd.

Wie heeft er dan geen lust om zo'n Koning deelachtig te worden en in gemeenschap met Hem te wezen. Wat een lieve Vriend van tollenaars en ook van zondaren. Een elk moest maar belust wezen om in Zijn wegen te leren wandelen. Schraag op dat spoor mijn wankelende gangen, daar strekt zich al mijn lust en liefde heen. Och, ligt het zo in uw hart: Mag ik U vrezen, leer mij U vrezen.

*Leer mij, o God van zaligheden,
Mijn leven in Uw dienst besteden.
Gij zijt mijn God, vat gij mijn hand;
Uw goede Geest bestier' mijn schreden,
En leid' mij in een effen land.*

Want het is een schone dienst, met recht waar, het is een liefelijke dienst. Het is een Goddelijke dienst, het is een volmaakte dienst, het is een eergevende dienst, het is een volkomen dienst. Waar zullen we beginnen en waar zullen we eindigen? Om daarin Zijn Naam en waarheid te verheerlijken, als hij zegt en betuigt: *Neig mijn hart, tot Uw getuigenis en niet tot gierigheid.*

Wat horen we erin? Dat David ook zichzelf niet mee had hoor, en dat hij zei: Ik geef nergens om. En ik weet, satan staat ook nooit stil. Hij moest zichzelf nog betrappen, hoe gierig voor God. Want in die werken hebben we wel lust, maar om dat pad te lopen en te aanvaarden; om arm, jammerlijk, blind en naakt te zijn, daar zijn we vaak op tegen. Het is te lastig het is te ongemakkelijk. En Hij doet het tot onze vernedering en tot onze verootmoediging.

U zult zeggen: David heeft al zoveel achter de rug, die was wel aan het eigen ik gespeend.

Och mensen, daar zullen we nooit aan gespeend worden, dat zullen we meedragen tot de laatste snik. O, dat ik en mijn, dat is oorzaak van mijn zielepijn. David zegt: *Neig mijn hart tot Uw getuigenis en voeg het saam tot de vrees van Uwe Naam.*

Hoort u het wel, die mensen hebben nog tegen de natuur in moeten bidden, om zichzelf af te vallen en zichzelf te verzaken en also zich gewonnen te geven aan Hem. Ach, u zou die schapenvoet moeten kussen en zeggen: *Dierbare David, u spreekt nog nadat u gestorven bent!* En Die dierbare Koning zegt zelf: Gaat dan uit, op de voetstappen der schapen en weidt uw geiten bij de woningen der herderen.

David wil zeggen: Heb ik ooit iemand nodig gehad dan alleen U. Al beproeft Hij ons wel, want Hij wil weleens zien als we niet beantwoord worden, of we evenwel aan Hem blijven hangen, en ons evenwel aan Hem toe vertrouwen. Want Hij hoeft het niet te doen, want er zijn geen redenen bij ons maar Hij doet het om Zijns Zelfs wil. Om ze vrijwillig lief te hebben. Wat is dan het Woord een richtsnoer, een wegwijzer in ons pad hier beneden. Om door lijden geheilgd te worden en daarna in te gaan, in heerlijkheid.

Daarom zong David in de honderdnegentiende Psalm:

*Uw Woord kan mij, ofschoon ik alles mis,
Door zijne smaak, én hart én zinnen strelen.
Gij weet mijn weg, en hoe mijn wandel is;
'k Wil niets daarvan voor u, mijn God, verhelen.*

Want het is een wonderlijk Woord van God. Hij zegt: Ik zal wonderlijk en

wonderbaarlijk met dat volk handelen. Wij vinden Hem vaak waar we Hem nooit dachten te vinden. We zeggen vaak: O, hoe zouden we nu verklaard kunnen worden? Dan dacht ik weleens: Zou ds. Boogaard nu nog wat voor me hebben? Zou dat Woord me nu nog kunnen dienen? In mijn narigheid? Want ik dacht soms in mijn verdriet te smoren. En dan stond ik vaak verwonderd en verbaasd, dat toch het Woord mij verklaarde, hoe mijn staat was, hoe benauwd soms en drukkend, besloten van satan, dat daar toch het Woord voor was. Voor schurftachtige zondaars, die in zichzelf alles misten en derfden. O met recht waar:

*Woord van God gegeven,
Evangelie leven,
Zalig elk die het hoort.*

Want dan is het ook: *Op Uw Woord heb ik gehoopt.* Want de wijzen uit het oosten gingen op het Woord van God. Zou niet elk op het Woord van God willen gaan? En de ster, die ging ze voor naar waar ze moesten wezen. Het ging om de genadehand die ze brengen zou, op het Woord, in Bethlehem, om daar hun schatten te openen en daar Hem te eren met goud wierook en mirre als een grote Koning en een genadig God, maar ook als een Priester. Die ook de enige offerande was voor het aangezicht Gods. Och, dan zouden we ook veel moeten bedelen wat David ook deed, zijn onsterfelijke ziel aan te bevelen: *Heere, ai maak mij Uwe wegen, Door Uw Woord en Geest bekend.*

Maar nu ligt er nog een woord tot overdenking in dit morgenuur en wel uit Psalm 4:7.

Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o HEERE.

Hier ligt dan:

1. Velen zeggen.
2. Wie zal ons het goede doen zien?
3. Om in gebed zich tot God te wenden, om van Hem verlicht te mogen worden.

Zingen: Psalm 25:2 en 8.

Het is met recht waar, wat de Heere zegt: Bij de wereld is het alleen maar te doen om dit leven, om eer, om rijkdom en om macht. En om als het ware hier zichzelf te kunnen mónteren, die willen vooruit in dit leven. Maar er is een volk op aarde dat belangen heeft bij hun arme ziel, waar ze zorg over hebben, maar ook over alle moeite en verdriet in dit leven. En waarin ze ook, door het licht des Geestes, zien wie ze zijn. Laat God eens een mens openhalen, wie hij is. Ach dan zegt hij al direct: Hoe zal ik ooit bekeerd worden? Hoe zal ik ooit met God verzoend worden? Dat is al het eerste waar hij mee begint.

Ten tweede, ***wie zal ons het goede doen zien?***

Want dan lijkt het wel, alsof het voor een elk kan en voor hem niet, dan kan een elk wel bekeerd worden, maar voor hun zou het nooit kunnen geschieden en nooit kunnen gebeuren. Hoe zal hij ooit dat werk deelachtig worden? Dan komt wel voor de dag de onmogelijkheid die zich bij een mens openbaart. En waar hij ontdekt wordt, dat hij moet leren kennen wie hij zelf is, dan staat hij verbaasd. Want zijn op- en tegenstand, zijn vijandschap, o als hij het van hem zou kunnen schudden, dan zou hij het doen.

Want dat pad is niet begeerlijk, en dat pad is niet wat hem aanstaat. Want daar is aan verbonden moeite en verdriet.

Ten derde, hij luistert naar satan. Als je kind bent dan ben je te jong, dan moet je eerst van dit leven genieten. Als je jong bent dan moet je eerst getrouwd zijn, en dan komen vaak de zorgen. En dan heeft een mens vaak werk genoeg in zijn huisgezin. Want de getrouwen zullen velerlei verdrukking hebben naar het vlees. En al z'n werken worden stuk gedrukt en hij komt er achter dat hij niets aan zijn zaligheid kan doen. Daar staat hij met gebalde vuisten tegen God, en dan zegt hij: Het kan voor mij toch nooit, want Edom heeft een eeuwige vijandschap tegen God.

Daarom zijn er tijden dat hij machteloos en krachteloos is. Dan zegt hij: Ik kan niemendal uitrichten. Och, dan is zijn onwil vaak groter dan zijn onmacht. Dan komen er tijden dat hij zegt: Het lijkt wel of ik aan de verharding overgegeven wordt, alsof er geen roepen en vragen meer in mij is. Het lijkt wel of ik op een dood spoor zal eindigen, en ik had soms gedacht dat de haven in zicht was.

Dus, dat is allemaal: Wie zal ons het goede doen zien?

Dan is hij weer zo naamloos ongelukkig, waar hij zich niet uit op kan heffen. Dan zou hij willen jammeren: Hoe raak ik ooit mijn eigen ik kwijt, om Jezus voor een eeuwigheid recht hartelijk te kiezen. Ach, wie zal ons het goede doen zien?

Daarom zegt hij weer: Hoe wordt ik ooit een onderwerp voor God, want ik heb een Edom bij me, een eeuwige vijandschap tegen God. Wie zal ons het goede doen zien?

Dan zegt hij weer: Zouden mijn zonden niet te veel wezen? Nee, die zijn te weinig, want ze moeten zodanig worden, dat we ermee in de handen van God vallen. O, wie zal ons het goede doen zien?

Daar zegt hij weer: Ik ben zo ongelukkig. Ik kan me nog roeren nog bewegen. Ach, wie zal ons het goede doen zien? Daar heeft hij weer bij zich: Het is belachelijk dat ik de godsdienst naloop. Ze moesten eens weten wie ik ben. Ga maar niet onder het Woord, want er zal wel niemendal voor je bij wezen.

Ach, wie zal ons het goede doen zien? En zo zouden we door kunnen gaan. Want dan zegt hij: Hoe kom ik ooit tot dat gewenste einde? Hoe zal Hij mij ooit geven het einde en de verwachting.

Maar een kind Gods heeft dat ook, het wordt nauw beleefd. Hij wordt ook gewaar dat hij hetzelfde is gebleven, en dan wil die ook het kruis van zich werpen, dan zal hij ook zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? Ik baadde me in weelde, maar het lijkt wel of dat ik het gedroomd heb. Wie zal ons het goede doen zien? Wie kan het weergeven? Dan lijkt het weer, dat wij in de strijd ten onder zouden gaan, want ik heb geen verweer in deze strijd. Ze zouden me nog overal mee overvallen. Hoe kom ik ooit uit de strijd? En wie zou ons het goede doen zien? Zo zouden we nog wel duizend dingen op kunnen noemen van op- en tegenstand, van benauwdheid, van vreze. Duizend zorgen, duizend doden, kwellen mijn angstvallig hart.

Ach, wie zal ons het goede doen zien?

Hoe komt dat? Wel, omdat zondaars inzuigen dat God goed is voor een slecht mens. Ze hebben wat ingezogen, wat meer waarde heeft dan de gehele wereld, dat er een goede God is voor een slecht mens. Die geen lust heeft in de dood des goddelozen. Ze hebben gehoord, soms wel in hun hart geopenbaard, dat God bewogen is in Christus. Dat Hij zijn eeuwige liefdehart op de aarde gegeven heeft in Die enige Middelaar des verbonds. In Die enige Zaligmaker. Ja, die voor ons wordt: Gij zijt de Christus, als Zijn ambten voor de ziel geopenbaard worden. Die is Koning om te regeren, Profeet om te leren en Hogepriester om hen te dienen. Hoe kom ik ooit met Hem verenigd?

Hoe kom ik ooit met Hem verzoend? Omdat een David gebeden heeft, als kind van God:

*Geef dat mijn oog het goede aanschouw',
't Welk Gij, uit onbezweken trouw,
Uw uitverkoor'nen toe wilt voegen;
Opdat ik U mijn rotssteen noem',
En, delend in Uws volks genoegen,
Mij, met uw erfdeel, blijf beroem'.*

Ik zei eens tegen ds. Boogaard: Nu ben ik bedorven voor heel de wereld, ze kunnen de wereld voor een cent cadeau krijgen, met alles wat er op en in is. Het heeft geen waarde, maar o dat goede Woord. Zijn eeuwige liefde alleen, en dat in Christus Jezus. "O, Heere Jezus, U kunt me helpen, Heere Jezus, vraag me eens op bij de Vader. Want er staat: Gij hebt ze Mij gegeven, want ze ware Uwe. O, Heilige Vader, heilig ze in Uw aarheid; Uw Woord is de waarheid. Gelijkerwijs Gij Mij gezonden hebt in de wereld, also heb ik hen ook in de wereld gezonden. En Ik heilige Mijzelf voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid."

Och, wie zou ons het goede doen zien? Hoe krijg ik vrede bij God? Door onze Heere Jezus Christus. Vrede door het bloed des kruises. O, die heerlijke Overwinnaar, die dood, graf en hel heeft overwonnen, die kan alleen maar Middelaar wezen tussen God en de ziel. Want men zal Zijn Naam heten Jezus, en dat is Zaligmaker. O wat wordt Hij soms gespeld: J E Z U S. Daar ligt alles in dat de ziel zou kunnen bevredigen, wat m'n ziel zou kunnen voldoen. In de verlangens, in de behoeften, en in het uitzien, al worden ze duizendmaal bestreden.

Wie zal ons het goede doen zien?

Ik zei tegen ds. Boogaard: Als Hij het mij doet, dan kan Hij het heel de wereld wel doen. Ja, zei ds. Boogaard: Dat kan Hij wel jongen, maar dat doet Hij aan zondaren. Dat doet Hij aan mensen die zich verloren weten, en die de hel en de verdoemenis rechtvaardig verdiend hebben. En dan was het: Hoe kom ik er dan?

Maar die leraar zei: Laat u met God verzoenen; met u laten doen. Daar heb je alweer dat ongelooft, daar denken we meer aan dan dat we onszelf verdenken. Dan denkt men: Zo kan het nooit wat worden. Ach, het is wel makkelijk om de godsdienst aan te hangen en aan te kleven. Zelf kunnen we in der eeuwigheid niets. maar wat bij de mens onmogelijk is, is mogelijk bij God.

De discipelen zeiden ook: Wie zal ons het goede doen zien? We hebben alles verlaten en wat zal ons nog geworden?

Toen ging Hij openbaren, en Hij bracht naar voren: Wat bij de mens onmogelijk is, is mogelijk bij God. Die iets verlaten heeft om mijnentwil zal in de tijd dubbel weder ontvangen, en in het toekomstige het eeuwige leven. Ach, wat kan de ziel dan uitgaan naar het goede van God. Om ons tot jaloersheid te verwekken, en van anderen te horen van de genade die God aan hen ten koste legt. Ter verheerlijking van Christus arbeid, om uit alle geweld des duivels verlost te zijn. En die met Hem opgestaan zijn in Christus, tot een nieuw leven. Vrede bij God, voor eeuwig verzoend met een God van hemel en van aarde. Waar Christus van getuigt: *Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus dien Gij gezonden hebt.* De Joden een ergenis, de Grieken een dwaasheid, maar ons die geloven een kracht Gods om op te staan, uit de doden.

En als er schuld is aangaande land, volk en kerk? Waar we ingebracht werden, acht en een halve week. Hoe moest die ooit verzoend, hoe moest die ooit bevredigd worden?

Ik drukte nog eens uit, en m'n vrienden schreiden net zo hard als ikzelf. Ik zei: Ik lijk wel een verworpen, in plaats van één in Christus. Die gewassen en gereinigd is en waar God Zijn toorn in afgelegd heeft.

Ze zeiden tegen me: Zo mag je niet praten.

Maar hoe werd dat ooit verzoend! Ach, dat weet ook niemand hoe dat gebeuren moet. En dan roept elk kind van God: Hoe kom ik nu ooit met m'n Schepper in die Oorsprong en einde aller dingen. Want dan kunnen er soms uitlatingen wezen, van Zijn liefde van God Drieëinig, om daarin opgelost te worden.

Daarom zegt David: *Wie zal ons het goede doen zien?*

Ik ben buiten God en uit God gevallen dan behoort je teruggebracht te worden tot in de Oorsprong. Daarom zegt David: Wie zal ons het goede zien? En als u tot God bekeerd mag worden, dan weet U er nog niets van. Maar om Hem nu te leren kennen, in zijn eigenschappen, om ingeleid te mogen worden in de huishouding van God. Daar is ook aan verbonden een pad van lijden, een pad van sterven, een pad van kruis en om te leren door vele verdrukkingen in te gaan in het koninkrijk Gods.

En dan zegt hij ook aanhoudend: Wie zal mij het goede doen zien? Wie zou mij uitvoeren uit Edom en leiden in een vaste stad? Ik kom alles aan U te kort, hoe word ik een onderwerp, hoe word ik weer aarde onder Hem? Want ik heb nodig te leren om dat leven uit u te kennen. Want uit de bekering kun je niet leven hoor! Dat wordt oudbakken.

Want heeft u het ook weleens gelezen van ds. Bakker, als er mensen kwamen vertelde hij aanhoudend zijn bekering. Hij had een dienstbode, en die ging zitten slapen. Hij zei: Meisje, wordt eens wakker, ga je bij zo'n groot werk zitten slapen?

Ach zei ze: Man, ik kan het wel dromen, ik weet wel wat er komen moet. En dat woord wilde God gebruiken, daar zag ds. Bakker dat hij niets had dan zijn bekering. Hij leefde niet uit het geloof. Ze moeten uit Christus leren leven. Daarom zegt David: Laat gierigheid, ongeloof, onverenigdheid niet in mij gevonden worden. Want we komen alles buien Hem tekort. Om bij vernieuwing aan die leibaan te lopen. We zijn net als een kind, dat wil los, en dat wil vrij lopen. We grijpen het kind bij de hand en dan zegen we: Bij me blijven, je zult hier blijven.

En zo doet God ook. Daar moet hij dikwijls drukwegen, pijn en smart gevoelen om aan het eigen ik te leren sterven, opdat hij het goede weer mag zien. En dan ziet hij hoe nauw God hem wil gadeslaan. Dat God hem als een gouden kleinood wil bewaren. En dat Hij wil werken in hem, in Christus wonden een schuilplaats wil geven. En dat z'n ziel mag vernachten in het goede.

En dan staat er ook: *En zij zullen eten en drinken tot verzadiging toe, en prijzen den Naam des Heeren onze God.* Want dan zijn we net als een onverzoende hoor, al is het beter dat we dan onze mond houden, om onze evenmens niet af te schrikken. Want we zijn geen ander mens dan voor die tijd, waar alle zaden van boosheid in wonen. Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk, ja schadelijk. En daar moeten we mee huizen en dat moeten we oppakken. Christus heeft bijna vier en dertig jaar dat pad gelopen. Hij wil ons het Zijne geven opdat we ons in Hem bewegen, maar alleen in Hem hoor. En dan moeten we er ook aan denken: Elke voetstap die we doen is net als van een onverzoende hoor, en dan zakken we des te dieper weg. Dat blijft van kracht: *Graaf maar dieper mensenkinderen en dan zult gij nog meer gruwelen vinden.* Want dan staan we verwonderd en verbaasd.

Vanmiddag ging een terrein voor me open, of er bakken verderf over me uit gegoten werden. Ik was verbaasd, ik zou het vaantje gestreken hebben van aandoening. Maar dat was nodig en onmisbaar, om des te meer de lengte, de breedte, de hoogte en de

diepte te kennen van de liefde Gods in Christus Jezus. Dus het geldt ook ons hoor. Wie zal ons het goede doen zien? Als we dat ongeloof tasten en alles van ons af willen werpen, we willen er vaak een stuk van af hebben. Ach, het gaat goed als we licht hebben: Zo stap ik dan getroost, naar dat heilige kruis, naar dat erfgoed daar boven naar het vaderlijk huis. Maar we moeten leren: *De rechtvaardige vertrouwt zelfs in zijn noden.*

O wat een echt onderwerp: *Wie zal ons het goede doen zien?*

We zijn uit het verderf van ons hart machteloos en krachteloos, niet hoger te kunnen komen dan een dorre doodsbeen. Ze zeiden ook: Wie zal ons het goede doen zien? Ze zeiden ook: *Onze verwachting is verloren, wij zijn afgesneden.* Waar we lezen in Gods Woord: *Ik zal u uit uw graven doen opkomen, o Mijn volk! En Ik zal Mijn Geest in u geven, en gij zult leven, en Ik zal u in uw land zetten.* Wie kan dit bevatten; Ik zal wonderlijk en wonderbaarlijk met dat volk handelen. Ik zal de blinde leiden langs paden die ze niet geweten hebben. O ja, door Zijn hand zich laten leiden. O, hoe dikwijls moet hij bedelen: *Neem U mijn beide handen. Leid mij in Uw waarheid.* Zo blijft het nu altijd. En dan zegt elke zondaar: Zo kan ik niet blijven leven, zo kan ik niet blijven gaan. O dan omhelzen wij ons pad dan wenden we ons voortdurend tot Hem.

Ds. Boogaard vertelde altijd van een vrouw uit Hoek van Holland, ze had een man en een zoon. Die vrouw en die zoon dronken tegen de klippen op, ze waren elke dag smoordronken. De jongen die wilde niet werken. Het was een keer zo erg, het was verschrikkelijk, die man had er al tien jaar mee gelopen. Toen kwam hij weer thuis en zeiden ze tegen hem: Nu moet er verandering in komen, vandaag of morgen vermoorden ze elkaar. Want ze zitten elkaar tot buiten met het mes na. Denk erom, nu gaan we de politie waarschuwen als er geen verandering komt, want dat kan toch zo niet blijven.

En toen vluchtte die man uit Hoek van Holland naar het strand. Daar bracht hij zijn onhoudbaarheid bij God. Die vrouw is blind geworden, en die jongen heeft God overtuigd en is gerechtvaardigd van de zolder gekomen.

Dus u hoeft voor uw kinderen niet te wanhopen. We weten niet waartoe God hen nog kan laten komen. Want God is niet alleen machtig maar ook almachtig. Want Hij spreekt en het is er, Hij gebiedt en het staat er. Hij hoeft ze maar één moment aan te raken en ze worden gedrongen om de wereld te verlaten. Om God aan te roepen, en God in te roepen.

Die vrouw was zo vijandig, als er dan volk kwam, dan vroegen ze: waar is je man. En dan zei ze: Ik weet helemaal niet waar hij zit, hij heeft niets gezegd.

Maar dat was niet waar want hij zei altijd waar hij heen ging. Maar dan gaven ze haar een zak snoep en dan zei ze: Daar en daar kunt u hem vinden. En als hij dan kwam en ging zitten praten dan ging zij er tussen door zitten praten. Dus als het volk kwam, brachten ze grote zakken met snoep mee, om die vrouw maar te laten eten dat ze haar mond hield.

Och, dat kruis had die man tien jaar gehad. Hij had maar lopen klagen: O bij mij thuis is het verschrikkelijk, een dronken vrouw en een dronken jongen. Maar het raakte zijn hart niet, het had zijn hart moeten raken.

En toen gaf God verandering. Dat een elk God maar mag vragen: Laat het mijn hart weer raken, o Heere. Dat ik zo niet doorheen gaat als een beeld. Laat het mijn hart raken. En verneder en verootmoedig me onder U.

En dan komen we aan het derde punt en dan staat er:

Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijn o HEERE!

Doch voor wij daarvan spreken zingen we Psalm 67:1.

Ze roepen dus in, de genade van die eeuwige en dierbare Geest. Daarom lazen we uit Numeri 6. Want daar staat: Eerst ging de priester offeren voor zichzelf, en daarna voor het volk. En als hij naar buiten kwam was Israël op hem wachtende, dan sprak hij de zegen uit.

De Heere zegene u, en behoeve u!

De Heere doe Zijn aangezicht over u lichten, en zij u genadig!

De Heere verheffe Zijn aangezicht over u, en geve u Zijn vrede!

Van nu aan tot in eeuwigheid.

Alzo zullen zij Mijn Naam op de kinderen Israëls leggen: En Ik zal hen zegenen. Hoort u wat die mensen hebben bedoeld? Dat moet een kind van God doen. En elke zondaar, al mis je alles: *Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijn, o Heere.*

Dat is het werk van de derde Persoon, die God is, Heere is Zijn Verbondsnaam. Die is daar de Werkmeester van. Dat doet elke zondaar roepen: O, licht me bij. Ben ik afgedwaald, ben ik afgeweken. Verlicht ons hart dat duister is: wil ons, naar Uw getuigenis doen vlieden alle kwade paan, en ijverig in Uw wegen gaan.

Och, wilt U me dan voor- en bijlichten. En wilt U dan schikken en richtten en wilt U me een onderwerp maken voor dat gezegende werk en voor die gezegende arbeid. Want dat vloeit uit Zijn verbond, dat God heeft uitgedacht in Christus. Want Die dierbare Heilige Geest is daar de werkmeester van. Die de zondaar schikt en richt en die hem daar een onderwerp voor maakt. Want Hij overtuigt hem van zonde, gerechtigheid en oordeel. En we roepen net zolang tot we een verloren zondaar worden, onder Hem, opdat we het Hem gewonnen zouden geven. Dat we vernederd en verootmoedigd zouden worden onder Hem. Dan komt u achter uw ongeloof. Dat u moedeloos, hulpeloos, macht- en krachteloos bent. Dan moet u vragen: *Licht me toch eens bij, leid mij toch in het spoor van Uw gerechtigheid.*

Dat een elk zou roepen om het licht van Zijn eeuwige en dierbare Geest. Die Geest is ook verrassend, want het is een wonderlijk werk, Die licht soms een zondaar bij hoe die is. Arm, jammerlijk, blind en naakt te zijn. Alles te missen en alles te leren derven. Dan wordt het pad vanzelf aangewezen in het voorbeeld van Christus. En dan wil Christus zondaars meenemen. Hij had met de discipelen gesproken, van Zijn lijden van Zijn sterven, van Zijn opstanding, van Zijn Hemelvaart. Ach, Christus had de volle raad Gods voor hen open gelegd. Ze zeiden op een keer: *Nu spreekt Gij niet meer door gelijkenissen, maar nu spreekt Gij vrijuit van de Vader.*

U zou zeggen: Ja man, nu weet ik er van, en ik mis en derf alles. Ja dat kan, dat er een volkomen arbeid open ligt. Hier weleens op mogen doen en daar weleens in mogen blikken. En u voelt: Ik ben geen volkomen zondaar. Maar dat brengt ook wel weer te weeg: Och dierbare Geest, wilt U in me werken, dat wederbaren en vernieuwen.

Om een nieuw mens te zijn in Christus Jezus. Want toen Christus opgestaan was blies Hij op hen en zij kregen de Heiligen Geest. Was dat de vervulling van de derde Persoon?

Nee, zij werden nieuwe mensen in Christus. Ze werden gewederbaard en vernieuwd, en ze werden herteeld en dat in Christus. Ze werden opnieuw geboren, opnieuw herteeld, opnieuw herschapen in Christus Jezus. O, wat een dierbare arbeid is dat toch. Want die in Christus is, die is een nieuw schepsel, dan is het oude voorbij gegaan.

In de natuur zeggen ze ook: Daar is ook een baby en daar moet alles aan gedaan worden, en alles aan ten koste gelegd worden. Dat moet gewassen, gereinigd en

aangekleed worden. Dat moet gedoopt worden. Zo is het ook geestelijk, en daar moet alles aan gedaan worden. Gelijk den apostel zegt: *Deze geborgenheid is groot. En ziet ook op de gemeente Gods.*

Daar zegt den apostel van: *Het geen God dan samengevoegd heeft, scheidde de mens niet.* Er staat ook: Deze verborgenheid ziet op Christus en Zijn gemeente.

Vraag het een zondaar, want uit onszelf hadden we nooit tot Christus gekomen. Dan hadden we blijven zitten. Dan hadden we genoeg gehad in de uitlatingen van Zijn liefde. Maar dat was tekort geworden, want dat bed dat was tekort en dat bed was te smal om ons op uit te strekken. Dus moet er aan een kind van God ook alles gedaan worden. En wat heeft hij dan nodig?

Net als David, de hulpe van die dierbare Geest, om voordurend bijgelicht en voorgelicht het pad Zijner geboden te lopen. En een navolger van Christus te wezen. Dat we daar ook zo weinig van weten, want het is een leerles voor heel ons leven lang. Daar komen we nooit in uitgeleerd, om te leren in de huishouding Gods, en de genade Gods van onze Heere Jezus Christus. Dan hebben we ook die derde Persoon nodig als Trooster en Leidsman. Van wie Christus betuigt: *Die zal het uit het Mijne nemen en het ulieden verkondigen.*

Hoort u het: Daar dringt alles toe om in het gebed tot God te roepen. En dat moet ook waar worden hoor, want anders worden we zo boos. Ik roep wel, maar Gij antwoordt niet. Die Kanaänese vrouw kreeg geen antwoord, maar de nood was zo hoog, ze kon niet afdaten. Heere help me! Maar die nood was ook het werk van de Heilige Geest. Die afhankelijkheid en verootmoediging voor Hem, om onze zonden te belijden. Maar ook een kind van God moet voortdurend weer daar gebracht worden, in vernedering en verootmoediging om door Die dierbare Trooster en Leidsman verlicht te worden. En daaronder aangewezen om een navolger van Christus te worden en door Hem verkeer te hebben in de huishouding van God. Om God te kennen in Zijn wegen, in Zijn deugden, opdat de zaligheid ons nader is, als toen wij eerst geloofden. En te ondervinden.

"Ik wist wel dat U veel van me hield, maar dat U zoveel van me hield als een liefhebbend God en Vader, heb ik nooit geweten. Dat u veel van me hield, Heere Jezus, dat heb ik wel geweten, Gij hebt mij duur gekocht. Dat U mij onderhouden wilt boven bidden en boven denken. Dat gaat boven mijn verstand. Om de sappen alleen uit U te trekken. Om door lijden geheiligd te worden, om ene plant te worden, in de gelijkmaking Zijn doods, en in de gelijkmaking van Zijn opstanding. En U, mijn dierbare Koning en Leidsman, wilt u in me werken. Kunt u dan begrijpen dat Israël om die zegen verlegen was? Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heere."

En daar staat ons en dat is een meervoud. Zou er ook niet in begrepen zijn wat de kerk voor het aangezicht Gods bidt: *Dat Uw koninkrijk kome.* Ons, wat de apostel Paulus ook zo dikwijls uitdrukt. Want hij zegt: *Laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan, die ons voorgesteld is; Ziende op de overste Leidsman en voleinder des geloofs, Jezus.* Want er staat nog: *Dankt God, maakt Zijn daden bekend onder de volkeren.*

Want welk kind van God wil niet graag vertellen wie God voor hem is en wat Hij voor hem wezen wil, en hoog van God op te geven.

*Hallelujah! eeuwig dank en eer,
lof, aanbidding, wijsheid, kracht,
word', op aard' en in de hemel,
Heere! voor Uw liefde, U toegebracht!
Vader! sla ons steeds in liefde gade;
Zoon des Vaders! schenk ons Uw genade;*

*Uw gemeenschap, Geest van God!
Amen! zij ons eeuwig lot.*

Daar dient elk kind van God mee te leven, om Zijn deugden naar buiten te dragen. Die ons getrokken heeft uit de macht der duisternis tot Zijn wonderbaar en eeuwig licht.

Al zouden ze soms zeggen: "Bent U niet abuis geweest, dat U mij genomen hebt, dat U mij uit de wereldzee getrokken, mij tot een eigendom gemaakt hebt. En mij bestemd hebt tot eeuwige eer en heerlijkheid voor eeuwig."

Och, mijn toehoorders, de tijd is bijna verstreken. Wat ligt hier een rijkdom van genade en volheid, en wat moeten we er mee vervuld zijn als we daarin begrepen zijn. Om gebonden te zijn en in te vallen voor elkaar. Die ons met God verzoenen kan, en met recht waar, Die ons ook heiligen kan, en ons bekwaam wil maken tot heerlijkheid. Dat wij ook in deze tabernakel zuchten: *Hebbende begeerte, om ontbonden en met Christus te zijn; want dat is zeer verre het beste.*

Och, laten we maar veel bedelen voor onze arme evenmens. Laat ons gebed maar veel wezen: *Dat Uw koninkrijk kome.* Al kan ik er niemendal voor schrijven. Verlaat u toch op Hem. Hij zal zich wenden tot het gebed dat gans ontbloot is. U kunt ons met recht voorbij gaan. Maar de kerk heeft ook geroepen:

*D' algoede God zij ons genadig,
En zegen ons met overvloed;
Hij doe Zijn aangezicht gestadig
Ons lichten en Hij zij ons goed;
Opdat elk genegen
Zich aan Uwe wegen
Op deze' aarde wen';
En de blinde heiden,
Nu van God gescheiden,
Eens Uw heil erken'.*

Dat is ook het werk van God Drieënig, hoor. Ik hoop dat we de minste mee hebben mogen nemen, en dat ieders naam genoemd is. Opdat we met z'n allen dat goede zouden zoeken en dat goede zouden begeren. Om elkander aan te vuren, om Hem maar aan te roepen en in te roepen over ons, en over onze arme evenmens. Dat de werken des duivels verbroken worden. Heilige Hij daartoe het gebrekvolle, om Zijn eed en Zijn verbonds wil. Amen.

Slotzang: Psalm 4:3.

ELFDE LEERREDE

Zingen: Psalm 119:87.

Lezen: Zacharia 13.

Uit hetgeen wij hebben gezongen en wat David in zijn ouderdom gesproken heeft, daaruit zouden wij kunnen zeggen: Hij was toch een gelovig mens en hij zal toch wel uit de weg hebben gekund! Dat zouden wij wel kunnen denken, maar dat is niet waar. Juist het tegenovergestelde zal elke zondaar wedervaren in de praktijk en oefeningen van het leven. Hoe hulpbehoevend of hij is. Dat hij niets bezit en niets kan. Hoe zult gij, zegt Christus, met bezorgd te zijn een el tot uw lengte toe kunnen doen, daar gij het minste niet kunt. En wie wil er nu afhankelijk en aanhankelijk zijn? Een oud mens wil zo lang mogelijk alles zelf doen en is er vaak trots op wat hij allemaal zelf nog kan doen. Maar als we werkelijk niet meer kunnen dan zijn we blij als we geholpen en verzorgd worden, dan zijn we dankbaar voor het minste bewijs dat hem gegeven wordt. En wat blijft er nu anders over voor een hulpbehoevende dan gebed? Die tot God gaan, roepen om hulp, zo wel voor als na de bekering. Dan kunnen ze zichzelf niet helpen, kunnen zichzelf niemendal geven en kunnen nergens iets aan doen.

Er wordt ook wel veel gezegd: Ik ben machteloos en krachteloos, ja, dat is ook waar, en we schuilen er zo vaak achter, maar wie is daar nu de oorzaak van? We waren alzo niet geschapen, we waren geschapen in ware gerechtigheid en heiligheid. We kenden God aan de wind des daags. Dat zouden nu onze zonden moeten worden, dat we dat allemaal verloren hebben. De Kerk van de oude dag heeft het zo dierbaar uitgedrukt: *En vermogen wij ooit iets, dit alles komt van U!*

En wat een liefde van God als een mens onder de goede en genadige hand van Hem een hulpbehoevende wordt en blijft, want dan heeft hij de hulp nodig, die God besteld heeft bij Enen Held. Daar mogen ze roepen en Hem aanlopen, want ze hebben op Hem gezien, Hem als een waterstroom aangelopen en hun aangezichten zijn niet schaamrood geworden. Dan blijft er niets anders over dan het gebed te hanteren en in smeking ons uit te begeven tot Hem. Gelijk de discipelen betuigden: *En tot Wien zullen wij henengaan, Gij hebt de woorden des eeuwigens levens.* En in Uw licht, zien wij het licht.

Ach! wie kan dit weergeven, als de dichter hier zo eenvoudig zegt. *Laat Uw hand, mij te hulp komen.*

Hier horen we een boeteling en een smekeling, of hij hier vraagt: Neem me bij de hand, wil me als een blinde geleiden; als een ongelukkige ondersteunen en dat van onder eeuwige armen. O, wat ligt hier een dierbare schapenvoet, het is voor de minste in de genade tot de verstgevoerde toe. We kunnen hier horen het werk van Gods dierbare Geest, waarin God voor Israël bij enen Held hulpe heeft besteld. Er is er maar Eén die u helpen, redden en zaligen kan. Eén die behouden en heiligen kan, namelijk Christus en Die gekruisigd.

Je kunt wel zeggen, ik hoor het al weer, het gaat altijd over Christus! Ja, dat is echt waar! Er is geen andere Naam onder den hemel gegeven, door dewelke we kunnen en moeten zalig worden. Hij is de Enige hulp van God geschonken en waar moeten we dus anders heen? Niet om er mee te spelen, maar om Hem nodig te hebben en te behoeven en dat we de vruchten van dat geloof geheiligd in onze ziel mogen ontvangen. Daar gaat het hier over.

Laat Uw hand mij te hulp komen! Wat ligt hier een ootmoed en vernedering des harten in, David wil een hulpbehoevende zijn. *Roep Mij aan in de dag der benauwdheid en*

Ik zal er u uithelpen en gij zult Mij eren. Want al kan de Heere ons niet altijd geven waar wij om vragen, dan wil Hij toch wel Zijn hand uitsteken en het juk van hun kinnebakken oplichten om hen voeder toe te reiken. En hen met Zijn liefde en vriendschap ondersteunen van onder eeuwige armen. Want wij zijn niet altijd rijp om geholpen te worden en nieuwe genade te ontvangen, maar dan zal Hij toch in een verborgen kracht ons ondersteunen en onderschragen. Zoals ook Zijn eigen Woord het zegt: En Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten. W

e lezen ook uit Davids leven, toen de Filistijnen hem omsingelden en Saul dacht te overwinnen, toen was er geen uitkomst meer aan zijn kant. Maar wij vinden van hem: *Als ik zeide, ik ben afgesneden, ook dan nog hoorde Gij mijn stem, de stem mijner smekingen als ik tot U riep.*

Dan roemt David: o hebt Hem lief alle gij Zijn gunstgenoten. Bij hem was geen uitkomst, geen hulp, maar hij zag van achteren dat God zijn stem had gehoord en Hij wist waar David in verkeerde. God laat de vijanden in het land trekken en Saul liet van hem af en David was weer bevrijd. Zo ziet ook de Kerk vaak van achteren hoe ze toch worden gadeslagen, want ze zingt er van: *Hij schenkt mij hulp, Hij redt mij keer op keer.*

En het is met recht waar, Hij is een uithelper, zowel innerlijk als uiterlijk. Want Hij wil dat we ziel en lichaam aan Hem toevertrouwen. En nu kunt u wel zeggen: Ik heb wel tijdelijke uitreddingen; maar is dat dan geen reden om uw ziel aan Hem toe te vertrouwen? Dat je in bepaalde omstandigheden toch moet zeggen: Kijk toch eens, daar heeft God ons in verhoord en uitgeholpen. Die tijden komen er toch, dat een zondaar het niet kan ontkennen, dat er bepaalde dingen zijn die een mens nooit in eigen kracht had kunnen doen. Dan moet hij dat toch toekennen aan een kracht van boven die hem heeft ondersteund.

Ik sprak onlangs een vrouw die naar het ziekenhuis moest en ze was zo verslagen, want ze had helemaal niets. Geen woorden, geen beloften dat het wel goed zou gaan. Toen zei ik vrouw: Dat doet God soms met wijze bedoelingen, nu moet je het alleen zonder woorden van Hem verwachten.

Maar toen ik haar later ontmoette zei ze: Hij heeft me zo wonderlijk doorgeholpen, zelfs tot verbazing van de dokter, ik was veel eerder thuis dan dat hij verwachtte. Zo zien we, dat als we er iets voor hebben, dan gaan we er op rusten, maar als we er niemendal in krijgen dan gaan we van armoede wel roepen.

De Kanaänese vrouw bleef roepen en het was alsof Hij haar niet hoorde, het leek het tegenovergestelde. De discipelen zeiden: *Laat ze van U! Maar zij riep des te meer: Gij Zone Davids, ontferm U mijner.* Dus, als Hij ons dan voor dit leven wil horen, hebben we dan geen reden voor onze arme ziel!

"O, Heere! ik heb maar een ziel, geschapen voor een nimmer-eindigende eeuwigheid, wilt U mij dan ook genadig zijn. En wilt U mij gedenken uit Sion, de vaste woonplaats Uws heiligheds."

En gans hulpeloos tot Hem gevloeden, wil Hij ten redder zijn.

Want ik heb Uw bevelen verkoren.

We hebben gezongen: Mijn ziel, die U verbeidt. Daar ligt een verbeiden in, want recht en aanspraak hebben we niet en toch staat er in Zijn woord: Indien Hij vertoeft, verbeidt Hem. Hij zal gewisselijk komen en niet achterblijven. Want Gods tijd is de beste tijd. Dit moet elke ziel bekennen waar God in werkt, het had niet anders gekund dan Hij het heeft gedaan. En nog moeten zij Hem dagelijks verbeiden om Hem aan te roepen om hunne nooddrift hem bekend te maken. En wat ligt er nog meer in verborgen als we Zijn bevelen hebben verkoren? Wel, dat we God liefhebben met

geheel onze ziel, met geheel ons verstand en geheel onze kracht en de naasten als ons zelve, want aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten.

Dus de dichter wordt er van overtuigd dat het betamelijk is dat ik U mijn hart geef en U leer eren boven mij zelve. En dan is er zo nauw aan verbonden dat we onze naasten liefhebben als onszelf. De moordenaar aan het kruis gaf God de eer en we zien hoe wonderlijk of dat werk is. Ze lasterden beiden en nu zien we hoe de God van hemel en aarde Zijn autoriteit betoonde om de moordenaar te laten betuigen tot al die Joden en het sanhedrin, dat Christus daar onschuldig aan het vloekhout der schande heeft gehangen. Dat God die man zijn ogen opende voor zijn zonde en ongerechtigheden, en daar gaat Hij God eren boven hemzelve en tot de andere zegt Hij: *Vreest gij ook God niet daar ge in hetzelfde oordeel zijt?*

Want als wij aan onze zonden ontdekt worden, dan vrezen wij God! Dan moeten we te voorschijn komen. Ik heb eens gelezen van een predikant die zes dagen op de zolder bleef, maar er gerechtvaardigd af mocht komen, want dan kunnen we God niet meer ontlopen, dan moeten we in Zijn handen vallen. Hoe kunnen we hier toch de eeuwige liefde Gods tasten, want ze lasterden beiden, en hoe kan God toch van een hater een bidder maken en van een vloeker een boeteling! En nu kan de moordenaar in het oordeel van zijn zonden de eeuwige liefde van God tasten. Vraag maar veel of u uw zonden en ongerechtigheden mag leren kennen, want dan is Hij er Zelf aan verbonden. Want elke zondaar kan in dat oordeel de eeuwige liefde van God tasten, als u werkelijk uw ongerechtigheden kent. Ook de liefde van Christus, Die dat oordeel vrijwillig gedragen heeft, dan kan Hij u ondersteunen om uw pad op te pakken, om een volkomen zondaar onder Hem te worden. Dan tast je in dat oordeel de barmhartigheden Gods en die roemen tegen het oordeel in.

En daar openbaart zich in: *Gedenk mijner wanneer Gij in Uw koninkrijk gekomen zult zijn*. Dan mag een ziel zich begeven tot Hem. O, wie kan dit uitdrukken, wie kan dit weergeven. Maar er ligt nog een verborgenheid in, want niet alleen kon nu iedereen horen dat Hij onschuldig gekruisigd werd, maar God wilde in de diepste vernedering aan Christus Zijn arbeidsloon geven en daar was de moordenaar er één van. Hij kreeg het antwoord: Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn. Maar in deze diepe vernedering lag ook Zijn verhoging, hier waren de bokken aan Zijn linkerhand en de schapen aan Zijn rechterhand. Zo zal het ook zijn als Hij zal wederkomen.

Als David hier zegt: **En Uw bevelen heb ik verkoren**, dan vraagt Hij: Laat dat de grondslag van mijn ziel zijn dat ik U in mijn leven mag eren en mag ik mijn naasten liefhebben. Dan kunnen we er zo'n medelijden mee hebben, dan moeten we bedenken, wie ben ik en wat was mijn leven voorheen en wat ben ik nog dagelijks voor U. Dat is naastenliefde zoals de bede is: *Dat Uw koninkrijk kome*; dat heeft Christus toch zijn jongeren leren bidden. En al sta je soms zelf met lege handen dat je dan toch voor anderen moet zuchten en vragen en als God je dat oplegt kun je het niet laten, dan is het een vanzelfheid. Dan kan iemand nog meer gebed hebben voor een ziel van zijn naaste als soms voor zijn eigen kinderen. Dat ligt niet aan een mens, maar dat is het werk van God de Heilige Geest. En als we zuchten moeten, kunnen we dat toch niet van ons werpen, het is onmogelijk!

Zo heb ik dat zelf beleefd met een Duitse soldaat en ik wilde dat niet. Als het nu een catechisant was of iemand van onder het gehoor, maar nu een vijand. En er werd me afgevraagd of die jongen ook geen ziel, had voor de eeuwigheid en of ik meer of hoger was geweest.

Ik was klaar hoor! Ik was uitgepraat. Ik had een pak op mij en zo was ik nog nooit geweest als met dit geval. Het heeft niet lang geduurd en de eerste ademtocht was dat

Hij zich zijner zekerlijk zou ontfermen. Ik ben er mee onder God mogen komen en bij het kruis en er is me getoond dat God hem had liefgehad met een eeuwige liefde van voor de grondlegging der wereld. Zo kan ik me zelf niet maken, ik wenste wel dat ik er vandaag weer zo één op mij kreeg, maar het is geen mensenwerk, alleen het werk van Zijn dierbare Geest en niemand kan dat werken of keren.

O, Heere! Ik verlang naar Uw heil.

Hoor hier toch David eens: *Ik haak o Heer naar het heil mij toegezegd.* Is dat ook uw honger en dorst? Om U te zien ter hoge vierschaar treen, tot straf van hen die snood zijn afgeweken. In de natuur zeggen we: Onbekend maakt onbemind. Maar David weet wat hij begeert. *En zeg tot mijn ziel in haar gewezen, Ik ben uw heil alleen.*

*Mijn ziel vol angst en zorgen,
wacht sterker op de Heer,
dan wachters op den morgen,
den morgen, ach wanneer!*

Heb je dat ook wel eens gezongen? Want de uitgestelde hoop kan vaak het hart zo krenken. Maar de verwachting die komt is vaak als een boom des levens. Ik haak naar Uw heil, er lag bij David nog zoveel onvervuld, God had hem beloofd dat Salomo op zijn troon zou komen en dat moest ook op de tijd van God gebeuren. En hoe werd alles bevochten, want Adonia was koning en zelf was hij al een oud man. Totdat God het Zelf ging uitwerken en het volk jubelde: *Salomo is koning!*

Toen heeft David aanbeden op zijn slaapstede.

Ik verlang o Heer naar het heil mij toegezegd. Want wat kan een zondaar verlangen naar die gemeenschap, om Hem door een waar geloof te mogen toebehoren. En wat kan een kind van God verlangen naar Zijn dadelijke gemeenschap om door Hem getroost te worden. Dat Hij zal spreken: *Is Efraïm Mij niet een dierbare zoon, is hij Mij niet een troetelkind. Sinds dat Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk aan hem.* En wat kunnen ze verlangen naar de stille eeuwigheid om voor goed bij Hem te zijn.

Je leest nog in een boekje van de schoolmatres: Ik ben als een Zwitser die heimwee heeft naar de bergen. Niet om uit dit leven te willen, want dan zijn we fout, maar als het gaat om Hem volmaakt de eer te mogen geven. Zeggen ze dan wel eens niet:

*Maar, het blij vooruitzicht dat mij streelt,
ik zal ontwaakt Uw lof ontvouwen.
U in gerechtigheid aanschouwen,
verzadigd met Uw goddelijk beeld.*

En Uw wet is al mijn vermaking, omdat Christus de wet volbracht heeft en daarom heeft de apostel een vermaak naar de inwendige mens. O, die evangeliwet, die wet der liefde en der genade. David is er zo slecht niet aan toe, vinden jullie ook niet? Als je daar wat van in je ziel mag hebben. Dan heb je nog niet zo'n slecht deel, om als een hulpbehoevende aan God te hangen met ziel en lichaam beide. Laten we dan maar ongelukkig zijn in onszelf, bevochten en bestreden. Maar de poorten der hel zullen Mijn gemeente niet overweldigen. Dan kunnen we daaruit ondervinden wat Hij wil zijn voor een gevallen mens. Dan wordt het met recht waar: *Hij schenkt mij hulp, Hij redt mij keer op keer.*

Want het leven van een zondaar is uithelpen en doorhelpen bij aanvang en bij voortgang. In welke stand onze ziel ook staat, het is het leven van elke zondaar. Als

we niet verder kunnen, dan weet Hij het. Zijn we van alles verstoken, dan is Hij er om ons te vervullen. En dan moet elkeen bekennen: *Hulp van God verkregen hebbende, staan we tot op de huidige dag.*

Maar we hebben nog een woord tot overdenking uit Zacharia 13, het 7e vers.

Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder, en tegen den Man, Die Mijn Metgezel is, spreekt de Heere der heirscharen; sla dien Herder, en de schapen zullen verstrooid worden; maar Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden.

Zingen: Psalm 85:1 en 4.

Hier ligt dan dat de profeet Gods mond is:

1. Dat het zwaard zal ontwaken.
2. Dat de Herder zal geslagen worden.
3. Dat de schapen zullen verstrooid worden.
4. Dat Hij Zijn hand tot de kleinen zal wenden.

Wat blinkt hier met recht het werk van God bij Zacharia uit, wat is hier de mond van God waaruit Zijn knechten, de profeten gesproken hebben. Wij weten allen dat God de mens uit de hof heeft gedreven en een zwaard gezet heeft om de hof te bewaken. Het was het zwaard van Gods gerechtigheid, dat op Christus, op Golgotha is neergedaald. Het was ook de tijd van God toen dat zwaard ontwaakt is. Want in Zijn omwandeling op aarde is dat zwaard in zijn schede gebleven totdat het zwaard ontwaakt is. Gelijk ook Christus heeft gesproken: Ik moet heden en morgen arbeiden, maar ten derde dage het werk voleindigen.

En waarin Hij zelf dat woord aanhaalt tegen zijn jongeren, wat er van Hem geschreven staat: *Sla dien herder en de schapen zullen verstrooid worden.* Je kunt wel zeggen: O, Ik huiver van het zwaard van Gods gerechtigheid! Maar dat is een goed werk hoor. En je kunt wel zeggen: Daar deins ik voor terug. Ja, dat is waar.

Maar zou het niet nodig wezen om dat te leren? Ik heb in mijn onverzoende staat eens gevraagd: *Heere, wat zou er voor mij nog nodig wezen?*

En toen was het antwoord: *Het zwaard!* Toen heb ik wel gevraagd: O, Heere! gebruik dat dan om mij af te snijden van alles wat van mij was en wat niet van God en Jezus was.

Dus hier openbaart zich dat Christus ter verantwoording wordt gesteld, want er moest betaald worden, er moest voldaan worden aan Gods gerechtigheid. En wij hebben geen penning geen kwadrant om te betalen. Laat u dat niet afschrikken, mijn toehoorders, o nee. Het is juist zo nuttig en zo nodig dat we er van mogen leren, ik heb het zelf ondervonden in mijn leven. Want die door God bearbeid worden leren allemaal wat kennen van de rechtvaardigheid van Hem. En we moeten ons niet meten aan elkaar, want elkeen is verschillend, we moeten ons meten aan Gods Woord. Maar als dat op onze ziel is, dan denken we te verzinken, dan kunnen we niet bestaan voor Zijn heilig aangezicht. Maar dan komt Christus met Zijn arbeid voor de dag, dat Hij de verzoening heeft aangebracht, dat Hij alles heeft betaald. En alleen daarin is God bevredigd, dan kan dat wraakzwaard van Gods gerechtigheid gaan druipen van liefde. Wat een verwondering en verbazing is dat voor de ziel als dat aan hen wordt toegepast, als de schuld verzoend is. De schuld Uws volks hebt ge uit Uw boek gedaan. Ook ziet Gij geen van hunne zonden aan. Die dingen hebben volkomen zekerheid onder ons, daar kunnen en willen we nooit omheen en daar kunnen de

heilgeheimen uit vloeien. Dan wordt de zaligheid hen steeds nader. O, dat we naar dat beeld gevormd mochten worden.

Het zwaard is ontwaakt tegen Mijn Herder en tegen de Man, Die Mijn metgezel is.

Hier is de eeuwige liefde, die onze zonden afstraft in Christus Jezus. Zoals Jesaja zegt: *De straf, die ons de vrede aanbrengt was op Hem en door Zijn striemen is ons genezing geworden.* Ach, laten we daar toch rekening mee houden. Laat toch met u doen! al zou u aan God vastlopen, dan bent u in goede handen. Al zoudt u helemaal vastlopen, ... *want vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al wat geschreven is in het boek der wet om dat te doen.*

God noemt hier Christus *Mijn Herder en de Man Die Mijn metgezel is.* Van wie kan dit gezegd worden, toch van geen mens? Dit kan alleen van Christus gezegd worden: *Mijn Herder!* Hij! Die Eenswezens was met de Vader, Die kon betuigen: *En wie Mij gezien heeft, heeft ook de Vader gezien.* Hij was het uitgedrukte Beeld Gods Zijner eeuwige Zelfstandigheid. Het wraakzwaard van Gods gerechtigheid is op Hem neergedaald.

O, wat een eeuwige liefde! Wie zou zijn kind tot zo'n vernedering over hebben? Als er in de natuur iets met de kinderen is, dan zou een ouder het veel liever zelf hebben. En nu opent God hier Zijn liefdehart, geen wonder dat de engelen begerig waren om in te zien. Het zwaard ontwaakt tegen Zijn Herder, Die Hij als Herder gesteld had over Zijn erfdeel, en Mijn Metgezel, Die Eenswezens was met de Vader.

Het zwaard ontwaakt tegen Christus Jezus en Dien gekruisigd, Die het kruis heeft verdragen en de schande heeft veracht.

Wat horen we toch weinig in deze geesteloze tijd van de gerechtigheid van God, en daarom zeggen we, laat het u maar welgevallen, loop maar tegen God aan met al uw zonden. Dan kunt u in goede handen vallen, in de handen van God en dan zal Sion door recht verlost worden en haar wederkerenden door gerechtigheid. Hier is de eeuwige liefde Gods, tegen Wien wij gezondigd hebben. Wie kan dit uitdrukken? Begrijpelijk, dat Mozes er van zegt: *Barmhartig, genadig, lankmoedig en groot van goedertierenheid.* Wie kan de grootte en diepte er van weergeven dat Hij Zichzelf hier voor gegeven heeft. God noemt Hem hier *Mijn Herder en Mijn Metgezel.*

Want er is gesproken: *Laat Ons mensen maken naar Ons beeld en Onze gelijkenis;* en dat was zeer goed. Maar ook in het herscheppen! Want als God vraagt: *Wie is er Die met Zijn hart Borg worde?* Dan openbaart zich ook al het werk van Zijn eeuwig voor-nemen: *Ik heb lust o Mijn God om Uw welbehagen te doen.* O, dat zachtmoedige, stomme, jukdragende Dier. Als een Lam werd Hij ter slachting geleid en Hij deed Zijn mond niet open voor het aangezicht Zijner scheeders.

En we moeten er allemaal iets van leren hoor, we moeten met God in aanraking komen. Christus is ook met God in aanraking gekomen vanwege Zijn gerechtigheid en heiligheid en majesteit. Er werd gevorderd van Hem, er moest betaald worden en daarvoor heeft Hij Zich gegeven en heeft onvoorwaardelijk met Zich laten doen. Hij heeft Zich als een lam ter slachting laten leiden, want een lam is een gewillig dier. Dat gaat zo gemakkelijk mee, of het nu naar zijn kooi, of naar de slachtbank moet. Zo liet ook Christus met zich doen. Wat zeide Hij in den hof tot de vijanden?

Indien gij Mij zoekt, laat dan dezen heengaan. Hoort toch eens hoe hier God Zijn eniggeboren Zoon noemt: *Zijn Herder en de Man, die Mijn Metgezel is.* Hij wil hier zeggen: *Die heb Ik gesteld om dat offer te brengen en aan Mijn gerechtigheid te voldoen.* Hij is een vloek geworden voor gevloekten, die aan de wet niet kunnen voldoen.

Wat geeft het dan al loopt u aan de heilige wet van God vast, ervaar dat maar hoor, dat

kan heus geen kwaad. Ik hoop dat u het ondervinden mag, dat de eis van Gods wet zijn werk zal doen, want dan moet u sterven, dan moet u voor het front komen, dan kan er gehandeld worden. Dan zullen er onderhandelingen plaats hebben, al hebben we nog zoveel geproefd en gesmaakt, dit zal toch moeten gebeuren. We kunnen wel eens geloofd hebben dat er in de hemel tussen de goddelijke personen voor ons onderhandeld is, maar de gerichtshandelingen moeten in onze ziel plaats vinden.

En dan moeten we ons niet slaan of we er veel of weinig van geleerd hebben, maar de hoofdzaak is dat we aan ons zelf gestorven zijn. Houdt u aan het Woord en meet u niet aan mensen, maar ga uw hart en leven na. Toets u aan het open Woord van God en zie nu eens hier, dat God alzo lief de wereld heeft gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven verkrijge. Al liggen we verloren in Adam, we gaan maar eenmaal verloren onder God, en om dat nu aan te nemen dat we een verlorene zijn. Dan moeten Zijn gerechtigheden er toe dienen om ons op die plaats te brengen, om onszelf weg te werpen en af te vallen opdat genade heerschappij hebben en dat ten eeuwige leven.

O, wat een liefde van God, onbegrijpelijk en ondoorgrondelijk en dat alles om het bloed des Lams. Want alleen het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, wast en reinigt ons van alle zonden. Daarom noemt God geen mensen, zelfs geen engelen, maar hier noemt Hij Zijn eniggeborene, Die aan Hem gelijk is: *Mijn Herder en Mijn Metgezel*. Die in de nooit begonnen eeuwigheid Schepper was van hemel en van aarde en ook aan het scheppen van mensen zo nauw verbonden was. Maar ook in het herscheppen en hertelen en dat in Christus Jezus.

Hoe weinig horen we dat in onze dagen? Er wordt wel gezegd: Christus heeft alles voldaan. Ja zeker, dat is waar, maar hebben we daar persoonlijk kennis aan. Weten we er van dat we geen kwadrantpenning hebben om te betalen? Dat we met lege handen staan, dat we van alles ontbloot en ontdaan zijn? En moet Zijn volk dat ook iedere keer weer niet innemen voor Hem? En dan onbegrijpelijk te ontmoeten: En uw leven is met Christus verborgen bij God. Wat kunnen er dan zoete vruchten gesmaakt worden, vruchten der gerechtigheid als een naakte en ontblote zondaar.

Maar wat is dan de tegenstelling met dit leven toch groot, dit leven is zo arm, zo koud, zo liefdeloos, zo gemeenschaploos. Ach, ze worden dit leven maar uitgedrukt, maar dan is hun leven met Christus verborgen bij God. Dan vinden ze alles bij Dien Herder en Dien Man, die Gods Metgezel is, Die kon betuigen: *Ik en de Vader zijn één*.

Niemand heeft ooit God gezien, tenzij de Zone Gods Hem wil openbaren, en ook niemand komt tot de Vader dan door Mij.

Ach, laat u toch leiden, laat u zaligen. Laat toch met u doen, je kunt er zelf niets aan veranderen, je kunt je zelf niet geven, noch het een, noch het ander. Om in onderwerping u aan te bevelen: Genade o God, alleen om het bloed en de gerechtigheid van onze Heere Jezus Christus.

En is die Herder u dierbaar, die goede Herder, die Zijn leven stelt voor de schapen. En is Hij u beminlijk, die Metgezel des Vaders. Vertrouw u dan aan Hem toe en vermaak uw ziel aan Hem. Vraag veel om een verloren zondaar te worden, neem die liefderaad van mij aan. Hij is machtig om u dat te leren en dat te doen, om alle vezels van eigengerechtigheid weg te vegen en een overgave te geven aan Hem. Want er staat toch: *En zij zullen met welgevallen op Mijn altaar komen*. Dan worden ze hartelijk gemaakt dat Hij hen voor eeuwig weg kan doen. Die hoeven niet naar de hemel, maar die pleiten alleen op de zoen en kruisverdiensten van onze Heere Jezus Christus.

En dan weet elk kind van God dat hij door die verdiensten voor God mag staan, als

hadden ze nooit zonde gekend noch gedaan, al hadden ze zelf al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor hen volbracht heeft. Om ook in heiligmaking, in het sterfpad, in de vernietiging van zichzelf met Zijn gerechtigheid omhangen te zijn.

O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe onnaspeurlijk zijn Uw wegen en ondoorzoekelijk Zijn oordelen.

Er zitten er hier toch ook die daar van weten, ach, twijfel niet aan Zijn Almacht, Hij is Machtig om het te werken. Al kan Hij ons met recht voorbij gaan, Hij kan ons laten zitten, we hebben het allemaal verzondigd, want het oordeel drukt alles neer. En dan durf ik wel met vrijmoedigheid te zeggen: "Zo wij den Naam onzes Gods hadden vergeten, en onze handen tot een vreemde God uitgebreid? Wij komen tot U, want Gij zijt de Heere, onze God, ontferm U onzer!"

Wat zul je anders doen, waar moeten we anders heen? Als je de smart voelt van je eigen hart en de gemeente en wat er buiten staat. En wat er kermt en zucht, dan heb je een verbeidende ziel.

Ik weet dit uit mijn eigen leven, dan heb je een verbeidende en kwijnende ziel, dan heb ik in het verborgene van mijn hart wel eens gezongen uit Psalm 16:

*Daarom heeft zich mijn kwijnend hart verblijd;
Mijn tong, mijn eer zingt Godgewijde tonen;
Ook zal mijn vlees, thans afgesloofd, ten spijt
des vijands, in de grafkuil zeker wonen.
Gij zult mijn ziel niet in de hel vergeten;
Uw heilige zal van geen verderving weten.*

En dan staat er verder: ***Spreekt de Heere der heirscharen!***

Wat heeft Zacharia er van geprofeteerd en ook de anderen. Toen Christus de Emmaüsgangers ging onderwijzen begint Hij bij Mozes en al de profeten en al wat van Hem geschreven was. En wat wordt Hij dan dierbaar voor elke zondaar en ook voor Zijn volk. U, dan, die gelooft, is Hij dierbaar! Dan zien ze in Hem liggen, wat ze nog nooit hebben gezien en ze ontmoeten in Hem wat ze nog nooit ontmoet hebben. Liefelikheden zijn in Zijn rechterhand, eeuwiglijk en altoos.

Sla dien Herder! Dat wraakzwaard is op Hem geweest en Hij heeft het hoofd gebogen en aan het kruis geroepen: *Vader, in Uwe handen beveel Ik Mijnen geest.* Hij had in Zijn leven gesproken: Ik heb macht Mijn leven af te leggen en het wederom te nemen. Hij legde vrijwillig Zijn leven af uit liefde, en zo worden al Zijn volgelingen geroepen om die oude mens af te leggen en aan te doen die nieuwe mens, die geschapen is door Christus.

Nu staat er verder: ***En de schapen zullen verstrooid worden.***

In Zijn zwaarste strijd hebben ze Hem allemaal alleen gelaten, ze zijn allemaal gevlucht. Wat is Christus woord toch op zijn plaats gekomen: En gij zult deze nacht allen aan Mij geërgerd worden. Al zei Petrus dat het niet zou geschieden, maar ze zijn allemaal geërgerd, ze hebben Hem allemaal verlaten. Dit is ook een beeld van de Joden, want ze zijn verstrooid geworden over de gehele aarde, maar het heeft ook bij de discipelen plaats gehad. Zij wisten toch ook niet wat er allemaal gebeuren zou, Zijn lijden en sterven was noodzakelijk, maar in de grond verstonden ze het niet. En zo is het met elke zondaar, ze zouden het zwaard van Gods gerechtigheid wel willen ontvluchten. Laten we nooit denken dat de discipelen lafaards waren, want laten we dan de hand in onze eigen boezem steken. En als we van de martelaren lezen, waren er ook dat als ze het vuur zagen dat ze hun geloof herriepen, want hoe bang kunnen we niet zijn voor ons eigen hart. Moeten we dan ook niet vrezen dat ook wij wel de eerste

konden zijn die op de loop gingen, want wat zijn we vaak zwak in het geloof en onvermogen. O, laten we niet denken dat we dat niet zouden doen, wie kent z'n eigen hart. En de schapen werden verstrooid! Maar toch heeft Hij hen nagespeurd, want ze zijn bij het kruis terecht gekomen. Al werden ze verstrooid, al zijn ze gevlucht, Hij heeft hen toch weer naar zich toegetrokken. Zijn liefde was nog net zo groot als ooit te voren.

En nu moeten we besluiten: ***En Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden.***

Zijn de discipelen niet klein geworden toen ze moesten ervaren: Wij hebben Hem alleen gelaten. Het is wel waar dat Christus Zijn strijd alleen moest doorworstelen, maar de jongeren moesten er achter komen dat ze machteloos en krachteloos en hulpbehoevende mensen waren. Wat is dat dierbaar gezegd: *Geen groter goed Gij mij geven meugt, dan dat Gij mij maakt nederig en klein.*

Toen ik als kleine jongen op school ging en dat versje moest zingen was ik er al zo van onder de indruk.

*Op berg en dal,
ben ik in de hand des Heeren.
Toch kies ik als ik kiezen zal,
mijn stille plek, mijn waterval.
En blijf ik steeds naar mijn begeren,
de klei-nste.*

Toen had ik al indrukken en begeerde als kind al klein te worden voor God. Van nature willen we dat niet, maar Hij weet ze wel klein te krijgen hoor! Hij weet ze wel te vernederen en te verootmoedigen. *Want Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden.* Hij zou zich over hen ontfermen. Hij zou voor hen opstaan uit de doden. Hij zou hun zaken richten, ze zouden de genade ontvangen, niet naar de werken, maar naar schuld. Hij zou hen uit alle geweld en heerschappij des duivels verlossen. Hij zou de wet voldoen en de prikkel uit de dood wegnemen en ze verlossen uit de helse macht.

Ach, die machteloze en hulpbehoevende en weerloze schapen, tot die kleinen, daar zou Hij Zijn hand toe wenden. Is dat niet groot? Is het niet groot om klein onder God te mogen worden en klein onder Hem te mogen blijven. Dan worden ze als kleinen geleid, om als een kind door Hem geleid te worden. Indien gij niet wordt als een kindeken, gij kunt het Koninkrijk Gods geenszins ontvangen en ook niet ingaan.

Is dat niet dierbaar en vermakelijk? En Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden. Ach, onderzoek uw eigen hart, is dat ook voor u het hoogste goed dat Hij u maakt nederig en klein? Om de minste onder Hem te zijn. Hoe klein was Christus niet toen Hij bad: Vader, niet Mijn wil maar Uw wil geschiedde. Hij eerde Zijn Vader boven alles, en Hij luisterde niet naar satan. Want de overste dezer wereld komt en heeft aan Mij niets.

En Hij kan zijn volgelingen zo klein maken dat ze hun eigen oordeel goedkeuren. Maar dan ontvangen ze van Hem het eeuwige leven. En wat leren zijn kinderen, hoe minder ze ook worden? *Hij moet wassen en ik minder worden.* Dan gaat Hij rijzen en zij gaan zakken. O, wie kan de eeuwige liefde van God begrijpen en doorgronden! Ik kan er maar van stamelen. Maar dat Hij zelf het gesprokene wil gebruiken en heiligen om Zijn Zelfs wil, om Zijn Naam daaruit te verheffen en te verhogen om Zijn verbonds wil, amen.

Slotzang: Psalm 119:65.

TWAALFDE LEERREDE

Nieuwjaarpreek

Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd.

Zingen: Psalm 84:3.

Lezen: Hebreeën 4.

We zijn de eerste keer van het nieuwe jaar bij elkander. We hebben deze nacht kunnen horen, hoe de wereldse mens zich vermaakt, ach, arme wereld, die zich vermaakt met wat vuurwerk. Maar ook om andere mensen te verstoren, dan moeten we zeggen, arme mensen om daar uw tijd aan te besteden. Kunnen we niet beter om een zegen vragen aan onze Schepper, daar we allemaal maar een kostelijke ziel hebben voor een nimmer eindigende eeuwigheid? *Want de roede komt.*

En nu zult u wel zeggen, daar is al zolang over gesproken, ja, dat kan wel. Maar bij den Heere is een dag als duizend jaren en duizend jaren als een dag. Daar is al jarenlang over gesproken en we hebben er wel wat van gezien, maar we moeten het oordeel verder rijp maken, voor de slachting. Want we vinden in het Woord: *En mijn oordeel is om de heidenen te verzamelen en over hen de hitte van Mijn gramschap uit te storten.*

Laten we daar mee rekenen en laten we trachten om geborgen te worden in die kloze der Steenrots. Want wie zal God zien en leven? Niemand kan er uit, zoals hij geboren is, en we worden allemaal geroepen om eenmaal gedagvaard te worden voor Gods Rechterstoel. En naar waarschuwingen luistert schier niemand meer, men is zo gauw beledigd. Ook op geestelijk terrein wil men niets meer gezegd wezen, men wil alleen een troostwoord en een bemoedigend woord. Maar als er over de ernst en de noodzaak van bekering gesproken wordt, dan zijn we er vaak niet voor te vinden.

En met het nieuwe jaar zijn we vaak gewend, ook in het zakenleven, om de balans op te maken. Nu, als ik de balans op ga maken, dan kom ik alles te kort. En komt u ook alles te kort, ook voor het aangezicht van God? Want we kunnen niet beantwoorden aan het hetgeen waar of we toe geroepen zijn, we kunnen alleen maar uitroepen: Te kort, te kort! We kunnen alleen maar uitroepen: Verzoening, verzoening voor al ons te kort!

Zo zal elkeen, die de balans moet opmaken, niet overhouden, maar te kort komen. Zo dat u zult moeten zeggen: *Ik heb ook niet beantwoord aan Hem, ik heb Hem geen eer gegeven, ik heb Christus geen kroon gegeven, en ik heb die dierbare Geest niet gehuldigd gelijk het betaamd.*

Dan zal elkeen zijn tekort gevoelen, en ook gevoelen het verval in Gods kerk. We zien de wereldgelijkvormigheid aan alle kanten binnen sluipen, we behoeven niet voor spot te lopen, maar we kunnen ons toch wel eenvoudig kleden. We behoeven toch niet met de laatste modesnit mee te doen? Maar men kan aan alles het verval zien, wat zich allerwegen openbaart. Dus, als we op alles zien, dan kan God ons met recht voorbij gaan, maar we weten ook dat Zijn barmhartigheden velen zijn. David zei ook tegen de profeet, toen hij gezondigd had, laat mij in de handen van God vallen, want ik weet dat Hij een barmhartig God is. Want waar kunnen we nu beter in vallen, dan in de handen van God, een God, die barmhartig, genadig, lankmoedig en groot van

goedertierenheid is. Daarom ligt er zoveel vervat in wat wij hebben gezongen: Welgelukzalig is de mens, wiens sterkte in U is. Sommige dingen kunnen zo sterk lijken in dit leven, maar daar kan zoveel schijn onder zijn. Dat zien we op elk gebied en in elke verhouding. Maar als we de sterkte in God zoeken, dan openbaart zich de arbeid van Zijn eeuwige liefde, waarin Hij spreekt en ook handelt. En waar zoekt een mens zijn sterkte in? Overal, behalve in God, want dan moet een mens leren, hoe zwak hij is. Een zwakke zondaar, een onvermogene zondaar, die niet boven zijn zonden uit kan komen en ook nooit te boven zal komen.

De dichter zegt hier: *Welgelukzalig is de mens*; en dat is met recht waar.

We zijn mens, God heeft ons mens genoemd, mensenkind. We lezen in de profeet Ezechiël: *Gij zijt mensen, schapen Mijner weiden, gij zijt mensen, maar Ik ben de Heere, Uw God*. En we zijn gevallen mensen, we kunnen nooit hoger komen dan zonden en ongerechtigheden. We zijn te onvermogen om iets uit te richten, want uit ons in der eeuwigheid geen vrucht. We zoeken met tobben en wroeten, met roepen en bidden en konden we nu maar eens hartelijk schreien, om een beweegoffer op te zenden tot God. En dat kan Hij van ons nu net niet gebruiken. Daar heeft Hij geen welgevallen in, breng Hem niet tevergeefs offer.

We moeten leren als een verdoemelijke en verderfelijke zondaar die sterkte aan te grijpen. Die in Bethlehem geboren is en waar we onlangs nog gesproken hebben over de wijzen uit het Oosten, die op weg waren naar Bethlehem. En nu zal elkeen weten waar zijn reis naar toe is, mijn medereizigers naar de eeuwigheid. Die mensen hebben alles verlaten, en uit het geloof hebben ze gezegd: *Waar is de geboren Koning der Joden!*

Dat geloof kon niemand hen ontnemen, waar is de geboren Koning, wij zijn gekomen om Hem te aanbidden. En hoe weinig drang en noodzaak hebben wij, al weten we dat er genade is, om te zoeken en te trachten om in Hem geborgen te worden. Als we moeilijke dingen in het leven hebben van ziekte of andere zorgen, ja, dan roepen we wel meer als anders, of God ons helpen wil, maar als er weer enige ademtocht is, dan zijn we weer genegen om in het gebed te verzwakken. Daarom moet er een drang en een noodzaak zijn, om niet los te kunnen laten en aan Hem gebonden te zijn. Dat had vader Jacob, toen hij zeide: Ik laat U niet los, tenzij dat Gij mij zegent.

Maar als we geen drang en noodzaak in ons hebben! Zie maar eens naar de discipelen, ze hadden drie jaren met Jezus rondgewandeld, en in Zijn strijd moest Hij zeggen: Kunt gij dan niet één uur met Mij waken?

Nee, dat konden zij niet, Christus moest Zelf zeggen: *De geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak*. Nee, dat konden zij niet, want als zij het gekund hadden, dan hadden zij nog iets aan hun zaligheid kunnen doen. Dan was er nog mensenroem overgebleven, wij hebben met Hem gewaakt in den hof, en wij zijn getuige geweest van al die dingen. Al zeggen sommige schrijvers, dat ze van droefheid geslapen hebben, maar ze hebben toch geslapen.

Kunt gij dan niet een uur met Mij waken? Hij wilde alles aan hen doen, en het is een vrij en soeverein genadewerk.

We krijgen vandaag allemaal een boodschap, en die boodschap houdt in, dat we zo niet sterven kunnen, maar door het evangelie kunnen we ook horen, dat we zalig kunnen worden, maar wie beantwoordt aan die boodschap? Dat doet er nu niet één, we moeten er toe gedrongen en geschikt worden. We bedoelen daarin niet om de Heere de schuld te geven hoor, van, als ik niet uitverkoren ben, dan kom ik er toch niet, en als God niet in mij werkt, dan heb ik het niet. Zo moeten we praten als de dood in

onze ogen gaat kijken, want de eis der bekering ligt op ieder mens. *Bekeert u!* En het aanbod van het evangelie komt tot elk mens. *Wendt u naar Mij toe, en wordt behouden.*

Daar kunnen we nooit onderuit, en we hebben een gedoopt voorhoofd, waar we op mogen pleiten voor het aangezicht van God. We kunnen er nooit onderuit, van, als God niet in mij werkt, en als ik niet uitverkoren ben, dat is antinomiaans.

Er zei eens een oude man tegen mij: Kind, als er in Gods woord stond, dat er maar één uitverkoren was, dan waren wij nog verplicht om te gaan vragen of dat wij die ene mochten zijn.

Maar we zijn vaak zo laks, we laten onze handen zo dikwijls slap hangen, laten we maar eerlijk wezen. Daarom staat er ook: Richt op die slappe handen en stel de struikelende knieën vast, en maak rechte paden voor uwe voeten, voor de Heere, uwe God.

En nu moeten we leren dat we zo zijn, want dat zijn onze zonden, dat we zo zwak zijn. Zo heeft God u en mij niet geschapen, ik hoop dat Hij het u ontdekken mag. Een mens is wel bezig om een ander mens te fabriceren, en soms lukt het een mens nog ook, maar we moeten met God verzoend worden. En Christus kan aan een goed mens Zijn gerechtigheid niet schenken, en die Geest kan zo'n mens niet wederbaren en vernieuwen. We kunnen niet zomaar geloven en aannemen, maar wat is uw enige troost, beide in leven en in sterven?

Zou u denken, mensen, als God aan Christus onze zonden zo zwaar heeft afgestraft, dat Hij ze aan ons ook niet zal afstraffen? Zelf had ik al heel veel getrokken uit die tweede Persoon, maar toch heb ik moeten zeggen, zou het hier al voor mij beginnen: Bergen, valt op me en heuvelen bedekt mij! En als Gods rechten niet op mijn ziel waren uitgeoefend, dan had ik nooit tot Christus gekomen, dan was ik nooit opgelost geworden in mijn Schepper.

O, het is een noodzakelijkheid, die allerwegen ontbreekt, en daarom ligt er een grauwheid over Gods Kerk. Er is schier geen overtuigend werk en als het over de vreze van God gaat, dan zijn we zover weg, als het oosten van het westen. En nu moeten we een zwakke zondaar wezen om die sterkte aan te grijpen. Hij is die sterke Held, die dood, graf en hel heeft overwonnen. En dezulken hebben we zo lief, we willen met de minste leven en sterven, want we zijn uitgezonden: *Gaat uit in de hekken en wegen en dwing ze om in te komen, opdat Mijn huis vol worde.*

En als we een huis hebben en buiten lopen, en in de kou en de regen lopen, dan zien we toch zo vlug mogelijk thuis te komen, wat zijn we dan blij als we binnen zijn. Daarom moeten we bedelen of we binnen mogen komen als we er nog buiten staan. Waarom zoudt gij langer buiten blijven staan, om binnen te mogen komen en met Hem te mogen zijn. *Zie, ik sta aan de deur en Ik klop en zo iemand Mijn stem zal horen en de deur open doen, Ik zal tot hem binnen komen, en Ik zal avondmaal met hem houden en hij met Mij.*

Tracht toch om binnen te komen. Maar in deze donkere dagen zegt men, men kan bekeerd wezen zonder dat men het zelf weet. Wat een dwaasheid, dat vinden we wel anders in Gods woord. Lees eens van Abraham, toen God een verbond met Hem gesloten had, dat er vuur was en donkerheid, en de Heere Zelf met hem meeging. Lees eens van Izak, die was 15 jaar, die liet zich binden en zag niets anders dan het vuur en het mes, en hij vraagt, waar is het lam, dat God ten brandoffer zal worden bereid?

Want als wij voor God komen is er geen Jezus, hoor. Dan is er alleen die hoge Majesteit in Zijn volmaaktheid en in Zijn heiligheid en in Zijn rechtvaardigheid, die van ons eist: Betaal Mij, wat gij schuldig zijt.

En een mens heeft geen enkele penning om te betalen, daar is Christus voor gekomen.

Lees eens van Jakob, alles kon de Jabbok over, maar Jakob niet, en een Man worstelde met Jakob en gaf hem de overwinning.

Dat was een gegeven overwinning, hoor, en wat zegt hij dan? Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht en mijn ziel is gered geweest, hij had zijn ziel er als een buit uit weggedragen.

Mensen, ziet uw ziel er als een buit uit weg te dragen, het leven is een damp en de dood wenkt ieder uur. We kunnen zonder ziek- of sterfbed worden weggenomen, dat is het leven, en dat kan u en mij ook overkomen. En zijn wij dan bereid? Want we kunnen met onze kerkgang niet naar de hemel, hoor, er moet wat anders gekend worden. En nu noemt David die mens zalig, wiens sterkte in God is, want daar kunnen we het nieuwe jaar mee door en ook mee uit. En is dat uw leven om die sterkte aan te grijpen? Om met de dichter te zeggen:

*Mijn ziel kleeft U standvastig aan,
Gij ondersteunt mijn zwakke schreden;
Uw rechterhand vol mogendheden,
doet mij getroost en veilig gaan.*

Waar moeten we anders heen, andere toevlucht is er niet, dan alleen tot God. Dan kunnen we u geluk wensen, hoor, daar willen we mee leven en sterven, maar ook met degenen, die dat moeten missen. Dan is onze hoop dat God het in u zal werken, dat wens ik u allen in het nieuwe jaar toe, dat God het zal werken in onze kinderen, in onze jeugd, in mannen en in vrouwen. *Ach, zoekt den Heere, terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan terwijl Hij nabij is.* Toen aan David alles ontviel, en Ziklag verbrand was, toen sterkte David zich in den Heere, zijn God. Want al ontvalt ons alles, dan is Hij de sterkte van ons hart, in welker hart de gebaande wegen zijn. Laten we dan onze eigen werken eens laten vallen, want wij keren en weren Gods werken vaak zelf door ongeloof en rebelleren.

Laten we eens aannemen, dat we een gevallen mens zijn en een overtreder. Steek de hand maar eens in uw boezem, dan is er alles te vinden, de rover, de overspeler, de hoereerder, de dief, de moordenaar, alles wat in de rampzaligheid thuis hoort. Laat God dan in u werken, dat Hij pad zal maken voor Zijn eigen werk, dat er plaats voor zal zijn, want dat werk wordt aangebracht door de genade van Zijn eeuwige en dierbare Geest.

En daardoor wordt ook dat werk onderhouden, want als u eens wist hoe zwak een kind van God in zichzelf was. Vraag het hen zelf, ze staan verbaasd over hun eigen armoede, ze zijn zo arm, ze hebben nog geen zucht van zichzelf, dan moet God Zelf weer pad banen opdat Hij in hen wonen en werken kan. Want er staat, *als zij door het dal der moerbeziënbomen doorgaan, stellen zij Hem tot een fontein, ook zal de regen hen gans rijkelijk overdekken.* Want wat hebben we door de zonden anders te verwachten dan verdrukkingen in dit leven, laten we daar maar op rekenen.

Ook zoals de tijd is waarin wij leven, wat is er bitter weinig naastenliefde, elk leeft: Ben ik mijns broeders hoeder? Dus, als wij door het dal der moerbeziënbomen doorgaan, in de kanttekening staat, dat is het dal van Bacha, een jammer- en een tranendal.

Zoals Job het zegt: *Heeft niet ieder mens een strijd op aarde?* Ja, dat hebben we allemaal, ook in het uiterlijke leven. En dan zijn er ook, die een innerlijke strijd hebben, een strijd om in te gaan, een strijd om hun ziel er als een buit uit weg te mogen dragen. Die met al hun zorgen aan Hem verbonden zijn, en die noemt de dichter welgelukzalig. Om Hem tot een Fontein te stellen, dan zal de regen hen gans rijkelijk overdekken. Want die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien. En ter

goeder uur de schoven dragen in de schuur. Men kan bij Hem terecht. En nieuwe dingen doe Ik u horen en nieuwe dingen verkondig Ik u. De Heere heeft wat nieuws op de aarde geschapen, de vrouw zal de man omvangen. Opdat een arme zondaar gelegenheid krijgt om Christus door een waar geloof te omhelzen, ik in U en Gij in mij, maar ook om uit dat geloof te leven.

Maar we hebben nog een woord ter overdenking, uit het u voorgelezen hoofdstuk uit Hebreeë 4 en daarvan het laatste vers:

Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd.

Zingen: Psalm 67:1.

O, wat ligt hier veel in vervat, waar de apostel Paulus op wijst:

1. Om met vrijmoedigheid toe te gaan tot de troon der genade.
2. Om barmhartigheid te verkrijgen.
3. Om genade te vinden.
4. Om geholpen te worden op Gods tijd.

Wat ligt hier een grote vrijmoedigheid in verklaard, en u zult zeggen, hoe kan dat nu? We hebben pas Kerstfeest achter ons, we hebben de geboorte van Christus herdacht, we hebben de wijzen uit het Oosten gevolgd. We hebben de grote barmhartigheid van God gezien in het geven en schenken van Zijn eniggeboren Zoon. We hebben de liefde van God daarin kunnen naspeuren tot gevallen mensen, mensen, die allemaal verschillend waren. Maria was anders, Jozef was anders, de herders, Simeon, de wijzen uit het Oosten, ze waren allemaal verschillend, en het waren allemaal gevallen mensen.

Is er dan geen reden om in het nieuwe jaar, en het is zeker dat we verdrukking naar het vlees hebben te wachten, want het oordeel ligt op alles verspreid, dat we er gebruik van zouden maken: ***Laat ons met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade.***

Ik hoor al iemand zeggen: Maar ik kan bij God niet komen, daar ben ik geen mens voor. Laat dan elk zijn eigen leven eens nakijken. Ik weet van mijn jeugd, dat ik het nergens meer kon vinden, en van dat andere had ik ook niets. Toen ben ik gaan bedelen en gaan vragen: *O God, zegt dan eens Wie U bent, en of U mij wilt horen.* Want de binnenpraters zeiden tegen me: God hoort zulke mensen niet, zoals jij bent, je hebt de wereld gediend, je rol in de wereld af laten lopen en denk je nu dat God jou hoort? Daar ben je veel te slecht voor, kijk maar eens wat er achter je ligt.

Dit heb ik dagenlang lopen vragen en op een nacht werd ik wakker en hoorde met een hoorbare stem in mijn hart: *Ik ben de Heere, de Gods Jacobs, en Ik ben een verhoorder der gebeden.*

O, wat ben ik toen blij geweest, blij geweest! Dat moest ik deze nacht nog denken, als je dat allemaal aan moet horen, arme mensen, als je toch eens een keer mocht voelen, dat God in de hemel je gadeslaat, Die je wilt liefhebben dan zou je een andere blijdschap hebben dan nu met je vuurwerk en al je knallen. Ontelbare guldens worden er in de lucht gegooit, er is zo'n overvloed, en laat ons eten en drinken en vrolijk zijn, want morgen sterven wij. Dit zeg ik u, om u te vervrijmoedigen, want toen heb ik in mijn blijdschap gezegd: *O Heere, als u dan zo'n God bent, wilt U mij dan nemen, met ziel en lichaam beide.*

En dat heeft Hij ook beantwoord: *Ik zal u uwe bede geven.* En nu zijn we al 44 jaar in Zijn dienst. Hoe lang het nog zal zijn weten we niet, dat weet God alleen. Daarom zou ik elkeen willen opwekken en oproepen. Laat ons dat eenparig doen, laat ons met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, laat ons toch vrijmoedigheid gebruiken.

Al zult u zeggen, maar ik kan niet bidden? Wie kan er nu zeggen: ik kan bidden.

'k Zou het niet durven zeggen en we durven voor ons gebed niemendal te schrijven. De discipelen wisten van zichzelf, dat ze ook niet konden bidden, maar ze hebben gevraagd: *Heere, leer ons bidden!* Hij leerde hen dat volmaakte gebed: *Onze Vader.* En Hij zei niet, dat ze zo konden bidden, maar wel dat het zo betaamde. Ze hebben toch gezegd: *Tot Wien zullen wij heengaan, Gij hebt de woorden des eeuwigen levens.* Nu kunnen er ook zijn, die zeggen, ik heb alleen maar tijdelijke uitreddingen en verhoringen, ja, die mensen zijn er ook.

Maar we kunnen het maar heel slecht geloven, dat als u vele tijdelijke uitreddingen hebt, dat men dan nooit zal zeggen: Heere, nu doet U zoveel goeds aan mij, ach, gedenk dan ook mijn arme ziel, want ik heb maar een ziel. Om uw onsterfelijke ziel aan een onsterfelijk God aan te bevelen.

We weten nog van een geval in dit leven, er was een gezin waar een heel zwak en ziek kind was met een ongeneeslijke ziekte. De doktoren moesten vaak hun hoofd schudden, men hoopte met wat versterkende middelen nog wat te doen, maar ach! Maar er was wel veel gebed voor dat kind, door de ouders, maar ook door veel anderen. En hoe gebrekvol dat gebed ook is geweest, we hebben hierin een verhorend God gehad. Want die jongen is nu al 27 jaar, en al is hij nu niet zo sterk, het is toch een grote, flinke kerel geworden, en dat alles met gebed, om alles alleen van Hem te verwachten. *Op uw noodgeschrei deed ik grote wonderen!*

Hoeveel gebedsverhoringen heeft u al gehad? Al is het uit uw opvoeding en wat u er van gehoord hebt, dan moet u toch wel aan den Heere vragen of Hij op u neer wil zien? Hoeveel gebedsverhoringen liggen er al en wat hebben we vaak niet aan Hem beloofd! Ja, wat heeft u aan Hem beloofd?

Ik heb wel eens een vrouw horen vertellen, dat God het als schuld bij haar terug bracht. Want als kind was ze wat verloren en ging toen vragen: *Heere, als ik het vinden mag, dan zal ik mij tot U bekeren.*

Ze vond, wat ze verloren was, maar ze bekeerde zich niet; en jaren later werd het bij haar teruggebracht, want ze bekeerde zich niet.

Ach, wat ik u vragen mag, heeft u aan Hem beloofd: *Heere, het geeft niet wat u over mij brengt, als ik U maar mag leren kennen.*

Mijn eigen vrouw heeft toen zij jong was wel eens gezegd: *Heere, leg me maar stom, en blind en lam en kreupel op mijn bed, als ik U maar mag leren kennen.*

Later zei ze wel eens, als God toch eens gedaan had, wat ik toen gezegd heb, want daar moeten we toch niet min over denken, wat ze daar allemaal zei. Maar wat heeft u aan Hem beloofd: *Als ik U maar mag leren kennen, als mijn ziel maar geborgen mag worden.*

En als Hij u ooit heeft toegezegd, gebruikt dan vrijmoedigheid. De Kanaänese vrouw kwam ook wel voor haar dochter, en Jezus antwoordde haar met geen enkel woord. En toch heeft Hij haar naar Zich toetrokken, want al was het net of zij werd afgewezen, haar nood, haar honger en dorst is er door opgewekt geworden. Zij kwam en aanbad: Heere, help mij! De discipelen konden dat niet waarderen, Heere, laat ze van U, want ze roept ons na. Ze verstonden de nood niet van die vrouw. En dan gaat Christus nog zeggen: *Het is niet betamelijk, dat we het brood de hondkens voorwerpen.* Maar zij zegt: *Ach, de honden eten ook van de kruimels, die er vallen van de tafel huns heren.*

En een hond was een onrein dier in Israël, en nu wilde die vrouw een onreine zijn. Wilt u ook een onreine zijn? Want wie zal een reine geven uit een onreine, ach, ga dan met vrijmoedigheid als een onreine tot Hem. En hoeren en tollenaars zullen u voorgaan in het Koninkrijk van God, in dat Goddelijk werk ligt nu alles vervat en begrepen. En dan krijgt zij een antwoord: *Vrouw, groot is uw geloof, u geschiede, gelijk gij wilt*; en haar dochter werd gezond van diezelfde ure, al was zij deerlijk van de duivel bezeten.

En nu zijn we allen uit de vader der duivelen, die een moordenaar was van de beginne aan, hij is in de waarheid niet staande gebleven. Ach, dat u er aan ontdekt zult worden, want onze treden houden de hel vast, om gedrongen te worden om er van verlost te worden. Het zout is goed, maar als het zout smakeloos is geworden, waarmede zal het gezouten worden, het deugt nergens meer toe, noch tot het land, noch tot de mesthoop, men werpt het weg. *Wie oren heeft om te horen, die hore!*

Leert die oude mens maar kennen, die verdorven is van dag tot dag, om aan te doen die nieuwe mens, geschapen tot goede werken in Christus Jezus. Wij deugen nergens toe, en toen Christus dat zei, naderden vele zondaren tot Hem, om Hem te horen. Hoort u het! Hij roept deugdelozen, die nergens toe deugen, noch tot het land, noch tot den mesthoop, men werpt het weg. Dezulken nodigt de Zone Gods, Die ons vlees en bloed heeft aangenomen, om hier op aarde rond te wandelen. O, kan er nog een minzamere nodiging wezen, om een mens zo te vervrijmoedigen. Het is Zijn arbeid om een helwaardige zondaar uit die rampzaligheid te buiten, om hen met Zijn dierbaar bloed te reinigen en met Zijn gerechtigheid te dekken. Opdat God Zijn toorn af kan leggen en Christus Zijn arbeidsloon zal verkrijgen, want als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien.

Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade; en dat we niet af zouden laten. Ik liet niet af mijn hand en oog, op te heffen naar omhoog.

Nu zult u wel zeggen, maar ik kan zelf die nood niet werken, nou, dan weten we waar we om vragen moeten. Ik riep door nood op nood bedreigd, Hij gaf gehoor aan mijne jammerklacht. Ga dan maar vragen: Heere, zit er wat tussen, trek me dan toch van alles af, ben ik de oorzaak, ach, ruim mij dan weg. Kijk eens naar Ruth, die gebruikte ook vrijmoedigheid, al was zij een Moabitische, maar ze ging er op uit, al was het naar de wet en nochtans tegen de wet: *Breid uw vleugelen over mij uit, want gij zijt de lossen.*

En Boaz zei niet, maar vrouw, wat doet u hier, o nee, hij vroeg haar sluier en gaf haar zes maten gerst. Zelf zou hij de zevende maat zijn, want hij zou al haar zaken uitrichten, en hij heeft Ruth, de Moabitische aanvaard als zijn huisvrouw. Laat ons met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, en dat ligt ook op ons pad hoor, kinderen van God. Al zouden wij genade verkregen hebben, maar kijk eens rond, wat hier allemaal zit, hoeveel jeugd zit er onder ons en alles heeft een ziel voor de eeuwigheid. O, als er toch een buiten zal moeten vallen, je bent vermaand en gewaarschuwd, je bent met tranen gebeden.

Verlaat de slechtigheden en leef en treed in de weg des verstands. *Wij bidden u van Christus wege, laat u met God verzoenen.* Want, die geen zonden gekend heeft, heeft God zonden voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.

En als we genade verkregen hebben, moeten we dan niet zeggen:

*Onverdiende zalighêên,
heb ik van Mijn God genoten,
ik roem in vrije gunst alleen.*

Laat dan ons leven zijn: *Dat Uw Koninkrijk kome, en de werken van satan verbroken zouden worden.* Dan denken we terug aan die tijden, dat voor ons gevoel het dak van het gebouw werd weggenomen: Hier wil Ik wonen naar Mijn lust, hier is in eeuwigheid Mijn rust.

We lezen in het boek van ds. Middel, dat als God geen bekering werkte, dan kwam Gods volk bij elkaar om de Heere te vragen, wat de oorzaak was, dat God niet doorwerkte. Die mensen hebben de handen ineengeslagen, die hebben zich gebonden geweten aan de troon der genade. Laat ons dan ook met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, om te vragen of Hij ons verzorgen zal, als wij er niet meer zouden zijn. De oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinig, bidt dan den Heere des oogstes, dat Hij arbeiders in Zijn wijngaard uitstate. Hij is machtig om dat te doen en te werken tot de eer van Zijn Naam. O, we zijn verplicht om dat te vragen, zolang er adem in onze borst en speeksel op onze tong zal zijn.

Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade.

Moeten we ook niet zeggen: Wie ben ik Heere, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt. We hebben 44 jaar mogen spreken, we zijn al die jaren onderhouden en nog nooit heeft Hij mij beschaamd doen staan. Hulp van God verkregen, staan we tot op den huidigen dag, en dat geldt niet alleen innerlijk, maar ook uiterlijk. In alle zorgen die er in de loop der jaren voortdurend waren, is er eens in mijn hart gedrukt:

*Stel op den Heer in alles uw betrouwen.
Betracht uw plicht, bewoon het aardrijk, leer
uw welvaart op Gods trouw volstandig bouwen.
Verlustig u met blijdschap in den Heer.
Dan zal Hij u in liefde en gunst aanschouwen,
u schenken, wat uw hart van Hem begeert.*

En dat heeft die God ruimschoots waar gemaakt, wat er nodig was is er altijd gekomen dan mogen we wel een groot geloof hebben. Geloof Zijn heil- en troostrijk woord. Want Hij zal ons schenken, wat ons hart van Hem begeert. Want onze God is niet arm, hoor! Mijn is het goud en het zilver en het vee op duizend bergen. En zo mogen we toegaan tot de troon der genade.

En nu vinden we ten tweede: ***Opdat wij barmhartigheid zouden verkrijgen.***

Ach, hoor toch eens, het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat we niet vernield zijn, en Zijn barmhartigheden, die geen einde hebben. Nee, die noemen tegen het oordeel in. Het zijn de barmhartigheden van God, waar we van lezen: En u heeft Hij mede levend gemaakt, daar gij dood waart door de zonden en de misdaden, door God, die rijk is in barmhartigheid. Aan Gods barmhartigheden zijn geen einde, zij zijn grondeloos, zij zijn van eeuwigheid tot in alle eeuwigheid. Hij is barmhartig, genadig, lankmoedig en groot van goedertierenheid. Daar kunnen we van op aan, want Zijn deugden roemen tegen het oordeel in.

Ik hoop dat u het allen leren mag: *Ik had de eeuwige dood verdiend, maar kreeg het eeuwige leven.* Opdat wij Zijn naam zouden verhogen en verheffen tot in eeuwigheid. En nooit kan het geloof te veel verwachten, des Heilands woorden zijn gewis, u kunt er van op aan, hoor, al wat Hij ooit beloofd heeft zal bestaan. *De heiligheid is voor Uw huis, o, Heere, eeuw uit, eeuw in tot sieraad en tot eer.* U kunt er van op aan, u kunt barmhartigheid verkrijgen.

Zingen: Psalm 37:2.

En dan ten derde: ***En genade vinden.***

Ja, om aan een genadeloos mens genade te bewijzen en die te verkrijgen. Elk kind van God leeft hier alleen genadeleven. Ja, dat is echt waar, want zij zijn genadeloze mensen, ze hebben niets, ze kunnen en vermogen niets. In zichzelf zijn het totaal onvermogenende mensen, maar die genade, die verkrijgen zij, en die genade zal over hen heerschappij voeren, dus leven zij genadeleven. Ze moeten er soms om schreien, dat ze zo naakt en blind zijn, maar Christus was het voorbeeld, want wie was arm als Hij, wie was naakt als Hij, wie was als Hij, Die daar kroop en wriemelde in den hof? En als hun ogen opengaan, dan zien ze vaak, dat Hij zo dicht bij hen is, dat ze moeten bekennen: Wat bent U toch een goede God voor me, wat bent u toch een getrouwe Jehovah, Vader aller barmhartigheid, en dat alles in onze Heere Jezus Christus.

O, genade voor ontblote zondaren, om zo bij Hem genade te vinden. Want dat moet elk kind van God leren, dat hij een genadeloos mens blijft, en vaak verbaasd moet zijn, wat met genade gepaard kan gaan. En wat kan dan de satan in de weer zijn, die zal verwoesten, wat hij verwoesten kan. En het is een levensles, om overal buiten gezet te worden, om uitgeschakeld te worden.

Het staat er niet voor niets geschreven: En wij worden om-niet gerechtvaardigd; maar we worden ook om-niet geheiligd, opdat we gezegend zouden worden uit dat genadeleven. Om door de vruchten van dat geloof verzekerd te worden, tot spijt van de hel en zijn gehele macht. Om aan te blijven houden, te volharden, om genade en barmhartigheid te verkrijgen. Om aan te blijven houden voor onze kinderen, voor onze jeugd, zij zijn het zaad der Kerk. Maar niemand zal het met minder kunnen doen, dan met Jezus Christus en dien gekruist. Met Die enige Borg, Die enige Middelaar en Die enige Zaligmaker. En dat alles tot de eer en de verheerlijking van Zijn Naam.

Dan vinden we ten laatste: ***Om geholpen te worden ter bekwamer tijd.***

Op onze tijd worden we niet geholpen, o nee, maar op Gods tijd.

Mijn eigen zuster kreeg eens de woorden in haar hart: *Gelijk Jona drie dagen en drie nachten was in de buik van de vis, also zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten zijn in het hart der aarde.* En daaruit dacht ze zeker, dat na drie dagen haar ziel in de ruimte gesteld zou worden, het was niet uit haar gedachten te praten, ze geloofde het zeker. Maar na drie dagen was ze in tranen, want er was niets veranderd, ach, nu heb ik mij bedrogen. Ja, in dat geval wel, maar God heeft het wel gedaan hoor, al heeft ze er nog enkele jaren op moeten wachten.

Zo kan een mens vaak zelf zoveel gedachten hebben. Nee het gebeurt niet op onze tijd, maar op Gods tijd.

We vinden hier: *Ter bekwamer tijd.* En wanneer is dat? Als er plaats voor is, als ons hart is voorbereid, als Hij Zichzelf kan schenken, en Zich aan ons verheerlijken kan. En dat doet Hij alleen als wij het nodig hebben, dat beschikt God, want die kent ons hart. Hij schenkt wel overvloedig, maar toch wordt er in dat werk geen overvloed gegeven, alleen wat God voor een mens nodig acht.

Er was eens een vader, die zijn zoon aan de trein bracht, en hem daar wat geld gaf. Ach, zei die zoon, vader krijg ik niet meer?

Nee, zei die vader, als ik je meer geef, blijf je langer weg van huis, en nu kom je misschien weer wat eerder naar huis.

En zo is nu Gods werk ook, Hij geeft alleen wat wij nodig hebben, en dat is mondjesmaat. En het is vaak zo genoten en zo weer weggesloten, dan moeten we er

van armoede weer op uit om van Hem te ontvangen, om aan de troon der genade te legeren.

Is dit nu geen dierbaar woord voor de eerste dag van het jaar, dat we er op gewezen worden om, gebruik te maken, om het bij Hem te zoeken, en alles van Hem te verwachten?

Ach mensen, het leven is zo arm. U en ik konden dit jaar ook getekend staan om te moeten sterven. Wij weten het niet, maar zijn wij dan ook bereid? Er zal nooit aan ons gevraagd worden waar wij naar de kerk gegaan hebben, maar wat hebben wij in ons hart. Wat hangen wij aan, wat behoeven wij, wat is ons doel in het leven?

Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid zouden verkrijgen, opdat wij genade zouden verkrijgen, om geholpen te worden ter bekwamer tijd.

Tot spijt van de hel en zijn gehele aanhang, want die is er op uit, om u er van af te trekken, het kan voor u niet en het bestaat voor u niet. En geldt dat ook voor Zijn volk? Ja zeker, strijdt om in te gaan door de enge poort, want smal is de weg die ten leven en breed is de weg, die naar het verderf leidt. We hopen voor dit nieuwe jaar, dat 's Heeren goedheid u geleidt, ga dan getroost de toekomst tegen. Dat Hij uw wens vervulle, de Heere geeft u Zijn zegen, amen.

Slotzang: Psalm 134:3

DERTIENDE LEERREDE KERSTPREEK

Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen.

Zingen: Psalm 68:10.

Lezen: Johannes 1:1 t/m 18.

We hebben dan in dit morgenuur een wijle stilgestaan bij het heugelijk feit van kerstfeest. We zeiden vanmorgen: Het feest der liefde, ook het feest van trouw, waarin God Zijn getrouwheid betoond en bewezen heeft, aan een gevallen Adamgeslacht.

En waar Jozef en Maria ook niet wisten hoe ze te Bethlehem moesten komen. Maar door de wet gedrongen zijn geworden die uitging van de heidense keizer Augustus. Ze hebben Nazareth moeten verlaten en te Bethlehem moeten komen. Waarvan de profeet Micha betuigt: *En gij, Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, Die een Heerser zal zijn in Israël, en Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid.*

En waarin ze dan ook daar waren, en het tijdstip was bij God bepaald, wat niet eerder of later uit kon blijven. Daar een dichter van zong:

*Hulpeloos Kind, heilig Kind,
Dat zo trouw zondaars mint,
Ook voor mij werd Gij in doeken gelegd.
En hebt gij Uwen troon ontzegd.*

Ze gingen niet alleen Nazareth uit, om Bethlehem binnen te komen. Ze droegen Hem mee. O wat wonderlijk, een maagd die draagt de Vader der eeuwigheid. En ze bleef maagd. Wie kan dat ooit uitdrukken, wie kan dat wonder bevatten? En ze gingen niet alleen, God ging met haar.

Ik wil u troosten,;toen God m'n ziel gered heeft, toen ging Hij me openen dat Hij had al die jaren niet bij me vandaan geweest was. Hij was met me geweest. Daar ik zelf dacht dat God zo vaak verre van me was, was Hij me zo nabij geweest, Hij had me in alles ondersteund, en geschraagd. Och, Hij droeg ze al, al de dagen vanouds.

En zij leidde Hem neder in de kribbe.

O, daar ligt ook wat in, en zij leidde Hem neder in de kribbe. Onze zonden hebben Hem geleid naar het kruis. Want de kribbe was een afschaduw van Zijn gezegend kruis. Waar Christus een vloek geworden is voor gevloekten om een eeuwige gerechtigheid teweeg te brengen. O, wat een heilgeheim, dat is een verborgenheid uit de eeuwigheid ontsloten. Waar engelen begerig- waren om in te blikken. Om in te mogen blikken in de onpeilbare liefde, een zee, een oceaan van eeuwige zondaars-min. Zij leidde Hem neder in de kribbe. Dat doen onze zonden, die hebben Hem doen hangen. Als u het ooit mag leren, door de genade des Geestes, dan mag u leren: Daar had ik moeten hangen. Mijn zonden hebben U doen hangen.

Maria heeft daar gedaan waar ze niet eens ogen voor had. Want Simeon betuigde: *Want een zwaard zal door uw ziel gaan.* Maar nochtans, in de voorzienigheid, leidde zij Hem neder in de kribbe. Ze lag als het ware haar zonde op Hem. Gelijk we vanmorgen zeide: Dat de zondaar zijn zonde op Hem mag leggen. Op die enige offerande die de eeuwige gerechtigheid heeft teweeg gebracht. Omdat voor hen geen plaats was in de herberg. En dat is er niet, er is bij ons van nature geen plaats voor Hem. Daar moeten we voor geschikt worden.

En nu daalde Hij af in een beestenstal, waar dieren huisde. We kunnen zeker zeggen dat die stal leeg is geweest. Want een ledige zondaar kan alleen maar met Christus vervuld en met Christus bevredigd worden. Die mensen waren daarvoor een onderwerp, ze waren daarvoor geschikt. Ze hebben er niets aan gedaan, noch Jozef, noch Maria, noch Elizabeth, noch Zacharias. Maar ze werden geschikt als uit God. En nu is er bij ons ook geen herberg. Laten we eerlijk wezen, daar moet plaats gemaakt worden. Dan moeten onze zonden onhoudbaar worden, om Hem in te roepen. Niet meer om geholpen te worden, maar dat de eer van God ons liever is dan onze eigen zaligheid.

Doe mij weg van de aardbodem, laat mij sterven onder U. Want het is met recht waar:
*Zullen tot U komen Heer',
 Bukken voor Uw aanschijn neer.*

Niet om God de schuld te geven. We moeten hier ontledigd en ontkracht worden, alle eigen sterkte verliezen. Dan gaat het niet meer om onze zaligheid, maar dan gaat het alleen over de ere Gods. Want die moet bovenaan staan, om God lief te hebben boven alles, en de naaste als onszelf.

Ik weet uit mijn eigen leven, dat ik zei: Heere, al snijdt u me af en al kom ik in de hel terecht, dan zal ik U nog loven. Wat U dertig jaar voor me hebt willen wezen, en voor me hebt willen zijn.

Dat is het zuivere werk Gods, want Hij wil zelf herberg wezen, voor arme zondaren. Kom dan, die vermoeid en belast zijt, Ik zal u rust geven voor uw ziel. Is het dan niet recht waar wat we opzongen uit Psalm 68, waarin zich openbaart de arbeid van Zijn eeuwige liefde. Als de kerk zegt: *Geloofd zij de Heere; dag bij dag overlaadt Hij ons. Die God is onze zaligheid. Sela.* Want daar vloeit uit: Dit volk heb Ik Mij geformeerd, ze zullen Mijne lof verkondigen. Wie zou er dan kunnen zwijgen, geen sterveling. Als we horen hoe Maria Gode lofzong bij de aankomst, als we horen hoe Zacharias Gode lofzong toen Johannes geboren was, dan geeft hij daarin God de eer. Want daar is geen mensenwerk in, en geen mensenroem in. Er is alleen maar: *Geloofd zij de Heere; dag bij dag overlaadt Hij ons. Die God is onze zaligheid. Sela.* En sela is een rustpunt, om er eens bij stil te staan. Al weten we dat in de praktijk van dit leven, maar in de doorleving zullen we dat des te meer beseffen, in het dagelijkse leven, en in de dagelijkse onderhouding. Dat Hij ze dagelijks met dat manna wil verzadigen. En waar Hij hun ziel wel wil doen. Want Die God is ons een God van volkomen zaligheid; en bij den Heere, den Heere, zijn uitkomsten tegen den dood. Ja, een God van volkomen zaligheid. Want indien we alleen in dit leven waren hopen op Christus, zo waren we de ellendigste van alle mensen.

Waarop David zei: *Hij is een God van volkomen zaligheid.*

Om het daarin dan ook alleen bij Hem te zoeken, en alleen van Hem te verwachten. En alleen de genade zijner eeuwige liefde, Hem te ontmoeten en ook te genieten. Hij is machtig om dat te doen en machtig om dat te werken. En met recht waar: En bij den Heere, den Heere, zijn uitkomsten tegen de dood. Dan kunt u er zeker van zijn. Hij redt ze van het verderf. Hij verslindt de dood, tot overwinning.

Maar we wilden vanavond ook een wijle spreken over de herders, uit Lukas 2, en dan lezen we in zijn verband het 14e vers:

Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen.

Zingen: Lofzang van Zacharia vers 1 en 2.

We willen een wijle stilstaan bij:

1. De herders.
2. De boodschap die de herders gebracht werd.
3. De engelenzang
4. De terugkeer waarin zij in hun arbeid zijn.

Bij God is de voorzienigheid, het was niet bij toeval, gelijk er staat geschreven: *En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde.*

Die mensen oefenden hun arbeid uit. Gelijk onze Heidelbergse Catechismus zegt: Dat een iegelijk zijn arbeid zo getrouw uit moet voeren als de engelen in de hemel. Ze waren daar in de bezigheid van hun beroep, die God op een elk mens gelegd heeft. We waren niet geschapen om te sterven maar om eeuwig te leven, maar door de zonde hebben we op ons geladen: In het zweet uws aanschijn zult gij uw brood eten.

En die mensen zijn toch gekenden geweest. Die een uitzien en een hope naar die enige Verlosser, naar die enige Heiland hadden. Die door alle eeuwen heen door de profeten was aangekondigd. En ze hielden de nachtwacht bij hun kudde.

Daar ligt heel wat in. Ik ben een slechte herder voor jullie. U moet maar een herder zoeken, die het u niet alleen zeggen kan maar u ook geven kan. Want ik kom alles aan u tekort, ik zou wel volmaakt voor u willen bidden, en roepen tot God maar er is een tekort, een tekort bij mij. Maar gelukkig dekt Hij mijn zwakheden en gebreken, door Zijn lijden en door Zijn sterven.

Maar er staat geschreven van de herders: *Heb acht op de kudde die u toebetrouwd is.* Dus een herder behoort zijn schapen na te speuren en na te gaan, om hen te weiden tot hun eeuwig behoud en tot hun eeuwige zaligheid in Christus. Elke herder behoort bij de schapen te blijven, iedere herder zal er wel tekort aan komen waar God hem over gesteld heeft. Die herders waren eenvoudige herders, het waren geringe herders. Maar ze hadden zelf een Herder nodig, die betuigt: *Ik ben de goede Herder, en de goede Herder stelt Zijn leven voor Zijn schapen.* Want ze waren in het veld, open en bloot. Maar hoe waren die herders?

Ze waren open en bloot voor God. Ze hadden alle kleursel van de wereld afgelegd. Ze waren open en bloot voor het aangezicht Gods. Dat is het werk van Zijn lieve en dierbare Geest. Maria was anders, Jozef was anders, de herders waren anders, Simeon was anders, en Anna de profetes en de wijzen uit het Oosten waren ook anders. Maar ze hadden één belang, dat God door Zijn lieve en dierbare Geest in een zondaar werkte. Want die mensen waren er vatbaar voor, die dat geschenk hebben ontvangen en genoten, en daarvan getuigd hebben. Ze waren open en bloot voor God. Want dat is het werk des Geestes. Wat God wil openhalen, willen wij bedekken, want dan zeggen we: O nee, niet verder open komen, hoor.

Och ja, wij willen als het kan net als Adam en Eva de zonde bedekken, maar die Geest overtuigt van zonde, gerechtigheid en van oordeel. Net zolang totdat we bekennen dat we maar een verlorene zijn. En we zijn geworpen op de vlakte des velds waar geen oog medelijden met ons had. Waren die herders geen aanhangers?

Ja zeker, ze waren met recht aanhangers van de God van Israël. Elke zondaar is een aanhanger van God, die ontdekt wordt aan zijn staat. Niet om deze mensen op een rustbank te zetten, want dat gebeurt in deze tijd maar al te veel. Wedergeboren met een verandering. Dan kunt u gaan zitten, dan hoeft u niet meer gezaligd te worden.

Wedergeboren, ik ben van dood levend geworden. Maar wat heeft God van u gekregen? Vertel me eens, hoe bent u aan Christus gekomen? En vertel me eens het werk van die lieve en dierbare Geest?

O, die Godonterende leer, die in onze dagen zo weelderig doorschiet. God hoeft niet meer aan Zijn eer te komen, Christus niet aan Zijn kroon, en die dierbare Geest wordt bedroefd, want die kan Zijn werk niet doen, vernieuwen of wederbaren. Dat noem ik een Godonterende leer die in onze dagen verkondigd wordt. Hoe weinig overtuiging, en hoe weinig doorbraak van dat Goddelijk werk, dat zich openbaard aan verlorene, diep in schuld en berouw. Want ik lees toch van de Bijbelheiligen in Psalm 32:

*Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven;
Die van de straf voor eeuwig is ontheven
Wiens wanbedrijf, waardoor hij was bevlekt,
Voor het heilig oog des Heeren is bedekt.*

Nee, dit waren mensen die hingen aan God, met heel hun hebben en houden. Ze waren open en bloot voor Hem. Stelt u maar voor Hem open. Ze hebben een wond, dat is het werk des Geestes om te leren dat er bij een mens niemendal is, alleen zonde. Voor het heilig oog des Heeren was bedekt. Laat God in u werken, om weg te vegen heel uw werkheiligheid. Als ik nog eens echt kon bidden, als ik nog eens echt kon roepen. Alleen op het genadewerk, want als God een mens ontbloot van alles dan blijft er alleen maar genade over. Bij de tollenaar, bij de moordenaar aan het kruis, bleef alleen maar over genade.

Ik wil met het minste leven en sterven, hoor! Gods volk heeft voor mij ook huis en hart opengezet. Ik zet ook mijn huis en mijn hart voor elke heilbegerige zondaar open, die hangt aan die God van hemel en aarde. Die het te doen is, hoe kom ik tot God bekeerd en hoe wordt ik rechtvaardig voor God. Laat u dan maar openhalen. Om een naakte en ontblote zondaar te wezen hier op aarde. Want Christus kwam ook naakt en ontbloot op deze wereld. En naakt en bloot is Hij er uitgegaan, om ons te bedekken met Zijn gerechtigheid. Geboren uit een vrouw, maar zonder zonde, en naakt en bloot heeft Hij gehangen aan het vloekhout der schande. Opdat Hij naakte en ontblote zondaars zou kunnen dekken met Zijn gerechtigheid. En dat de kerk mag roemen: *De Heere onze gerechtigheid.*

En die herders krijgen een boodschap. Want er staat geschreven: En ziet, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen, en zij vreesden met grote vreze. Ja, hoe kan het ook anders als u een naakte en ontblote zondaar bent. Dan heeft u vreze in u. Want dat zijn de vruchten der zonde, dan schrikt een mens op. O wie hen ik, en wat ben ik? Rampzalig, vloekwaardig. Want hoe zal ik ooit met God verzoend, en ooit met God bevredigd worden?

Want het doel is om met God verzoend te worden door onze Heere Jezus Christus. Wat ons verstand te boven gaat. Want we zijn uit God gevallen en wil het goed wezen zullen we ook bij God teruggebracht worden. En dat gaat niet door een waarheid of een tekst, maar dat wordt door Christus gedaan. God geeft ons Christus en Christus brengt ons bij God. Want niemand komt tot den Vader dan door Mij.

Dus de herders vreesden met grote vreze. Welk kind van God heeft geen vreze bij zich, als naakte en ontblote zondaar? Wie ben ik? En wat vertegenwoordig ik voor U? O, het is te begrijpen dat die herders met een grote vreze gevreesd hebben. Ze hebben misschien weleens gedacht: Nu zal God komen en Hij zal ons wegstormen van de aardbodem, en Hij zal ons wegdoen. Gelijk een Hiskia zei: *Mijn levenstijd is weggetogen en van mij weggevoerd gelijk eens herders hut; ik heb mijn leven afgesneden gelijk een wever zijn web; Hij zal mij afsnijden als van den drom; van den*

dag tot den nacht zult Gij mij ten einde gebracht hebben.

Hoort nu eens de liefelijke boodschap. Want hij is zo persoonlijk, die liefelijke boodschap. En de engel zeide tot hen: *Vreest niet, want, ziet, ik verkondig u grote blijdschap, die al de volken wezen zal.* Ja, met recht waar dat is een grote blijdschap. Heeft u het nog nooit ondervonden? Dat u zalig kunt worden uit genade! Heeft u het nooit ontmoet of ondervonden?

Ik weet nog goed van een man uit Alblasterdam, ik heb het al dikwijls verteld. Daar werd ik verzocht om te komen, en bij die man was Christus aan zijn ziel ontdekt. Nu ik heb nog nooit iemand zo blij gezien. Ik wilde aanhoudend zeggen: Man het is groot hoor, maar zien is nog geen hebben. Maar ik kreeg er geen gelegenheid voor. Zingen zei hij, zingen, vooruit, God loven, God prijzen. Ik heb twee uur met die man Psalmen gezongen. Man, zei ik, denk erom, ik moet vanavond nog spreken, ik hou dadelijk geen stem over.

Ja, we moeten God loven, God de eer en de lof geven. Alle kinderen gaf hij een reep chocolade en alle mannen een sigaar of sigaret. Want de man was zo blij, o zo'n grote blijdschap, hij kon nog zalig worden, al had hij Hem nog niet.

Weet u ook iets van die blijdschap? Heeft u er ooit iets van geproefd en gesmaakt, mijne toehoorders? Toe, ik zal eens rondkijken. Wat bent u dan toch ongelukkig als u er niemendal van weet of kent. Dan bent u ongelukkig als u dat niet weet. Wat bent u dan ongelukkig. Dat God de kerstgeschiedenis van negentien honderd twee en zeventig wil zegenen. Het kan de laatste keer wel wezen, mijn beste dagen zijn geteld. Maar och, bent u dan niet ongelukkig als u er niemendal van weet? Heeft u nog nooit die blijdschap in uw ziel ontmoet, dat u zalig kon worden? O wat bent u dan ongelukkig, wat bent u dan diep rampzalig. En dan moet de dood eens onverwacht komen, en dan moet de dood u eens overvallen. Om dan te verschijnen voor het aangezicht Gods. O, wat ik u bidden mag: Besteed toch uw gezonde dagen om Hem te zoeken, want nog is er plaats. Hij staat nog te roepen: *Wendt u naar Mij toe, o alle gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand meer.*

Grote blijdschap, die al de volken wezen zal. Niet alleen de Joden maar de heidenen en ook de Grieken en alles wat er in besloten lag.

*De Filistijn, de Tyriër, de Moren,
Zijn binnen u, o Godsstad, voortgebracht;
Van Sion zal het blijde nageslacht
Haast zeggen: "Deez' en die is daar geboren.*

Hoort eens wat een liefelijke boodschap. En dan zegt de engel tot hen: *Namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids.*

Dat is persoonlijk hoor, het is een persoonlijk werk. U kunt het met een ander niet doen. Niemand zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen. Het is een persoonlijk werk. *Namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids.*

O, persoonlijk, dat u heden geboren is. Hij brengt de boodschap persoonlijk. Die brengt God persoonlijk aan zondaarsharten: U geboren de Zaligmaker. Hij zegt het voorop: Zaligmaker voor zondaren, welke is Christus de Heere. Hoort u het! Hij gaat hier verder. Christus betekent Gezalfde, Christus gaat zich hier openbaren als Borg en Middelaar, en als Profeet en Hogepriester.

O, de engel verkondigt hier een volkomen zaligheid. Namelijk Christus, dat Hij hen wil regeren, dat Hij hen wil leren als Profeet, en dat Hij als Priester met een offerande

genoeg zal doen.

U is heden geboren. Dat is toch wat! Heden geboren, de Zaligmaker! Heden, of Hij wil zeggen: Verblijdt u met grote blijdschap, verheugt u in dat heuglijk feit. *U* heden geboren. God is mens geworden, waarachtig God, en waarachtig Mens. Twee naturen in één, want Zijn Naam is Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst. Is Hij u bekend als die Gezalfde? Er zitten er hier ook onder die Hem in zijn ambten erkennen. Die biddende zijn: *Wees Koning over mijn hart. Leer mij om gezaligd te worden zo U het wilt.*

Dat Christus met een offerande genoeg kan doen. Dat Christus voor u uitblinkt: Zoet, zoet, zoet Jezus bloed! Dat alleen zijn bloed wast en reinigt van alle zonden. Daar ligt alles in begrepen en alles in vervat. Maar ik heb geen armen des geloofs om Hem door het geloof te omhelzen, een missende en een dervende in uw rampzaligheid, en in uw vloekwaardigheid. O, wat een liefelijke boodschap, wat een gewillige boodschap, een Godzalige boodschap, een eeuwigdurende boodschap. O, ze lagen begrepen in Zijn eeuwig voornemen, in Christus Jezus, te prijzen tot in alle eeuwigheid. Ze zullen wel verwonderd en verbaasd geweest zijn. Zal dat voor mij wezen, kan dat voor mij zijn? O, dan kan heel de wereld wel zalig worden als God dat aan mij besteedt, en aan mij ten koste legt. Dat is nu het werk van God, het werk Zijner eeuwige liefde.

Ik zei ook tegen m'n voorganger: Als God mij zaligt, dan kan Hij heel de wereld wel zaligen.

Ja, was het antwoord: Dat kan Hij wel maar dat doet Hij aan zulke mensen zoals u. Ik kan wel onder een wereldling gaan liggen. Al had ik tien en half jaar kennis aan dat werk en al had ik er veel van ontmoet, maar ik had geen God en Jezus. Ik ben zonder God, en zonder hoop in deze wereld.

Hij zei: Dat doet hij nu aan zulke mensen.

Ds. Boogaard zei: Die wil Hij zaligen en behouden uit louter genade.

Dan staat er geschreven: *En dit zal u het teken zijn: Gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe.*

Hij wil zeggen, u hoeft er niet tegen op te zien, om er naar toe te gaan. Want u kunt het vinden in de voederbak. Daar kunt u uw eeuwige honger en kommer, namelijk uw zonden, aan weg eten en aan weg drinken. Hij beantwoordt in zijn geringheid.

Stille nacht, heilige nacht.

Davids Zoon lang verwacht.

Die miljoenen eens zaligen zal.

Werd geboren in Bethlehems stal.

Leer mij U danken daarvoor.

Leer mij U danken daarvoor.

De engel gaf hen een teken: *Gij zult het Kindeken vinden, in doeken gewonden, en liggende in de kribbe.*

De engel wilde zeggen: Ons vlees en bloed heeft Christus aangenomen. Uit de maagd Maria, om u zalig te maken. Om tot Koning, Profeet en Hogepriester te wezen, en dat voor eeuwiglijk.

En van stonde aan was er met den engel een menigte des hemelse heirlegers, prijzende God en zeggende: Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen.

God krijgt er de eer van. Duizend, tienduizend maal engelen waren Hem dienende en stonden daar. Christus zegt zelf dat Hij twaalf legioenen engelen kon bidden om Hem

bij te staan. In de brief van de apostel Judas lezen we: *Ziet, de Heere is gekomen met Zijn vele duizenden heiligen.* Met tienmaal tienduizenden engelen zal Hij eenmaal wederkomen. Want de engel die Hem ingeluid heeft als Zaligmaker heeft Hem ook uitgeluid op de Hemelvaartsdag.

Want de engel zegt ook tegen zijn discipelen: En deze Jezus, Die van u henen is gegaan, zal also weder komen, op de wolken des hemels. De engel heeft ingeluid en de engel heeft Hem uitgeluid. Als Christus Zijn troon gaat bestijgen, want God heeft Hem gegeven boven alles een troon der heerlijkheid. Zit op de troon Mijner heerlijkheid, aan Mijn rechterhand.

Ere zij God in hoogste hemelen, en vrede op aarde.

Ja, Christus was nedergedaald en Hij wil bij mensen komen wonen, en in de mensen een welbehagen.

Hier ligt het werk van een Drieëinig God. God die het uitdacht, Christus die de schuld wilde dragen, en die dierbare Geest die daar de Werkmeester van is. Om dat aan zijn kerk toe te passen. *O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe onnaspeurlijk zijn Uw wegen, en hoe onderzoekelijk Uw oordelen.*

Ik kan het nooit begrijpen dat onze oudvaders wel de lofzang van Zacharias maar niet *het ere zij God* er bij gedaan hebben. Want er zijn velen van Gods volk die de kracht er van hebben mogen smaken.

Toen mijn ziel gered is, was er blijdschap in de hemel, over een zondaar die zich tot God bekeert. Toen heb ik ook liggen luisteren naar het engelenlied: *Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen.*

Verdraagt me maar, ik ben een oude man. Op een keer had ik zoveel van het hemel-leven en ik moest in Scheveningen spreken.

Ik zei tegen die man: Ik kan niet preken, want ik zit vol van de lof van God.

Hij zei, dat geeft niet, dan spreekt u maar zoals u bent. Ik heb heel die avond over dat hemelleven mogen spreken. En toen heb ik gehoord uit die verborgenheid, hoe de engelen zongen: *Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde in de mensen een welbehagen.* Van de verborgenheid die God me daar opende, hoe die vier en twintig ouderlingen, en heel de kerke Gods daar bogen voor het aanschijn Gods. En hoe alles daar was in eer en in heerlijkheid. Want de apostel Paulus zegt: Het is nog niet geopenbaard. Daar kan ik nooit een verklaring van geven maar wel dat de engelen Gods daar gezongen hebben over de verborgenheden van dat Koninkrijk. Dus wat is dat wel niet geweest, blijdschap in den hemel over een zondaar die zich tot God bekeert.

Maar het kan zo weinig ondervonden worden, want de mensen zijn tegenwoordig met een verandering bekeerd. Dat hoeft niet meer, Christus heeft voldaan, nu bent u klaar. Allemaal godsdienst van deze tijd. Men zit tegenwoordig met de kerstboom in huis en dan praten over het werk Gods. En wat God begonnen heeft dat zal Hij voleinden, dat komt er allemaal. Maar ondertussen blijft men verstoken van het Goddelijk werk. Wat God heeft uitgedacht in de stilte der nooit begonnen eeuwigheid. Om mensen uit genade te zaligen, en om uit genade te onderhouden. Dus wij kunnen dat ontmoeten.

Gelijk ook hier geschreven staat: *En het geschiedde, als de engelen van hen weggevaren waren naar hen hemel, dat de herders tot elkander zeiden: Laat ons dan hengaan naar Bethlehem, en laat ons zien het woord, dat er geschied is, hetwelk ons de Heere heeft verkondigd.*

We zouden zeggen: Lieten ze die schapen zomaar achter? Nee, die gaven ze over in de hand van God. Er zou er geen één weglopen of verdwalen. Het had zoveel nagelaten,

ze konden er niet meer buiten. Dus ze zeiden niet: Jonge, jonge, dat zullen we thuis vertellen. Een eeuwig wonder wat wij ontmoet hebben. O nee, o nee, dat had zoveel waarde, ze konden er niet meer buiten. Want er staat geschreven: *En ze kwamen met haast*. Ze wilden zien wat er geschied was om een getuige te zijn. Van die geboren Koning der Joden. En daarom hebt u dikwijls te weinig van de wet, of te weinig van Christus liefde ingezogen. Want dan zal het niemendal helpen, dan zou u gedrongen en gedwongen worden om naar Bethlehem te komen. Dan kon u het bij uzelf niet meer houden, maar dan was het een vanzelfheid om te haasten. Om het eigen te verlaten, en tot Bethlehem te komen. Nee, voor die schapen in het veld stond God in.

Mijn ziel is gered op een zaterdagmorgen, en ik ben op m'n gereedschapkist gaan zitten. Hoe lang ik daar gezeten heb weet ik niet. Er is nooit iemand wezen vragen: Wat deed je daar of kom dar eens vandaan. Ik weet niet eens hoelang of dat het geduurd heeft. Maar God ging afrekening met me houden, daar werden de boeken geopend, en ik had het wel met m'n hartebloed willen ondertekenen. Rechtvaardig voor eeuwig verloren. En ik hoorde de duivelen jubelen over hun prooi.

Denk erom, ik ben uit de hel gebuit. Christus armen lagen dieper. Als ik ooit Zijn heilleer moet uitdragen, Christus toonde mij Zijn doorboorde handen, en de doornagelde voeten, dat Hij voor al mijn zonden volkomen betaald had. Geen rechter meer, maar een verzoend God, ik kreeg een bevredigd God door Christus Jezus.

Ach, heeft u nog te weinig haast, er zit nog geen drang en geen noodzaak achter. Vraag dan of dat God dat wil werken. Het was zo'n gat, het was zo'n wond, die kon nergens meer mee vervuld worden. Ook niet met die boodschap. *Ik weet dat gij zoekt Jezus*.

Maar ook de wijzen uit het Oosten, ze gingen ook niet zeggen: Een eeuwig wonder, o we hebben Zijn ster gezien. Nee, ze hebben alles verlaten, ze kwamen vragen: *Waar is de geboren Koning der Joden, wij hebben Zijn ster gezien*. Dat was het werk des Geestes, wat in hen was en zich openbaarde. De herders zeiden: Laat ons dan heengaan naar Bethlehem, naar het Broodhuis, en laat ons zien het woord, dat er geschied is, hetwelk ons de Heere heeft verkondigd.

De boodschap bracht ze tot de vervulling, ze konden het er niet meer mee doen, ze konden het er niet meer mee stellen. Het was te kort en te smal. U zou zeggen: O, ik zou bezwijken.

Bezwijk dan maar, want: Zo is God de Rotssteen mijns harten, en mijn Deel in eeuwigheid. Die mensen konden zingen, wat wij ook doen.

Zingen: Psalm 118:1 en 14.

O, met recht waar, zoekende herders hebben Christus gevonden. Want het blijft: *Bidt en gij zult ontvangen, zoekt en gij zult vinden, klopt en u wordt opengedaan*. Ze hebben niet gevraagd, waar moeten we wezen. O nee, ze zijn in de gehoorzaamheid van Zijn eeuwige liefde gegaan. Om tot het broodhuis te komen. Om hun honger, kommer, en dorst aan Hem weg te eten en te drinken. *Want Mijn vlees is waarlijk spijs en Mijn bloed is waarlijk drank*.

Want dat blijft voor de kerk, dat leven is een biddend leven. Het leven van Christus was des daags lerende, en des 's nachts biddende op de berg. Wat is Zijn leven? Hij zoekt het verlorene, en de herders zoeken hem.

Ach, we trachten een elk mee te nemen: Kom ga met ons en doe als wij. En hun leven blijft een kloppend leven, om voortdurend in te gaan in Zijn heiligdom, en in Zijn woning, om aldaar te verkeren.

En daarom is het met recht waar: *En zij kwamen met haast, en vonden Maria en Jozef, en het Kindeke liggende in de kribbe.*

Hiskia zei: Hetgeen hij gesproken heeft alzo heeft Hij het gedaan. O ja, hier liggen voor die herders alle beloften in Christus vervuld; ik weet zijn Woord is ja en amen, zijn beloften feilen niet, nimmer zal Hij ons beschamen. Zalig hij, die tot Hem vliedt. Alle beloften zijn in Christus Jezus ja en amen.

En dan staat er: *En als zij Het gezien hadden maakten zij alom bekend het woord dat hun van dit Kindeke gezegd was.*

Want wie kan er dan zwijgen? Eer zouden de stenen spreken. Ik hoorde van een vriend uit Gouda dat zijn ziel was gered. Hij ging naar de school van zijn kind, en vroeg aan de onderwijzer of hij binnen mocht komen. Hij moest zijn geest eens luchten. Hij ging aan de kinderen vertellen wat God aan zijn ziel gedaan had. Het is te begrijpen hoor!

Ze zeiden op Sliedrecht ook: Henk Vlot is geestesziek geworden. Nee, dat was ik niet, ik was nog nooit zo bij mijn verstand geweest. Maar ik wilde naar Schiedam. Ds. Boogaard ging daar in de week Avondmaal houden, omdat hij 's zondags nooit wegging. En ik mocht niet. Ik bad, *Heere, kunt U nu niet maken dat ik naar Schiedam mag.* En God deed het. En God baande pad. Hij beloofde me dat alle dingen moeten medewerken ten goede. Daar stond alles stil, en de baas kwam na een halfuur zeggen dat ik naar huis mocht. De elektrische kabel was kapot van Dordrecht naar Gorkum. Ik zei: Nee baas, hij moest voor mij stilstaan, dat heeft God gedaan. En toen liep ik langs de Sliedrechtse dijk te zingen:

*Die gunst heeft God Zijn volk bewezen,
Opdat het altoos Hem zou vrezen,
Zijn wet betrachten en voortaan.
Volstandig op Zijn wegen gaan,
Men roemt dan d' Oppermajesteit,
Om zoveel gunst, in eeuwigheid.*

O, eer zouden de stenen gaan spreken dan dat deze zouden zwijgen. Want dan ze vol. O, de nagels aan hun handen en aan hun voeten zijn lofakkoorden. Er is op die tijd nog geen zondige gedachte. Er is alleen maar om God te loven en te prijzen tot in alle eeuwigheid. Daar spreekt het werk van God zich uit: *Lof en eer, aan die God en aan die Heer!* Dus u kunt begrijpen, de herders zijn predikers geweest. Daar hoeft u geen voorganger voor te wezen.

Draagt Hem maar uit, u hebt een huisgezin, u hebt familie en vrienden, draag Hem maar uit zo ver het in u is, wat Christus voor u wil zijn. Om Zijn Naam daaruit te verheerlijken en ook te verhogen.

Ze maakten het alom bekend, ze konden niet zwijgen. Het was hun onmogelijk. De martelaren hebben de brandstapel beklommen, Hendrik Voet en Jan de Bakker, ze zeiden: We zijn hier als op een bed van rozen, terwijl de vlammen naar hen lekten. Ze zongen het te Deum tot eer van God.

*Wij loven U, o God! wij prijzen Uwen Naam!
U, eeuwig Vader! U verheft al 't schepsel zaam.
Zingt serafs, eng'len zingt! heft machten aan en tronen!
Onafgebroken rijz' uw lied op hooge tonen!
Gij, driemaal heilig zijt G', o God der legerscharen!
Dat aard en hemel steeds Uw grootheid openbaren.*

Want al zult gij gaan door het water, het, zal u niet verdrinken, en het vuur zal u niet verbranden. Al werd het stoffelijk omhulsel verbrand, maar hun ziel ging op naar boven naar die eeuwige bruiloft, in aanschouwen om verzadigd te worden met zijn Goddelijk beeld, eeuwiglijk en altoos.

En allen, die het hoorden, verwonderden zich over hetgeen gezegd werd van de herders.

Dat is te begrijpen, het onedele en het verachte der wereld heeft God uitverkoren. Want de meeste werken Gods berusten bij arme geringe mensen. Kijk maar gerust na, God werkt niet bij rijke en verheven mensen. Ze mogen een handvol godsdienst hebben, maar God werkt bij arme geringe mensen die zichzelf weg moeten werpen, en die zichzelf leren kennen dat ze niet waard zijn om op de aardbodem te zijn. Die bij zichzelf alles te kort komen in de beantwoording aan God, die dikwijls bij zichzelf de duisternis tasten. De herders hielden de nachtwacht, ze wisten het niet. De kerk zong:

*Verlicht ons hart dat duister is;
Wil ons, naar Uw getuigenis,
Doen vlieden alle kwade paan,
En ijd'rig in Uw wegen gaan.*

Er staat nog als een belofte: *Duisternis bedekt de aarde en donkerheid de volken, doch over u zal de heerlijkheid des Heeren opgaan.* Zij waren duister in zichzelf; toen de engel kwam, werden ze van dat licht gewaar. Zij zullen in dat licht wandelen.

Zij wandelen in het licht van het Goddelijk aanschijn voort. Dus het is best te geloven, dat mensen zeggen: Waar hebben ze het nu over, wat zijn dat voor mensen? Ja, ze hebben wat scheep. Wat zijn dat voor mensen? De wereld en de godsdienst begrijpen er ook niemendal van.

Ik heb eens een doctor in de godgeleerdheid bij me gehad, en wat die man toen allemaal aan me gevraagd heeft. Hij was met glans geëxamineerd in Parijs. Ik zei: Man, ik ben maar een boerenjongen, zult u daar rekening mee houden. Toen heb ik verbaasd gestaan; wat een mens in zijn hoofd kan hebben. En dan een vreemdeling te zijn van God en Zijn werken. Ik hoop dat de eerste beginselen bij hem zijn, ik hoop het maar, weten doe ik het niet. Wat kan een mens toch worden in de godsdienst, doctor in de godgeleerdheid, ze kunnen beter arme zondaar worden. Om uit genade gezaligd te worden, en uit genade geheiligd te worden, tot eer en verheerlijking van Zijn Naam.

En nu staat er geschreven: *Doch Maria bewaarde deze woorden alle tesamen, overleggende die in haar hart. En de herders keerden wederom, verheerlijkende en prijzende God over alles, wat zij gehoord*

en gezien hadden, gelijk tot hen gesproken was. Ze hadden beaamd wat de engel geboodschapt had. Het was vervuld aan hun ziel. Ze zeiden niet: Nu gaan we rentenieren hoor, nu hoeven we niet meer te werken. Zoals er wel zijn, dan reizen ze gezelschapjes af, om zonder werken aan de kost te komen. Kunt u begrijpen, dat is van een mens, dat is niet van God. Nee, ze keerden wederom en hebben hun arbeid weer op moeten pakken, en op mogen nemen waar God ze in gesteld en waar God ze in gezet had. Nochtans hebben ze God verheerlijkt.

*Maar 't is mij goed, mijn zaligst lot
Nabij te wezen bij mijn God;*

Toe mijne toehoorders, wat weet u ervan? Zijn de herders nog familie van u? Hebt u

ook nog uitgangen? Moet u ook onder de duisternissen vragen, en onder de droefheid van uw hart en dat u alle licht ontbreekt?

Hij is het licht der wereld, zoekt Hem dan nog van deze dag vandaan. Maar weet u ervan en hebt u Hem niet, och dan ligt het ook op uw pad om te bidden, om die vrede te verkrijgen en om daar gebracht te worden. Om u te verheugen in Hem met onuitsprekelijke verzuchtingen. Opdat u ook Hem mag vinden als uw Goël en zielevriend en armen des geloofs mag krijgen. Om Hem te omhelzen als Borg en Zaligmaker. Bevredigd met God en dat tot in alle eeuwigheid. En hoe behoort ons leven te wezen? Want daar kunnen we ook niet uit leven, uit wat er gebeurd is, maar dat we leren leven uit Hem. Uw leven is met Christus verborgen bij God. Want de rechtvaardige zal uit zijn geloof leven.

Om als een arme voordurend de vruchten te trekken uit die Erflater, opdat we zouden zakken en zinken, om op te halen uit die fonteynen des heils, om dagelijks met Hem te leren wandelen, en dagelijks met Hem verenigd te wezen. En om het alleen van Hem te begeren en van Hem te verwachten.

Dat God het Woord gebruike en heilige mag als slijk aan Zijne heilige vingeren, om Zijns verbonds wille. Amen .

Slotzang: Psalm 150:1.

VEERTIENDE LEERREDE

Zingen: Psalm 34:7.

Lezen: Psalm 34.

Er wordt dikwijls zo vlug gezegd, dat een mens niemendal kan, en ook niets aan een ander kan doen, en dat zeggen we met ons verstand. Maar als we nauwkeurig acht slaan en opmerken, dat dit Gods woord is, en geschreven is door mannen, welken gedreven zijn door de Heilige Geest. Dan vinden we hier de kennis, die gewerkt is door de derde Persoon. Dan kunnen we hier vinden onze diepe val in Adam, waar we dat schone beeld van God verloren hebben, en midden in de dood van onszelf liggen. En dat leren we niet zo gauw, al is God machtig, Hij leerde het de apostel Paulus in drie dagen. De moordenaar aan het kruis in enkele uren en we lezen van de pinksterdag, welke mirakelen daar geschied zijn, dat er drieduizend verslagen waren in het hart.

Maar nochtans is het de waarheid: *Niemand van hen zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen.* Want wat zal een gevallen mens uit kunnen richten, hij is in zonden ontvangen en in ongerechtigheden geboren, en we derven de heerlijkheid Gods. Want die er aan ontdekt worden beginnen in een verbroken werkverbond, om een ander mens te worden, het ene doen en het andere laten. Al horen we nu zoveel zeggen, maar daar zit het niet in, het zit niet in de kleding, nee, het zit nergens meer in. Maar die werkelijk van God aangeslagen worden, die gooien de troep van de wereld weg, die zullen de eenvoud gaan betrachten, want dat vloeit uit een verbroken werkverbond. Ze zouden Gode willen bewegen en behagen, maar Hij wil hen er achter brengen dat God niet te bewegen, noch te behagen is. Want Hij Zelf is bewogen, het heeft Hem Zelf behaagd om een offer voor de zonde uit te denken, met behoud van Zijn eer en het verdedigen van Zijn recht. En dan zal een zondaar er achter komen, dat hij zichzelf niet verlossen kan, noch minder zijn arme medemens. Want die broeder, die hier genoemd wordt, moeten we eerst bij ons zelf zoeken, want er is maar een ik! Daar heeft Lodesteijn van gezongen:

Dat ik en mijn, is oorzaak van de zielepijn.

Dat ik en mijn wil leven en dat ik en mijn moet sneven.

Ik heb een vriend gehad, die wel eens vertelde uit zijn jeugd. Hij was zo vroom, ging zo graag naar de kerk en welke jongen deed dat nou zo graag? Dus daarom zou hij bij de Heere wel in een goed blaadje staan. Maar nee, daarvan zegt de Kerk: En al onze gerechtigheden zijn als een maanstondig en een wegwerpelijke kleed. En daar openbaart zich in, dat hij zichzelf en een ander niet kan verlossen. Het is een onmogelijke zaak. Gelukkig dat er staat: *Wat bij de mens onmogelijk is, dat is mogelijk bij God.*

Dus hier spreekt het werk van de Heilige Geest, want het is een Godswerk. Hanna heeft er ook van geleerd, ze heeft er van gezongen: Hij maakt dood en Hij maakt levend, Hij doet ter helle nederdalen en weder op komen. Hij vernedert en Hij verhoogt. Abraham zeide tot Izak: God Zelf heeft Zich een Lam ten brandoffer bereid, en dat is Christus Jezus.

We vinden in de profeet Jesaja: *Want er zal een Verlosser komen, voor degenen die zich bekeren van de overtredingen in Israël.*

We moeten van onze zonden verlost worden en van het geweld der hel bevrijd worden, want onze treden houden de hel vast. We vinden hier een kennis, gewrocht door Gods Geest, dat een mens tot alles onbekwaam en ongeschikt is. Dat is een les

hoor, en dan zal God een zondaar zelf verwijzen naar Christus, Die de broederen in alles gelijkvormig is geworden, uitgenomen de zonden, en dat alles zal strekken tot de eer en de verheerlijking van Zijn Naam. Dan zal een zondaar verbaasd staan, wat God heeft uitgedacht en dat Hij redenen genomen heeft uit Zichzelf. Dat is een werk, waar engelen begerig waren om het in te zien. En dan gaan we van armoede wel uit naar de prediking van het Evangelie, waar gepredikt wordt en waar God een elk toeroept: *Zo ik lust heb in de dood des goddelozen, maar daarin heb Ik lust, dat de zondaar leve en zich tot Mij bekere.*

Het is een les, maar leer het, wat ik u bidden mag, want als u het hier niet leert, dan leert u het nooit meer. Neem de bedelstaf op, ga toch vragen: Heere, mag ik leren, dat ik tot alles onbekwaam en ongeschikt ben, en dat er uit mij in der eeuwigheid geen vrucht meer zal voortkomen. Dan kan het genadewerk gaan uitblinken, we worden om niet gerechtvaardigd, dan kan het genadewerk gaan uitblinken in Christus, we worden om niet geheiligd, want het is maar een uitgraven en verdiepen. De apostel Paulus had het ook geleerd, want hij schrijft: *Ik weet, dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont.* Wat ligt hier veel in vervat, om dat genadewerk voor een zondaar uit te denken en te openbaren.

Ik ontmoette deze week een vrouw, die op haar ziekbed lag en toch moest bekennen, dat ze geloofde dat Hij voor haar zonden alles had verdiend en betaald. Nu, dat geloofde ik ook, al was het in een onverzoende staat, maar dat Hij alles voor mij had betaald op Calvaria's heuvel, want dat brachten de werkingen en de ontmoetingen van Zijn Persoon in mijn ziel teweeg, want Hij was de Zaligmaker der wereld en er was onder de hemel geen andere Naam gegeven, door Welke wij moeten en kunnen zalig worden. Want wie aan zijn ellende ontdekt wordt heeft een Middelaar nodig, de Middelaar des nieuwen verbonds. Er is maar één Middelaar Gods en der mensen, namelijk de mens Jezus Christus.

Ach, vraag toch of God uw oren openzet voor de ruimte, welke er is in het Evangelie, om uit dit Woord Christus te mogen horen. Want in dat Woord staat ook: *Mijn schapen horen Mijne stem en Ik ken dezelve en zij volgen Mij, maar een vreemde zullen zij geenszins volgen.* Dan is men aangewezen op het genadewerk van Zijn eeuwige liefde, dus leert dan maar, dat ge in Adam verdoemelijk bent voor God en van alles ontbloot bent. We leven in een vreemde tijd, men durft openlijk te prediken dat men niet meer gerechtvaardigd behoeft te worden, en men behoeft niet meer geboren te worden in die enige Middelaar, het kan wel met iets minder. Is dit geen droevige tijd?

Dat men durft te leren, dat we niet gerechtvaardigd moeten worden en dat we geen Middelaar meer nodig hebben. Men moet geloven dat Christus alles heeft voldaan en dan is God onze Vader. Dan zijn we allemaal christenen, maar zonder enige zelfkennis, zonder zondekennis, zonder behoefte aan een Borg en Middelaar. Waar anderen onder schreien en kermen, zoals Hiskia. *Ik kirde als een duif en ik piepte als een zwaluw, Heere, wees Gij mijn Borg.*

Waar de uitgestelde hoop het hart van een zondaar kan krenken, als ze dat niet zullen verkrijgen, zullen zij eeuwig ongelukkig zijn. Zouden zij ooit met Hem verenigd worden, zouden zij ooit vrede met God verkrijgen? En die dat alles zo makkelijk geloven, hebben aan deze strijd geen kennis, maar zo zal het niet gaan hoor! Indien dan de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen?

Maar hiermee wordt God van Zijn eer beroofd en Christus kroon wordt ontruikt en de dierbare Geest wordt bedroefd. En arme zondaren hebben daar hun ogen op geslagen, die weten, dat er maar één Middelaar Gods is, en er is onder de hemel geen andere

naam gegeven, waardoor wij moeten en kunnen zalig worden. De discipelen vroegen aan Jezus: Wie kan er dan zalig worden. Die mensen moesten zalig worden, want ze waren rampzalig, ze waren doemwaardig, ze misten niet iets, maar ze misten alles. De Heere Jezus moest alles aan hen doen en ten koste leggen. En voor de Kerk is de smet der zonde nog veel bitterder, want na alles wat Hij aan hen besteed heeft, kunnen ze nooit hoger komen dan zonden en ongerechtigheden. Maar dat alles is nodig, om om niet geheiligd te worden, en om aangewezen te zijn op die enige Koning, die enige Profeet en die enige Hogepriester. Ze moeten het allemaal van boven hebben.

*Want van U zijn alle dingen,
van U o God alleen.
Van U de zegeningen,
o Hoorder der gebeden.*

Om als een nameloze zondaar niet buiten Hem te kunnen leven, want buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf. Als ons alles van het leven ontvalt, en alles in het niet verzinkt, dan blijft er alleen maar over: *O, kon ik U in het harte sluiten, o, zoete Jezus, die ik min.*

Dus hier wordt het werk van Gods eeuwige liefde geopenbaard, Die alleen maar verlossen, behouden en zaligen kan. Daar alleen zijn hun ogen op geslagen en dat is het werk van de derde Persoon. Het is met recht waar: Niemand zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen, hij zal Gode zijn rantsoen niet kunnen geven. We kunnen nergens mee betalen, er is maar één betaalmiddel en dat is Christus Jezus. Die met Zijn lijden en sterven het ganse bedrag betaald heeft, omdat Hij een vloek geworden is voor gevloekten, en een eeuwige zaligheid en gerechtigheid heeft teweeg gebracht. De Heere zegt: *Zou Ik stierenvlees eten en bokkenbloed drinken, offert Gode dank en betaalt de Allerhoogste uw geloften. En roep Mij aan in de dag der benauwdheid en Ik zal u uithelpen.*

Want als ze betalen moeten, dan krijgen ze het benauwd hoor, ze hebben geen kwadrantpenning om te betalen, om aan Gods heiligheid en rechtvaardigheid te voldoen. En Gods heilige wet, daar hebben zij zich ook niet onder bekeerd, dus dat is mede een oorzaak om de schuld te leren aannemen. Het ligt niet aan God, maar het ligt aan ons, wij zijn zulke onbekeerlijke schepselen, we kunnen Gode Zijn rantsoen niet geven.

En een kind van God is vaak verbaasd, welke minne staat zij moeten innemen, dat zij tot alles onbekwaam en ongeschikt zijn, maar daardoor worden zij gedrongen om zich tot Hem te wenden, of Hij hun zaken wil uitrichten en hen bij de hand wil nemen.

*Houdt Gij mijn beide handen,
met kracht omvat.
Geef mij Uw vast geleide,
op het smalle pad.
Alleen kan ik niet verder,
geen enkele schreê.
Neem trouwe ziele-herder,
neem mij arme mee!*

We kunnen Gode Zijn rantsoen niet geven, want wat kunnen we aan onze naaste doen? We kunnen er alleen maar voor vragen en een oprechte zou er graag de noodzaak onder hebben, voor hetgeen hem lief en dierbaar is en wat hem aanbelangd. Al kunnen we er niemendal mee verdienen, maar in mijn jonge jaren heb ik al begeerd: O Heere, als U mij ooit nemen zult, wilt U mij dan in Uw dienst nemen, naar

ziel en lichaam beide.

En dat is nog mijn enige begeerte, om zolang als ik leef met u gebonden te zijn aan de genadetroon, om Hem aan te lopen en na te schreien, of uw arme ziel genade mag vinden in Zijn heilige ogen. Zoals er van die hoofdman geschreven staat: Laten mij en mijner knechten zielen dierbaar zijn in Uw ogen.

David zegt in Psalm 60: *Laat Uw beminden bevrijd worden en geef heil door Uw rechterhand.* Wij worden steeds op nummer nul gezet, en om nu die les te leren, dat wij van nul en gener waarde zijn. We zijn niets en hebben niets, maar wat kan dan dat geloof uitblinken, dat blote geloof, om uit Christus te leren leven. Want er staat geschreven: *En de rechtvaardige zal uit zijn geloof leven.* Wat ligt hier een diepte van liefde in, het gaat niet om ons vragen, maar we vinden, dat de Heilige Geest dit heeft laten beschrijven, om daarmee Zijn werk te openbaren. Niet alleen van zelfkennis, maar ook van Goddelijke kennis, en we zeggen nogmaals met Hanna: *Hij maakt dood en Hij maakt levend. Hij doet ter helle nederdalen en weder opklimmen. Hij vernedert, Hij verhoogt, Hij maakt arm en Hij maakt rijk.* En wie kan nu Gods wijs beleid doorgronden? Niemand, geen sterveling, want het heilgeheim wordt aan Zijn vrienden, naar Zijn vreeverbond getoond.

Maar we hebben nog een woord ter overdenking uit de 34e Psalm en daarvan het 7e vers.

Deze ellendige riep, en de Heere hoorde; en Hij verlostte hem uit al zijn benauwdheden.

Doch vooraf zingen we Psalm 69:7.

We zullen stilstaan bij:

1. De ellendigen.
2. Dat God hen verhoort.
3. Dat Hij hen verlost uit alle benauwdheden.

Wij weten allen de geschiedenis van David, toen hij moest vluchten voor de koning, en dat hij zich bevond in het hol van de leeuw. Waar hij zich ook zot aanstelde, zijn zever in zijn baard liet aflopen, dat Achis moest zeggen: *Heb ik razenden gebrek?* Was dit nu David waarvan men gezongen had: Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden? Wat heeft David hier veel meegemaakt, was er wel één zo ellendig als hij, was het niet alsof alle beloften ijdel waren, die aan hem waren gedaan? Hij was als koning gezalfd over Israël, maar het was soms net andersom, hij werd als een veldhoen gejaagd op de bergen. Veracht, miskent hij was maar een vogelvrij verklaarde.

En nu vinden we in deze Psalm: ***Deze ellendige riep.***

En wat mag dit zeggen in uw leven, mijne vrienden? Verstaat u dit ook, want er is geen ellendiger mens, dan een onbekeerd mens. Niet in de belijdenis, nee, in de beleving. Als u gevoelen mag: Ik ben een onbekeerd mens, dan bent u een ellendig mens. Dan zult u geen rust, geen vrede hebben in deze wereld, en ook niet bij uzelf. Dan zal het vaak zo zijn,

*Ja, de ellende drukt mij neer.
Ik roep U aan in angst en smart,
duizend zorgen, duizend doden,
kwellen mijn angstvallig hart.*

Dan heeft het leven geen waarde en dit leven mag geen leven genaamd worden.

Nu leert ons de catechismus: Waaruit kent gij uw ellende?

Dan is het antwoord: "Uit de wet Gods.

En wat eist de wet Gods van ons? Dat leert ons Christus in een hoofdsom, Mattheüs 22:37-40: Gij zult liefhebben den Heere uw God met geheel uw hart, en met geheel uw ziel, en met geheel uw verstand, en met geheel uw kracht. Dit is het eerste en het grote gebod. En het tweede, aan dit gelijk is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten."

En dat zijn nu ellendige mensen, die leren dat ze een overtreder zijn, van de buik en de baarmoeder aan. Dat ze nooit hoger kunnen komen en nooit aan Gods wet zullen kunnen voldoen. Want er staat geschreven: *Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al wat er geschreven is, in het boek der wet om dat te doen.* Wat vinden we in Psalm 69, want dat staat er van Hem, hoor. *Doch Ik ben ellendig en in smart. Uw heil, o God, zette Mij in een hoog vertrek.*

Want is er ooit een Ellendige geweest onder de zonden, dan is het Christus geweest. O, die zoete naam, Die verzocht is geweest in krankheden en smarten, Die ons vlees en bloed heeft aangenomen uit de maagd Maria. Die neerzat aan de beek Kedron, vermoeid van de reis, want wat was Zijn leven van Zijn kribbe tot Zijn kruis, maar inzonderheid in Gethsémané, waar Hij Zich met sterke tranen en gebeden heeft opgeofferd?

Zoals er in Psalm 22 staat: *Ik ben een worm en geen man.* In de hof kroop en wriemelde de Zone Gods en Zijn zweet was als grote druppelen bloed dat in de aarde zonk. Daar heeft Hij geworsteld: Laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan, doch niet Mijn wil, maar Uw wil geschiedde. Niet om de beker af te bidden, maar Zijn menselijke natuur kon dit schier niet dragen. O zondaar, als u daar ooit eens bij gebracht zult worden, laten we nooit denken, dat kon Christus wel dragen. O nee, daar heeft Hij uitgeroepen: *Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe.* Dan vraagt hij aan Zijn discipelen: Waakt met Mij, al wist Hij dat ze dat niet konden. Hij ging voor hen de dood in, om alles te gaan betalen, maar hier verklemmt Hij zich nog aan hen, hier zoekt de Herder nog Zijn schapen. En het waren maar ellendige schapen, want ze sliepen allen, al was het van droefheid.

Maar er kwam voor de dag: *Uw herder zal niet slapen, maar redde u uit alle nood.* Hij had op Zich genomen: Zie, Ik kom, Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen. Ik heb lust om voor arme zondaren, om voor ellendigen te betalen en te voldoen aan het vloekhout der schande. Hij is bespot, bespogen, geselsd en tenslotte aan het kruis genageld, als een vloek voor gevloekten. Ik verklem mij aan Golgotha's kruis, tot die grote dag aanbreekt en Hij ons dat kruis verwisselen zal voor de eeuwigheidskroon. Dat ruwhouten kruis, om daar voldoening te doen aan de heilige wet Gods, want Hij nam de vloek aan, Hij werd een vloek voor gevloekten, want vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen.

Ach, zie dan als een ellendige op Christus, zie toch op Hem, Die uitgeroepen heeft: *Ik ben ellendig en nooddruftig.* Die uitgeroepen heeft: *Mij dorst!* Want Hij dorstte om Zijn bruid te bezitten, om hen met Zijn dood te betalen en met Zijn bloed te verlossen uit alle geweld en heerschappij des duivels. We vinden nog in het Woord: *Roept uit de keel en houdt niet in!* Deze ellendige riep, en er staat nog: *Om het roepen des ellendigen en het kermen der nooddruftigen, zal Ik nu opstaan, zegt de Heere, en Ik zal in behoudenis zetten, die hij aanblaast.*

Christus was ook een Ellendige onder God, Hij heeft ondervonden: Dit is de macht en de ure der duisternis. En hoe meer inbreuk er gemaakt wordt op de hemelpoort, zoveel te feller zal de helse macht trachten om hen daarvan terug te houden. Als het kan zal hij verhinderen, dat God hen genade zal bewijzen.

We lezen in de pelgrimsreis van Bunyan, toen hij voor de poort lag, dat er uit het kasteel op hem geschoten werd. En hoe lag die man daar, als een aardige ziel?

Nee, die man had een Middelaar nodig, die man moest gerechtvaardigd worden, die lag te smeken voor de poort: *Och, mocht ik hier eens binnengaan. Ik zondig snood rebel, die niets verdient dan hel.*

Hij had dat verdiend, en dat behoeft nu tegenwoordig niet meer en met een versje denkt men naar de hemel te gaan. We hebben de rampzaligheid verdiend, onze geloofsbelijdenis leert ons, dat Christus ter helle is nedergedaald, om zondaren uit de hel te buiten en hen in vrijheid te stellen, en dat alles in Christus Jezus. Nu vinden we hier: Deze ellendige riep en nu kan Hij het nooit om hun roepen doen, maar Hij zal zich wenden tot het gebed desgene, die gans ontbloot is.

Want ze zeggen zelf, ik durf en kan voor mijn gebed niemendal schrijven, want er openbaart zich, dat ze geen recht en geen aanspraak ergens op kunnen maken. Toch zegt God in Zijn woord: Dies heb Ik deze schapen geweid, omdat het ellendige schapen waren.

Christus weidde hen in Gethsémané, neem nu Petrus in de zaal van Kájafas, maar Hij trok hem met Zich mee. Hij leidde hen naar het kruis, daar hebben zij Hem zien hangen, wat Hij voor hen deed: *Dit deed Ik voor u.*

Wie kan dit naar waarde beseffen, wie kan dit peilen, daar hing hun Verlosser aan het kruis. Hij heeft hen met Zijn bloed betaald en met Zijn dood gekocht, het is Zijn duurgekochte gemeente. Was de tollenaar in de tempel ook geen ellendige? De farizeeër kon bidden als de beste, en die zijn er wel meer, maar de tollenaar, die stond van verre. Die durfde zijn ogen niet op te slaan naar de hemel.

Ik heb wel eens van een vrouw gehoord, die de gordijnen dicht deed, ze was het niet meer waardig om het zonlicht te zien en kon niet begrijpen, dat God haar nog liet leven. O ja, dan worden we een ellendige hoor, dan gaan we roepen om genade, al hebben we alle recht verloren. De tollenaar sloeg ook op zijn borst en riep uit: *O God, wees mij zondaar genadig.*

Hij heeft in zijn ellende geroepen, en er staat: En hij ging af, gerechtvaardigd naar zijn huis. Op Zijn tijd hoor!

Gij hoort hen, die Uw heil verwachten,

o Hoorder der gebeên.

Dies zullen allerlei geslachten

ootmoedig tot U treên.

Houd maar moed hoor, als u een ellendige bent, want voor wie ellende, ellende is, die komt het eens te boven. Die zal als Jezus bruid gewis Hem eeuwiglijk eens loven. Want het is de waarheid: *Gij hebt ellendigen dat land bereid door Uw sterke hand, o Israëls Ontfermer.* Wie kan dit bevatten? Christus heeft Zelf geroepen en met sterke tranen en gebeden Zichzelf opgeofferd en het eerste woord aan het kruis was: *Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat zij doen.*

Dat is ons Voorbeeld en zullen wij dan kunnen leven als meneer en mevrouw? Dan brengen we dingen naar voren, die zich niet met Gods woord verenigen kunnen, want daar kunnen we vinden: *Ik zal Mij doen overblijven een ellendig en arm volk, die zullen op de naam des Heeren betrouwen.* Want wat kan ons innerlijk leven geschud worden, we zijn zo arm, zo naakt en zo ontbloot, want zonder Mij kunt gij niets doen

dat is het woord van onze Koning. We zijn zo ellendig en kunnen vaak geen ellendiger schepsel uitdenken, maar dat is het werk van Gods Geest, die maakt een ellendig en arm volk, om alle vertrouwen op zichzelf te verliezen. Maar alle vertrouwen op Hem te stellen, om in Christus te groeien en in Hem geworteld en gegrond te worden. Een ellendig en arm volk zijn geen hoogdravers, maar dat zijn eenvoudigen, die naar het woord van God zijn.

*Want de eenvoudigen wil God steeds gadeslaan.
Ik was uitgeteerd, maar Hij zag op Mij neder.
Keer mijne ziel tot uwe ruste weder,
gij zijt verlost, God heeft u welgedaan.*

Dat zijn de eenvoudigen, uiterlijk en innerlijk, want de eenvoud zal zich hierin openbaren. Dus, dat zijn de ellendigen, dan kunt u horen, dat Gods volk hier hun Koning na moeten volgen, die dierbare Man van smarten, verzocht in krankheden en smarten. Om die balsem in hun ziel uit Zijn lijden en sterven te ontvangen, om omhangen te worden met die vruchten der gerechtigheid. Om niet alleen in dat Welbehagen opgelost te worden, maar om Hem in Zijn Wezen en in Zijn eigenschappen te leren kennen. Om kind te zijn in de huishouding van God, en om in vertrouwen met Hem te verkeren in kinderlijke vreze. Want het heilgeheim wordt aan Zijn vrienden, naar Zijn vreeverbond getoond. En in dat heilgeheim ligt verborgen, dat we geen grote mensen worden, en als ze ons vereren is het helemaal niet goed.

Nee, we kunnen beter geslagen worden, al is het nog zo pijnlijk, maar als ze ogen krijgen om op Christus te zien, dan is het leed al grotendeels geleden. Hij is de steen, die door de bouwlieden verworpen is geworden, maar is geworden tot een hoofd des hoeks. Een kind van God kan beter slagen krijgen dan dat men hem vereert, want dat drijft hem van de eenvoud af, dat is schade voor zijn ziel. Maar de verdrukkingen en het lijden, dat dringt hen om hun toevlucht bij God te zoeken.

*Ik heb in nood aan God verbonden,
in Hem, mijn hoog vertrek gevonden.
In God, Wiens goedertierenheid,
zich over mij heeft uitgebreid.*

En wat wordt er innerlijk niet afgestreden, wat kan de hellemacht te keer gaan, de macht van satan kan zo groot zijn, dat ze denken er nog onder bedolven te worden, alsof er nooit enige uitkomst zal komen. In dit alles worden zij gedood aan zichzelf, om in Christus lijden te worden ingedrukt, om ene planting te worden in de gelijkmaking van Zijn dood. Maar ook in de gelijkmaking Zijner opstanding.

Nu vinden we verder in onze tekst: **En de Heere hoorde.**

Heere! Heere is Zijn verbondsnaam en uit dat Verbond zal Hij hen horen en verhoren, want Hij hoort hen die Zijn heil verwachten.

*Ik roep U aan, ik blijf op U wachten,
omdat Gij o God mij altoos redt.
Ai, luister dan naar mijn gebed
en neig Uw oren tot mijn klachten.*

Zo willen we tot het minste afdalen, als u soms ook in het verborgen moet schreien, dat u ongelukkig en ellendig bent. Maar als u God nodig hebt, durft u dan te ontkennen, dat Hij naar u wil horen?

Dat heb ik zelf vanaf mijn jeugd al ondervonden, als er voor mij geen pad meer was,

dan maakte Hij Zelf een pad voor mij en dan vertroostte Hij mijn ziel. Als ik geen gedachte meer kon denken, dan kwamen de gedachten van God openbaar, dat Hij gedachten over mij had des vredes en niet des kwaads.

Zou u dan kunnen denken, daar Hij u al zo menigmaal uitgeholpen heeft en zo menigmaal heeft bijgelicht, dat dit niet het rechte pad is, om naar de hemelstad te gaan? Zoudt u dan kunnen denken, dat als u verwaardigd werd om als een verlorene onder God te komen, dat God u dan niet helpen zou?

Ik weet, dat er hier zijn, die dat geloven, dat als ze als een oprechte tot Hem zouden komen, dat Hij hen helpen zal en alles aan hen ten koste zal leggen, van wat Hij hen ooit heeft beloofd. Want alle beloften zijn in Jezus Christus, ja en amen. Ach, stelt u dan open voor Zijn alziend oog, want Hij heeft beloofd dat Hij alle beloften waar zal maken.

*Houd dan aan, grijp moed, uw hart zal vrolijk leven.
Nooddruftigen, veracht Zijn goedheid niet,
nooit zal Hij Zijn gevangenen begeven.*

En moeten we niet dikwijls zingen, geliefden in Christus: *Hij schenkt mij hulp, Hij redt mij keer op keer*. Dan moeten zij roemen, weer uit geholpen, weer door geholpen, dat ze weer verder kunnen, want God baande door de woeste baren en brede stromen ons een pad. Uit hoeveel perikelen heeft de Heere David gered, waar David dacht om te komen? In zijn haasten zei hij: alle mensen zijn leugenaars, maar zijn niet alle beloften waar gemaakt?

Hij is tot koning gezalfd en hij is koning geworden over Israël, zijn troon is bevestigd en dat tot in alle eeuwigheid. En de Heere hoorde, maar we lezen in Psalm 72: En de gebeden van David, de zoon van Isai hebben een einde.

En op een andere plaats lezen we: En de koning heeft aangebeden op zijn slaapstede. En de Heere was een waarmaker van Zijn woord, want Salomo was koning geworden over Israël. Ach, *de Heere hoorde, in zes benauwdheden heb Ik u uitgeholpen en in de zevende zal u het kwaad niet aanroeren*.

Want Hij is tot hun hulp gereed, Hij zal betonen en bewijzen: *Ik help u en Ik ondersteune u met Mijn rechterhand. Ik zal raad geven en Mijn oog zal op u zijn*.

Want de Heere hoorde en Heere is Zijn Verbodsnaam. Want het is de Vader die trekt, de Zoon die verlost, en het is die dierbare Geest die vernieuwt. En dat blijven zij doen aan Zijn volk als eigenaar, want Christus heeft hen opgevraagd: *Vader, heilig hen in Uwe waarheid, want Uw woord is de waarheid*.

En Hij ziet in Christus ons altijd genadig aan, en wil ons dag aan dag met gunsten overlaán. Is dat dan geen geloofsroem? Hij schenkt mij hulp, Hij redt mij keer op keer. Hij heeft ons nog nooit in de steek gelaten, noch naar ziel, noch naar lichaam.

Moeten we dan niet vaak zeggen: Getrouwe God, ik ben maar een ontrouwe, maar U bent getrouw, U bent waarachtig, om mij te helpen en te ondersteunen.

Hij heeft er van gesproken: *En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen, tot aan de voleinding der wereld*.

Nu vinden we nog ten derde: ***En Hij verlost hem uit al zijn benauwdheden***.

Dat heeft de Heere bij David ook gedaan en ook wij moeten soms zeggen: Heb ik het wel zo benauwd gehad? Maar in al hun benauwdheden is Hij benauwd geweest. Hij stilt de storm, hij stilt de zee, want op Zijn wenken zijn ze stil. Dan wordt het zo stil in de harten van Zijn volk, zo stil en gelaten, want Hij verlost hen uit al hun benauwdheden. En het zal toch wat zijn, als we uit al onze benauwdheden verlost zullen worden, als de eerste dingen zullen zijn voorbij gegaan? Uit alle benauwdheden

verlost en dan voorgoed verlost. Verlost van een boze wereld, verlost van een lichaam der zonden en des doods en verlost van alle tirannie des duivels, van de verklager der broederen.

Mijn toehoorders, laten we allen de hand in onze boezem steken. Misschien moet u zeggen: Wat ben ik toch ongelukkig, want ik weet nergens iets van.

Ja, dan bent u zeker ellendig, maar dan hoop ik dat u het ook beseffen zult, dat u onbekeerd bent. Dat u geen God en geen Jezus kent. Ik wens u dit allen toe, opdat u daaruit zult gaan roepen en vragen: *Heere, bekeer mij, zoals U al Uw volk bekeerd hebt.*

En als u daar van weet, en als Hij u nog nooit verlegen hebt laten staan, bent u dan niet schuldig om Die God aan te hangen met ziel en lichaam beide? Is Hij het niet waard om geëerd, gedankt en geprezen te worden, om uzelf aan Hem te geven? Ziende op die enige *Offerande, Die Zich volkomen gegeven heeft, want dat is het leven van de Kerk. Sterf ik, Jezus leeft.* En uw leven is met Christus verborgen bij God.

Wat een rijkdom ligt er toch in het woord van God, dat Hij Zijn Kerk heeft nagelaten. Wat heeft God toch Zijn woord waargemaakt aan David, waar alles eerst loog en ook David moest zeggen: Alle mensen zijn leugenachtig. Maar Hij hoort hen, die Zijn heil verwachten. Hij hoort het geroep des ellendigen, om hen uit alle benauwdheden te verlossen. Want als Hij overkomt, dan is er geen benauwdheid meer, dan ademen zij de liefde en de vrede in, wat Hij voor hen wil zijn in Christus Jezus, dan worden zij in vrede voorgeleid en in de waarheid geheiligd.

Dan is hun leven:

*Beproef vrij van omhoog,
mijn hart dat voor Uw oog,
alwetende steeds open lag.
Doorzoek mij, toets mijn gangen,
doorgrond al mijn verlangen
en stel mijn oogmerk in den dag.*

Dat God dan het gesproken woord wil heiligen en gebruiken, om Zijn verbond, om Jezus wil, amen.

Slotzang: Psalm 68:5.

VIJFTIENDE LEERREDE

Zingen: Psalm 68:9.

Lezen: Handelingen 1.

We zijn tesamen gekomen om te herdenken de kroningsdag van onze dierbare Koning, die gezeten is aan de rechterhand Gods. Daar de kerk van zong: *Want eeuwig bloeit de gloriekroon op het hoofd van Davids grote Zoon.*

Wat we zongen: *Gij voer ten hemel op vol eer.* De kerk van oude dagen heeft mede erkenning en ere aan Hem gegeven. Gelijk wij ook opzongen: *Gij zijt opgevaren in de hoogte. Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd. Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen; ja ook de wederhorigen om bij U te wonen, o HEERE God!*

Wat lezen we van David als hij de ark ophaalt met dertig duizend soldaten? De runderen struikelden en God doodde Uza. En David durfde niet verder want het was niet naar het Woord. Want God had bevolen dat de ark zou gedragen worden. Al was het dat David de ere Gods bedoelde. Daarin kunnen we zien dat God zich aan Zijn Woord laat binden en dat Zijn Woord bestaan zal tot in eeuwigheid.

David zag de zegen bij Obed-Edom, en wie zou dat niet begeren? Hij zag dat het huisgezin van Obed-Edom gezegend werd. Want daar rustte de ark Gods. En wie zou daar geen lust in hebben, om de zegen des Heeren te krijgen? Want de zegen des Heeren maakt rijk, en Hij voegt er geen smart bij. En wat doet dan David?

Hij laat de Leviëten komen, en laat de ark dragen. David deed om de zes treden offerande. O, wat was David in verootmoediging voor God, of het in de weg zou wezen om offerande te doen voor het aangezicht Gods. En hij huppelde met alle macht voor de ark des Heeren. David gaf ere aan de God van hemel en aarde en ere aan de Koning der Koningen en Heere der Heeren.

En Michal verachtte hem als ze het venster uitkijkt. Wat een dwaze man had zij, zij was niet zo dwaas als hij. Ze zegt: Gelijk één van de ijdele lieden zich onbeschaamdelijk ontbloot? O wat is een mens, als hij wat wil wezen? Haar eigen vader had ook ezels gezocht, hij was ook niet van afkomst, uit het geslacht van Kis. Dat was ze vergeten.

Ze noemde degenen waar David mee wil leven en sterven, waar hij God mee groot zou maken, ijdele lieden. David zegt: *Ook zal ik mij nog geringer houden dan alzo, en zal nederig zijn in mijn ogen, en met de dienstmaagden, waarvan gij gezegd heb, met dezelve zal ik verheerlijkt worden.*

Michal nu, Sauls dochter, had geen kind, tot den dag van haar dood toe. En David huppelde uit alle macht.

O mensen, kent gij ook iets van die hemelse blijdschap? Dat in een zondaarshart uitgestort wordt, waar hij geen woorden voor vinden kan, wat hij niet weergeven kan. Om de vrede en de liefde die alle verstand te boven gaat.

Ik weet dat ik tegen m'n voorganger zei: Dat is het, proevende en smakende wat ik nooit in de wereld geproefd en gesmaakt had. Waar Hij ging openen de rijkdom van dat evangelie. O, de rijkdom van Zijn genade. Dat is wat boven dit leven, wat boven liefde der vrouwen gaat en wat alles overklimt, en alles overtreft. Want de kerk zong: Een volle beek van wellust maakt hier elk in liefde dronken.

David bedreef vreugde voor het aangezicht Gods. Toen alles aan me gebeurd was kwam ik op een zaterdagavond op de catechisatie. En toen sprak God: Bedrijf vreugde voor Mijn Aangezicht. Ik heb mezelf daar niet gezien maar ik heb daar God groot staan maken, dat gaf God zelf in mijn hart, om vreugde te bedrijven, voor Zijn

aangezicht. Ik had geen erg in heel Sliedrecht, nog minder in Capelle a/d IJssel, noch minder dat ik voorganger zou worden, noch minder dat ik een vrouw zou krijgen; helemaal niet. Och daar is een vreugde ontvouwd! Waar is een vreugd een kalme, een heil zo zalig als dit hoogst genot? Het vloeit uit God, en keert tot God. Het heeft noch perk noch paal noch peil. In Jezus is mijn zaligst lot, verborgen bij mijn God. Hij is mijn lust, ook als mijn stof eens rust. O, prijst Hem in mijn gezangen! Ik blijf Zijn komst verlangen, Hij is mijn lust. Dat is met recht waar.

O mensen, heeft u daar nu nog nooit van geproefd, wat bent u dan ongelukkig. Kinderen en jeugd, zoekt u een eigen thuis komen, mannen en vrouwen, wat bent u dan toch ongelukkig. Als u nog nooit geproefd hebt van het evangelie en Zijn eeuwige liefde. Een volle beek van wellust maakt hier in elk in liefde dronken.

Ik las in een boekje van ds. Detmar over een oude man. Hij had nooit aan het Avondmaal durven komen, dat was zo heilig. Maar op een keer werd hij aan de binnenkant genoodzaakt om niet op zijn plaats te blijven zitten. Hij werd door de Koning genodigd.

Hij ging aan het heilig Avondmaal, hij bidde, hij dankte, hij zong, en 's nachts stierf hij. De dokter kwam en zei: Deze man is van blijdschap gestorven.

Dat is toch wel een zachte dood, van blijdschap sterven. *O eeuwigheid kom ras, och dat ik bij U was.*

Ik heb weleens gehoord van ds. Boogaard dat hij zei: O mensen, ik zal nog lachende sterven.

Zou het zo erg wezen als u lachende mag sterven? Uit mogen stappen uit dit leven en af te leggen een lichaam der zonde, en in mogen gaan in het koninkrijk Gods. Maar dan hebben de gelovigen van de oude dag niet minder Hemelvaartsdag gevierd. Want van Mozes lees ik: *Wie is U gelijk, o Jeschurin, die ten hemelvaart, die tot uwe vijanden zegt: Verdelt. De eeuwige God zij u een woning van onder eeuwige armen.*

Och, bedel toch veel, klein en groot, om de genade van die eeuwige en dierbare Geest.

Want ik heb ook negentien en een half jaar de wereld gediend. En ik had geen voldoening in dit leven en geen bevrediging, ik heb wat af geschreid in m'n jeugd, ik was zo ongelukkig. Een schreiende ziel, en dat ik toch geboren heb moeten worden. O, dan weende ik: Was ik maar nooit geboren. Dan schreef ik aan m'n moeder: Ik ga zwerven, ik ga heel de wereld doorzwerven. Want ik heb geen rust onder het hol van mijn voet.

Ik hoop dat u ook geen rust in dit leven mag hebben, en geen bevrediging, maar dat u zoeken mag. Hier in dit Woord, daar ligt de vervulling in. Daar ligt de genieting in. Vraag en bedel erom. Die er van weten zouden voor duizend werelden niet ene indruk er van op willen geven, de uitvloeisels uit een barmhartig God in Christus Jezus. Om door de genade van die eeuwige en dierbare Geest te stamelen: *Gij zijt opgevaren, Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd.* Dat heeft Christus gedaan, Christus heeft satan zijn prooi ontroofd, de prikkel uit de dood weggenomen. En heeft de wet voldaan. Want het handschrift dat tegen ons getuigde heeft Christus aan het kruis uitgewist. Och, daar heeft de kerk van oude tijden af Hem eer en heerlijkheid en een kroon en erkentenis gegeven.

U zou zeggen: Dat omhels ik wel, en dat begeer ik wel.

Dat bent u ten duurste verplicht, om zulk een Wezen aan te hangen, en om zulk een Wezen na te schreien. U heeft niemendal te verliezen, maar u hebt alles te winnen. U hebt niemendal te verliezen als u dit leven verlaat, dan alleen een boze wereld, satans listen en ons verdoemelijk eigen ik. Dat hebt u er bij te verliezen, anders niemendal.

O, is Christus het niet waard?

Och man, ik ontkroon Hem meer dan ik Hem kroon.

Dat heb ik vanmorgen nog gezegd: Ik kan niet anders, niets anders dan zondigen, dat is mijn bedrijven. O, dat is het werk van dat verdoemelijk eigen ik. En nochtans hebt U in me gewerkt. *Eeuwig bloeit die gloriekroon op het hoofd van Davids grote Zoon.*

Er zijn mensen die zijn zo koningsgezind, voor het koninklijk huis hebben ze veel over. Maar zouden wij deze niet ere geven: *Eeuwig lof en eer, aan die God en aan die Heere.* Die troon en heerlijkheid verlaten heeft en een gestalte van een dienstknecht aannam. En hier bijna vier en dertig jaar rond gewandeld heeft, opdat Christus ons daarin zou kunnen dienen, verlossen en verzorgen. Maar ook heil aanbrengen en bekwaam maken tot Zijn koninkrijk.

Wat zei Christus tegen de jongeren: *Uw hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij.* Ik vlei u met geen ijdele hoop. "In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen, anderszins zo zou Ik het u gezegd hebben; Ik ga heen om u plaats te bereiden. En zo wanneer Ik heen zal gegaan zijn, en u plaats zal bereid hebben, zo kome Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook moogt zijn waar Ik ben."

Want aldaar zal ook Mijn dienaar zijn. Ik was verbaasd, verwonderd. O, wie kan dat uitdrukken: Voor ons ten goede. Dat onze Wederhelft al boven is. Ons Hoofd Jezus Christus is boven. Die daar Zijn kerk en Zijn gemeente vertegenwoordigt, opdat we eens ook met Hem kunnen en mogen delen. O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods. Dat weegt op tegen alle strijd en tegen alle lijden en tegen alle armoede.

Al zou u zeggen: Man ik voel me een gevangene. Wordt dan ook een gevangene van Jezus Christus. Paulus zegt: Een oud man, maar een gevangene om Christus wil. Wat zegt Hij van de bruid?

Gij hebt mij het hart genomen, o zuster, o bruid, met één uwer ogen met de keten van uw hals.

Hoort de bruid eens: Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd. Daar lag een stof van blijdschap, daar lag verheuging in des harte. Daar lag de erkenning van haar ziel in.

Mijn ziel verheft Gods eer.

Mijn Geest mag blij de Heer,

mijn Zaligmaker noemen.

Dan heb ik behoefte om alles op te dragen. Wilt u onder ons werken, onder onze arme kinderen, onze arme jeugd, die het zaad der kerk is. Geeft U dat ik daarmee gebonden mag zijn aan de troon der genade. De gevangenis gevankelijk gevoerd. Ja, waarin Hij de kerk vrijgemaakt heeft van het geweld des duivels, waarin Hij een vloek geworden is voor gevloekten. Opdat Christus die wet van zijn vloek ontheven zou. Ik heb een vermaak, zei Paulus, naar de inwendige mens in de wet Gods. Dat ze daarvan eenmaal ontheven zullen zijn. Dat het sterven een doorgang is tot het eeuwige leven.

We hebben eens iemand beluisterd in een andere plaats. Mijn vrouw en ik hebben met verbazing naar die vrouw zitten luisteren. Ze had pas Hemelvaartsdag achter zich liggen. Hoe Christus ontvangen is door engelen en Cherubs, hoe ze instemde met de gezaligden. O, welk een triomf! Ik kan het niet eens goed navertellen. We zaten stom-verwonderd op onze stoel te luisteren hoe God dat mens dat gegeven had. Een Vader heeft ze nooit gekregen. Daar schreide ze van, dat ze zo'n gebrek had. Maar God gaf ze zulk een ruimte en zulk een opening, hoe die Koning daar ontvangen was. Ik ben er veel van vergeten, ik kan het niet eens behoorlijk naar voren brengen. Maar zoveel had die vrouw er van gekregen, hoe Christus daar met eer en heerlijkheid is gekomen.

Hoe Hij overwinnaar was, er staat: *En het Lam staande als geslacht in het midden des troons.*

En de apostel zegt: *Die nedergedaald is, is Dezelfde ook Die opgevaren is ver boven al de hemelen, opdat Hij alle dingen vervullen zou.* Wie kan dat dan uitdrukken, wie kan dat dan weergeven? En dat Hij ook Zijn Geest gezonden heeft, die Geest des Vaders, en gaven genomen heeft om uit te delen onder de mensenkinderen, opdat zelfs wederhorigen bij U zouden wonen, o HEERE God!

Vijanden van vrije genade, en vijanden om uit genade te leven. Wie zal dat weergeven en wie zal dat openbaren, door de arbeid van Zijn eeuwige liefde? Daarom hebben de ouden onder het oude verbond daar niet minder van gehad. O nee, wat zei God tot Mozes als Hij voorbijging? *Barmhartig, genadig en groot van goedertierenheid.* Daar heeft ook een Mozes Gode eer en heerlijkheid toegekend.

Dat wij ook daar mee bearbeid mogen worden. Want dat zal éénmaal wat wezen. Een ouderling vroeg eens aan een vrouw: Gaat u naar de hemel?

Ja hoor, ze ging naar de hemel. Wat gaat u daar doen? Dat wist ze niet.

Maar ik geloof dat elke zondaar wel weet wat hij daar gaat doen. Een oude vrouw zei: Als ik ooit daar mag komen bij Jehovah's lievelingen, dan zal ik dieper buigen dan ooit iemand voor Hem gebogen heeft. Want dan weten ze wel wat ze daar doen moeten, om eer, lof, prijs, dank en aanbidding Hem toe kennen. Om Zijn naam, om Zijn waarheid en om Zijn werken te verhogen in alle eeuwigheid. Och, wat ze hier niet kunnen, dat ze daar Hem alle lof en prijs bedanken toe zullen brengen. Dan zullen ze de kroon die ze ontvangen met alles wat in hen is voor Hem neergeworpen. *Gij, Gij hebt ons Gode gekocht met uw bloed, en Gij zijt waardig te ontvangen alle lof en prijs en dank en dat in eeuwigheid.*

Want hun werk zal wezen, in die storeloze rust, om Hem eeuwiglijk alle lof en prijs toe te brengen. Och, ze zouden soms hier al willen beginnen. Hebt u het lied der verlost en weleens horen zingen daarboven? Dat lied der verlossing. Ze zouden mee gaan doen, om Hem alle eer en lof en prijs Hem toe te kennen. *Leve de Koning! De Koning leve tot in alle eeuwigheid!*

Maar we zouden nog een wijle bij de geschiedenis stilstaan uit het voorgelezen hoofdstuk Handelingen 1 en we lezen in het verband het 7e vers:

En Hij zeide tot hen: Het komt u niet toe te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft.

We zullen trachten bij deze geschiedenis stil te staan. Hier zien we dan met recht de onwetendheid der jongeren.

1. Dat Christus ze op alle macht wijst.
2. Dat Hij ze geven zal.
3. Dat Hij werd weggenomen terwijl ze het zagen.
4. Wat de engelen daar geboodschap hebben.

Zingen: Psalm 24:4 en 5

Wat een echt kapittel laat God Lukas beschrijven. O voortreffelijke Theofilus, dat schijnt een man geweest te zijn van aanzien en van eer. Waar hij zich niet schaamde voor Jezus de Nazaréner, en dat Lukas uitvoerig vermeld heeft, niet alleen zijn geboorte, Zijn lijden en sterven, maar ook Zijn hemelvaart. En waarin hij dan ook getuigt: Dat Christus veertig dagen lang met gewisse kentekenen hen onderwezen

heeft aangaande het koninkrijk Gods. Veertig dagen was Christus bij hen in- en uitgaande.

Ik weet ook toen alles achter me lag tot het verbond der genade toe, dat ik een tijd had, dat ik tegen ds. Boogaard zei: Jezus is bij mij in- en uitgaande.

Toen zei hij tegen mij: Kind, dat is het hoogste wat je in dit leven bereiken kunt. Want dat worden levenservaringen. Dit is bij de Kerk als ze voordurend in verootmoediging en in vernedering zijn. Waar Christus in en uit kan gaan. Zoals Hij ons opgevraagd heeft: *Heilig ze in Uwe waarheid, want Uw Woord is de waarheid*. Het is verborgenheid, maar ze wordt geleerd als bij de Bijbelheiligen. En wie zijn wij dan?

Lees dan eens de nagelaten geschriften van ds. Brakel en zijn zoon, o wat een verborgenheden, dan kan ik wel wegkruipen. Wat een verborgen leven had die ds. Brakel tussen God en zijn ziel. Daar stond geen vrouw en kinderen in de weg, o nee. Het huwelijk staat niet in de weg voor God. Het huwelijk is eerlijk onder allen, en het huwelijksbed is onbevlekt. Er zijn nog van die vrome mensen die zeggen dat dit zonde is. O nee, dat staat er helemaal buiten. Leest u maar van ds. Brakel wat hij zeg tot zijn zoon. Elke morgen om vier uur stond hij op om gemeenschap te oefenen in het gebed, zijn uitgang was tot God.

Al zou u zeggen dat is er niet meer, is God dan veranderd of wij? Ik lees in Gods Woord: Gisteren, heden en tot in alle eeuwigheid dezelfde. Nee er is bij ons een verachtering, dat er zo weinig is van Zijn Geest. Dan kom ik maar achteraan. Ds. Brakel had een in- en een uitgaande Jezus, hij was altijd bezig aangaande de dingen van het koninkrijk Gods. Gelijk ook Christus getuigt van Die Geest: *Hij zal het uit het Mijne nemen en het ulieden verkondigen*. Heeft Christus ze niet veertig dagen bezocht? Want er staat dat Hij met hen vergaderd was. Hij bewees dat ze niet minder waren dan voorheen. Hij heeft de dood verslonden tot overwinning, dan mochten ze met Hem delen, en heel de kerk zou met Hem delen in die heerlijke Overwinnaar. Dat hij dood graf en hel heeft overwonnen.

Al zijn er weinig die daar oefeningen in kennen. Om Christus te kennen in de kracht van zijn opstandig, en om Hem te kennen als het eeuwige leven. Christus was met hen vergaderd, Hij bewees ook hier weer: *Ziet, Ik ben met ulieden alle de dagen tot aan de voleinding der wereld*. Wat u ook ontbreekt, ziet Ik ben met ulieden alle dagen tot aan de voleinding der wereld. Dat is waar hoor.

Zij dan die samengekomen waren, vraagden Hem, zeggende: Heere, zult Gij in deze tijd aan Israël het Koninkrijk weder oprichten? En Hij zeide tot hen: Het komt u niet toe, te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft. Ze dachten misschien wel het is maar goed dat we arm zijn, om nog aardse verwachtingen te hebben, dat Hij het Koninkrijk weder zal oprichten. Och, dat was het zuurdesem dat ze ingezogen hadden, waar ze op uitgekeken hadden. Daarom, de Joden konden niet in Hem geloven. Want hij was te rein van ogen dat hij het kwade zou zien. De Joden zeggen: Wij zijn niet uit hoererij geboren. Ten laatste zeggen ze: Hij lastert God.

De oude zuurdesem was ook nog bij hen te vinden. Als ze vragen: *Heere, zult Gij in deze tijd aan Israël het Koninkrijk weder oprichten?* En Hij zeide tot hen: *Het komt u niet toe, te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft.* Dat komt ons ook niet toe. Als het goed is dan hebben wij maar te volgen. Christus heeft gesproken: *Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochende zichzelf, en neme zijn kruis op, en volge Mij*. Iemand die volgt daar zeggen we tegen: Loop maar achter mij aan. Dan zeggen we: U moet de weg wijzen want wij weten het niet. En nu wil Christus zeggen: Volg Mij maar. Hij wil ze aftrekken van al

het ondermaanse, Christus wil gaan openen wat Hij nog voor hen heeft, en wat hij nog aan hen ten koste wil leggen.

Wonderlijk dat het werk van God zo'n eenvoudig werk is. Hij komt ze te overtuigen als Hij het evangelie gaat ontsluiten. Dan hoort een zondaar: Ik kan nog zalig worden en dat uit genade. Voor elke zondaar die niet verder kan. Opdat hij uit God de Eniggeborene Zoon des Vaders hoort verklaren. Dat kunnen we in de discipelen zien, ze schieten er allemaal over als een naakte en ontblote zondaar. Die wil Christus meenemen naar Zijn kruis op Golgotha, die wil Christus meenemen in Zijn lijden, die wil Christus getuige maken van Zijn sterven. En dat Hij de dood verslonden heeft tot overwinning.

Christus wil ze ook meenemen naar de Hemelvaartsdag opdat ze gaan spreken, waar Hij over gesproken had in zijn omwandeling op aarde, over de uitstorting van dien dierbare Geest. Want Christus zegt: Hij is in u en blijft in u, in der eeuwigheid. Want het werk van God is een werk uit den Vader in Christus, door de genade des Geestes, bij aanvang en ook bij voortgang. Want Christus vraagt Zijn kerk op om geheiligd te worden. Onder strijd en lijden geheiligd te worden, niet om een beter mens te worden. Een vuil en verdoemelijk zondaar, die elke dag aan zichzelf moet sterven.

En waar Christus hen als het ware toe roept: *Wie achter Mij wil komen verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volg Mij.* Dat is het sterf- en het kruispad hier op aarde, een verborgen omgang te hebben met Vader, de Zoon en de Heiligen Geest. Soms tegelijk, soms apart, om de eigenschappen te leren van die Vader en de Zoon, om te wezen een woonstede Gods in den Geest. Ach zou je zeggen, bij zo'n vraag komen ze openbaar dat ze gevallen mensen zijn. En dat komt in elke zondaar en elk kind van God openbaar, een gevallen mens en een gans verdorven mens.

En nu ten tweede: ***Wat hij ze geven zal.***

Hier gaat Christus ze wijzen dat hij heengaat. Waar Hij gesproken heeft: Het is u nut dat Ik heenga. Christus wilde het werk aan hen vervullen. Hij wilde ze een Vader schenken in Christus Jezus. Waar Hij ze geboden heeft: Blijf in de stad Jeruzalem en wacht tot gij aangedaan zult worden met kracht uit de hoogte. Ze moesten wachten en Christus gebod om in de stad Jeruzalem te blijven.

En hoort u dan wat Christus ze belooft en zegt: *Maar gij zult ontvangen de kracht des Heiligen Geestes, Die over u komen zal, en gij zult Mijn getuigen zijn, zo te Jeruzalem, als in geheel Judéa en Samaria, en tot het uiterste der aarde.* Zij zullen die kracht ontvangen. Blijf in de stad totdat gij aangedaan zult zijn met kracht uit de hoogte. De derde Persoon zal plaats maken en zal hun ziel kracht geven, en zal Christus werk komen te verzekeren en te verzegelen. Al horen we daar weinig van in deze donkere dagen.

Want het is een aparte weldaad, die Christus hier in Zijn hemelvaart belooft. Opdat ze in hun Schepper, in de Oorsprong waar ze uit gevallen zijn, terug zouden zijn. Hij belooft hen dat ze zouden ontvangen den Heiligen Geest die over u komen zal. Wat Hij met de pinksterdagen gedaan heeft, toen de Heilige Geest nederdaalde en beslag onder hen genomen heeft. En hoe waren die mensen?

We lezen in Gods Woord: *Ze waren te allen tijde volhardende in het gebed.* Ze waren erbij gebracht wat elke onverzoende zondaar mist, want ze konden Christus door het geloof niet omhelzen. Ze zeiden: "O Heere Jezus: Ik heb geen armen des geloofs, ik kan U niet door het geloof omhelzen. Schenkt U mij armen des geloofs om U door het geloof te omhelzen."

Toen ik in die breuk zat, en als ik dan kinderen Gods hoorde over de Vader, dan kromp m'n hart in elkander, dan kromp m'n hart ineens. Want ze hadden een Vader in

Christus en ik had geen thuiskomen, ik miste een thuiskomen. Want gelijk God Zijn Zoon thuis haalde, kwam Christus thuis. God haalde Zijn Zoon thuis om Hem te kronen met eer en heerlijkheid.

Hij werd ook als jongste zoon voorbereid, maar de Vader heeft Hem thuisgehaald en gekroond met eer en heerlijkheid. Wie kan dat uitdrukken en wie kan dat weer geven. En gij zult Mijn getuigen zijn, zo te Jeruzalem, als in geheel Judéa en Samaria, en tot het uiterste der aarde. En in Zijn Naam gepredikt worden bekering en vergeving der zonden, onder alle volken, beginnende van Jeruzalem. Om te beginnen bij Jeruzalem vandaan, al hadden die hun handen met bloed bevestigd. Dan moesten ze daar vandaan beginnen, om te prediken vergeving der zonden. Hoort u het mensen, hoort u het klein en groot! Al had u alle zonden van Adams kroost tesaam gebonden, Zijn bloed wist alle zonden uit. Bid toch veel: *Mag ik U door een waar geloof leren kennen.* In de kracht van Uw opstanding, maar ook in de kracht van het eeuwige leven.

Getuigen, want zij zijn Zijne getuigen, zowel in Judéa als in geheel Samaria.

Een getuige van Jezus Christus. Er zijn Jehovah's getuigen maar ook zoveel godsdiensten, bidden hoeven ze niet, die danken altijd maar. Ze kennen geen God en geen Jezus, want ze huppelen de hemel in alsof ze die zomaar in kunnen stappen. Maar zo zal het niet gaan. En in haar zal niet inkomen iets dat ontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen spreekt; maar die geschreven zijn in het boek des levens des Lams.

Christus zegt: *Gij zult de gave des Heiligen Geestes ontvangen.*

Dat is toch wat hoor! Dat wil wat zeggen: Houdt toch moed, al moet u alles missen en derven. Daar gij toch zult ontvangen de kracht des Heiligen Geestes, want Die zal wegblazen wat er in de weg staat. Die zal een vlak veld maken om Zich aan u te openbaren, te geven en ook te schenken, en daar mag u op pleiten hoor. Blijft gij in de stad Jeruzalem totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte. En daar mag u op pleiten hoor als Hij u dat heeft toegezegd: Dat u dat ontvangen zal. Pleit bij Hem, steek uw lege handen maar op. Zeg maar: Ik ben een gevallen mens, ik heb niemendal dan zonden.

Ik was eens in Ambacht en wilde daar naar de kerk gaan. Ik wist er geen weg. Ik vroeg aan een oude man: Waar preekt hier dominee Boogaard? Hij zei tegen me, o jongen, kom jij van Sliedrecht, kom maar mee dan zal ik je de weg wijzen. Hij keek me aan, en zei: *Zijt gij ook al zo gek?*

Ik zei: Ja man, zo gek wil ik ook worden. Mensen die God hun Vader noemen, en die door die Geest bekwaam gemaakt worden en geheiligd worden. Ik hoop dat ik de Vader, Zoon en Heilige Geest nog eens mag leren kennen, en deelachtig worden.

Heb je het daar ook op gezet? Om met Ruth te kunnen zeggen: Uw God mijn God, uw volk mijn volk en waar gij zult sterven zal ik sterven. En waar gij begraven wordt zal ik begraven worden.

Er was een man bij ds. Boogaard die zei: *Val me niet tegen, Uw God mijn God. Ik wil met dat volk leven en sterven.* Toen kwam het eruit. Ja, dat is ook gewrocht door die lieve en dierbare Geest. Die zal ons vervullen. Want we zijn uit God gevallen. Ach, rust dan niet voor u terug bent in de Oorsprong. Om met die lieve Geest te mogen lispelen: *Lieve Vader, Mijn Vader, te prijzen in alle Eeuwigheid.*

Er was een zeker dichter die zei:

*Ik heb genoeg,
meer wens ik niet.
Ik heb een lieve Vader,
die door zijn lieve Zoon*

*mij toegang geeft tot Zijne troon.
Hij is mijn Levensader.*

Christus gaat hier zeggen wat Zijn hemelvaart teweeggebracht heeft. *Ik vare op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God.* Om daar Zijn werk voort te zetten aan de rechterhand Gods des Vaders.

En dat Hij ons Zijn Geest tot een Tegenpand zendt, door Wiens kracht wij zoeken wat daar boven is, waar Christus is, zittende ter rechterhand Gods.

Dat zegt onze Heidelberger Catechismus. Hij wil er het nut van openen. Het voordeel en de bate. De Voorspraak bij de Vader. En dat we ons vlees als een tegenpand hebben. Want Christus heeft Zijn arbeid meegenomen in de hemel. Niet alleen van Zijn discipelen maar van alle uitverkorenen. Want Christus is met Zijn arbeid opgevaren. Om daar te gaan zitten aan de rechterhand van Zijn hemelse Vader. Die altijd voor ons bid.

En dat staat er ten derde: *En als Hij dit gezegd had, werd Hij opgenomen daar zij het zagen, en een wolk nam Hem weg van hun ogen.*

Wat een wonderlijk werk, en een wolk nam Hem weg van hunne ogen. Ik weet uit mijn eigen leven toen Christus bij mij wegging, ik schreide hard: O Heere Jezus!

Het was zaterdagmorgen toen ik Hem deelachtig werd. Drie dagen heb ik in gemeenschap met Hem verkeerdt. En dinsdagmorgen sprak Hij: *Het is u nut dat Ik henenga, anders kan de Trooster niet komen.* En blijf in de stad, en al die dingen.

En ik kan niet beter zeggen dan dat Christus bij me vandaan ging, het was geestelijk hoor, maar ik heb hem na staan staren, met alles wat in mij was. Ik was toen niet blij, en schreide. *Gaat U nu al bij me vandaan, we zijn nog maar drie dagen bij elkaar, en gaat U nu al bij me vandaan?*

En het laatste was dat Hij me toeriep: *Ik zal u geen wezen laten, Ik kom weder tot u.*

Want Christus is niet schielijk opgevaren, Elia is in een vurige wagen ten Hemel opgevaren, maar Christus niet. We lezen in Gods Woord: *Terwijl zij het zagen.* Christus heeft alle macht in Hemel en op aarde. Hij is in eigen kracht opgevaren. Gelijk Hij zei over Zijn opstanding dat Hij macht had om Zijn lichaam af te leggen, maar ook macht had om het zelve aan te nemen.

*Hij voer ten Hemel op vol eer;
De kerker werd Uw buit o Heer!
Gij zaagt Uw strijd bekronen.*

Hij was als de Overwinnaar die uit de strijd wederkeerde met Zijn buit. Zo haalde die Vader hem thuis. Met Zijn arbeid die Hij erkent, en zijn arbeidsloon is voor Zijn aangezicht. O, wat ligt daar een diepte in. Met Zijn arbeidsloon naar huis, omdat Hij ons heeft gekocht met Zijn bloed, en met Zijn dood betaald. Voor Zijn uitverkoren gemeente die Hij nog zal bearbeiten, en nog zal bewerken en daarin toeschikt het eeuwige leven.

We lezen nog van Henoch, die wandelde met God en was niet meer. Maar Elia ging met een vurige wagen ten hemel. Dat was onverwachts, maar Christus ging terwijl ze het zagen. Hij voer bij hen vandaan. Vroeger zong ik op zondagschool:

*Op een lichte wolkenwagen
werd de Heer van de aard gedragen,
voer Hij op tot 's hemels troon.*

We lezen nog een keer *dat ze in de wolk gingen.* Mijn vrouw heeft daar ook wat van

mogen ondervinden. Hoe Christus in de wolk ging. Hoe Christus daar met Elia sprak en met Mozes. Ze kreeg een uitgang van Zijn lijden om in de wolk te gaan. Dat zijn verborgenheden. Hij ging in een wolk, die fiere Held, die alles in Zijn macht heeft. Hij heeft maar te spreken en het is er, en te gebieden en het staat er.

*Gij voer ten Hemel op vol eer,
de kerker werd Uw buit o Heer,
Gij zaagt Uw strijd bekronen.*

Dat is met recht waar. Christus heeft wettelijk gestreden en werd wettelijk gehuldigd, en is wettelijk gekroond aan de rechterhand Gods Zijns Vaders en verhoogd tot in alle eeuwigheid.

En alzo zij hun ogen naar de hemel hielden terwijl Hij heenvoer, ziet, twee mannen stonden bij hen in witte kleding.

Zingen: Psalm 21:5

En dan staat er ten vierde: ***Wat de engelen daar geboodschapt hadden.***

Bij de geboorte van Christus was er een heirleger van engelen, waar ze gezongen hebben: Ere zij God in de hoogste hemelen. Waren daar engelen die Hem ondersteunden in den hof, en waren er engelen in het graf. Hier zijn ook engelen, die zich verblijden over een zondaar die zich tot God bekeert meer dan over de negen en negentig rechtvaardigen die de bekering niet van node hebben. Bij de hemelvaart zijn ook engelen in witte kleding.

Er staat ook geschreven dat ook de kerk in fijn wit lijnwaad zal wezen. En de palmtak van overwinning zal eenmaal in hun hand wezen. Want zij hebben overwonnen door het bloed des Lams. *Eeuwig bloeit de gloriekroon op het hoofd van Davids grote Zoon.* Om getuigenis en ere aan die Koning te geven. En daarom Zijn Naam verhogen en dan in eeuwigheid.

Welke ook zeiden: *Gij Galilése mannen, wat staat gij en ziet op naar de hemel? Deze Jezus, Die van u opgenomen is in de hemel, zal alzo komen, gelijkerwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren.*

O, wat is er toch bij God een gedachtenis over een mensenkind. Ze waren uit Galiléa, en nu worden ze zo aangesproken door deze gediensdige geesten. Ze worden aangesproken hoe ze zijn, dat doet nu het Woord van God, die spreekt elk mens aan hoe hij is. Als God hem op komt te zoeken dan spreekt Hij hem aan in zijn zonden als een gevallen mens. En dan laat Hij ook het evangelie horen als een blijde boodschap. Dat vloeit ook uit God, om de arbeid uit Christus.

*O Woord van God gegeven,
o evangelie leven,
zalig elk die het hoort.*

Hij is opgevaren met eer en met heerlijkheid. Met duizendmaal tienduizendmaal engelen is Christus gekroond aan de rechterhand Zijns Vaders, met eer en met heerlijkheid, staande als in het midden des troons. Hij is opgevaren om eenmaal weer te komen, op de wolken des hemels. Daar openbaart en daar ontsluit zich in: Wat Hij lief heeft, heeft Hij lief tot in eeuwigheid.

Voelt u zich aangesproken? Hoe weinig rijken, hoe weinig edelen, maar het onedele en liet verachte heeft God uitverkoren. Die verborgenheden ontsluit God.

De Duitse keizer was aan het wandelen en op een morgen hoort hij zingen, hij liep

naar de weg. En daar ontmoette hij die man die aan het zingen was. Het zweet liep van die man zijn aangezicht. De keizer zei: U zweet nogal.

Die man zei: Ik zou met de keizer niet willen ruilen, want mijn God en Koning heerst en regeert in eeuwigheid. Die mogen eeuwig zingen.

Het antwoord was: Ja vriend, die hebben meer hoor, want de Duitse keizer staat hier voor u. U hebt meer dan ik.

Die keizer moest bekennen dat die werkman meer had dan hij. En het is waar ook hoor, heus waar, want ze zullen eenmaal koningen en priesters wezen. Hier zijn het tobbers en bedelaars in oneer, in schande, maar in hun hoofd en koning Jezus Christus, die als de Stedehouder zich vertegenwoordigt op de aarde. Hij is de Zaligmaker der wereld. Hebben de engelen Zijn Naam ingeluid. Wonderlijk toch. Dan luiden de engelen Hem ook weer uit. Ze hebben Hem ingeluid bij Zijn komst op aarde, en ze luiden Hem uit als Hij verhoogd wordt.

Men zal Zijn Naam heten Jezus, want Hij zal Zijn volk zalig maken. O wat zijn dat toch allemaal verborgenheden. Ingeluid als Zaligmaker, en uitgeluid als Koning die de zaligheid voor Zijn kerk volbracht had. *Deze Jezus, Die van u opgenomen is in de hemel.* Nu gaan ze Hem verheffen in Zijn eeuwige verhoging.

Deze Jezus, die van u opgenomen is in de hemel zal also komen, gelijkerwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren. Ja dat zal wat wezen als Hij éénmaal komen zal op de wolken des hemels. Ik heb weleens gehoord van een predikant die er naar uitkeek *om in zijn sterven in een punt des tijds veranderd te worden.* Maar zo liggen die dingen bij mij niet.

Ik heb altijd geloofd dat de kerk nog éénmaal zal bloeien, voordat Christus uit de hemel zal wederkomen. Daar heeft Hij me van geopend, ik zal het wel niet meer beleven, maar ik heb toch geloofd dat de kerk nog éénmaal zal bloeien.

Ik heb op een nacht, toen ik naar ds. Boogaard ging, lopen huppelen van zielevreugd: ***God terug in Holland!*** Ik was verbaasd en verwonderd.

Zou God me dat gegeven hebben als een voorsmaak ervan? Ik weet wel dat ik toen een grote blijdschap had. En ik heb lopen huppelen van zielevreugd: ***God terug in ons Vaderland!***

O mensen, dat zal wat wezen! Dan zullen ze zien Wie ze doorstoken hebben. Wat ze aan Christus gedaan hebben, Zijn doorboorde handen en Zijn doornagelde voeten.

Leg dan uw zaken neer om door Hem in een bevredigd God vervuld te worden. Leg dan uw klacht neer: Dat ik Hem kenne in de kracht Zijns lijden, in de kracht Zijns dood, in de kracht Zijner opstandig en dat eens in een volkomen opstanding der doden. Dat ik éénmaal met U de wereld zal oordelen. Want dan zullen de bokken en de schapen van elkander gescheiden worden. De bokken zullen staan aan Zijn linkerhand en de schapen aan Zijn rechterhand. Want dat vinden we afgeschaduwd in de moordenaar aan het kruis. We hoeven niet te vragen waar de goede hing en de kwade. De schapen aan Zijn rechterhand, de bokken aan Zijn linkerhand. En dan staat er nog:

Toen keerden zij wederom naar Jeruzalem, van de berg die genaamd wordt de Olijfberg, welke is nabij Jeruzalem, liggende van daar een sabbatsreize.

Ze keerden weer terug. Waar Hij ze bestemd had om te wachten en daaronder Hem te verbeiden, en zich alleen op Zijn Woord te verlaten. Want dat is de weg. Waardoor Hij tot ons komt, waaruit Hij onze zielen bearbeidt, en bovendien nog onderhoudt tot op de huidige dag. Och mijne toehoorders ik kan er maar van stamelen en stotteren. Om stil te staan bij Christus, Die ingeluid is op aarde. Zijn Naam zal zijn Jezus, als

Zaligmaker geboren. Die Zijn Naam van de Vader gekregen heeft. Die opgevaren is en alles volbracht heeft. Zijn arbeid, Die Hij meegenomen heeft om daarmee ontvangen te worden, met Zijn uitverkoren kerk. Dat ze één zijn gelijkerwijs ik in U, en Gij in Mij.

Een mens wil zo graag naar de hemel, maar er moet eerst een hellevaart gemaakt worden voordat er een hemelvaart is.

Och, wat ik u bidden mag van Christus wege, laat u met God verzoenen. Al moet u schreeuwen en schreien. Al moet u zeggen: Ik ont kroon Hem meer dan ik Hem kroon. Geef me dan maar een hand, want dat is een smart van elk kind van God. Dat we Christus zo vaak ont kronen. Ga ze het maar vragen.

O, dat ik heeft wat te zeggen, dat ik, dat wil niet zo God wil. O, dat ik zo schadelijk, dat ik zo smadelijk, dan zoudt u ook hun smart kunnen horen. Ik kan alleen maar de kroon van Zijn hoofd halen. Dat is mijn werk.

Maar we worden ook gedrongen om Hem eer en erkenning toe te brengen. Dat Hij het Woord heilige door Zijn lieve en dierbare Geest, opdat wij ook gedurig een hellevaart mogen maken, dat we alles verbeurd en verzondigd hebben. Opdat we de kracht Zijner verhoging zouden ontmoeten, alleen om Zijns verbonds wille, amen.

Slotzang: Psalm 47:3 en 5